

ABSALONS SAGA

ABSALONS SAGA

BERETTET AF LAURIDS BRUUN

ANDEN DEL

2. v

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN MCMIV KRISTIANIA

FR. BAGGES BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

Literaturskildreren og Goethetolkeren

P. HANSEN

med Tak

for

Fremstillingens episke Fylde og Stilens klassiske Ro.

DAAD OG DØD

I

Absalon var hjemkommen fra Toget til Norge, hvor den danske Flaade havde været saa langt nord paa, at man ved Midnat havde set Solen lyse rund og rød paa Himlen, som var det klar Dag.

Havde ikke de modvillige Jyder, da de saa Solens underlige Gerninger, saa haardt begæret Orlov af Leding, at de for ingen Pris lod sig overtale, men endog søgte frem om Absalons Skib, der han talede dem imod for Kongen, og dængede hans Folk til med Sten og andet haandløst Værge, — saa var vel Valdemar blevet i Norge, indtil han havde faaet Kaaring af de norske Stormænd, som havde indkaldt ham i Landet og var ham meget tilgivne.

Nu laa Absalons Skibe ved Karrebæk, og selv kom han med sine Mænd paa Besøg til Fædrenegaarden Fjalneslevlille.

Saa mod i Hu var han over det mislykkede Tog, over alle de spildte Kræfter, at han ikke talte til nogen; og om Natten, som var lun for

den milde Søndenvind, det længe havde blæst, laa han vaagen og droges med ondt Sind.

Da han endelig langt hen havde faaet Blund, vaktes han i det første Morgengry af Smaafuglenes Sang gennem de aabne Vindusluger. En spæd Solstribe dirrede gennem den morgenkøle Luft og spillede paa den hvide Kalkvæg, saa at Skæret stak ham i Øjnene.

Han søgte atter at sove; men da det ikke lykkedes, stod han op, drog sin Kjortel paa og forrettede sin Morgenandagt foran Krucifixet paa Væggen; thi det var før Morgenmessens Tid, og han vilde ikke vække sin Kapellan, der var træt efter Rejsen og sov saa haardt, at hans Snorken lød herind gennem Dør og Væg.

Han tog sin Øxe ned fra Væggen og gik gennem Hegnslaagen, hvor han nikkede til gamle Niels Gaardvagt, som havde været paa Fjalneslevlille, saa langt tilbage han kunde huske.

Vinden havde vendt sig i Nattens Løb. Nu blæste den skarp og kold fra Nordvest. Absalon slog Kappen tæt om sig og saa op mod Himlen for at skønne, hvad Vejr den vilde give for Dagen.

Solen brød frem under Skyerne. Den spaltede dem og gød sin gyldne Vin ud i deres tunge Folder. Skytæppet bølgede og hævede sig. Det var, som slap Vinden ind under det og pustede det op, til det brast; og de sønderrevne Flige flagrede hen over Himlen, spredte af de skarpe

Pust fra Vest. Lysere og lysere blev Fligene, lettere og lettere deres Flugt over Himlen; og øverst oppe, hvor Solens Straaler endnu ikke naaede hen, flød de som hvide Fnug paa den blege Himmels Flade. Men i Vest laa Regnen pakket tæt sammen og ventede paa at spændes ud over Mosen.

Græsset paa Toften var endnu vaadt af Nattedugggen. Væden glimrede som Sølv paa hvert et Straa, der tabte Dugdraaben fra sin hældende Spids, naar hans Fod strejfede dets slanke Klinge.

Fagert var det at se paa.

Over Mosen laa den lyse Dis rolig som et blødt Tæppe. Alferne sov endnu trygt derunder. Absalon søgte med Øjet Stedet, hvor Frejs Blotested havde ligget, og tænkte paa hin Dag, da han og Valdemar havde overrasket Ole Stam derude.

Nu var han død, den gamle Bonde, hvem Valdemar havde krænket saa dybt.

Saa voldsomt stormede Minderne pludseligt ind paa ham, at de næsten betog ham Vejret.

Der var hans Moders skønne Øjne, der var hans Faders bløde Skæg og lyse Haar, og der var Farmoder Signe med de rystende Hænder.

Der var den jagende Leg med Esbern og Sune, med Gert og Jon. Der var Margrethe, Stig Hvides, — der var Valdemar først og sidst.

Saa var der Tove, den lyse og milde, som hans Fosterbroder tog — til Harm for den gamle Bonde, der vilde ham saa vel.

Og Liden Kirsten —!

Vel skænkede du mig Havn og Holmen med alt Tilliggende og Eje, men Smerten slettede du ikke dermed ud.

Saa dyr har du været mig, Kong Valdemar, min Fosterbroder! — Hvad jeg led bedst, har du voldet værst Vé — Sygdom og forsmædelig Død!

Absalon gik hastig til. Blodet svulmede op om hans Hjærte for en Tanke, som han ikke vilde tænke — for et Syn, som han ikke vilde se.

Men hvor hastig han end gik, saa laa det dog bag hans Øjne, saa tog det ham dog om Hjærtet med sit haarde Tag; og uden at vide det, knyttede han sin senede Haand om Øxeskaftet for den dunkle Vrede, som arbejdede sig fra Halsaarerne op i hans Hoved, der endnu værkede efter Nattens pinefulde Tanker.

Han gik langs Mosen i Syd, til han naaede Pilevasen, der bar over. Og medens Solens runde Skive nu stod blændende hvid i Synskredsen, svøbt i svævende, lette Taageslør, som hævede sig af Mosen for dens stærke Straaler, gik han tværs over, til han naaede Brinken, hvor Bjernedegaardens Jorder begyndte.

Længe var det, siden han færdedes her sidst.

Dér laa de store Sten endnu, som han og Valdemar og Esbern og Ebbesønnerne slæbte hid fra Sassebroen, dengang de byggede sig et Jomsborg her i Mosens Rand. De laa der endnu i Firkant som den Havn, de skulde betyde.

Han gik op over Brinken, hvor Blæsten stod saa skarp, at han maatte holde Kappen sammen med begge Hænder.

Der nede laa det, han søgte: Bjernedegaardens store Lergrav, hvorfra hans Farbroder havde kørt saa mangt et Læs ud paa den magre Jord i Søndermarken. Sidenhen da Absalon købte Graven og førte tyske og flanderske Teglbrændere til Landet for at lære danske Mænd at brænde Jorden til faste Sten, som han havde set det i Frankrig og Flandern, da blev der intet mere kørt paa Marken. Da byggedes det Skur, som laa hist nede endnu, med det lave Tag og det sodede Ildsted.

Mange Læs Sten var kørt derfra til Aaen og ført med Skib til Karrebæk. Nu laa de støt mod hverandre — sjællandske Sten, fynske Sten og jyske Sten — i Danevirkes Vold og værnede Landet i Samling.

Saaledes skulde danske Mænd staa Ryg mod Ryg, tænkte han.

Han gik ned i Lergraven og ind i Skuret. Hist og her laa endnu en Bunke Sten, som Støv og Sand var fyget hen over gennem det utætte

Træværk; og paa Ildstedet var det tydeligt at se, at der ikke længe havde været tændt.

Absalon maalte med Øjet Gravens Udstrækning. Saa tog han lidt af den tunge Jord op i sin Haand og smuldrede den. Og imedens tænkte han paa det Løfte, som han havde gjort hin Dag paa Holmen ud for Havn, da Vendernes Overfald truede med Døden.

Atter saa han for sig det Syn, han ikke vilde se, endskønt det fulgte ham bestandig — de blinde Øjnes mørkerøde Gab mod Himlen — den bævende Lykke om den smertevredne Mund!

Imorgen den Dag maatte han have Teglmesteren herned at sætte Ovnen i Lave. De Sten, som sad i Danmarks Værn mod Syd, de skulde ogsaa bygge Borgen for Havn. Endda var der nok til, at ogsaa Esbern kunde tage deraf til det Hus, han vilde føre sig op ved Hærvig.

Saaledes lægger vi Sten paa Sten, tænkte han; men imedens staar Døden bag vor Skulder og vejer vort Liv i sin Haand.

De, som kommer efter os, og søger Ly bag den Mur, vi skabte — hvad ved de om de Kaar, vi byggede under?

Maaske lagdes den Mur i onde Tankers Sold. Maaske sattes de Sten til Forbandelse for sene Slægter, saa længe Muren staar.

Saaledes foragtede han Smerten — saaledes foragtede han Døden!

Og dog var det ikke Gud, han længtes imod, som den der martres for sin Tro. Nej — en Kvinde var det — hun, med hvem han syndede saa saare, skønt han vidste det ikke. Mod hende stræbte hans Sjæl med slig en Magt, at han ikke ænsede nogen Smerte. Vidste han da ikke, at hist, hvor han ønsked sig med hende, fordømtes hans Kærlighed?

Absalon drog Vejret dybt og saa sig ud over Landet.

Solen havde allerede Magt til at varme. Den lyste over Mørup Skov; og dens Straaler trængte gennem Egenes mørke Kroner ned paa den fugtige Skovbund. For hvert et Vindpust, som skilte Løvets Tag, gik der Dans af gyldne Solpletter over det grønne.

Luften var stærk og ren. Himlen hvælvede sig højt over hans Hoved, nu da de sidste Skyer var fordrevne. Rundt om ham kvidrede og slog det fra tusende glade Struber. Og da han betagen lukkede sine Øjne og med aaben Mund drak af Luftens klare Kildevæld, da var det, som havde Skov og Mose — al Naturen omkring ham — pludselig faaet Livsens Aande, — som fornam han et mægtigt Hjærtes dunkle Slag i Takt med sit eget.

Da vendte han sig langsomt og gik over Engen ind i Skoven.

Længe vandrede han langs Brynet, hvor han kendte igen hvert gammelt Træ.

Her havde en Vinterstorm taget en Ædling i sin Favn og kastet den over Ende. Dens senede Krop laa livløst langs den fugtige Jord. Unge Træer havde den knust i sit Fald; sine Arme havde den brudt, saa at store Grensplinter laa slynget ud omkring den; og det gabede mørkt fra den frønnede Stamme af et dybt Hul, der gik til Marven. Som et gammelt Saar med størknet Blod grinte det ud i Solen. Men for den Lysning, som Egens Fald havde givet i Skoven, havde de unge Birke bag dens Ryg faaet slank Væxt. Vinden legede med deres spidse, sirlige Blade og vendte dem, saa at deres lyse Underflade synedes. Det lød, som hviskede de tyst til hverandre over Kæmpens Lig.

Han gik langs Stammen i hele dens Længde; og mens hans Øje fulgte det Smaakryb, som levede og undfangede nyt Liv i den gamle Barks tusende rynkede Krogveje, tænkte han paa, hvor længe den havde staaet rank og stærk i Skoven og set sig ud over Mosen, set Mennesker færdes og dø, Slægter komme og gaa.

Der lugtede af Ræv ved dens Rod, som ragede højt op i Luften og lyste af tørret Jordsmon, der endnu klæbede ved den. I det dybe Hul, som af Roden var revet i Jorden, havde der saaet sig Agern. To unge Egeskud rankede sig op, hvor den gamle havde staaet, og Græsset groede frejdigt omkring dem; men i Bunden var der

gravet af Dyr. Jorden laa løst raget til Side. Han undersøgte den nøje, til han kendte Sporet.

Her havde unge Grævlinge af Sommerens Kuld tænkt at sætte Bo, føde Unger, leve og dø, som Livets Kaar har givet det for alt, der har Livsens Aande.

Længe stod han og saa derpaa. Saa fangedes hans Øre af Fuglenes Sang.

Et Bogfinkepar legede fra Gren til Gren over hans Hoved.

Hannens Bryst lyste i Solen for Strubens stærke Kvidreslag. Den pudsede de hvide Baand paa sine Sidefjer med Næbbet, baskede med Vingerne, nejede og drejede sig for den unge, nyfigne Hun, den havde kaaret sig til Mage.

De fløj tæt sammen paa den vippende Gren. Saa svippede Hunnen drillende i Vejret og atter ned, slog med Halen og lokkede med al sin Ynde.

Hannen fløj efter; men da den blev dristig og kom altfor nær, blev Hunnen sky og fløj bort i Vrede — eller var det kun paa Skrømt? Men Hannen lod sig ikke kue. Den fulgte hidsigt efter fra Gren til Gren og sang bestandig.

Se — der baskede dens Vinger over Hunnen; og de unge, sitrende Legemer enedes i den lyse Morgensol.

Fødes og dø — saa er Livets Vise. Men det er ikke alt; der er endnu et Vers, det vigtigste —

Parres, at der paa ny maa vorde nogle, som kan fødes for at dø og skabe endnu andre til den samme Skæbne.

Absalon drog Vejret dybt. Der var Følelser, som vilde frem til Lyset — uklare og dunkle, men stærke. Længe stod han med bøjet Hoved og stirrede frem for sig paa Jorden. Saa tog han sig kraftigt sammen, fattede haardt om Øxen og begyndte sin vante Morgengerning.

Den gamle Kæmpe, som han huskede fra Drengeaarene, valgte han sig for idag.

Han bøjede sig over en af Rodarmene og huggede Øxen i dens Side. Slag paa Slag drev han i med sindig Kraft, at hans Armes Muskler maatte bevare deres Bøjelighed og Styrke. Det lød højt i Skoven; og de andre Ege gav Genlyd, som sukkede de over den Medfart, deres gamle Fælle led.

Pludselig rettede han sig op, som var et Sting jaget gennem hans Side —

Det bævende Smil om den smertedragne Mund!

Han følte det saa saart igennem sit Hjerte.

Da drev han atter Øxen med Kraft mod Træet og tøvede ikke, før Roden var skilt fra Stammen. Han havde da arbejdet i en Time.

Saa tørrede han Sveden af sin Pande. Blodet rullede nu hastigt og varmt gennem hans Aarer. Foden var spændstig og Ryggen rank, da han gik tilbage over Mosen for at naa hjem til Davre.

Efter Middag, da Solen brændte stærkt paa Kirkens lyse Mure, da Havens Blomster og Blade hang dorske og dukkende paa Stængel, og alle Folkene sov Varmen ud efter Morgenens Gerning, da rejste Absalon sig fra sit Sæde, gik gennem Hallen over til Arild Islænders Kammer, bankede paa, og da ingen svarede, gik han ind.

Stuen var tom. Han saa sig om paa Brix og Bord. Da opdagede han paa Væggen den Billedkapsel, som Arild plejede at bære i en Lidse om sin Hals.

Han mindedes det Kys, Islænderen havde trykket paa Billedet, da Døden truede paa Holmen for Havn.

Han tog det ned fra Væggen, aabnede og betragtede det længe. Det var en ung Kvinde. Hun smilede til ham, og hun var skøn.

Med et Suk hængte han det atter paa sin Plads. Saa gik han ud og vandrede længe i Haven, frem og tilbage med Hænderne paa Ryggen, som han plejede, naar hans Sind var tungt.

Men mod Aften red Kong Valdemars Bud i Gaarde og kaldte Absalon til Masnedsund med Mænd og Skibe.

Thi nu var Tiden beleilig at hævne Overfaldet paa Havn.

II

Da Mørket faldt paa, lagde Kong Valdemar ind under Rygen.

Længe havde de krydset saa langt ude, at de ikke havde nogen Kending af Land. Thi Absalon raadte, at de skulde nytte Vendernes egen Kampfærd, som var den: at komme som en Tyv om Natten, mens Mand og Fæ sov.

Nu laa Skibene Side om Side i en lang Række og red de tunge Bølgerygge af, som Landdønningen rullede ind over den lave sandede Forstrand, de lige kunde skelne.

Absalon lod sit Skib ro saa tæt hen til Kongens, at han kunde raabe Baadsmanden an uden at bryde Nattens Stilhed.

Saa hagedes Skibene sammen; og Absalon sprang over paa Kongens Skib med sin nye Brevfører, Saxe Klerk — den lange Sjællænder, som de kaldte ham paa Flaaden, fordi han rakte op saavel over Absalon, der maalte næsten tre fulde Alen, som over Kongen, der var endnu et Par Tommer højere.

Arild Islænder, som sad agter med Benene ud

over Rælingen og nynnede op imod Karlsvognen, sprang til og vilde med, da han saa Absalon gaa fra Borde; men Bispen var kort for Hovedet og sagde, at i Nat var der ikke Brug for Skjalde.

Arild mumlede et hastigt Svar i Skægget. Saa satte han sig atter hen og stirrede ud over Vandet.

Da Valdemar kendte Absalons Stemme i Mørket, gik han ham i Møde midtskibs og førte ham til sig i sit Teltrum under Agterstavnen.

Hvad nu? — spurgte han uvillig. — Her ligger vi i Mørket og ved hverken Vej eller Sti. Var vi komne ved Dagens Lys, kunde vi dog have søgt os bedste Sted ud for Landing og taget Kending af Mark og Skov.

— Jeg mener, vi skal søge syd paa Øen — sagde Absalon — som agtede vi os til Wolgast eller Julin, indtil vi faar udspejdet Lejligheden i Arkona.

— Og hvem skal spejde?

— Gotskalk Venderen, som ifjor gjorde os det Stykke at splitte Rylænderne fra Hertug Henrik. Dog vilde jeg ikke sende ham uden dit Samtykke.

— Klog er du! — sagde Valdemar og saa beundrende paa ham, som han gjorde, da de var Drenge.

Men Absalon holdt hans Blik fast; og skønt intet Ord kom over hans Læber, saa Valdemar

dog af hans Munds fastknebne Linje, hvad han tænkte.

Siden hin Dag paa Holmen for Havn havde han ofte set det Blik. Han følte, at han rødmede som en Dreng. Saa strøg han sine lange Hænder hastig gennem Skægget, slog ud med Armen og sagde vredt:

— Som jeg er, saa er jeg!

Gotskalk Venderens Fader var undflyet til Danmark fra Arkona for et Drab paa en Nabo, der havde krænket hans Hustru. Selv var han voxet op i Gnemer Falstrings Gaard, hvor hans Fader havde ægtet en dansk Kvinde.

Han talte vendisk saa godt som nogen indfødt; og endskønt hans Moder var af dansk Æt, havde han dog Vendernes lave Væxt og mørke Haar. Saa var han ogsaa bred af Pande, og hans Ører stod ud som Hankene paa en Lerkrukke. Han undte sin Faders Folk ilde og var aldrig gladere, end naar han kunde tjene de danske imod dem.

Han og hans Hest roedes i Land med omvundne Aarer paa en af Absalons Smaabaade. Men det sidste Stykke maatte de vade, og det holdt haardt at faa Hesten til at springe ud.

Da han stod paa Stranden, hvor han intet kunde se til Baaden, hylede han langt som en Ugle til Tegn. Saa svang han sig paa Hesten,

borede Hænderne ned i dens tætte Manke og jog afsted op mellem Klitterne.

Karlsvognen viste ham Retning og Vej. Saa hurtig Hesten vilde bære ham, red han gennem det milelange Flyvesandsbælte, til han kom op paa det høje Land, hvor han snart fandt sig til rette; thi han havde ofte gæstet Egnen.

I det spirende Morgenlys naaede han den lukkede Vej, der mellem to høje Mure førte fra Arkona ud til Stadsbrønden nord for Byen.

Han standsede og lyttede; ikke en Lyd lød ud over Muren. Vandbærerne var endnu ikke opstaaede. Ogsaa fra Byen, der knejsede højt oppe i det graa Dæmringslys som en tung, mørk Klippemasse, lød hverken Trin eller Tale ud i Stilheden.

Mens han langsomt red langs Graven foran Muren, spejdede han med sine sorte, urolige Øjne mod Porten — den eneste, Byen havde. Han saa, at et bredt Vagttaarn var rejst over den, siden han var her sidst. Det havde Luge ud til alle fire Sider. Sagtens gik der Vagtknægt dér den hele Nat.

Da han var naaet helt til, saa han, at der laa Folk inde under Porten og sov med Kappen viklet om Hovedet. Og foran Broen havde nogle Heste strakt sig i Græsset.

En af de sovende vaagnede, rejste sig, rakte Hals efter ham og spidsede Øren efter Lyden. Saa slog en anden Kappen bort fra Hovedet, for

hastig over Ende og saa fast paa den ensomme Rytter.

Gotskalk nikkede Godmorgen og spurgte, naar Porten blev lukket op.

— Hvor er du fra? — sagde Manden og kløede sig under Armen.

— Jeg er fra Karentin.

— Hvad Ærende har du?

— Jeg er kommen for at sælge min gode Hest.

Han bøjede sig frem og klappede Dyret paa Halsen.

Nu rejste Manden sig helt. Det var en Bonde, som bragte to Kurve Honning til Byen. Han gik til, synede Gotskalks Hest, følte den i Lysken og kiggede den op under Næsefligene.

— Hvad skal du have for den? — spurgte han.

Gotskalk nævnede en Pris.

— Saa kan du godt ride tilbage, hvor du kom fra — sagde Bonden — det er der ingen, som giver dig i Arkona.

Nu lød det af Slag paa hult Bækken inden for Muren. Vagten kom frem i Lugen, bøjede sig ud og mønstrede de ventende.

Gotskalk, som paa vendisk Vis havde ladet sit Skæg rage tæt af, siden han var her sidst, følte sig tryg og nikkede lystigt op til Knægten.

Nu rejste de Mænd sig, som laa foran Porten. De skuttede sig i Morgenkulden, tog deres Kurve paa Skulderen og trængtes for at komme Porten næst.

Atter lød der Bækkenslag indenfor. Saa rasledes der med tunge Kæder. Bjælker blev skuret fra, Hængsler knirkede og knagede; og endelig gik de tykke Egefløje op, medens fire Knægte stræbte med at drage dem helt tilbage, at de kunde gøres faste ved Muren.

En for en fik de ventende Lov at passere. De blev spurgte om Navn, Hjemstavn og Ærende. Saa blev deres Kurve undersøgte; og hver maatte betale visse Penge for sine Varer.

Da Gotskalk havde klaret for sig, vilde han ride forbi, men blev raabt an endnu en Gang.

— Kan du bevise, at Hesten er din? — spurgte Knægten.

Gotskalk saa forbløffet og spørgende paa ham.

— Hvor kommer du fra, at du ikke ved, at hver den, som fører Hest til By, maa klare for sig, at den tilhører ham?

— Jeg har faret ude i det sidste Aar. Vi Karentinere har haft Togt paa Danmark, ved du nok. Men hvis skulde Hesten ellers være?

— Du kunde jo have ranet den paa Vejen fra en Bonde. Du ser mig ud til lidt af hvert.

Knægten havde Haanden paa Bidslet og stod skrævende i Vejen for ham, mens han saa op paa Gotskalk, som om han undrede sig over hans Dumhed. Nu endelig forstod Gotskalk, hvad han mente.

Han greb til sin Børs og gav ham nogle Sølvpenge. Knægten talte dem omhyggelig, sikrede sig, at de var usete; saa rystede han paa Hovedet, mens han stak dem til sig, og sagde:

— Det er ikke Bevis nok.

Endnu en Gang greb Gotskalk til Børsen og stak ham nogle Sølvpenge ud. Atter talte Knægten. Saa slap han Hestens Bidsel.

— Passér! — sagde han.

— Sig mig, gode Ven, for en anden Gangs Skyld — spurgte Gotskalk — hvor meget er Beviset for en Ko?

Knægten saa usikkert op; men Gotskalk fortrak ikke en Mine. Saa svarede han med et Smil:

— En Ko bevises med ti. Naa, stik nu af og god Handsel!

Inde i Byen var der øde og stille.

Husene var flere Stokværk høje; og da det ene hang ud over det andet, var der nede paa Gaden hel mørkt endnu saa tidlig paa Dagen.

En ulidelig Stank slog ham i Næsen, da han red frem ad Vejen til Torvet, hvor Templet laa. Midt i Gaden løb der Uhumskheder i en bred

Strøm. Hist og her gryntede en Gris og stak sin Snude snusende ud under et Plankeværk. Et Sted løb en gammel So rundt i Pløret og snøftede, saa Dampen stod i Vejret af Mudderpølen.

Paa Torvet mødte han nogle Vandbærere med deres store Krukker paa Hovedet. De frøs i deres tynde Kofte og løb i Smaaløb ned ad Gaden for at holde Varmen. De havde endnu Søvn i Øjnene og ænsede ham ikke.

Der vrinskedes højlydt fra en lang lav Staldlænge paa Torvets vestre Side.

Det var Svantevit-Rytternes Stald med de tre Hundrede udvalgte Dyr, som vaagnede op og gav Lyd, da Solen steg over Templet og naaede ind til dem gennem Lugerne.

Der rykkedes i Tøjr derinde. Nogle af Rytterne kom frem i Døren med Koften ned over Bæltestedet og nøgen Overkrop. De gik til Truget og hældte Vand over sig for ret at faa Søvnen ud af Øjnene.

Da Gotskalk kom forbi paa sin lille tætmankede Hoppe, raabte de lystige Ord til ham og gjorde Nar ad hans Bondeøg.

Men Gotskalk lo igen, red til Truget, bad om at maatte vande Hesten; og medens den drak, frittede han om Nyt i Byen.

Karlene fortalte om den Offerfest, som skulde holdes. Det var just Dagen, da de aarlige

Sendemænd kom fra alle Vendernes Byer for at skatte til Svantevit.

Medens Gotskalk mønstrede det høje, brede Tempel med dets spidstaklede Langgavl, der var overmalet med røde, gule og blaa Farver, gik Forhænget for Indgangen til Side.

I det samme bøjede alle de halvnøgne Ryttere sig dybt imod Jorden. Ogsaa Gotskalk bøjede sig helt hen over Hestens Hals med korslagte Arme.

Det var Overpræsten, som kom frem. Han bar Haaret og Skægget langt til Tegn paa sin Værdighed.

Der stod han i Døren med en mægtig Fjerkost i Haanden og drog Vejret dybt flere Gange uden at besvare deres Hilsen. Saa lod han Tæppet falde til og gik ind.

Noget efter kom han atter ud, og denne Gang var han rød i Hovedet som af megen Anstrængelse. Han gispede hastig efter Vejret og rettede Ryggen for rigtig at fylde sine Lunger.

Nu kendte Gotskalk ret, at der var Fest i Byen. Thi Overpræsten fejede Svantevits Tempel; og medens dette stod paa, maatte han ikke besmitte Luften i Gudens Nærhed med sin Aande.

— Det er haardt nok for saadan en gammel Mand, at han skal ud hver Gang for at drage sit Vejr, som naar en anden En skal forrette sin Nødtørft — sagde Gotskalk.

Rytterne lo. Saa stænkede En ham over med Vand; og nu stænkede de alle, saa at den lille Hoppe rystede over hele Kroppen og satte afsted tværs over Torvet.

Der blev nu Liv i Byen. Det støjede af Træsandalers Trampen og af Hesteskos Klapren. Alle strømmede til Torvet; og Kendinger raabte paa lang Afstand Morgenhilsen til hverandre.

Bedst som Snakken for over Torvet, gik Døren op til et lille hvidt Hus, som laa yderst i Rækken af Staldene.

Det var bygget helt for sig selv; og paa Lugen og Døren var der malet underlige Tegn med brogede Farver.

Der blev ganske stille paa Torvet. Alle stirrede mod den aabne Dør og strakte Hals bag hverandre for bedre at komme til at se.

En blændende hvid Hest, større end nogen anden i det ganske Venderland, blev ført frem ad den høje Dør. To Karle, begge klædte i skinnende hvide Dragter, førte den frem ved en Tøjle til hver Side. Da Hesten mærkede Morgenluften i sine fine rødmende Næseflige, saa slog den højt op med Nakken, saa den lange Manke flagrede i Vinden; den vrikkede med Hovedet for at komme løs af Tøjret.

Karlene førte den frem foran Templets Forhæng. Saa gik dette til Side. Og nu kom Overpræsten ud med et stort hvidt Klæde i begge Hænder. Medens Karlene havde Møje med at

holde Dyret, bøjede Præsten sig dybt for Hesten; og alle paa Torvet gjorde den samme dybe Bøjning. Saa strøg han forsigtig sin flade Haand ned langs dens Side og viste Haandfladen op for det forsamlede Folk.

— Svantevit har redet sin Hest i Nat! — sagde han med dyb Stemme. — Se Sveden paa min Haand, se Skummet om det hellige Dyrs Mule!

Der gik en Mumlen og Hvisken fra Mand til Mand paa Torvet. Det havde visselig noget at betyde, at Guden med de fire Hoveder havde redet sin Hest.

III

Under Paaskud af at sælge sin gode Hest drog Gotskalk nu rundt i Byen.

Da alle var paa Benene for at holde Fest, var det ham en let Sag at skjule sig i Mængden, endskønt han trængte sig frem overalt, hvor der var noget at se.

Han saa de hvidklædte Præster med den gamle Overpræst i Spidsen føre de hellige Sølv- og Guldkar gennem Byen op til Templet. Iblandt dem var det store Guldbæger, som den danske Kong Svend havde skænket Svantevit. Det blev baaret forrest af dem alle, fordi det vidnede, at selv kristne Konger tilbad Svantevit og sendte ham Gaver.

Han saa de første Sendemænd blive modtagne ved Porten af Overpræsten og Byens Foged i Forening. De blev med stor Ære førte op gennem Hovedgaden. Alle var de klædte i hvidt. Folkene i Byen bøjede sig med korslagte Arme for dem; thi de sendtes af de andre vendiske Guder for at hylde Svantevit, Gudernes Øverste.

Hvert Sendebud bar en hvid Fane med Billedet af den Gud, som skikkede ham.

Der var Krigsguden Ryvit med de syv Ansigter, de syv Sværd ved Bæltet og det ottende draget i sin oprakte højre Haand. Der var Porevit med fem Hoveder, men uden Vaaben eller Værge. Og endelig var der Porenut. Han havde fire Ansigter paa ét Hoved; og midt paa Brystet sad der et femte Ansigt, som grinede fælt. Gudens højre Haand holdt paa dets Hage og den venstre paa dets Pande.

Gotskalk søgte rundt langs Muren. I Syd, i Øst og i Nord var den ikke stort mere end mandshøj; men det gjordes heller ikke nødigt; thi Byen stod paa en høj Kalkklippe. Ved Murens Fod var der ikke saa bredt, at en Mand kunde faa Fodfæste; og derfra gik Klinten med sin glatte Side saa stejlt ned imod Havet, at der ikke var til at tænke for nogen at komme op paa disse Kanter.

Kun mod Vest skraanede Byens Grund jævnt ud imod Landet. Derfor var her lagt den halvtresindstyve Alen høje Vold af Jord og Træblokke med en dyb Grav foran.

Her alene lod Byen sig angribe. Men over Porten knejsede det brede Vagttaarn, saa nogen Overrumpling kunde ikke finde Sted.

Gotskalk sneg sig tæt langs Muren. Den havde Skydeskaar til Bueskytterne, som havde

Plads paa en lav Afsats, hvortil der førte Trin op fra den brede Gade.

Han listede sig til at kigge ud af Hullerne.

Der laa Graven dybt nede; men for den lange Tørke, det havde været, var der ikke meget Vand i den.

I Graven kunde man vel staa. Og Voldens nederste Del, der kun var af Jord blandet med store Sten, kunde en dristig Mand vel nok kravle sig op ad; men saa var der endnu tredive Alen stejl Mur af store Træblokke med glat Flade. Her fandt næppe nogen Stormstige Støtte uden strax at blive styrtet løs ovenfra. Thi med ti Alens Mellemrum laa der bag Muren Bunker af store Kampesten, som to Mand knap kunde løfte. Naar de lettedes ud over Muren, vilde Mand og Stige knuses.

Som han gik og grundede over det trøstesløse Syn, nærmede han sig det store Vagttaarn over Porten. Solidt var det bygget. Ingen Blide skulde knuse noget af dets Egeværk.

Saa bredt var det, at det ragede et Stykke ud over Vandet, for at Vagten kunde have Øje med Graven til begge Sider i hele dens Længde. Men hvem der stod lige under Taarnet foran Porten kunde knap ses eller rammes af dem, der stod deroppe.

— Kun her er Vej! — tænkte Gotskalk og gik ned.

Da hørte han pludselig Støj foran Porten.

Der raabtes højt, og Raabet forplantede sig op gennem Gaden til Torvet.

Han skyndte sig frem. Nogle strømmede til for at høre, hvad der var, medens andre standsede forvirret midt i Gaden og stirrede mod Torvet.

Oppe foran Templet var der en Stimlen og en Mylren, saa han ikke kunde komme videre med sin Hest.

Da saa han, at nogle Sendemænd stod foran Overpræsten og Byfogden og forklarede med hæftige Bevægelser.

Nu lød Raabet fra Mund til Mund:

— Danskerne — Danskerne!

Hurtigt naaede det skæbnesvangre Nyt ud over Byen.

Sendemændene fra en lille By mod Syd forklarede, at da de drog ud imorges ved Daggry, havde de skimtet Sejl af mange Skibe i Søen. Deres Kurs kunde de ikke skelne; men sikkert nok forberedte de sig til Landgang; og af Stævnene kendtes det, at det var danske Skibe.

Overpræsten stod op foran Forhænget og slog til Lyd med Haanden. Saa sagde han med sin dybe Stemme:

— Svantevit har redet sin Hest i Nat. Han har set Fjenden komme over Sø. Det betyder, at vor By vil blive hjemsøgt.

Nu stormede alle fra Torvet; hver især søgte Hus for at gøre sig beredt.

Byfogden og hans Følge gik Muren rundt for at skønne, om alt var i Orden; og Bysvendene sendtes rundt i Gaderne. De slog deres hule Bækkener og befalede alle vaabenføre Mænd, som endnu havde Krigspligt, at iføre sig deres Rustning og indtage hver sin forud-bestemte Plads ved Bymuren. Thi Skyde-skaarene havde Numre, paa det at hver i en Hast kunde finde sit.

Gotskalk blev hed om Ørerne. Hvorledes skulde han slippe ud af Byen, inden den blev lukket? Maaske blev han taget af Bysvendene og sat til Tjeneste med at bære Blidesten til Muren.

Han skyndte sig ned mod Porten. Der var Svendene allerede i Gang med Skovl og Spade. Der holdt en lang Række Skubkærrer, fyldte med Græstørv, Sten og Jord i store Klum-per. Formanden stod paa Broen midt for Porten og maalte med Øjet, hvor meget der skulde til for at dække Portaabningen ud til Graven.

Nu vinkede han ad de forreste Kærrer. By-svendene spyttede i Næverne, greb fat, væltede Jorden ud foran Porten og begyndte at skovle til rette op ad Mursiden.

Gode Raad var dyre. Om en halv Time eller saa vilde hele Porthullet være lukket, de mægtige

Egefløje klappede til og stængede bag Jorden og ingen Udgang være mulig.

Gotskalk red forrest mellem de nysgerrige, som holdtes tilbage af Bysvendene.

Saa stod han af Hesten, drejede den med Hovedet imod Porten; og uden nogen saa det, stak han den i Lysken med sit Dolkeskaft.

Den sprang i Vejret af Smerte og satte i Firspring tværs gennem Bysvendenes Række ud af Porten, hvor Formanden paa Broen forgæves søgte at gribe den i Tøjlen.

— Min Hest — min Hest! — raabte Gotskalk og for afsted, saa hurtig hans Ben vilde bære ham, medens han fægtede med Armene i Luften og raabte grædefærdig:

— Fang den — fang den!

Medens Byens ledige Drenge, som stod hos og saa paa Arbejdet, sendte deres ondskabsfulde Latter efter ham, standsede Bysvendene deres Arbejde for at se, om det vilde lykkes ham at fange den.

Da vendte Formanden sig om til de andre og sagde:

— Hvis han vil i By igen med sin Hest, saa maa han skynde sig. Om en halv Time er her lukket for Mand og Mus.

Da Gotskalk var udenfor Rækkevidde og havde fundet sin Hest igen, saa vendte han tilbage og holdt i Skjul bag nogle Træer Øje med Arbejdets Gang.

Da saa han, hvorledes Murgabet lukkedes, efterhaanden som Jordvolden voxede. Nu var der kun et Hul aabent foroven, saa stort, at han lige kunde skimte Bysvendenes Hoveder inde bag, der de lagde den sidste Jord paa og rakte sig for at klappe efter. De kunde ikke naa helt ud; og indefra kunde det ikke ses, hvorledes Jorden laa. Men der, hvor Gotskalk stod, saa han, at Jorden, alt som de klappede inde fra, trillede ned fortil, saa at der dannede sig som en Hule udefter oppe under Vagttaarnet.

Da satte Gotskalk Hælene i Hestens Side og søgte til de danske.

Valdemars Utaalmodighed havde krydset Absalons Plan. Kort efter Daggry havde han befalet at gøre Landgang og var nu dragen tværs gennem Øen op imod Arkona, hvor han havde slaaet Lejr i Ly af Skoven.

Han gav Ordre til at lade Træer fælde for deraf at bygge Blokhuse til Belejringen. Medens dette Arbejde stod paa, fandt Gotskalk Lejren. Han stedtes for Kongen og Absalon og betroede dem alt, hvad han havde set.

— Kun et Sted kan Byen saares — sagde han — Det er Hullet under Taarnet. Lykkes det uset at lægge Ild her, da vil alt snart blusse op; thi Tørken har tvunget Væden af alt Træværk, saa det sprækker i Solen. At bygge Blok-

huse er til ingen Nytte; thi ved Belejring vindes intet, da der er fuldt op af Forraad i Byen. Kun ved Ild kan den tages.

Da Absalon og Valdemar havde holdt Raad, traadte de frem paa Lejrpladsen. Styresmænd og Høvdinger stævnedes sammen; og nu forkyndte Valdemar dem, at da han blundede i sit Telt for den stærke Middagshede, havde han haft en saare forunderlig Drøm.

Den hellige Vitus havde aabenbaret sig for ham og sagt, at han ikke skulde bekymre sig om Blokhuse til Belejring, eftersom han havde besluttet, at Byen skulde forgaa ved Ild. Thi da Karl den store i gamle Dage vilde undertvinge Venderne, da søgte de Hjælp hos den hellige Martyr Sankte Vit og lovede at skikke aarlig Skænk og Gave til hans Kloster i Korvej. Men da Kejseren døde og de atter følte sig sikre mod Overfald, da holdt de op at sende den Skat, de havde lovet. De dannede sig en Gud, som de til Haan kaldte Svantevit, og sagde, at de vilde nøjes med at give Gaver til deres egen Vit, paa det at Pengene kunde blive i Landet. Men nu var Maalet fuldt; og paa Sankte Vits Dag, som var Ugedagen herefter, vilde Helgenen omkomme Byen.

Dette sagde Valdemar efter Absalons Paafund, at det menige Folk, som var mismodigt, fordi den stærke By syntes dem uindtagelig, skulde faa nyt Mod og Tillid til Sejren.

Nu lod Valdemar Hæren rykke frem mod Byen. Da Arkonas Mænd fra Muren fik Øje paa de danske, svang de deres Buer i Luften og modtog dem med vilde Hyl til Tegn paa, at de var beredte.

De danske lod sig hidse af deres Raab. Inden Valdemar kunde forhindre det, stormede de helt hen til Graven og sendte en Pileregn op mod Muren. Men Venderne dukkede sig hastig, saa at ingen Pil ramte, hvorimod de selv, dækkede af Værnet, tog godt og langt Sigte og saarede mangen Mand dødeligt trods Skjoldene, som de danske løftede over deres Hoveder.

For at vildlede Venderne lod nu Absalon de yngste og forvovneste af sine Sjællændere Dag efter anden udæske Fjenden saa langt fra Taarnet som muligt, saa at Bymændene maatte tro, at Danskerne ansaa Taarnet med Porten under for det sikreste Sted, som det ikke nyttede at angribe. Selv mente de ogsaa, at ethvert Anfald var umuligt her. Saa sikre blev de tilsidst i deres Sag, at, da de danske flokkede sig tættere og tættere om Muren, hvor den dækkede Vej førte ud til Brønden, og vadede over Graven med Skjoldet over Hovedet og færdedes med lange Stiger op mod Muren, saa sendtes alle Bymændene til det angrebne Sted for at være rede til at slaa en Storm tilbage. Men derved blev Taarnet en Tid ganske uden Mandskab.

Nu saa Gotskalk sit Snit. Han krøb langs

Muren saa tæt inde, at de ikke kunde se ham ovenfra, indtil han naaede Porten under Taarnet. Der vinkede han, at andre skulde følge ham. Da de havde naaet ham, huggede han sin Lanse ind i Volden; de andre rakte ham deres, saa at han dannede som en Stige af spiddende Lanser, ad hvilken han naaede op til den løse Jord, der havde virket Hullet under Taarnets Bjælkegulv.

Her slog han Ild og tændte op med Halm, som han havde viklet sig om Bæltet. De andre rakte ham Træstumper og hvad brændbart de ellers havde for Haanden. Han stoppede det tæt ind i Hullet under Bjælkerne.

Medens Absalon, som havde set hans Værk, nu drev sine Folk frem til Storm nede ved Brøndmuren, at ikke nogen i Utide skulde mærke Røgen stige op om Taarnet, fik Ilden Tid at tage ordenlig fat i de svære Egebjælker.

Det blev saa hedt deroppe, at Gotskalk maatte søge ned. Men der han satte Foden paa den øverste Lanse, saa gled den løse Jord, hvori den var spiddet, og Gotskalk styrtede.

Havde han ikke haft Held til at gribe fat i en af Lanserne, der sad saa godt, at den taalte Taget, saa var han bleven lønnet med Døden for sit kække Værk.

Da nu Venderne blev Ilden vár, styrtede de til fra Muren. Men det var allerede for silde. I Skyndingen greb de, hvad de havde, til at slukke med.

Vand var der knapt paa for Tørken. Da tog de i Stedet Mælk og heldte de tunge Bøtters Indhold ud over Ilden; men den næredes kun deraf og slikkede saa højt op om Taarnet, at ingen kunde være der for Røg og Hede og den brændte Mælks ulidelige Stank.

Da nu Ilden ogsaa bredte sig ned efter til Blokværket i Volden og derfra hen under Muren, var det klart, at Venderne enten maatte søge ud af Fæstningen for at slukke udefra ved Hjælp af Vandet i Graven — eller ogsaa vilde Træværket under Muren forkulle og falde sammen under Vægten, saa at Muren med Brystværnet vilde styrte i Graven og hele Byen snart være omspændt af et Ildbælte.

De danske slog paa Skjoldene og raabte højt paa Sankte Vit. Men da Venderne nu saa Flammerne strække den spillende Tunge tværs over Gaden efter Husene paa den anden Side, thi Vinden bar paa — da vidste de intet andet Raad end at hejse Fredsfanen; og da Absalons Navn var kendt iblandt dem som den ypperste blandt de danske og deres gamle Herre, Skjalm Hvides Ætling, saa kaldte de nu hans Navn til Tegn paa Underkastelse.

Absalon kom til og dækket mod Svig af sine Folks Skjolde forhandlede han med Overpræsten fra Muren. Da Venderne lovede fuld Underkastelse og Antagelse af Kristendommen og derhos skyndede paa en Afgørelse af Frygt for, at

ellers hele Byen skulde antændes og de alle brænde inde, saa gik Absalon til Valdemar og formaaede ham til at skaane Byen.

Skønt Jyderne raabte op, da de hørte det, og ikke vilde lade sig narre for det fede Bytte, som de havde drømt om, saa fulgte Valdemar dog Absalons Raad og gav Venderne Fred.

Da hørte Danskerne de høje Egeporte knage og knirke i Hængslerne. Kort efter saa de Jord og Sten hastig blive skovlet til Side. Og medens Flammerne slikkede højt mod Himlen, aabnedes Porthullet.

Saa rædde for Ilden var Venderne, at de ikke gav sig Tid til at vente paa de danske Høvdingers Indtog, men styrtede sig ud gennem Portaabningen for at hente Vand af Graven til at slukke med.

IV

Overpræsten med alle hans Underpræster kom Valdemar og Absalon i Møde, der de holdt deres Indtog i Byen, efter at Ilden var slukket.

De bøjede sig dybt med korslagte Arme for de danske Høvdinger, mens det menige Byens Folk trængte sig op imod Muren og saa sky til de høje, svære Jyder, der ikke kunde dy sig for at true ad dem.

Hist og her stak et Barn i Graad, fordi En saa vredt til ham. Og en vendisk Pige skreg op, da en af Absalons Sjællændere klemte hende om Livet, idet de gik forbi gennem den snævre Gade.

Paa Torvet foran Templet standsede Toget; og nu strakte de danske Hals for at se det Afgudshus, hvorom de havde hørt saa meget alt fra deres Barndom.

Ogsaa Absalon var nysgerrig efter at se Billedet af den Gud, som allerede hans Farfader Skjalm Hvide havde besejret.

Og da der blev Uro mellem Svantevits Præster, som bøjede sig hviskende mod hverandre

— thi ingen turde gøre det første Skridt til en saa haard Krænkelse af det hellige Sted: at aabne det for Danskerne — saa gik Absalon frem imellem dem og rev med egen Haand det kostbare Forhæng til Side, saa at alle kunde se ind i Templet.

Derpaa gik han og efter ham Valdemar og alle hans Mænd ind i Forhallen, hvor der hang kostelige Purpurtæpper og hvide Silkefaner ned langs Væggene. Men saa møre af Ælde var Vægtæpperne, at da Absalon greb i et af dem for at prøve deres Tykkelse, saa bristede de skøre Traade og hele Tæppet faldt sønder.

Da gik der en Vredesmumlen gennem de hvidklædte Præsters Række; men da Absalon vendte sig brat og saa hvast til dem, forstummede de strax og bøjede Hovederne mod Jorden.

Medens de stod her i Forhallen, krævede nu Absalon, at de lovede Gidsler skulde føres frem.

Overpræsten vinkede ad nogle unge Karle, som havde holdt sig i Baggrunden. Men Absalon betragtede dem skarpt; han saa da, at de havde anden Ansigtsform og Haarfarve end Rylænderne selv; og det anede ham, at det var Slaver, som ingen vilde savne.

Han vendte sig da bort og gik uden et Ord ud paa Torvet, hvor han blandt det ventende menige Folk udsøgte sig de anseligste Mænd

og Kvinder, som stod der sammen med deres Børn. Dem pegede han paa; og omvendt søgte han de bedste ud blandt de halvvoxne Børn og skilte dem fra deres Forældre. Da nu baade de fra deres Børn skilte Forældre og de fra Forældrene skilte Børn vaandede sig og græd højt, lod han Gotskalk, som var hans Tolk, sige dem, at de ingen Overlast vilde lide hos Danskerne, som var kristne Folk, saa længe deres Frænder og Landsmænd, der blev tilbage i Byen, ikke svigtede det Ord, de havde givet.

Gidslerne blev nu bundne paa Hænder og Fødder og stillede ind mellem Absalons Sjællændere, at de ikke skulde se deres Snit til at undvige. De raabte tilbage til deres Landsmænd og bad dem med Taarer ved alt, hvad helligt var, om ikke at svige Absalon og de danske, paa det at Ulykken ikke maatte komme over deres uskyldige Hoveder.

Da dette var besørget, gik Absalon atter ind i Templet og forlangte nu, at alle Gudens Helligdomme og Kostbarheder skulde overantvordes Kongen.

Længe varede det, før Overpræsten kunde bekvemme sig til at aabne for Templets hemmelige Skatkammer under Jorden. Og mange af de hvidklædte Præster strakte i Skjul Hænderne bedende mod det indre Forhæng, bag hvilket deres højeste Gud var Vidne til de kristnes Færd.

Absalon lod Esbern og Sune følge med Præsten ned i Rummet for at forvisse sig om, at der intet blev stukket til Side.

Det første, som bares frem, var det store Guldbæger, som Kong Svend havde skænket Svantevit. Overpræsten turde ikke nævne, hvor det skrev sig fra, for ikke at vække Bispens Vrede; men Absalon læste paa Kanten, der løb om Foden, Svends Navn, som var indridset i Guldet.

„Svend, Danmarks Konge, skænkede Svantevit, Vendernes højeste Gud, dette Bæger.“

Absalon klemte det fast i sin Haand. Nær havde han slynget det mod Jorden; men han betænkte sig og bad Valdemar skænke ham det til Minde om, hvor lavt en dansk Konge havde kunnet nedværdige sig, og hvor dyrt hævnet denne Nedværdigelse nu var bleven.

Valdemar gav ham det, og Absalon rakte det til Saxe Klerk, der stak det ind under sin Kappe saa hastig, at man skulde tro, det brændte ham paa Fingrene.

Nu gik Absalon til det indre Forhæng; men inden han naaede det, for Overpræsten til og kastede sig paa Knæ foran ham, saa han ikke kunde komme frem.

Som nu alle Præsterne laa paa Knæ og rakte Armene bedende ud mod Absalon, sagde den gamle Præst, mens Taarerne løb ned i hans lange Skæg:

— Herre, skaan os! — Hvad Glæde har I af at krænke vor Gud, nu da I har annammet alle hans Kostbarheder? — Ingen uden vi indviede Præster tør stedes for hans Aasyn; endda tør vi ikke drage Aande, naar vi færdes i hans Nærhed. Lad da ikke den Gud, som er os hellig fra Arilds Tid, lide den forsmædelige Haan, at alle disse frit beskuer ham og forurener Luften med deres Aande i hans Nærhed.

— Eders Gud er ingen sand Gud! — sagde Absalon og løftede den gamle op. Det er Djævelen, som har taget Bo i dette Tempel og forblændet Eders Øjne. Vi kristne ynkes over Eder. Thi om I kendte Eders egen Vankundighed, da vilde I ræddes og falde ned og bede den eneste sande Gud om at frelse Eders Sjæl. Ofte er Troen bleven præket iblandt Eder; allerede min berømmelige Farfader Skjalm Hvide, hvis Navn I alle kender, sendte Eder kristne Præster. Hvorledes handlede I med de Kirker, som han byggede Eder til Frelse for jer Sjæl? — Hvorledes handlede I med hans Præster? — Vor Gud er langmodig; men nu er hans Vrede over Eder; og han har sendt os at lære Eder med Ild og Sværd, hvad I ikke vilde annamme med det gode.

I det samme greb Absalon med begge Hænder i det tunge Forhæng og trak det til Side, saa at Guden Svantevit saas af alle.

Der stod han frit i Hallen med de fire Hoveder

skuende mørkt ud mod Verdenshjørnerne, det store Drikkehorn i sin højre Haand og den venstre Arm bøjet ind i Siden om Sværdhæftet.

Han havde tre Mænds Højde; hans Ben var saa tykke om Knæet som en voxen Mand om Livet. Og saa kunstfærdig var hans Ansigt skaaret, at de menige danske ved det første Syn fyldtes med Gru og trak sig angst tilbage. Men alle de hvidklædte Præster kastede sig forover mod Jorden og raabte Ord, som ingen af de danske forstod. Men Gotskalk hviskede til Absalon, at det var en Bøn til den højeste Gud om at slaa de formastelige døde til Jorden.

Da stillede Absalon sig hen for Guden. Han greb med Haanden om hans Sværd; og da Præsterne atter langsomt rejste sig, forbavsede og forfærdede over, at ingen Ufærd endnu var sendt af Guden, saa lo han saa højt, at det rungede i Hallen, og raabte:

— Der ser I, hvad Eders Guds Vrede formaar.

Derpaa vendte han sig om mod Gudebilledet, løftede Haanden truende imod det og sagde:

— Slaa mig nu død, om du kan og tør!

Men Guden rørte sig ikke. Stiv og stum saa han ud over Forsamlingen, som angik det hele ikke ham.

Da skottede Præsterne til hverandre. Nogle havde Møje med at dæmpe deres rasende Vrede

over den uhyre Forsmædelse; men andre skævede ængsteligt til Gudens fire Ansigter og rystede paa Hovedet.

Kun Overpræsten strøg sit lange Skæg og nikkede hen for sig, som vilde han sige:

— Giv kun Tid! Ingen haaner ustraffet Vendernes højeste Gud.

Da vinkede Absalon ad sin Broder Esbern og ad Sune Ebbessøn. Efter at han havde hvisket noget med dem, gik de frem til de menige Mænd, som nu havde forvundet Skrækken og dristigt stirrede Guden op i Øjnene, haanende ham med halvhøje frække Tilraab.

Inden Præsterne ret havde besindet sig, løb de alle, med Esbern og Sune i Spidsen, tæt sammen om Guden.

Absalon raabte til dem om at gaa forsigtig til Værks, at ikke noget Uheld skulde hænde. Thi om blot en af dem kom noget til, da vilde Venderne sige, at det var Guden, som straffede dem.

Medens Præsterne forfærdede dækkede deres Aasyn, lød de første Øxeslag hult gennem Hallen; og længe varede det ikke, før Gudens Ben var hugget over ved Knæet. Med et voldsomt Brag styrtede den svære Krop tilbage mod Templets Ydervæg, mens de danske Mænd hastig løb til Side.

Væggen vaklede. Et Øjeblik syntes det, som skulde den styrte og rive Taget med sig i

Faldet; og mangen Præst bad i sit Indre en brændende Bøn, at det maatte ske. Men Træværket holdt, skønt Væggen hældede stærkt for den uhyre Vægt af Guden, som støttede sig op imod den.

Nu befalede Absalon at bryde Hul i Væggen, saa at Støtten kunde falde helt ned mod Jorden.

Dette skete; og de menige Vender, som ude paa Torvet havde hørt det frygtelige Brag og ventet at se Guden fare ud i sin Vrede, stirrede nu med Rædsel og Forundring ind gennem det gabende Hul, hvor de saa Gudens Hoveder trykkede mod Jorden.

Da var der mange, som i samme Nu mistede deres fædrene Tro og følte idel Forvirring i deres Hjærte; thi om de kristnes Gud havde de kun lært ondt, og de kendte ingen andre.

Nu gik Absalon og hans Mænd gennem Hullet i Væggen ud paa Torvet, idet de med Forsæt traadte paa Gudens Hoved. Og medens Venderne veg sky til Side for de danske, sendte Absalon Saxe Klerk med Bud ud til Lejren.

En halv Time efter lød der Sang i Luften.

Alle vendte sig forbavsede mod Byporten, hvor Lyden kom fra. Derhenne saa de Biskop Svend af Aarhus komme op mod Torvet gennem Hovedgaden i Spidsen for alle de kristne Præster, som Absalon havde ladet føre med over Havet.

De priste Gud for Sejren over Hedningerne; og da de drejede op paa Torvet i en stor Bue, medens Venderne hastig gjorde Plads, knælede Absalon og Kongen og alle deres Mænd ned for Vendernes og Præsternes Øjne.

Alle de danske stemmede i med i Munkenes Sang. De kristnes „Te deum“ klang som en jublende Sejrshymne ud over den fældede Guds fire Ansigter, medens de hvidklædte Svantevits Præster bøjede deres Hoveder og vendte sig bort.

Valdemar og Absalon lod deres Telte slaa op foran Templets Indgang. Da Mørket faldt paa, fyldtes Luften af Klang af Øxeslag, der de danske stormede sammen om hver at faa sin Andel af den hedenske Guds Tømmer.

Saa smaat som Pindebrænde blev Gudebilledet hugget. Med store skræmte Øjne saa de vendiske Mænd, hvorledes det ene Baal tændtes efter det andet paa Torvet. Deres Guds Legeme gav Næring til dem alle. Høns og Grise og hvad andet spiseligt de danske fandt i Byens Huse, blev stinget og Kroppene ristede saa friske, som de var af rygende Blod, over de tændte Blus, mens Begfaklerne foran Kongens og Absalons Telte lyste op imod den mørke Himmel.

Hele Natten var der Fest paa Torvet. Øl og Mjød blev afkrævet Venderne og uddelt frit imellem de danske. Til den lyse Morgenstund

lød Latter og Skraal gennem Gaderne. Og Byens Folk gemte deres Kvinder og Børn hen i Kælder og paa Lofte, hvor de troede dem sikrest.

Men uanfægtet af Støjen sad Absalon oppe den hele Nat og drøftede med Biskop Svend, hvor Kirker skulde bygges og hvorledes alting skulde ordnes i den erobrede By. Pennen var ikke ude af Saxe Klerks Haand, før Absalons Kapellan ringede til Kongens og Bispens Messe. Da havde hverken han eller hans Herre faaet Søvn i Øje i to Nætter til Ende.

V

Arkonas Fald rygtedes saa hastig over hele Øen, at allerede en Time efter Daggry meldte Byvagten, just som Konge og Bisp kom fra Messe, at Sendemænd fra Staden Karentin paa Sydkysten bad om at stedes for Kongen eller den navnkundige Bisp.

Skønt Absalon havde tænkt at søge et Par Timers Morgenhvile efter de to Døgns uafbrudte Arbejde, lod han dog strax de fremmede Mænd føre ind i Byen.

Det var selve Karentins Fyrster, Tetzlaff og hans Broder Jarmer, som bøjede sig dybt til Jorden med korslagte Arme foran Absalons Telt, hvor Bispen stod i Døren.

Deres mørke, skæggede Ansigter skælvede af Angst, og deres store udtrædende Øjne, der var brune i Hjulet, men gule i det hvide, bad om Naade, længe før de formaaede at faa Ordene paa Gled.

De bad, at de danske vilde skaane deres By. Mange gode og indsmigrende Ord brugte de til Absalon om hans Farfaders store og berømme-

lige Gerninger. Og saa tydelig var deres Iver for ret at smøre Absalon med Smiger, at Bispen ikke kunde bare sig for at smile, der han stod og hørte paa dem med rynkede Bryn i sit fulde kirkelige Skrud, som han var kommen fra Messe.

De lovede at ville overgive Byen frivilligt til Kongen, naar man vilde skaane dem for Plyndring og lade Kvinder og Børn i Fred. De lovede at sige sig fra deres gamle Guder og foregav, at de nu ansaa dem for falske, efter at de havde erfaret, hvilken Ufærd ustraffet havde ramt selve Svantevit, den høje.

Absalon lod dem først nogen Tid i Uvished om sin og Kongens Vilje. Med fast lukket Mund og kolde Øjne saa han ufravendt paa de lavstammede Mænd.

De forvirredes af hans Blik og forstod, at han tænkte paa det grufulde Hærværk, som Venderne i Tidernes Løb havde øvet paa de danske Kyster. Ordene svigtede dem; og den ældste, Tetzlaff, begyndte at ryste saaledes i Knæene, at den Mand i hans Følge, som stod nærmest bag, maatte støtte ham.

Da forbarmede Absalon sig tilsidst over dem og sagde, at han selv vilde drage med dem til deres By for at forvisse sig om, at der ikke var Svig under, men at det menige Folk ogsaa samtykkede med sin Fyrste i deres Overgivelse. Hvis han da fandt det saa, vilde han give Byen

Kongens Naade. Men deres Guder vilde faa samme Medfart, som var timedes Svantevit; og alle Byens Folk maatte tage ved den hellige Daab og sætte Gidsler for Troskab.

Saa blev da Tetzlaff tilbage hos Kongen, mens Jarmer fulgte med Absalon og Biskop Svend. Kun tredive Huskarle foruden sin Klerk tog Absalon med sig til Byen.

De red hele Formiddagen, først gennem Skov, siden over Hede; men da de var naaet igennem den, blev Grunden sumpet og blød, saa at Hestene havde ondt ved at holde sig oppe. Tilsidst maatte de staa af og trække Dyrene ved Tøjlen. Tilmed var Vejen saa snæver, at kun to og to kunde passere den.

Absalon saa, at Uføret strakte sig til begge Sider, saa langt Øjet naaede. Hist og her laa det klare Vand i Pytter og straalede i Solen. Men bag Mosen mod den lyse Synskreds rejste sig Karentins Mure med høje Huse bag.

Absalon undredes over, at Byen vilde overgive sig, enddog den var saa stærkt befæstet af Naturen, at kun to ad Gangen kunde komme over til den paa den faste Jord, medens den paa de andre Sider havde Sundet mellem Øen og Fastlandet. Skulde der mon dog være Svig under?

Biskop Svend havde den samme Tanke; thi da de var naaet midtvejs over og nu saa Byens Port aabne sig i det fjærne og væbnede Mænd,

hvis Lansespidser glimtede i Solen, komme i ordnede Rækker ud fra Byen, da greb han Absalon i Armen og sagde paa Dansk:

— Se dog! det anede mig vel, at denne hastige og frivillige Overgivelse ikke hang rigtig sammen. Lad os søge tilbage, medens det endnu er Tid.

Absalon tøvede et Øjeblik paa Vejen, som om han havde stødt Foden. Thi naar han ret af dybest Hu skulde overveje noget, plejede han at standse al Bevægelse; hans Ansigt blev da stift og følesløst at se til som en Støttes Aasyn; kun hans Øjne blev store og mørke, som pressede Blodet paa dem indefra.

— Kom! — sagde han endelig — der er ingen Svig under. Thi om saa var, da havde de lokket os indenfor Byens Mùr først; der havde de været mere sikre, at ingen af os undkom.

I det samme saa de, at Karentinerne stillede sig op i to lange Rækker, en paa hver Side af den Vej, Absalon skulde gaa.

Da de danske var naaet helt over Uføret og satte Foden paa den faste Jord, da raabtes der en Befaling ud over Rækken, og i samme Nu glimtede alle Lanserne i Luften, der de svingedes rundt, saa at Spidsen vendte nedad og blev stukket i Jorden.

Da Absalon skred ned gennem Rækken, bøjede de sig alle dybt for ham, som de havde gjort i Arkona. Længe varede det, før de kom Ræk-

ken til Ende; thi der var over sex Tusende Mand stillet op.

Husene i Byen var høje ligesom i Arkona, og Gaderne imellem dem var snævre og mørke. Paa Torvet, der var stort og vidt, laa Guden Ryvits Tempel. Fra dette modtog hans Præster, der var hvidklædte som Svantevits, de danske.

Absalon bad nu med Gotskalk som Tolk Jarmer om at meddele Folket, hvilke Vilkaar der var ydet Byen efter Kongens og Bispens Naade.

I Stedet for, som Absalon havde ventet, at klage sig over den haarde Vanskæbne, raabte det menige Folk og Præsterne med dem høje Hyldingsord til ham og strakte Armene op i Luften til Tegn paa Bifald.

Overpræsten stod frem og takkede Absalon som den, der kom med Fred og Naade til Byen.

Dette bevægede Bispen, saa at han nøjedes med halvt saa mange Gidsler, som Aftalen lød.

Uden Vægring førte Overpræsten nu ham og hans Mænd ind for Gudens Aasyn bag Forhænget.

Var Svantevits Støtte gjort med sjælden Kunst, saa var hans Frænde Krigsguden hugget saa grovt, som havde en Træl gjort ham i ledige Stunder.

Af én stor Egestamme var han hugget ud

og var lige tyk om de syv Hoveder som om Hals og Liv.

Men da de traadte helt nær og ret betragtede hans Aasyn, holdt Absalon og Biskop Svend ikke deres Latter tilbage; thi i Gudens aabne Mund bag hans store Tænder havde en Svale bygget Rede. Ogsaa hvor Halsen sad til Kroppen, saa de Fuglerede klinet. Skarn og Dræk havde de ladet ned ad Gudens Hage og paa hans Bryst.

Oppe under Loftsbjælkerne svirrede de skræmte Svaler og turde ikke flyve paa Reden for de mange fremmede, der forstyrrede dette Sted, hvor ellers ingen turde komme.

Absalon rakte sig paa Tæerne og prøvede med Øxen, hvor høj Støtten var. Han kunde da lige række dens Hage. Saa greb han en af sine Huskarles Øxe, som var længere; med den afhuggede han en af Gudens syv Næser, saa alle hans Mænd lo højt op.

Absalon blev nu i Byen, mens han lod Bud gaa tilbage til Arkona, at Valdemar skulde sende Mænd.

Da disse red i By hen paa Eftermiddagen, var det første Arbejde, som paalagdes dem, at nedbryde Ryvit, saa og de to andre karentinske Guder, Porvit's og Porenut's Støtter.

De slæbtes ud af Tempelhallen, der Væggen

var nedbrudt; og medens Venderne hastig for til Side, satte Biskop Svend sig overskrævs paa Ryvits Hals og traadte med Foden paa hans Pande, at Venderne ret kunde se deres Guders Afmagt overfor den eneste sande Guds Mænd.

Endnu inden det blev Aften, udsøgte Absalon Plads for tre Kirkegaarde paa Byens Mark. Han drog ud med Biskop Svend og sine Præster og indviede dem højtideligt i Vendernes Paasyn. Lovsange blev sungne over den nyindviede Jord; og Karentinerne fulgte efter i en lang Række, der Absalon drog i Procession tilbage.

Inden Mørket faldt paa, brød Absalon op med sine Mænd. Han bad Jarmer følge sig tilbage; og med ham samt de udpegede Gidsler red han atter tværs over Øen og naaede til Skibene, som nu laa ret ud for Arkona, da det var sen Aften.

Han søgte strax ud til sine egne Baade; og skønt det var saa silde og Trætheden brød tungt i hans Lemmer, vilde han dog ikke svigte Gæstfrihedens Love, men bød Jarmer til Nadver hos sig paa sit Skib, hvor han skulde overnatte som hans Gæst, nu da Venskabet var beseglet.

Længe sad de over Bord i Agterrummet. Ofte nikkede Saxe Klerk af Søvn over Fadene. Engang var han nær falden ned ad Bænken; men Arild Islænder, der var frisk, fordi han havde taget sig en lang Dagsøvn, som han plejede, kneb ham i Armen, saa han vaagnede.

Absalon handlede til langt ud paa Natten med Jarmer om, hvorledes Byens Forhold skulde ordnes, nu da hans Farfaders Bedrift var gjort paa ny og Øen endelig lagt under den danske Kirke og Roskilde Bispestol. Saa stort et Maal syntes dette Absalon at være, at hans Tanker ikke kunde blive trætte af at dvæle derved.

Da vendte han sig, bedst som han sad, til Saxe og sagde til ham tværs over Bordet:

— Nu er Tiden kommen, Saxe Klerk, at begynde det Værk, som jeg ofte har talt til dig om. Nu da vi danske Mænd har Bedrifter at rose os af, som ikke staar tilbage for vore Forfædres, synes det mig rigtigt, at du skriver dem ned, som Helmod og Biskop Arnold i Lübeck har gjort det for deres Landsmænd.

Saxe Klerk saa forvirret op paa Bispen. For Søvnighed forstod han næppe, hvad han havde sagt; men Arild Islænder, som kunde mange Sagaer, men hvis Kvad mest handlede om Elskov, der ene syntes ham Livets Møje værdt, — han saa over paa Absalon, som han plejede, med halvtlukkede Laag. Om hans Mund spillede et Smil, til samme Tid sørgmodigt og spodsk, mens hans Haand fattede om Trækapslen, der hang ned for hans Bryst.

Da saa Absalon atter for sig — og han følte det som et Sting ved sin Hjærterod — det Syn, han ikke vilde se: det bævende Smil om den smertevredne Mund.

I det samme forstod han for første Gang det Arilds besynderlige Blik, som ofte havde talt til ham, naar de sad sammen over Bord. Stundom havde han grundet derover i Enrum; thi han havde Arild kær og satte Pris paa hans Dom. Men aldrig havde han spurgt ham ud; dertil var han for stolt.

— Altid strider du — saaledes talte Islænderens Smil — for din Kirke og for din Konge, for noget, som er udenfor. Nu vil du optegne alt dette, at du siden hen kan fornøje dig ved at læse derom og høste andres Beundring derfor. Idel Forfængelighed! — Naar vil du leve for dig selv? — Du, som er ung endnu, ikke kender du til Elskov — ufølsom gaar du Livets skønne Blomster forbi uden nogen Tid at standse for at plukke dem. Naar Døden engang lægger sin Haand paa din Skulder, da vil du spørge: kendte jeg det Liv, jeg nu skal forlade? Saa kort, saa skønt er det; men jeg vidste det ikke før nu, det er for silde. Tankeløst ødsled jeg det bort. Da vil du trøste dig med de salige Boliger, med din evige Løn. — Hvad ved du om disse Ting?

Absalon følte med ét Trætheden saa tungt over sine Skuldre, at hans Ryg bøjedes, der han sad ved Jarmers Side. Hans Haand gled ned; der lagde sig en Taage over hans Øjne, som var røde og blodsprængte af de tre gennemvaagede Nætter. En Stund holdt han dem

lukkede; men da han atter aabnede dem, da løb alt i Et for hans Syn, som var han pludselig blindet.

Hastig for hans Haand over Øjnene; men først da Taarerne sprang frem af deres Kilder, fik han atter sit Syn.

Saa rejste han sig fra Bordet og bød sin Gæst og sine Mænd Godnat!

Medens alle sov, undtagen Vagten, hvis tunge Skridt frem og tilbage lød ind til ham fra Forstævnen, laa Absalon vaagen, skønt han holdt Øjnene, der smærtede ham, tæt lukkede.

Hans Tanker undte ham ingen Ro. Han tænkte paa det Maal, han nu havde naaet: at Rygen atter var tvunget under dansk Vold som i hans Farfaders Dage. Nu galdt det at smede hastig, medens Jærnet endnu var varmt og Gløden frisk paa hans Hjærtes Arne.

Imorgen den Dag maatte der sendes Bud og Brev til Paven i Rom om den Sejr, som han havde vundet Kristenheden, paa det at det maatte tillades ham at lægge hele Øen Rygen under Roskilde Bispestol, at ikke Sachserhertugen skulde komme ham i Forkøbet og vinde Øen for sit Lands Kirke.

Men som han laa og tumlede med Tanken om Brevet og formede i Ord, hvorledes der nu var gjort Ende paa de vilde Hedningers vederstyggelige Afgudsdyrkelse, da lød for hans Øre den gamle Overpræsts Ord, der han knælede

ned og bad med Taarer, at Absalon vilde skaane, hvad der var dem helligt — da saa han atter de Præsters Sorg og Græmmelse, da Guden faldt med Drøn til Jorden — da saa han den hastige Rædsel og den fortvivlede Uvished i alle deres Øjne, som stod paa Torvet og var Vidne til, hvorledes de danske øvede Vold imod deres Guder.

Og den Tanke jog pludselig gennem hans af Træthed ophidsede Hjærne:

— Med hvad Ret handlede jeg saaledes? — Med hvad Ret tog jeg deres Tro, de fattige Mænd? — Hvad har de nu at bygge paa i deres Vankundighed? — Treenigheden, som end ikke jeg kan fatte, hvorledes skal de antage den saa hurtig, som man skifter en Kjortel?

Og fra hans Barndom dukkede pludselig et gammelt Minde op — hans Moders Ord: Det kommer ikke an paa, hvad man tror, men at man tror.

En underlig Tomhed isnede hans Hjærte. Han følte sig fattigere end den ringeste af sine Mænd. Og nu saa han atter, hvad han ikke vilde se: det bævende Smil om den smertevredne Mund.

Det syntes ham, at nogen hviskede i hans Øre:

— Du Daare, i denne Time kræves din Sjæl!

Han for over Ende. Her maatte handles hurtig — syntes han — nu — strax — om han endnu vilde redde sit Liv.

Men just som han vilde handle, spurgte det i ham:

— Hvad er det altsammen værdt?

Og han vidste ikke Svaret; eller han huskede det ikke for den store Træthed, som laa over hans Hjærne.

Da grebes han af saa hæftig en Angst, at han kastede sig paa Knæ foran Sengen og bad i stor Vaande.

Endelig tog Søvnen ham; men da det blev Morgen, laa han endnu paa Gulvet; og hans Lemmer værkede.

VI

Absalon fandt ikke Ro, før det Værk var paabegyndt, som han havde lovet hin Dag, da Venderne overfaldt de danske paa Tyvsholmen ud for Havn. Men der var siden Arkonas Erobring en Træthed over hans Hu, som han aldrig før havde kendt.

Skønt han nødig forlod sin Fædrenegaard, hvor han havde søgt Hvile efter det anstrængende Tog, og skønt han havde fuldt op at gøre paa Bispegaarden i Roskilde med de Kirkesager, som havde hobet sig op under hans Fraværelse, saa mente han dog ikke, at han burde tøve længere, da han en Dag fik ridende Bud fra sin Teglmester, at han nu havde modtaget Stenene fra Bjernedeværket.

Alt laa rede paa Holmen og ventede kun paa, at Bygherren skulde søge Grunden ud og gøre det første Spadestik. Saa meldte Budet ogsaa, at Bispens Skibe nu var komne fra Stevns og havde lagt op i Vigen ud for Vandmølletaarnet.

Absalon brød op fra Fjalneslevlille med Saxe Klerk, Arild Islænder og nogle Svende.

Sune Karlssøn, en fjærn Frænde af Absalon og Kongens Bryde paa Østergaarden, til hvilken Havns Bønder og Fiskere var vornede med Hoveri og Jordskyld, red med sine Mænd og Svende Absalon i Møde.

Helt ud til Solbjerg Bakke red han for at modtage sit nye Herskab paa bedste Maade. Thi efter at Kongen havde skænket Absalon Byen Havn og dens Holme, saa skulde han for Fremtiden lyde Roskildebispen og være hans Foged og Bryde, som han før havde været Kongens.

Sune Karlssøn var en slank og velbygget Mand, der trods sine femogtresindstyve Aar sad til Hest som nogen Yngling. Hans Hoved var lidt for stort til Kroppen. Næsetippen var rød; og det dryppede gerne af den, som det drypper fra en Tud.

Hans Øjne havde et underlig fjærnt Blik, som var han ikke ret til Stede, naar man talte med ham. Ofte sad han i dybe Tanker og svarede i Øst, naar nogen spurgte i Vest; men saa kunde et enkelt Ord vække ham, saa han sprang op og talte løs i saa rivende en Fart, at man havde ondt ved at følge ham. Hvad han da sagde, var det ikke altid let at finde Mening i for den jævne Mand. Ofte lød fran-

kiske eller flamske Ord der imellem, som en dansk Bonde aldrig havde hørt.

Naar han blev hidsig, slog han med Hovedet, saa Haarlokkerne fløj ham om Panden. Da sad Haanden løst paa ham; og mere end en af de Havn Bønder havde faaet Mærke af den uden at turde give igen.

De kaldte ham imellem sig indbyrdes „den gale Foged“ og mente, at han havde hentet sig det sære i sin Ungdom, der han for i Flandern og Frankrig; ja endog i det hellige Land havde han været med det Korstog, som den franske Konge førte an.

De mente, at han ikke var stort klogere end sin Kvinde, hvem han havde ægtet i Frankrig og som nu levede hos Nonnerne i Vor Frue Kloster i Roskilde, fordi hun var befalden med saa stort et Tungsind og Hjemvé, at hun ikke kunde færdes ude.

Men Sune Karlssøn var god mod sine Folk, og ingen vidste af nogen Uret, han med Forsæt havde begaaet, mens han sad paa Østergaard og vogtede for By og Havn.

Da Sune fra Bakken endelig fik Øje paa nogle Ryttere, der langsomt red op imod, med det hvide Støv hvirvlende omkring sig, kunde han ikke længer holde sig rolig i Sadlen, men vrikkede utaalmodigt frem og tilbage og smaabandede i Skægget. Men da han endelig skelnede Bispehuen og saa den gule springende

Hjort med de røde Takker i blaat Felt, det Bispens Vaabenmærke, som Absalons Huskarle førte i deres Skjold, saa gav han Hesten Sporerne og for i Galop ned imod.

Sune og hans Mænd sprang af Hestene, og Absalon rakte dem Haand til Kys. Saa sad de atter op og fulgte med Bispen ind imod Byen.

Augustsolen var allerede højt paa Himlen, da Absalon red indenfor Byens Planker. Her ved Møllebroen over Kattesundet, som de Havn Fiskere kaldte den Aa, der kom oppe fra Serridslevsøerne, havde Byens Folk med deres Koner og Børn forsamlet sig.

Alle lettede Huen og bøjede Hovedet, der Absalon red frem imellem dem og med sin højre Haand tegnede Velsignelsen over deres Hoveder.

De skottede op under Huen til den høje Mand paa den skimlede Hest. De fleste havde set ham før i Kongens Følge, dog aldrig saa nær ved som idag. Men de vidste alle, at det var ham, som havde tugtet Venderne ligesom hans Farfader.

Han saa farlig streng ud af Øjesyn. Ikke et Smil var der paa hans Mund; men han havde jo det Lov paa sig fra de Roskilde Mænd, som ofte havde Ærinde i Havn, at han var retfærdig og ikke gjorde nogen Forskel mellem Fattig og Rig.

Hans Klerk, den lange Saxe, der sad og duk-

kede paa Hesten, som var han ikke vant at sidde op, huede dem heller ikke ret; thi han var tavs og fraværende i sit Blik ligesom sin Herre.

Men Skjalden ved hans venstre Side, Arild Islænder, som de havde spurgt Ry af, han huede dem alle saa meget bedre.

Det var ret et Par milde Øjne, han saa paa dem med. De greb saa fast, hvor Blikket traf, at det var ligesom de talte til En, store og tydelige og blaa, som de var. Og saa havde han da et Smil om sin Mund, som kunde han baade spøge og le og fryde sig over anden Mands Tale.

Der var baade Kvinder og Børn, som smilede igen til ham, der han red forbi. Og saa nikkede han til dem, som vilde han sige:

— Kom kun til mig, Godtfolk!

Nu saa Absalon bag de spredte Fiskeboder tilhøjre for Vejen sine Skibe, som laa til Ankers ude i Løbet.

Sejlene hang over Raa og tørrede. Alle Mand stod paa Rælingen mod Land, saa Skibene hældede ned lige til Kanten. Og forrest i Stavnen paa Absalons eget Høvdingeskib stod hans gamle Baadsmand, som ogsaa havde tjent hans Fader. Da han opdagede Absalons høje Skikkelse ved Sune Karlssøns Side, svingede han i Luften med sin Hue, og saa gjorde alle Skibsmændene.

Absalon vinkede til dem med Haanden. Saa faldt hans Øje paa Holmen derovre. Han havde ikke set den siden hin Dag, da Tinget holdtes for Buris.

Der han fandt Stedet tilvenstre for Udkigstaarnet, saa han atter levende for sig det Syn, som han ikke vilde se: det bævende Smil om den smærtevredne Mund.

Saa tydeligt stod det for ham, at han hastig vendte Hovedet til Side, og et Øjeblik lukkede Øjnene for ikke at se det.

Da saa han til venstre ind over Byen. Her græssede et Par Køer mellem Hytterne. Hist henne stod de gamle Pile langs Vejen ud til Rosengaarden, som laa paa den anden Side Byens Rende, hvor Landemærket var sat.

Ret som de red under den bagende Sol, lød Middagsklokken fra Sankt Nikolaj Kirke; og alle Hoveder blottedes til Ave, mens Absalon holdt stille og bad.

Der stod hist ovre paa Bodeholmen den gamle Trækirke med sit høje Taarn, der havde trodset saa mangen Storm af Øst og frelst saa mangen Skipper sikker i Havn med sit Mærke. Den voxede saa fredelig frem blandt de tætte Buske paa Kirkegaarden.

Det blæste svagt fra Øst, og en stram Sildedunst bølgede imod dem fra Skibsbroen derhenne foran Kirken, hvor Efteraarets første Sildebaade laa ved Bolværket med klaprende Sejl

og Sildeskæl over Skrog og Tofte, saa det glimtede i Solen som af skinnende Sølv.

Henne ved Endeboden strakte Vagten Hals og Toldfogden kom frem i sin Dør og skyggede med Haand over Øjet for at se det nye Herskab ride i By.

Ude i Vandet sad nogle halvvoxne Knøse overskrævs paa Havnebommen med de nøgne Ben i Vandet.

Nu naaede de Fisketorvet, hvor Net var spændt ud til Tørring, og derfra til Bjørnebroen, som den kaldtes fra gammel Tid. Her sad der fuldt af Smaadrenge paa Brogærdet til begge Sider. I det Absalon red frem, trængte Drengene sig sammen for at se, saa at én plumpede i Vandet og gav et højt Vræl fra sig; men et Øjeblik efter havde han selv naaet Bolværket og kravlede vaad og slimet af Aaens Dynd op i Land.

Hestenes Hove drønede over Broen, saa det gav Genlyd mod Kirken og hele Broen gyngede. Vejen førte nord om Kirken mellem Gravene ind paa Tingstedet, hvor Stenene stod i Rundkreds.

Her paa Østertorv var nu alle de fremmede, svenske og danske Skippere samt Sildebodernes Svende strømmet til. De stod og maabede. Og først da Absalon drejede Hovedet om imod dem og løftede sin højre Haand til Velsignelsen, kom Luerne trevent af.

Saa red de langs Havgærdet hen til Vinde-

broen. Og da de endelig stod i Kongens gamle Fogedgaard, sprang Sune Karlssøn af Hesten, hjalp Absalon ned og førte ham gennem Taarnets Vindeltrappe op i Højeloftssalen.

Her knælede han og rakte Biskoppen Gaardens Nøgler og sit Sværd til Tegn paa Lydighed.

Absalon modtog dem og bad ham som hidtil røgte Gaard og Havn vel. Saa rejste han ham op fra Gulvet og rakte ham Sværdet tilbage.

Da nu Hofpligten var sket Fyldest, strøg Sune lettet sit graanede Overskæg og førte Absalon ind i hans Værelse.

Sune slog Vinduslugen op paa vid Gab og viste Absalon Udsigten over Sundet.

Længe stod Absalon tavs og glædede sig derover. I Vandet, som var mørkeblaat, laa de grønne Skipperholme og fløde med deres græssende Køer og Faar. Hist ude strakte Refshalen sin lange grønne Tunge bag om Holmen, snævrede Løbet ind og tog af for Dønningsbølgen, saa at Baade kunde sejle i smult Vand ind bag Broen i den trygge Havn.

Langt ude skinnede Saltholmen i Solen, og foran Sveriges Kyst laa hvide Skyer tungt og stille svømmende paa Vandet.

Da Absalon kort efter sad bænket i Hallens Højsæde over Middagen, og en gammel Kvinde, som han ikke kendte, bar Maden frem, sagde Sune, som saa, at han undredes derpaa:

— Maaske ved I ikke, ærværdige Herre, at Gud i Naade har taget min Husfrues Forstand. — Ret meget har hun aldrig haft, og nu er den altsaa væk. Saadan er det, og ilde er det; men hvad Gud vil — og min Datter, Margrethe — hende kender I ikke? — nej, I kender hende ikke, hun er for Tiden hos sin Moder for at oplive hende en Kende; thi hun græder og hyler bestandig for tungt Sind og Længsel. Ak ja — og her sidder jeg, snart en gammel Mand! — Ingen Kvinde har jeg i Huset at dække min Dug — uden det gamle Kvindemenneske, som jeg arvede efter min Forgænger, Hr. Niels Pedersen salig. Og nu er hun otteogtyve Aar, min Datter, og sidder altsaa hos sin Moder i Vor Frue, mens hun burde sidde her — her i denne tomme Stol og gaa sit nye Herskab til Haande.

Absalon holdt sig inde hele Dagen og gik tidlig til Ro. Men den næste Morgen stod han op med Solen, som vækkede ham, der dens Straaler dansede ind til ham fra Sundet.

Han slog Vinduet op og aandede i fulde Drag den stærke Søluft til sig. Saa klædte han sig, gjorde sin Andagt og gik Taarntrappen ned.

Der var ganske tyst i Gaarden. Kun ovre fra Stalden bag de høje Linde lød der nu og da en Raslen, naar Hestene, vækkede af Solen,

trak utaalmodigt i Grimen og vendte Hovedet efter Morgenfoderet.

Da han naaede Broen, for Vagtknægten op med saadan pludselig Støj, at det var tydeligt, han havde sovet.

Hurtig lod han Vindebroen ned og skævede efter Bispen, om han mon havde luret ham. Men Absalons Tanker var langt borte.

Han gik langs Mantelmuren, til han naaede Endeboden med dens brede Vindusluge, som nu var lukket.

Her yderst paa Skibsbroen stod Hellig Olafs Blok og bag den Billedstøtten af Martyrkongen selv. Den var skaaret i Træ; den aabne Mund og to tykke Kindfurer røbede Dødens Smerte.

Vandet skvulpede og plaskede ind imod Bolværket, saa Sildebaadene skurede imod hverandre og knagede og knirkede.

Paa Dækket midt i Sildeglansen laa en Svend og sov med Koften viklet om sit Hoved. Han snorkede højt og trak Benene op under sig for Morgenkulden.

Bommen var lukket, og Vandet brød imod den, frem og tilbage, som søgte det at knække den.

Saa gik han langs de lukkede Sildeboder ved Stranden, til han naaede Bjørnebroen. Herfra saa han en Stund paa Kirken, som trængte til en ny Dør. Saa vandrede han mellem Gravene,

til han naaede op til Østergaardens store Have, der havde Gærde ud til Kirkegaarden.

Æblerne hang halvmodne ud over Plankeværket, grønne med røde Pletter paa Solsiden.

Saa gik han over Østeraaen ad Lille-Kongebroen, som den kaldtes. Den førte fra Østergaarden ud til Pilevejen, der strakte sig helt op til Pustervigen, hvor Sivene stod tæt og dækkede for det lave, sumpede Vand. Tilhøjre laa Pilegaarden med dens lave Længer. Og bag Sumpen tittede Tornebuskegaarden frem. Den havde Navn efter det tætte Tjørnekrat, som bredte sig helt ned til Vigen. Men bag Byens Rende strakte de Serridslev Marker sig helt ind til Landemærkets Planker.

VII

Absalon havde været flere Dage i Havn, inden han bekvemmede sig til at lade sig færge over paa Holmen for at udvælge Grunden for den Borg, han havde lovet at bygge.

Han frygtede, naar han gensaa Stedet, at det blodige Syn, som saa længe ikke havde villet slippe ham, skulde faa ny Kraft i hans Erindring og bestandig minde ham om den grufulde Skæbne, som havde forenet Liden Kirsten og Prins Buris.

En tidlig Morgen lod han Teglmesteren, som havde bygget sig en Hytte paa Holmen, tilsige, at han vilde komme. Saa gik han i Baad ved Endeboden med Saxe og Arild; og da Færgen lagde til ved den stejle Holm, stod Teglmesteren og hjalp ham op ad Brinken, i hvis Side var hulet Trin til Fodsti.

De gik lige henimod Udkigstaarnet, hvor Teglmesteren havde ladet Stenene oplægge fra Baadene, som endnu laa i Løbet mellem Tyvsholmen og Skarnsholmen og biede paa Bør.

Som hin Dag skinnede Solen stærkt over

Øen; og da de naaede den runde Plet, hvor Sandet havde kvalt Græsset, fandt Absalons stærke Øje strax den Plads, hvor Buris havde knælet ned.

Da saa han Blodstænk paa den store Kalksten, og i det samme fyldtes Sandet for hans Fod med Blod. I den røde Pøl laa Øjnene med de lange Trevler. Hundene sloges om dem og slikked med de lange smidige Tunger Blodet op.

Da lagde Arild Islænder sin Haand paa hans Arm og sagde:

— Herre, hvorfor vedblive at stirre paa det, som I kun har Smerte af? — Se Eder dog om! Se Sundet — hvor blaat og fagert! — og de hvide Tærner der, som flyve i Kreds, den ene i den andens Følge; de dykker ned mod Vandet efter den sprællende Smaafisk og svæver atter op. Hør, hvor de skrige, mens Solen varmer deres Dun og Luften stryger blødt over deres Bryst og Hale.

Da vendte Absalon Hovedet og sagde:

— Her paa denne Plet skal Borgens Brønd graves, at Sporet af Udaaden kan slettes for bestandig!

Teglmesteren vinkede ad sine Mænd, som kom til med Spær og med Spade.

Saa huggede han de tilspidsede Spær i Jorden, en for hvert Verdenshjørne, saa de dannede en Firkant om den Sten, der havde suget

Blodet saa fast til sig, at end ikke Sne og Regn havde formaaet at slette det.

Han rakte Absalon Spaden og bad ham velsigne Grunden.

Alle tog Huen af og bøjede Knæ, mens Absalon gjorde tre Spadestik — ét i Faderens, ét i Sønnens og ét i den Helligaands Navn.

Saa læste han Fadervor og gik fra Spær til Spær, lysende Velsignelsen ud mod hvert af de fire Verdenshjørner.

Saaledes havde Absalon nu grundlagt Borgen i Havn.

Absalon gik op og ned ad Gulvet i sit Kammer paa Østergaard.

Vinduslugen ud til Sundet stod paa vid Gab. Den friske Søvind blæste lige ind, saa Saxe Klerk maatte lægge Haanden over Pergamentsbladene paa Bordet, at de ikke skulde viftes ned.

Absalon, som agtede at blive i Havn, indtil Arbejdet paa Borgen var godt i Gang, havde sendt Bud efter alle de Kirkesager, som laa og ventede paa Bispegaarden i Roskilde. Der var Sager der imellem, som havde ligget fra før Vendertoget og som ikke længer taalte Opsættelse.

Der var Tiendetrætter mellem Præst og Sognebørn, hvor begge Parter havde sendt Klage ind.

En Præst spurgte, om han paany skulde døbe et Barn, der var født i Arkona af en røvet dansk Kvinde, som siden var bleven ført tilbage til sin Hjemstavn af de danske ved Byens Erobring. Hemmeligt havde hun i Vendernes Land døbt Barnet; men da Præsten forhørte hende, viste det sig, at hun end ikke kendte Daabsordene rigtig.

En anden spurgte, om han maatte vie en fri Kvinde, der var Enke og begærede Ægteskab med sin Staldkarl, der var ufri og greben i Hor med Gaardfogdens Kone.

Der var Spørgsmaal om de simpleste Ting, som ingen præsteviet Mand burde være uvidende om.

Saxe saa op paa Absalon og ventede paa, at han skulde diktere ham Svaret til den Guds Mand i Karise Sogn, der bad om Penge af Kapitlets Midler til at føre Kirkekoret op af ny. Thi Lynet havde splintret det gamle.

Men Absalon stod foran Vinduet i dybe Tanker og rørte sig ikke.

Saxe kremtede forsigtig for at vække hans Opmærksomhed; thi det var snart Middag; og Budet, der skulde ride til Roskilde med Brevene, var tilsagt inden Aften; og der var meget at skrive endnu. Saa skulde ogsaa Bispeseglet sættes paa og meget andet.

— Jeg tænker paa, sagde Absalon, at vi atter og atter spørges om de samme Ting; atter og

atter svarer vi det samme. Saa er det da bedst, at vi nedskriver, hvad der synes Ret i alle Tilfælde og har været det her i Stiftet fra Kristendommens første Tid. Hvorfor skal vi staa tilbage for, hvad andre kristne Lande har gjort længe før os?

Saa fik Karise Præsten Løfte om Midler til at føre Kirkekoret op. Derefter læste Saxe den sidste Brevsag op for Bispen, just som Arild Islænder kom ind ad Døren for at bringe nogle islandske Sagaer, han efter Absalons Ønske havde nedskrevet paa Dansk til Brug for Saxes Krønike.

Den sidste Brevsag handlede om en Præst, der bad om at maatte beholde den gamle Kvinde, som han havde været gift med i mange Aar. Kapitlet havde paalagt ham at sende hende bort. Nu tryglede han for sit Livs Lykke; thi uden hende, hans Hjærtes Elskede fra Ungdommens Dage, kunde han ikke leve. Ret som Lyset — skrev han — ikke kan brænde uden Voxet, som det næres af.

Absalon rynkede Brynene. Han havde troet, at der ikke længer fandtes en eneste Præst i hans Stift, som endnu sad Pavens Cølibatsbud overhørigt. Lige fra sin første Bispetid havde han nidkært stridt for at hævde det. Mangt et Sind vidste han, at hans Strænghed havde forbitret; mrn han gav ikke Køb.

— Skriv! — sagde han — at hvis hun ikke

inden tre Dage er ude af hans Hus, da skal han jages med Skam fra sit Embede.

I det samme saa Arild op paa ham med sine halvtlukkede Øjne og smilede.

Det var det Smil, som Absalon saa tit havde set. Ofte havde det tirret ham, men aldrig stærkt som idag.

Bedst en Gang for alle at lære ham, hvad Agtelse han skyldte sin Herre!

— Hvorfor smiler du? — spurgte han hvast og vendte sig med hævet Hovede imod Islænderen.

Men Arild slog ikke Blikket ned. Han lukkede sine Øjne helt op og sagde:

— Hvem skader det, at de to gamle lever den Rest af Livet sammen? — Hvorfor tage Livets Lykke fra dem?

Absalon vilde have givet ham et drøjt Svar; men der var noget i Islænderens Holdning, som sagde ham, at om han viste ham tilbage nu, saa vilde han miste ham med det samme; thi hans Haand knugede sig om Trækapslen paa hans Bryst, som han plejede, naar noget greb ham stærkt.

— Det forstaar du ikke! — sagde Absalon og vendte sig fra ham — du, som ikke er Klerk, har intet Kundskab til, hvad Kirken maa fordre for sin egen Skyld.

— Men Livet forstaar jeg. Og jeg ved, at den Gud, som skabte det, skabte ikke Kirken

for at true og hindre det. Hvad skulde vel være skønnere for Gud at skue fra sin Himmel end to gamle Menneskers Forening, som har staaet gennem alle Storme? Skulde nogen Præst have Ordets Myndighed over mig, saa blev det ham den gamle Præst, snarere end den, der præker Strænghed.

— Hvad der gælder for en Læg, gælder ikke for den, der er indviet til et Exempel og en Lærer for andre. Den, som lever Livet med en Kvinde, kan ikke give Gud, hvad han kræver. Thi han kræver den hele Sjæl — alt kræver han; men Kvinden drager Mandens Hu, saa at tilsidst intet bliver fast derinde. Vægelsind og Svaghed er Kvindens Art, og Arten smitter. Skriv, som jeg siger, Saxe, og du, som er Skjald, bland dig ikke op i noget, som din Hu ikke fatter.

Det bankede paa Døren; og et Øjeblik efter stod Sune Karlssøn i Stuen med Huen i sin Haand.

Han strøg Tagdryppet af sin røde Næsetip og hilste forlegent paa Bispen.

Absalon rakte ham Haanden og spurgte om hans Ærende.

— Jeg vilde bede om Eders Raad i en saare vanskelig Sag, ærværdige Herre — som altsaa tynger mig ved det, at — men I har ikke Stunder ser jeg.

— Har Sagen Hast?

— Den er falden over mig uforvarende som et Uvejr; og sandt at sige — altsaa —

Nu gav Absalon Saxe og Arild Tegn til at gaa.

Næppe havde Døren lukket sig efter dem, før den gamle Foged sukkede dybt, tørte sig over Panden med Bagen af Haanden og sagde:

— Han har meldt sig til idag, maa I vide — jeg venter ham over Middag.

Absalon bød ham sætte sig. Det varede noget, inden Sune fik Ordene paa Gled.

— Altsaa — sagde han endelig og blev rød i Kinden — jeg skæmmes ved at tilstaa det for Jer — det er min Datter — ja, Margrethe er det. — Nu jeg er gammel, synes det mig ofte saare skønt at have Smaafolk i Huset — at se dem voxe op og føre Slægten videre — og Herløg Esbensen er jo en rig og velbyrdig Mand, som man dog ikke kan give noget bart Afslag. Der er hans Fædrenegaard i Ølsemagle og Karisegaard, som er hans mødrene Arv — et kønt Gods er det jo at gaa ind til for en dygtig Kvinde.

Absalon begyndte at forstaa, hvad Sagen drejede sig om. Han kendte Herløg Esbensen af Navn og sagde:

— Men naar saa god en Mand bejler til Eders Datter, hvorfor da ikke give Jaord? — Hun er jo ikke længer helt ung, og mange Aar endnu

kan hun vel næppe vente at have Bejlere, som I og hun kan være tjent med.

— Rigtigt — svarede Sune — altsaa, det er rigtigt — mæ—æn —

Pludseligt bøjede han sit store Hoved helt hen imod Absalon, stirrede paa ham med sine mørke, urolige Øjne og sagde:

— I maa love, at hvad jeg nu fortæller Jer, vil I ikke røbe for nogen. Som i Skriftstolen, ærværdige Herre, bekender jeg dette.

Absalon lovede det.

— For ti Aar siden kom der paa Gaarden — altsaa paa Østergaard — en ung Svend —; han var i Kongens Følge, der han laa her paa Udtog til Venden. Han var saare skøn og kraftig at se til — var Svenden — det nægter jeg ikke; hun var ganske ung og uforsøgt — og altsaa — saa blussed' det og fænged' det; det var varmt i Vejret — just i Hundedagene — og Dør og Vinduer stod aabne ved Nat for den slemme Hede — og — altsaa — saa fandt de til hinanden i deres Ungdoms store og forbandede Letsindighed. Svenden drog af med Kongen. Saa dræbtes han i Vendernes Land — og der sad min Datter selvanden tilbage i stor Nød og Elendighed.

— Skam faa I, at I vogted' det unge Blod saa slet.

— Ja altsaa — Skam fik vi — hun og jeg. Et Livfuld Hug bekom hun, som Ret og Pligt

var. Men det ændrede jo intet. Da fandt jeg paa at sende hende til hendes Moder i Vor Frue i Roskilde, hvor ogsaa Eders Fastre, ærværdige Herre, har siddet med Pryd i saa mange retskafne Aar. Nonnerne var gode ved hende — altsaa — og hun fødte Barnet — et Drengebarn var det — saare skønt og kraftigt i alle Maader — ak, om han havde været hendes med Ære! — her paa Gaarden i min Ensomhed. Ti Aar er det nu til Paaske! — Men hvad Gud vil — altsaa — han døde i Naade, som bedst var. Og til denne Dag, vi sidder her hos hinanden, i Fred og med Gud, har intet Menneske anet, at Margrethe ikke var ren og ubrudt som en ret Jomfru. Nu er det altsaa det, ærværdige Herre, hvad Kaar I mener, Æren og Forstanden byder. Se, Herløg Esbensen har jo set hende som Barn her paa Gaarden — nu da Døden endelig har befriet ham for hans Kvinde, som var ond og styg, saa kommer han her og bejler, enddog han er saa gammel, at han kunde være hendes Fader; men kraftig er han jo — og Godset skønt i alle Maader. Se — hvad Kvindeforstand han har — det kender jeg ikke. Altsaa — der er mangen Karl — mener jeg — som ikke vilde skønne sligt. Men aldrig er det sagt om Sune Karlssøn, Kongens Mand, at han solgte en Hoppe fra Gaarden med skjulte Fejl — saa og skulde det nødig siges, at hans egen Datter førtes med Svig i Brudeseng.

Absalon rejste sig fra Bordet og sagde:

— Som ærlig Mand maa I berette Herløg Esbensen alt, hvad hændet er med Eders Datter.

Sune rejste sig tungt fra Stolen. Han krammede Huen i sin Haand og sagde:

— Jeg maa jo det — ja, jeg maa jo det. Men Satan staa i alle løse Svende og det unge Blods forbandede Letsindighed.

VIII

Efter Middag saa Absalon fra sit Vindu Herløg Esbensen ride i Gaard med sin Vaabensvend.

Han var høj og svær og raabte Vagten for Vindebroen an med dyb Stemme. Saa lettede han Jærnhuen af og tørrede sig for Varmen over Panden. Hans Ansigt var stort og rødt med et tungt og trofast Øjepar som en Hunds. Hans lange strittende Overskæg var vissengult som gammelt Halm, og Panden var lav og bred med et hvidt Ar tværs over venstre Bryn.

Da Sune havde ført sin Gæst i Hal og sad og drak med ham over Bord, var de længe tavse. Da begyndte Herløg at stryge sig om Skægget, at sukke og stønne efter hver Slurk, som var Øllet ikke godt.

Endelig kom det:

— Det var jo Margrethe, din Datter —

Da rejste Sune sig saa brat fra Bordet, at Stolen væltede bag ham. Mørkerød i sit store Hoved slog han sin knyttede Haand mod Bord-

pladen, borede sine mørke Øjne fast i Herløgs og sagde:

— Margrethe — altsaa — min Datter vil du have, Herløg Esbensen?

Herløg satte Kruset forsigtig fra sig og saa forbløffet op paa sit Vært, som han havde kendt i mange Aar.

— Du faar hende ikke — aldrig i Evighed — altsaa!

Nu rejste Herløg sig med stor Vidtløftighed. Han tørrede Sveden af sit røde Ansigt med sit Kjortelærme og pustede sin Mave ud, saa den rakte ind over Bordet.

— Jeg er en Mand paa godt hundrede Bol, Sune Karlssøn — og hvad er du?

Sune svarede ikke. Ogsaa han svedte, saa de klare Perler trillede ham ned ad Kinderne. Var han dog bare vel over det!

— Er jeg kanske ikke god nok, Sune Karlssøn? — trængte Herløg ind paa ham, og Vreden begyndte at arbejde i hans Bryst.

— Du og Gaarden er gode nok!

Nu maatte det briste eller bære —

— Men hun er ikke god nok til dig! — raabte Sune og slog i Bordet, saa det klirrede i Krusene. Saa satte han sig udmattet ned. Herløg satte sig ogsaa, men han forstod ikke noget af det hele.

Da bøjede Sune sit Hoved og hviskede hen

for sig, mens han rodede rundt med Fingeren i det Øl, som var spildt paa Bordet.

— Seer du, Herløg, hun har været ved Mandfolk før.

Blodet steg Herløg til Hovedet, efterhaanden som han fattede, hvad Sune havde sagt. Øjnene stivnede, mens han grundede derpaa. Han knugede om det tykke Krus, til Knoerne blev hvide. Saa brød det løs af ham, saa han gispede derved.

— Saa skulde den Ondes skinbarlige Klo — raabte han og slyngede Kruset i Gulvet — Hvordan Djævelen har du passet hende? — Hvem —? — Med hvem, spørger jeg. Jeg vil vide hans Navn, den Horeknebel, at jeg kan knuse Ryggen paa ham.

— Det var en ung Mand, som dræbtes i Venden — sagde Sune skamfuld — Barnet døde ogsaa. Der ser du selv, som jeg sagde dig, Herløg, du faar hende aldrig i Evighed.

Nu for Herløg op.

— Faar jeg hende ikke? — Om jeg skal stjæle hende ud af din Gaard, vil jeg have hende. Saadan en Pigeskænder og Hestedreng skulde tage hendes Jomfrublomst — og jeg, Herløg Esbensen, skulde ikke være god nok? — Der er ingen anden, som skal have hende uden jeg. Og jeg skal passe hende, kan du tro. Han kan takke sin Gud, den Møtyv og Sengehelt, at han er kreperet i Venden, eller jeg skulde spænde

ham ud ved hans Tarme imellem to Skibsmaster og skyde til Maals efter det, som han skændede med.

Herløg gispede efter Vejret og satte sig ned.

— Faar jeg hende saa? — sagde han, da han var kommet lidt til Ro og strakte Haanden ud mod Sune over Bordet.

Sune slog til, saa det klaskede.

— Ja Gu' faar du hende, om du vil tage hende. Men husk det nu til sidenhen: Den første bliver du jo aldrig, Herløg Esbensøn.

Atter for Vreden Herløg i Blodet. Han saa Margrethe for sig med det mørke Krushaar om den høje Pande, Øjnenes blødt tindrende Blik, den fine, dvælende Haand med den hvide Hud og de røde Læber som en moden Frugt at bide i.

Rasende stirrede han efter noget, han kunde knuse og smadre. Men der han intet fandt, saa slog han de flade Hænder mod Bordpladen, saa det spildte Øl sprøjtede op:

— Jeg skal passe hende! — jeg skal passe hende! Hun skal ikke se Mandfolk for sit Øje uden mig. Fanden skal slaa mig med Edder og Forgift, om jeg ikke skal fornøje hende saa vel, saa gammel jeg er, at hun skal glemme den anden.

— Ham har hun glemt for længst, Herløg. Det er ti Aar siden nu.

— Naa, er det det? — sagde Herløg lettet.

Saa trak han Vejret med et dybt Suk og foldede Hænderne. — Gud ske Lov for det! — ti Aar er en lang Tid. Der kan glemmes meget i dem.

Saa drak de Jaord. Og Dagen efter sendte Sune ridende Bud til sin Datter i Roskilde, at hun skulde komme hastig tilbage.

Absalon fik Bud fra Valdemar, at Ærkebiskop Stefan af Upsala, som paa sin Romerrejse havde forebragt Valdemars Andragende, til hvilket Æskild og hele den danske Præstestand havde føjet deres Bøn, nu var vendt tilbage med gode Tidender.

Pave Alexander, hvis Sag Valdemar og Absalon saa varmt havde støttet i St. Jean de Laune mod den falske Pave Oktavian, sendte Kongen sin faderlige Hilsen og gav ham sin Tilladelse til, at hans højsalige Fader maatte optages af sin Grav og skrinlægges som en Helgen paa Herrens Alter. Meget havde han hørt om de underfulde Jærtegn, som var skete ved hans Grav, saa og om den Forvisning om hans Hellighed, der alt længe havde hersket hos det danske Folk.

Alt for mange Aar siden havde Absalons Fader og hans Brødre med Erik Lams og Ærkebispens Samtykke skrinlagt Knuds Levninger i Sankt Bendts Kirke i Ringsted.

Absalon huskede saa tydeligt sine Tanker den Dag, han stod bag i Kirken ved Ole Stams Side og saa Valdemar sidde paa Kongebænk mellem alle Kongeætlingerne.

Da var det Knud Magnussøn bøjede sig mod Valdemar, som siden blev hans Ven; men Valdemar unddrog sig. Da var det, han saa Buris for første Gang — og Ærkebiskop Æskild med hans voldsomme Mund og de smaa stikkende Øjne, som syntes ham onde.

Men for at Knud kunde indskrives som Helgen og dyrkes ikke blot af Folket, men ogsaa tilbedes af Præsterne, var det nødvendigt, at Paven gav sit Samtykke til, at han blev kanoniseret.

Dette havde nu Valdemar efter Absalons Raad for Aar og Dag siden søgt at udvirke. Absalon huskede den Dag, de talte sammen derom. Det var før Overfaldet paa Havn. Dengang galdt det at befæste Valdemars Enemagt mod Buris, at give ham og hans Slægt en Glans ikke blot af Berømmelse for Daad, men ogsaa for Hellighed, som ingen anden af alle dem, der hemmeligt stræbte efter Kronen, kunde opvise for sig eller deres Fædre.

Da havde det syntes ham noget stort at naa, om Paven vilde give denne Tilladelse. Hvor stort det var, derom vidnede bedst, at Ærkebiskop Æskild, som frygtede, at Kongen skulde faa for megen Myndighed i Folket, tidligere

havde nægtet sin Medvirkning og givet undvigende Svar.

Nu det var naaet, syntes det Absalon af ringe Betydning.

Blev vel Valdemar en anden, fordi hans Fader blev en Helgen? — Hans Voldsomhed, det uretfærdige Sind, naar Vreden løb af med ham — hans Dyder, hans Fejl — snarere vilde de øges ved den Hovmod, som Absalon frygtede, det vilde skabe i hans Hjærte.

Nu var jo Modstanden knust, om end paa en anden og mindre retfærdig Vis, end Absalon havde tænkt det. Liden Kirstens Skæbne havde været Skærmbrædtet for Udaaden.

Det bævende Smil om den smertevredne Mund!

Vilde han mon aldrig glemme det Syn. Var det derfor, at det bestandig forfulgte ham — fordi det raabte til ham som en Anklage:

— Du, som er Kongens første Mand, hans Ven og Fosterbroder, kunde du ikke hindret det?

Atter prøvede Absalon sit Hjærte, som han havde gjort i saa mangen søvnløs Nat siden da. Var det Had mod Buris, som havde holdt ham tilbage? — Var det Hævn, som ogsaa han havde stræbt efter? — Først — før Tinget maaske, men sidenhen — nej, sidenhen ikke!

Var Buris dog uskyldig i den tunge Skæbne,

som ramte Liden Kirsten. Ramte den vel nogen tungere end ham?

Det bævende Smil med dets usigelige Lykke — aldrig — aldrig skulde det times ham; aldrig skulde han føle den Salighed over al Forstand.

Som en Martyr for sin Tro — ja saligere end den laa han der med de tomme Øjne mod Himlen og saa deroppe den fagre Kvinde, som hans Hjærte havde elsket, — saa hende, saa alt andet forgik for hans Sans — til Smerten dulmedes og blev til intet for den alt opslugende Længsel i hans Sind.

Ja ja, sket var sket!

Nu fik da Valdemar sin Vilje paany, som han havde faaet den med Vold hin Dag. Selv gamle Æskild bøjede sig for hans Magt.

Hans Fader blev en Helgen. Og den Dag, det skete, vilde han nytte til at give sin Søn den samme højtidelige Kirkens Kroning, som den tyske Kejser nys havde givet sin Søn.

Selv havde Absalon undfanget denne Tanke. Selv havde han raadet Valdemar at afvente denne Dag. Og nu, det var sket, syntes det ham ringe, ja værre end ringe. Uværdigt.

Som et Gøglespil syntes det ham, først Skrinlæggelsen — Himmelkroningen — med al Kirkens sjældne Højtid, saa den jordiske Kroning af det lille Menneskebarn, der gik Livets Uvished imod.

Maaske saa Farfaderen paa selve den Dag fra de lyse Riger, hvor hans Gerninger havde bragt ham, ned paa den lille og vidste forud, hvad Skæbne der ventede ham. Maaske smilede han over den kortsynede Uforstand, som troede, at hans Himmelkrone kunde lette Barnet den tunge Byrde, som nu gyldent skulde smykke hans Hoved.

Absalon undredes over sig selv og sine Tanker. Det var, som spirede et nyt Syn i hans Indre, som stred noget sig frem til Lyset i hans Sind, som han ikke kendte og ikke vidste dulgtes hemmeligt paa Bunden af hans Sjæl.

Skønt han ikke vilde det, var hans Tanker ofte hos Arild Islænder. Hemmeligt agtede han paa hans Ord og hans Færd og greb sig ofte i at tænke hans Tanker.

Undertiden, naar de havde skiftet Ord om et og andet, som nu sidst om den gamle Præst og hans Kvinde, der skulde sendes bort — da maatte han bagefter give ham Ret i sit Hjærte. Og dog vidste han, at han ikke kunde svare andet — for sin Stilling, for sin Samvittighed, for sin Gud.

Han ængstedes uvilkaarlig, som han havde ængstedes i sin Ungdom i Paris, da Tvivlens Usikkerhed fødtes i ham hin Nat efter Disputatsen. Men Ængstelsen var langt dybere, og Uvisheden formaaede han end ikke at forme i Ord.

Maal havde han naaet — dem han længe havde stræbt efter som de dyreste.

Og se — der de naaedes, syntes de ham ringe og deres Værd var tvivlsomt for hans Sind.

Enddog han var naaet videre, end hans Fader vel havde tænkt sig, — enddog han var Landets første Mand næst Kongen og Ærkebispen, — enddog hans Liv, set udefra, syntes rigere end nogens, saa spurgte han sig atter og atter, hvad da Sejren var værdt — om den lønnede, hvad den havde kostet.

Ja, hvad havde den kostet ham? — Det var det store Spørgsmaal, som han ikke formaaede at udrede for sig selv. Men stort var det og dyrt var det. Det følte han for den ufattelige Tomhed, der stundom gennemisnede hans Hjærte.

Gøre sin Gerning uden Svig! Følge Vejen, man har sat sig! Tjene den Herre, man har valgt — der det nægtedes En at være Herre selv!

Hvad andre Kaar gav vel Livet?

Saa drog han da til Ringsted med sine Mænd for at tage Del i Højtideligheden, som skulde udføres af selve Pavens Legat, Stefan af Upsala, i Forbindelse med Landets højeste Prælat, Ærkebiskop Æskild.

Det var første Gang, siden Absalon blev

Biskop, at han ikke var den, der stod Valdemar næst og som Førstemand ledede den Handling, der krævedes. Her maatte han staa i Følget næst Æskild, Fjalneættens gamle Fjende, enddog Planen, som var Højtidelighedens Aarsag, var undfanget af ham.

Men denne Tanke rørte ham ikke. Ingen Bitterhed, end sige Misundelse mod Tokeættens Mand fremkaldte den i hans Sjæl. Snarest følte han en Lettelse over, at det denne Gang ikke var ham, der stod forrest.

Var han da — nu Maalene naaedes — en anden, den samme Aand, det samme Legeme — og dog en anden end den, der fattede Maalene og kæmpede derfor af hele sin Sjæl?

IX

Medens Absalon i Ringsted lagde Purpurkaaben om det syvaarige Kongebarns Skuldre, kom Margrethe hjem til Østergaard.

Sune Karlssøn holdt meget af sin Datter; og det gjorde ham altid ondt at se den Sorg, som lyste af hendes Øjnes bløde Blik, hver Gang hun vendte hjem fra Besøg hos sin Moder, der klagede sig og led bestandig. Timer igennem sad hun i Klosterhaven og stirrede mod Syd, med de matte, hvide Hænder ørkesløse i Skødet og talte paa sit Hjemlands Sprog med sin Datter om sin Ungdoms fjærne Dage. Suk og Graad afbrød hendes Tale, men mildnede den ikke. Og ofte maatte Søstrene kæmpe med hende for at faa hende til at tage Mad i sin Mund.

Da, naar Moderen havde taget Solen af Himlen for sin Datter og gjort hendes Sind saa mørkt og tungt, at ogsaa hun maatte græde, da søgte Margrethe til Absalons Fastre. De havde deres Celle op til Moderens og havde ondt af den unge Kvinde, som bøjedes saa.

Med lyse, milde Ord hjalp de hende ud af

Mørket. De prækede ikke, dømte ikke, de gamle to, som hele deres Liv havde været sammen. De gav den Verden, hvori de saa længe ikke havde færdedes, hvad Verdens var — og Gud, hvad Guds var. Men de talte nødigt om ham.

Mogga var den stærkeste af dem, enddog hun var den, som havde haft mest Sorg. Aldrig glemte hun sin Husbond, Bispen, hvem først Kirken og siden Døden havde skilt hende fra.

Margrethe, den yngste af Skjalm Hvides Børn, var blid og faamælt og føjede sig i et og alt efter Mogga, som Kvinden efter Manden.

Da Sune hørte sin Datters Stemme i Gaarden, tog han Taarntrappen i tre Spring; og da han saa Sorgen i hendes Ansigt, sagde han for strax at glæde hende:

— Kom nu hastig ind, Margrethe, at jeg kan fortælle dig, hvad glædeligt Nyt jeg har til dig.

Budet, som kaldte hende tilbage, havde ingen Besked haft derom. Thi Sune vilde overraske hende og have Glæden af at se hendes Glæde.

Næppe var de naaet op til hendes Kammer, som hendes Terne havde smykket med de Blomster, hun holdt mest af, før Sune busede ud med Nyheden.

Da saa Margrethe paa sin Fader med et stort og smærteligt Blik og tog sig til Hjærtet. Men Sune misforstod hendes Bevægelse og sagde:

— Du skal ikke være bange. Du behøver ikke

at sige ham det selv. Han ved det allerede — det gamle — det, du ved nok.

Da kunde hun ikke holde sine Taarer tilbage. Hun vendte sig fra ham, støttede Hovedet mod Vindusposten og græd i sine Hænder.

Sune blev saa forbavset, at han strax intet sagde. Derefter blev han vred; og nu strømmede Talen saa hastig fra ham, at han ikke selv vidste, hvad han sagde. Han roste Herløg til Skyerne, talte om hans Gaarde og hans Heste, som han priste og nævnede ved Navn. Saa talte han om, hvad Mand hun kunde vente sig; og uden at han vilde krænke hende, talte han hidsigt om hendes Ungdoms store og forbandede Letsindighed.

Men medens han talte, tænkte Margrethe ikke over hans Ord. Hun hørte dem ikke; hun var vant til at fornemme dem som en plaskende Regn eller et brusende Vandfald, hvor den enkelte Straale ikke skelnes for Mangfoldigheden.

Hun tænkte endnu engang over sit Liv og sin Ungdom.

Ja, en bedre Mand kunde hun ikke faa. Mange vilde misunde hende; og om Verden kendte, hvad der var sket med hende, da vilde alle holde for, at hendes Lykke var over Fortjeneste.

Og dog — hvilken Tomhed at se i Møde!

Saa var den nu endelig forbi, hendes Ungdom — de fagre Drømme i den gamle Have, hvori

hun havde leget som Barn, hvor hun nyfigent havde givet sig i en Mands Arme for den bævende Livslyst i hendes Hjærte. Hun kendte ham knap, hun elsked' ham ikke. En Dag stod han med sit ranke Hoved og sit lokkende Smil i hendes Have, ung og skøn og stærk at se til. Han strakte Haanden ud, som vilde han danse. Hun gav ham sin. Saa bad han om hendes Mund. Hun syntes, det var stort og nyt at kysse en Mand, og der hendes Læber rørte hans, da følte hun en Længsel, som hun aldrig havde kendt. Hun gav sig i hans Arm. Og i Skumringen lærte han hende saa meget underfuldt Nyt i Lindehuset. Og da han tog hende, da var der idel Forundring i hendes Hjærte; at det var saaledes, havde hun aldrig troet.

Snarest var hun skuffet. Kun den tredje Gang de var tilsammen, følte hun en salig Lyst, — et Øjeblik, saa kort som Rosens Duft i et Vindpust. Men da rejste han med Kongen Morgenen efter.

Nogen Sorg følte hun ikke ved at høre om hans Død. Snarest tænkte hun med Harme paa ham for alt, hvad hun siden maatte lide. Thi hun vidste sig uskyldig i sit Hjærte.

Da kom der fredelige Aar — ensomme Aar med meget Arbejde. Hele det store Hus maatte hun passe, da hendes Moder mistede Forstanden og førtes til Søstrene i Vor Frue.

Naar Middagen var endt, baldyrede hun ved sit Vindu, hvorfra hun kunde se det blaa Sund og følge Fuglenes Flugt. Saa læste hun ogsaa Bøger, som Sankt Nikolaj Præsten skaffede hende fra Roskilde. Og mod Solens Nedgang gik hun lange Ture rundt om Byen, helt ud til Solbjerg Bakke og gennem Serridslev paa den anden Side Søerne helt ud til Vandløse Engene og de Gentofte Huse.

Fattigmand undte hun vel. Og naar en Kvinde i Byen laa i Barsel, da bragte hun hende Mad og Klæder. Hvert et Barn i Byen kendte hun.

Og nu — Frue paa Ølsemagle og Karisegaard? Hvorfor ikke? — Hvorfor kosted' det hende Taarer?

Var den Lod da virkelig saa ringe?

Der var jo ingen, som hendes Hjærte havde kær. Naar hendes Fader døde, da sad hun ensom som aldrig før. Uden Hus, uden Hjem. Bedre dog at være Frue paa en Gaard.

Hun havde jo prøvet at gøre en Mand til Vilje. Og selv om hun ikke kunde tænke sig nogen Lyst ved at favnes af Herløg Esbensen, der kunde været hendes Fader, hvad saa —?

Hvem vidste — maaske skulde hun atter holde et lidet hjælpeløst Barn i sine skælvende Arme og kende den Fryd, at det var hendes — af hendes Legemes Blod, føle den salige Lyst at give det Næring af sit Bryst.

Og som hun tænkte disse Tanker, holdt hun op at græde. Der kom et Smil over hendes Mund, som endnu var vaad af Graaden.

Og da hun saa op paa sin Fader, som stod der forvirret paa Gulvet foran hende og vidste ikke mere at sige, fordi Hastigheden nu var løben af ham, saa straalede hendes Øjne, større og lysere, som de var efter Taarerne, op imod ham.

Hun strakte Haanden ud, og da hun saa hans Skuffelse, saa lagde hun Armen om hans Hals og sagde:

— Tak!

Da Herløg Dagen efter red i Gaard, var han meget rød i Hovedet. Maven stod ud af stor Værdighed, da han langsomt skred op ad Trappen.

Han havde foresat sig, at naar de blev alene, Margrethe Sunesdatter og han, da skulde hun vide Sandheden af hans Mund, hvad han mente om en Kvinde, der gav sig til en ussel Hestedreng uden Præst og Sakrament.

Naar hun da knæled' ydmygt ned for hans Fod, da vilde han forbarme sig over hende, løfte hende op i sine Arme og sige:

— Jeg tager dig alligevel, fordi jeg under dig vel. Og ingen ved jo af, hvad der er sket dig.

Saa vilde han trykke et Kys paa hendes bløde Læber, der var runde og røde, ret som en fuldmoden Frugt at bide i.

Men da Herløg endelig stod i Hallen og Sune trak sig tilbage, — da han stod der alene overfor Margrethe, som han havde set mildt til i saa mange Aar, da hændte det Herløg Esbensen, at han med ét følte sig saa underlig gammel, ja saa ringe overfor den skønne, rolige Kvinde, der saa op paa ham med saa alvorlige Øjne, som vilde hun for første Gang ret se, hvad der boede inderst i ham.

Da gled Værdigheden af ham; Hovedet bøjedes, og han søgte forgæves efter sine stolte Ord.

Saa længe stod han der og trak i sit Bælte som en ung Svend, at Margrethe tilsidst fik Smil i Øjnene.

Da rakte han hastig Haanden frem og saa paa hende med et bedende Blik af sine trofaste Hundeøjne.

Hun nikkede langsomt til Svar paa hans stumme Spørgsmaal og tog hans Haand.

Men Kysset fik han ikke. Thi han turde hverken tage det eller bede derom. Og hun rakte ham det ikke.

Da Absalon kom tilbage til Østergaard, bragte han en Nyhed med, som paa samme Tid spreddes over hele Landet.

Dronning Sofie havde født Valdemar endnu en Søn. To Dage efter Knud Lavards Skrinlæggelse og Lille Knuds Kroning kom Drengen til Verden, mens Herskaberne endnu var samlede i Ringsted.

Stor og skøn var Drengen, og alle raadte, at han skulde bære sin Faders Navn.

Skønt Absalon mere end nogen anden saa, hvilken stor Betydning for Valdemars Herredømme og for hele Landet det havde, at en Helgens Søn sad paa Tronen, og at hans Søn igen var kronet af Geistligheden, ret som om Kirken havde indviet ham til hans Fremtids Gerning ved den kristne Daab, saa var han dog tungere i Sindet nu, end da han drog af Gaarde.

Valdemar syntes ham saa fjærn og kold. Han havde ondt ved at kende igen i ham Barndomsvennen og Fosterbroderen.

Ærkebiskop Æskild færdedes bestandig om ham, saa at Absalon næppe havde været i Enrum med ham; men skulde han være ærlig mod sig selv, da skøttede han heller ikke synderligt derom. Det var, som havde de ikke mere noget at sige hinanden i Fortrolighed.

Hvis var Skylden? — Var det ham selv, eller var det Valdemar, som havde forandret sig saa? — Eller havde han mon ved et pludseligt Skarpsyn faaet Øjet op for Egenskaber i Valdemars Sind, som han ikke kunde forsone sig med?

Lille Knud Konge havde Absalon haft kær,

fra Drengen kom til Verden. Han saa i ham ikke blot Vennens Søn, men han saa ligesom Forjættelsen af en Gerning i ham, der endnu var ugjort.

Med store alvorlige Barneøjne havde Drengen stirret op paa Ærkebispen, mens han talte til ham om Ansvaret for Gud — Ord, som han ikke forstod, men hvis Vægt alligevel trykkede ham, da alles Øjne var vendt imod ham.

Og da Æskild pressede den gyldne Krone ned over hans lyse Haar, og Absalon bredte Purpurkaaben om hans smalle Skuldre, trak det op til Graad i hans Ansigt; men saa megen Selvbeherskelse havde Drengen alt, at han tvang Taarerne tilbage og bar den hele Handling stolt til Ende.

Da Valdemar tog ham i sin Favn, løftede ham med Krone og Purpurkaabe højt i sine Arme og for alles Øjne trykkede et Kys paa hans Pande, da duggedes Absalons Øjne af usigelig Vemod, som steg op i hans Hjærte.

Ikke bar han Misundelse imod sin Fosterbroder og hans Lykke. Men han tænkte paa sit eget Liv og dets ensomme Kaar.

Aldrig skulde det times ham at trykke et Barn, som han kunde kalde sit, til sit Hjærte.

Ak, hvor lidet betød det ikke — den ydre Glans, den Kronens Herlighed — mod det at vide, at Kød af hans Kød, at Sjæl af hans Sjæl

var traadt udenfor ham og stod lyslevende mod hans Øje i Livets Virkelighed.

Da han stedtes for Dronningen, som endnu laa i Barselseng, og skulde se den lille nyfødte for at lyse sin Velsignelse over hans Hoved — der han saa den røde, rynkede Hud, det fine bløde Dun om den runde, svedende Pande, de smaa Armes buttet bløde Famlen over Tæppet, da syntes det ham, helligt i sin Hjælpeløshed, at rumme hele Livets Fylde. I det Øjeblik vilde han ofret Bispekaabe og Høvdingestav for at kunne kalde slig en bævende Livssum sin.

X

Da Absalon red ind paa Østergaard, var det en diset Formiddag. Det havde støvregnet fra den tidlige Morgen. Fra Buske og Træer hang den fine Væde — halvt Dugperler, halvt Regn — som et taaget Spind og lyste. Himlen var graa; Sundet var graat, og alle Linjer tegnedes blødt i Disen.

Da Middagsklokken lød, gik han ned i Hallen for, som han plejede, at spise sammen med Fogden. Hverken Saxe Klerk eller Arild Islænder var til Stede. De havde Ærende i Roskilde og kom først nogle Dage senere.

Sune hilste glad paa Bispen og meddelte ham den gode Tidende om Margrethes Trolovelse.

Absalon hørte adspredt paa ham og svarede kun med faa Ord; men hans Øjne søgte ud over Sundet med den trøstesløse graa Himmel over sig.

Da gik Døren, og Absalon saa sig om efter Lyden.

En Kvinde var det, som traadte ind.

Hun var middelhøj; og det mørke, blanke

Haar krusede sig om den høje, alvorlige Pande. Fine Bryn buede sig kysk over et Øjepar, opmærksomt og dybt i sit Blik, tindrende varmt gennem Øjekildens Dug, som han aldrig havde set det før. De lange lige Kinder rundede sig varsomt ned om den bløde Hage. Men skønnest var dog Læbernes svungne Linjer. Modne og milde, med Smertefold i Vigene hvilede de blødt imod hinanden. Og deres fine Rynkers varme Rødme vidnede om alle de Ord, som denne Mund kunde tale, om den Latter, som den havde let i Ungdomsglans, om den Graad, den maatte kunne græde.

Absalons Øjne dvælede saa længe ved dette Ansigt, at han først besindede sig, da han saa Rødmen stige op i hendes Kinder, mens hun bøjede Hovedet til Hilsen.

Da forstod han, at det maatte være Margrethe Sunesdatter.

Han rejste sig og hilste hende. Og medens hun bød Maden frem og satte Fade paa Bord, fulgte hans Øje den hvide Haands langsomme, bløde Bevægelser. De mindede ham om en Haand, han havde set i sin Ungdom. Kun én Haand stod Maal med den — Marianne de Crucy's.

Som brød Solen pludselig frem igennem Disen og damped' Duggen bort af Jord og Himmel, saaledes skiftedes Vejret i hans Sind, uden at han mærkede det selv.

Heller ikke Sune mærkede til noget Skifte.

Men Margrethe, skønt hun aldrig havde set ham før, men kun hørt hans Lov over Landet — hun vidste med sig selv, hun følte det af hans Blik og lyttede det af hans Ord, at noget nyt og frit og lyst var kommet i Stuen.

Og da han vendte Hovedet imod hende og sagde:

— Det er sandt, jeg faar vel ønske Eder Lykke til Trolovelsen, Margrethe Sunesdatter —

Da mærkede hun, at Blodet veg fra hendes Kinder, som det ofte skete, naar noget greb fat om hendes Sind. Hun følte det, som var en mørk Skygge pludselig kastet ind over hendes Hjærte. Og hun fandt ingen Ord, bøjede kun Hovedet til Tak.

Da de endelig rejste sig fra Bordet, blev Absalon i Hallen og talte med Sune. Og da han stod en Stund med Ansigtet vendt fra hende, saa hun længe, længe paa hans stolte Væxt, hans højt hævede Hoved med de stærke Furer langs den magre, kraftige Kind.

Hun saa de store Maals, de høje Tankers Spor paa hans skarpt skaarne Hage. Hun saa, hvad hun aldrig havde set før, men læst om og drømt om: en Mand med Mandsstemplet i hver en Fold, i hver en Bevægelse af sit Legeme. Og uden at hun tænkte nøjere derover, sammenlignede hun ham i sine Tanker med Herløg Esbensen.

Sune bad for den gamle Præst, som skulde

skilles ved sin Kvinde. De havde kendt hinanden i Ungdommen, og nu havde han skrevet til Sune og bedt ham tale hans Sag hos Bispen.

— Hvad tjener Kirken, ærværdige Herre, ved at to gamle Mennesker bliver splittet ad? Snart vil Døden skille dem. Lad dem da nyde Lykken saa længe.

— Livets Maal er ikke Lykke! — sagde Absalon og saa langt ud over Sundet.

— Hvad er det da?

Det var Margrethe, som spurgte. Hun saa op paa Absalon med saa varmt et Liv i sine tindrende Øjne, med en saa fuldtro Hengivelse i Spørgsmaalet af hele sit trøstig dvælende Legemes bløde Bue, at det Svar, som tindrede og bølgede ud fra hende, tog Magten fra ham; og da han endelig svarede:

— Det er at gøre sin Gerning uden Svig og Tøven — at følge Vejen, som er vist En —

Da undredes han ikke over hendes Smil. Han følte i sit Hjærte, at hun maatte smile. Og uden at han vilde eller vidste det, tænkte han selv hendes Tanke og smilte hendes Smil.

Da følte han i det samme en heftig Længsel i sit Hjærte. Næsten tog det Vejret fra ham. Det var, som en varm Bølge var skudt op i ham og truede med at tage Vejret fra ham. Han følte Blodet voldsomt i sine Kinder. Hastig vendte han Hovedet bort og stirrede ud over Sundet, der nu laa blaat og blankt i Solen.

Hvad var det, som blændede ham saa?

Aldrig havde han set Himlen dyb og høj som nu. Aldrig havde Solen flimret saa for hans Øje. Og de hvide Sejl der ude paa det blaa Vand med de kruste Toppe, aldrig havde de skinnet saa lyst og fro. Det var, som smilede det til ham fra Vand og fra Skib og fra Jord med det Kvindesmil, som stirrede det paa ham med de samme mildt tindrende Øjne, som han følte nu i sin Nakke.

Han maatte se dem endnu engang. Og da han vendte Hovedet, mødtes deres Øjne, mens hun dvælende drog Blikket til sig, som ængstedes hun for at se og dog ikke kunde lade det være.

Som var det aftalt imellem dem, rejste de sig begge i samme Øjeblik. Over hendes alvorlige Pande gik der fine Rynkers Spil. Og han strøg sig med begge Hænder om Pande og Øjne, som vilde han sløjfe det Smil og det Blik bort, der havde ramt hans Ansigt, som den flyvende Sommer, naar man en tidlig Høstmorgen vandrer gennem Skov og Krat, fanger Ens Kind.

Han bøjede Hovedet tavst til Hilsen mod Sune og hans Datter og gik ud af Hallen.

Dagen efter lod Absalon Sune kalde til sig.

— Nu er Brønden sat derovre paa Holmen —

sagde han — og Grunden gravet ud. Kampestenene er ført hid fra Stevns. Men naar vi nu skal lægge Stenene og kline dem, da nødes jeg til selv at være til Stede, at jeg kan have Vished for, at det, som skal bære hele Bygningen og Taarnet, bliver lagt saa stærkt og saa nøje, at det kan staa uden Svig langt hen i Tiderne. Jeg vil da nu lade Teglmesteren tømre mig en Hytte ved Siden af hans egen og flytte derover. I skal da ret have Tak for Eders Gæstfrihed, og jeg har bestemt, at naar Borgen endelig staar færdig, da skal I, om I saa synes, være min Borgfoged tillige.

Sune takkede ham for hans Tilbud, og en Dag, medens Margrethe var i By hos en fattig Kvinde, hvem hun hjalp, lod Absalon sine Sager bære ud af Gaarden og føre over Havnen til Tyvsholmen.

Da han stod paa Vindebroen, vendte han sig endnu engang halvt om mod Sune og sagde meget højt:

— Hils Eders Datter fra mig!

Arbejdet paa Holmen gik raskere fra Haanden, nu da Bispen selv holdt Øje dermed.

Fra sin Hyttes Luge kunde han oversé den hele Grund. Han og Teglmesteren sad daglig sammen over Bord og drøftede de Planer og

Maal, som Teglmesteren efter Absalons Anvisning havde ridset op.

De svære Kampesten til Grunden af Taarnet voldte megen Mén. Der var fire Mand om at vælte dem hen til Grunden. Og Hovedbrud kostede det at faa hver Sten lagt, hvor den efter sin Form passede bedst, saa og at vælge Stenene ud, at de havde Flade passende til Flade, paa det at Leret kunde blive klinet i Mellemrum uden at bære nogen Vægt af Stenen; thi da blev Grunden ikke sikker.

Morgen og Aften gik Absalon en Tur alene. Ofte nøjedes han med at vandre Holmen rundt og fra dens høje Kyster at se ud over Sundet, der rødmede i Aftensolen, eller stirre fra Brinken ned i Havnen paa de fremmede Sildebaade, som tog Sejlet ind, naar de skød frem gennem den aabne Bom. Han saa Toldfogden komme ud fra Endeboden i sin side Kappe og raabe Baaden an. Saa løb Toldsvendene til og tog mod Stød, naar Baaden gled op mod Bolværket.

Tovet blev gjort fast til Jærnringen, der var naglet i Skibsbroen. Svendene sprang ombord og undersøgte Ladningen, maalte og vejede og talte.

Der var Skippere med Salt fra Skaane. Der var høje, langhaarede Vendelboer, der førte jyske Heste over paa deres Skibe. De skulde rides til Salg i Roskilde. Der var tykke, gemyt-

lige Østsjællændere, der havde fisket Sten i Køgebugt og nu førte dem til Havn for egen Regning; thi Rygtet om den Borg, som Biskop Absalon byggede ud for Havn, var gaaet viden om hele Sjælland.

Alle knælede de ned for Hellig Olafs Støtte og kasted' en Smaapenning i hans Blok, at han skulde give dem Handsel. Eller de lønnede ham, at han havde ladet dem sejle i Fred for Vender og andet Røverpak.

Naar Sildebaadene kom i den graa Morgenstund med Lasten og Dækket fulde af sølvglinsende Fisk, som endnu sprællede mat, der de laa i saadan Bunke, at Skibsfolket knap kunde komme over Dækket, saa strømmede Svendene ned fra Sildeboderne, der laa her ved Stranden Side om Side helt op til Sankt Nikolaj. De raabte i Munden paa hverandre og bød paa Ladningen, mens Skipperne stod og ventede, til der blev Ro og de rigtige Bud begyndte at falde.

Naar Handelen var sluttet, gik Skipper og Svend til Bodens Ejer oppe i Byen og fik Pengene udbetalte. Bagefter gik de sammen paa Kroen ved Tingstenene paa Torvet, bag om Kirken, og drak hinanden til.

Saa ringede det til Ave; Folk strømmede til Kirken for at høre Messe. Og hver Gang Godtfolk kom ned ved Stranden, saa saa de over til Holmen for at skønne, om Bispens Arbejde

havde Art og Fremgang. Thi paa selve Holmen var det forbudt alle at komme, der ikke havde Ærende hos Bispen eller ved Arbejdet.

En Dag havde Solen brændt stærkt den hele Dag. Paa den skyggeløse Holm var det saa varmt, at Luften stod og dirrede langs Mur og Væg.

Absalon havde færdedes den hele Dag i Varmen. Nu i Eftermiddagssolen, da Arbejdet standsede, følte han Trang til at søge Skygge. Fra sin Hytte kunde han bag Fisketorvets Boder skelne den lange Række høje Pile, der fra Østergaardens Have og Lille-Kongebroen førte ud til Pilegaarden og Pustervigen. Ogsaa de gamle Tjørne omkring Tornebuskegaarden og Æbletræerne i Rosengaarden kunde han se fra Holmen.

Ikke siden sine ganske unge Dage havde han kendt saa stærk en Længsel mod Luft og Lys, mod Træ og Have som i denne Tid.

Han følte Lyst til at gaa den By rundt i Kreds, som nu var hans Eje, og lod sig om Eftermiddagen sætte over til Stranden.

Saa gik han mod Syd langs Vejen, hvor Stranden blev flad og sandet, helt ned til Kattesundet.

Han saa Vandet sive ud under Møllehjulet.

Der var tæt tilgroet langs Siderne, og det høje Taarn spejlede sig i det aftenblanke Vand.

Saa gik han langs Byplankerne helt op til Byens Rende, der førte fra Kattesundet til Pustervig. Han hørte de Serridslev Køer brøle mod Solen paa den anden Side Plankerne.

Luften var ganske stille. Myggene stod som en Byge i Luften og summede; og hver Gang han standsede, slog de ned over ham, saa han maatte værge sig med begge Hænder.

Da han var ud for Rosengaarden, mærkede han den søde Duft tværs over Gærdet; og han ønskede sig, at han havde nogle i sin Haand. I det samme tænkte han paa Margrethe.

Lige siden deres første Møde havde hun ikke været af hans Tanke. Han vidste vel, at det var derfor, han var flyttet over til Holmen. Han undgik at træffe hende. Kun engang havde han set et flygtigt Glimt af hendes krusede Haar i den mørke Kirke, da han selv læste Messe for de Havn Folk.

Saaledes var det lykkedes ham at trænge hendes Billede saa langt tilbage, at det ikke mere tvang ham som i den første Tid.

Men nu som han stod her og mærkede Rosenduften bølge sig imod, da skød pludselig den samme heftige Længsel, den samme varme Bølge op om hans Hjærte, som han havde fornemmet det hin første Dag. Kun var den ikke som en Glæde for hans Sjæl. Han tænkte nøje derover;

og skønt han frygtede dens Magt over sit Sind, saa vilde han dog ikke undvære den; thi den ufattelige Tomhed, som havde gennemisnet hans Hjærte saa ofte, før han kom til Havn — den var nu forsvunden.

Men med Længslen fulgte Uro og forvirrede Tanker. Det var, som gled han bort fra sig selv, som mistede han det faste Tag, han altid havde haft i sit Liv.

Han fortsatte sin Vej i dybe Tanker. Da saa han, at Gærdet var brudt foroven. Et Par møre Planker var faldne ud; og frem over Hullet ludede en høj Rosenbusk og nikkede med sine mørke, fulde, duftende Blomster ud over hans Vej.

Han bøjede sig frem og brød dem af — saa mange, som naaede udover.

Hvor var den svale Rødme med de dunkle Skygger dybest inde kvægende for Øjet!

Hvor var den friske Dufts søde Aande liflig for hans Sans!

Med begge Hænder trykkede han det rige Bladebrus mod sit Ansigt; og hans Tanke, som altid arbejdede — lig Vandet, der drev under Møllens Hjul hist nede ved Aaen — stod stille for en Stund og lytted' til Livets eget store Hjærteslag.

XI

Han var naaet ned til Pustervigen, uden at han vidste deraf.

Vejen drog sig ind om for det sumpede Uføre med de høje Siv, der stod saa stille og bøjede kun Hovedernes mørke Dunhammere tyst imod hverandre, naar et sagte Aftenpust gled hen over dem.

Der lugtede ilde af det stillestaaende Vand, der var grønt og slimet af utalligt Smaakrybs Yngel; men han mærkede det ikke. Thi hist under Piletræerne saa han en Skikkelse, som han kendte strax, endskønt han ikke kunde se hendes Ansigt.

Han vidste, at det var hende af sit Hjærtes stærke Banken. Han kendte det paa Gangen, den dvælende, den fuldtro hengivne. Han saa det af de Armes bløde Fald, der de slankede sig frit langs hendes Side.

Han standsede; og en Stemme i hans Indre bød: „Vend om!"

Men han blev dog staaende og saa det sjældne Syn.

Da i det samme vendte hun sit Hoved. Det skete saa pludseligt, som havde nogen kaldt hendes Hu.

Han saa, hun kendte ham strax. Uvilkaarligt sagtnede hun sin Gang; men hun var endnu for langt borte til at hilse.

Der var noget, som var mægtigere end ham selv og hans Vilje. Noget, som ikke gav ham Stunder til at tænke, til at ville. Det drev ham frem imod hende, som Aaen drives mod Havet. Véd den det? — Vil den det? — Men den drives dertil.

Og da han endelig naaede Pilene, og hun mærkede, at han fulgte efter hende, saa standsede hun sin Gang og vendte sig imod ham.

Som hun stod der foran ham og saa ham til sig fra det fjærne, da jog en heftig Glæde som et Sting igennem ham. Og uden at han vidste hvorfor, mindedes han i det samme Arilds gaadefulde Smil.

Da han naaede hende, rakte hun Haanden ud imod ham. I hendes Øjne tændtes en lysende Glæde, der glēd ud over Mund og Kind.

Hun vidste ikke selv, at hun i det Øjeblik drejede hans, Biskop Absalons, Skæbne.

De gik ved hinandens Side og talte ikke mange Ord.

Den rødmende Aftenhimmel, de summende Myg, de smalle Pileblade over deres Hoveder — alt talte til dem, over dem og i dem.

Men da de nærmede sig Pilevejens Ende og saa Lille-Kongebroen aabne sig over Aaen — over imod de høje, gamle, mørke Træer i Østergaardens Have, da tænkte Absalon, at han maatte nytte Tiden; og han spurgte hende det Spørgsmaal, som havde hvilet i hans Indre fra det første Møde.

— Er I saa vis paa, Margrethe, — I, som har levet i Verden, at Lykken er Livets Maal?

Sagte og usikkert spurgte han og undrede sig selv, over at han endelig havde spurgt. Men hun vendte sig imod ham, saa op paa ham med hele Sjælen i sit Blik og svarede ud af sit Hjærtes inderste Fortrøstning:

— Ja, det er jeg!

Og da han blev tavs for den store Tryghed, som hun havde givet ham — ikke med sin Tanke, ikke med sin Vilje; thi Tanke og Vilje, dem spurgte han ikke; de boede andetsteds, havde ikke hjemme her — men med hele sin kvindelige Hu, da lod hun sit Blik glide langsomt og dvælende over Engene paa den venstre Side, hvor Alferne alt spandt sig Nattesløer, over Himlens kyske Rødme, over Træernes dunkle Alvorsmørke, og sagde, som talte hun mere til sig selv end til ham:

— Hvorfor er alt dette ellers saa saare skønt og fredeligt?

Han fulgte hendes Blik. Og pludselig saa han med hendes Øjne; som om en stor Opdagelse

havde tændt sit Lys i hans forvirrede Sind, saa han forundret, at det forholdt sig, som hun sagde.

— Ja, I har Ret — svarede han — derfor er alt dette saa saare skønt og fredeligt.

Da de naaede Lille-Kongensbro, ringede Aftenklokkerne fra Sankt Nikolaj. Og for første Gang glemte Absalon at bede sit Ave.

— Nu maa vi skilles! — sagde hun, og hendes Øjne blev mørke af en stor Bedrøvelse, som hun ikke tænkte paa at skjule.

— Ja, nu maa vi skilles! — svarede han og tog hendes Haand.

Han beholdt den i sin, mens han i dybe Tanker saa til Siden for hende ud over de slørede Enge.

Da trak hun den langsomt til sig.

— Lev vel! — sagde hun og gik over Broen; men der hun var naaet til dens Ende og stod for Haveleddet, saa vendte hun sig efter ham og sendte ham et Blik, som han ikke siden kunde glemme.

Nogle Dage efter at Absalon havde mødt Margrethe, saa han en Formiddag, som han stod ved Byggepladsen med Teglmesteren og vogtede paa, at Arbejderne holdt det rette Maal, der den første Skillevæg skulde grundes, Sune Karlssøn

komme ene op fra Brinken ved Havn og stævne henimod ham over Holmen.

Da han kom nær, saa Absalon strax af hans hastige Mine og Næsen, der var rødere i Tippen end sædvanligt, at noget var hændet, som tvang hans Hu.

Absalon havde faaet Sune kær for hans Troskyldighed, mest dog fordi han var Margrethes Fader. Han gik ham nu i Møde med fremstrakte Hænder.

Først bebrejdede Sune Karlssøn Absalon ærbødigt, at han aldrig saa ham mere paa Østergaard, og spurgte, om der var noget dér, som ikke huede ham vel. Saa maatte han sige til, at det strax kunde ændres.

Men da Absalon undskyldte sig med, at Arbejdet bandt ham, lod han sig hurtig stille tilfreds og bad nu, at Absalon igen vilde give ham Raad og Haandsrækning i en ny og forbandet Vanskelighed, som ganske uforvarende var kommen over ham som et Uvejr.

De fulgtes ad et Stykke fra Byggepladsen for at være uhørte; og Sune sagde nu:

— Vil I tænke Eder, ærværdige Herre, hun Margrethe — altsaa min Datter — hun kommer til mig igaar efter Nadver, just som jeg skal give mig til Sengs og beder om mit Øre i en vigtig Sag. Jeg tænker, det er galt med en eller anden i Byen, som hun har ondt af, og viser hende af til imorgen. Men saa — altsaa — hvad

Gud vil — saa giver hun sig til at græde, der hun staar midt for mig og siger:

— Jeg ved vel, at jeg nu gør Jer ondt; men det kan dog ikke blive andet. I maa sende Herløg Esbensen Bud, at han maa give Ord og Fæste tilbage; thi aldrig kan jeg gaa i Brudeseng med ham.

Og ingen Grund, ingen retskaffen Grund er det muligt at faa presset ud af hendes Mund — kun dette bare Afslag. Jeg bliver jo hastig og siger mange Ord, som min Sæd er — jeg husker ikke, hvad jeg sagde. Men hun staar ret op og ned og svarer mig ikke. Saa taler jeg mildt: jeg er en gammel Mand nu og har tænkt at faa Smaafolk i Gaarde — Slægten og Arven — og hvad Gud vil. Men ikke et Ord bider paa hende, ret som medede jeg uden Snøre og Madding. Saa bad jeg hende tilsidst om at komme sig lidt fort ud af mit Kammer og søge bedre Tanker, mens hun sover. Men nu i den lyse Morgenstund, vi hilser Godmorgen, saa er det den samme Vise. — Nu ved jeg ikke bedre, end at I, som raadte mig saa godt forgangen, at I vil kalde hende for Jer og tale hende til Fornuft og Lydighed imod sin Fader.

— Det tilkommer ikke mig! — svarede Absalon kort og vendte Hovedet mod Sundet.

— Der er dog ingen, hvis Ord gælder mere hos hende end I.

— Det kan jeg ikke, Sune Karlssøn.

Fogden blev tavs og strøg nedslaaet sit store Overskæg. Saa sagde han:

— Hun mente selv, da jeg nævnede Jer, at I vilde give hende Ret. Da fortalte jeg hende, hvor godt I havde raadet mig. Sandt at sige blev hun meget bedrøvet, da hun hørte, at jeg havde betroet Eder hendes Ungdoms store og forbandede Letsindighed. Men dog mente hun, at I vilde holde med hende. Se derfor tænkte jeg: Naar hun har Bispens Ord for det, saa giver hun Køb.

Absalon vendte sig fra ham og stirrede langt ud for sig, mens hans Ansigt blev stift og koldt og Øjnene store og mørke.

Han tænkte paa det, som Sune havde fortalt om sin Datters Ungdom. Det, som da ikke havde gjort noget Indtryk paa ham, det føltes nu saa tungt at tænke, ja saa ufatteligt, nu da hendes Billede stod levende for hans Hu. Endelig aandede han op, som besindede han sig, at han ikke var alene.

Han strøg sig over Panden og sagde:

— Naar hun mener det, saa faar jeg vel tale med hende og søge at bringe hende paa andre Tanker.

Sune takkede ham hjærteligt; idet han trykkede hans Haand, sagde han:

— Er det ikke bedst, at jeg sender hende til Skrifte hos Jer?

Da mærkede Absalon Blodet i sine Kinder.

— Nej! — svarede han hastig — jeg skrifter ingen uden Kongen og de af mine Præster og Klerke, som beder mig derom. Men lad hende komme til mig paa Holmen imorgen før Middag.

Den Nat laa Absalon længe vaagen og tænkte over, hvad han skulde svare Margrethe.

Sune havde Ret: Hun burde staa ved sit Ord overfor Herløg — om der da ikke var en eller anden hemmelig Aarsag, som ændrede Sagen.

Først fordi hun engang havde givet sit Ord. Dernæst fordi hun skyldte sin Fader Lydighed. Og endelig fordi det var saa godt et Tilbud, som nogen Kvinde i hendes Alder og med hendes Fortid kunde vente sig. Hvis der da ikke var nogen Aarsag, som —

Herløg var jo en velbyrdig og retskaffen Mand, som havde levet hæderligt med sin første Kvinde i mange, mange Aar. Han vilde sikkert unde hende vel og give hende de bedste Kaar, han vidste. Men —

Absalon søgte at fremkalde Herløgs Ydre i sin Erindring. Og lidt efter lidt dukkede det tykke, røde Ansigt med de trofaste, stive Hundeøjne frem — den svære, lidt hængende Mave, Arret over hans Pande — Træk for Træk.

Men medens han saaledes med ivrig Hu kaldte ham frem blandt den store Flok af Kongens

Stridsmænd, som han havde set færdes med ham i Leding, og nidkært søgte at finde noget ufordelagtigt, som maatte være sagt om ham — en eller anden Plet paa hans Liv, som kunde komme hende til Skade, saa kom der efterhaanden en sælsom Uro over hans Sind.

Og da han nu erindrede, at Herløg var saa gammel, at han kunde være hendes Fader, saa syntes det ham med ét, som var en Forbindelse imellem dem ganske umulig.

— Lykke er jo Livets Maal! — tænkte han med hendes Tanker. Skulde nogen Lykke kunde times hende ved at komme fra sit skønne, rolige, ensomme Liv paa Østergaarden til en gammel Enkemands Hus for at passe ham i hans Alderdom? Saa var hendes Fader dog nærmest dertil.

Men Ordet var givet. Kun noget nyt og særligt kunde ændre det.

Da tænkte han med ét:

— Om hun nu bliver gift med Herløg, da skal vi aldrig mere vandre sammen mod Aften gennem Haven og tales ved om de Tanker, som fylder os begge — hun, som er forstandigere end nogen Mand, fordi hun tillige er hengiven som en Kvinde. Atter skal jeg gaa ensom frem igennem Livet — just, som jeg fandt det Øre, der forstod at lytte, og et Sind, der kunde svare mig, som Harpens Strenge klinge med, naar nogen af dem røres.

Saa trøstesløst faldt denne Tanke over ham, at han mærkede den gamle isnende Tomhed paany gribe fat om hans Hjærterod.

Da rejste han sig over Ende i Sengen og skød med Magt de Tanker fra sig, som nu greb ham, saa han ængstedes derved.

Men da han atter var Herre over sig selv, besluttede han at raade hende, hvad Forstanden bød.

Da Absalon Dagen efter saa Margrethe komme op paa Holmen, følte han, at han blev bleg, og hans Hjærte begyndte at banke voldsomt.

Han betvang sig dog hastig og gik hende smilende i Møde.

Som om ingen hemmelige Tanker havde faaet Ord imellem dem, spurgte han:

— Naa, Margrethe Sunesdatter, I vilde dog besøge mig paa Holmen og se, hvor vidt vi er naaet frem?

Men hun bøjede Hovedet alvorligt og var kendelig forlegen. Hele Tiden holdt hun sine Øjne fra ham. Kun engang, da han vendte sig hastig, strejfede hendes Blik hans. Og han følte det som et Stik i Hjærtet, da han saa, at Taarer havde blændet det.

Da holdt han op at spørge og gik tavs ved hendes Side, indtil hun endelig selv løftede Hovedet stolt, saa ud over Sundet og sagde:

— Fader har sendt mig til Jer.

Da samlede han al sin Besindelse og talte til hende med sagte Stemme, at ikke nogen Vaklen i hans Røst skulde røbe hans Sinds Bevægelse.

— Jeg kender Eders Liv, Margrethe. Før dømte jeg det, som jeg maa dømme det. Men nu, jeg har lært Eder selv at kende, dømmer jeg ikke mere. Der er Ting i en Kvindes Sjæl, som ingen Mand fuldt forstaar — Ting, som ikke Forstanden, men kun Hjærtet kan dømme. Dette erkender jeg, som er Biskop, som kender Mændenes Hu trods nogen. Jeg vidste det ikke før; I har lært mig det.

Men som jeg har lært Eders Hjærte at kende, saa spørger jeg da nu:

— I, som sætter Livets Maal i Lykken, mener I ikke, at den største Lykke, som kan times Jer, er den at føde et lidet Barn til Verden og give det Eders Kærlighed. Eller er det kun, fordi jeg er Mand, at jeg tiltror Eder det saaledes?

Hun saa paa ham fra Siden med et hastigt Glimt fra sine mørke tindrende Øjne; men han saa ned for sig, og hun svarede efter nogen Tøven:

— Jo, det er en stor Lykke. Og jeg har engang prøvet den.

Absalon nikkede og sagde videre:

— Men er det saa, vil det da ikke være rettest

for Eder at gaa ind til et hæderligt Ægteskab med en Mand, I kan agte, saa meget mere som I derved tillige fornøjer Eders Fader, der længes efter at se Slægten fortsat, nu han er gammel og begynder at tænke paa Døden.

Margrethe svarede ham ikke. Hun gik stærkere til, saa hun kom foran ham, og vendte Hovedet bort.

— Har I nogen skellig Grund — spurgte nu Absalon; og uden at han vilde det, kom der noget af den Strænghed i hans Tone, som han havde, naar han talte til Mænd — til ikke at modtage Herløgs gode Tilbud — eller rettere til nu at vægre Eder ved at opfylde det Løfte, I engang har givet?

Margrethe svarede ham heller ikke nu, men vedblev at se til Siden.

— Hvis det er, at I har nogen anden kær, da kan I trygt betro Eder til mig.

Han vilde ikke sagt det; men noget lokkede ham mod hans Vilje. Og just, som han havde sagt det, fortrød han det. Og da hun i det samme vendte sit Ansigt imod ham med en Hæftighed, som han ikke før havde set hos hende — da hendes varme Blik tindrede fuldt og stort imod ham, medens den smærtelige Fold om hendes Læber bredte sig over hele hendes skønne Mund, saa at Læberne aabnede sig, mens de skælvede — da blegnede han, blev kold om

Panden og var lige ved at strække Haanden afværgende ud imod hende.

Hun rynkede sin Pande, trak Munden sammen og spurgte med en Stemme, der ikke havde sin vante Klang:

— Synes I da, jeg er saa gammel, at jeg ikke skulde kunne fatte Kærlighed til nogen mere?

— Jer elsker jeg — Jer! nu ved I det — vilde hun sige; men hendes Øjne røbede Ordene. Han læste dem, før de endnu var talte. Og skønt en pludselig Glæde jublede igennem ham, saa mørknedes dog hans Blik og bød hende tie.

— Sig det ikke! — bad hans Øjne. Han havde jo vidst det hele Tiden; han vidste det forgangen Aften, da de skiltes ved Broen; han vidste det i Nat, da han kæmpede med sig selv. Men han tillod ikke sin Tanke at nævne det. Og nu stod hun der for ham, flammende af al sin Dejlighed og vilde sige det ud imellem dem — det Ord, som maatte skille dem for bestandig. Og hans Blik raabte til hende, mens det stirred ind i hendes:

— I ved ikke selv, hvad I gør. Sig det ikke, at vi maa kunne tales ved bestandig. Dræb ikke det, som har drevet den isnende Tomhed ud af mit Sind og er blevet min Lykke.

Hun forstod ham, og hun sagde ikke Ordet.

— Kom, skal jeg vise Eder, hvad vi har bygget! — sagde Absalon hastigt og førte hende hen til Byggepladsen.

Han hjalp hende ned i den udgravede Grund, viste hende den svære Kampestensmur og forklarede hende Rummene, som de laa delt ved de Skillevægge, der nys var begyndt.

Hun blev munter og spurgte nysgerrigt efter alt. Saa gav hun ogsaa Raad, som han lyttede til. Det saas af hendes Øjnes Glans, at hun levede sig ind i Bygningen, som var det et fælles Hjem for ham og hende, han byggede paa.

Da hun endelig brød op for at naa hjem til Middag og stod paa Holmens Brink, hvor Færgebaaden var vinket over fra Endeboden, saa rakte hun ham Haanden og spurgte i det samme, mens hun saa ham fast i Øjet:

— Skal jeg saa ægte Herløg Esbensen?

Da svarede han redeligt:

— Jeg tør ikke raade Jer dertil.

Ingensinde vil det volde hende Lykke, tænkte han, om hun ægter en, mens hendes Hu staar til en anden. Thi selv om hun aldrig kan tilhøre den, hun længes imod, saa vil hendes Hjærte dog altid være hos ham i Stedet for hos hendes Husbond. Ogsaa denne vil være ilde stedt; thi enten tilstaar hun ham sit Hjærtes

Hemmelighed, som Ret er, og da vil han synes at øve Vold imod hende, om han tager hende i Favn; eller hun vil skjule den for ham; og da vil han harmes over og lide under hendes Koldsindighed.

XII

Siden den Dag var Margrethe bestandig i Absalons Tanker. Det var, som Livet havde skiftet Farve for hans Øje. Han saa med hendes Blik, og Drømme, som han aldrig havde kendt, listede sig lempelig paa ham ved Aftentide.

Naar Solen vækkede ham med sine Straaler, saa han hendes tindrende Øje for sig. Og naar han mødig efter Dagens Gerning gik til Ro, mindedes han hvert Ord, de havde vexlet, og hvert af hendes Træk steg dybere og skønnere frem af Mørket.

Men skønt hele hans Hu saaledes længtes imod hende, saa søgte han dog ikke over til Østergaard for at mødes med hende.

Han vilde det ikke, turde det ikke. Han vidste jo, at hun elskede ham. Og om han nu kom til hende, da vilde hendes Hjærte lide under at færdes med ham, hvem hun dog aldrig kunde tilhøre.

Han led ved Savnet af hende, mere end han vilde indrømme for sig selv. Tavs og ene gik han frem og tilbage over Holmen og saa ud over

Sildeboderne under Kirketaarnet, til hans Blik blev hængende ved de høje Pile, hvor de havde vandret tilsammen, den Dag da han for første Gang i lange Tider følte Lykke i sit Sind.

Men om Natten, naar han laa vaagen, faldt der en stor Bedrøvelse over ham. Han kastede sig for Uro i Sindet, og en dump Vrede tog Vejret fra ham. Han tænkte over sit Liv — over sine Maal, over alt, hvad der havde haft hans Hu.

Nu endelig havde Tvivlen formet sig for ham. Hun havde formet den — og i samme Øjeblik besvaret den.

Ja, hvad havde alt det, han stræbte, hjulpet ham mod Lykken, mod den skønne Fred bestandig at have Hjærtet med i Tanke og Vilje?

Han erindrede sin Barndoms Ulyst mod Præstestanden. Han vilde ikke være Præst, men Kriger som de andre af hans Slægt.

Det syntes ham nu, at hans Liv var ledet ud af sin rette Bane fra dets første Begyndelse, ja før han endnu kunde skønne; thi hans Fader havde handlet for ham.

Ak, om han havde fulgt sin Lyst! Om ikke Præstevielsen og Bispestaven havde bundet ham for Livet, da vilde han nu have ejet hende, hvis Hjærte slog i Takt med hans.

Da vilde den Borg, han byggede sig nu, være bygget til et Hjem for ham og hende.

Sammen skulde de levet, sammen skulde de

virket. Da var han vel bleven sit Livs Herre selv. I Stedet for som nu at skulle tænke Kirkens og Kongens Tanker, vilde han have tænkt sit eget Hjærtes Tanker, virket for Maal, som kun var hans.

Men nu — Forsagelse — Forsagelse.

Ærkebiskop Æskild var Kongens Gæst i Roskilde siden Lille Knuds Kroning.

Han havde sine Værelser i Kongsgaardens vestre Fløj. Og daglig, naar han kom fra Messe, søgte han til Dronningen.

Han priste hendes store Skønhed; og da hun en Dag havde bedt ham tage hende til Skrifte og i Skriftemaalet havde bekendt sin Vrede over, at hun ikke ejede Valdemars Tanke, at han hørte mere efter Absalons Ord end efter Dronningens, saa forærede han hende et Smykke af kostbare Ædelstene, som han havde købt i Palæstina, og som den hellige Veronika sagdes at have baaret.

— Kun saa skøn en Hals som Eders — sagde han og smilede af sin voldsomme Mund, der nu skjultes af Skægget, han havde ladet voxe paa sin Pilgrimsfærd — er værdig at bære saa kosteligt et Smykke.

Sofie rødmede af Glæde og bad ham sige hende, hvad hun kunde gøre ham til Gengæld.

Æskild havde efter sin Hjemkomst med hæftig

Misundelse set, hvor stor en Magt Absalon øvede paa Kongens Sind og dermed over hele Riget. Især kunde han ikke glemme, at Valdemar havde skænket Absalon Byen Havn med dens rige Indtægter af de fremmede Skibe, saa og fjorten Landsbyer deromkring — og dertil, at han havde tilladt ham at bygge sig en Borg paa dette Sted. Det gamle Had mellem de to Grene af den samme Stamme blussede op i ham; han taalte det ikke, at en Biskop, som var hans undergivne, evnede mere end Ærkebispen selv.

— Lad mig lede Eder som en Fader sit kære Barn! — sagde han og greb Dronningens Haand, som han kyssede — Mere begærer jeg ikke.

Derefter talte han til hende om Valdemar og lærte hende, hvorledes hun skulde indynde sig hos sin Husbond. Fordi han var hastig og voldsom i al sin Færd, burde hun bekæmpe sin egen Nidkærhed og komme ham mild og ydmyg i Møde. Ikke Stolthed, men den blide Smiger kunde tæmme saa hæftigt et Sind.

Saa talte han ogsaa til hende om Absalon; og skønt han ikke sagde det, saa følte Sofie dog strax, at Ærkebispen nærede det samme misundelige Nag til Bispen som hun selv.

De forstod hinanden uden Ordets Røben. Og han lærte hende, hvorledes hun skulde søge at bringe Absalon i Mistanke hos sin Husbond som

den, der søgte egne Maal og vilde være Kongens Konge.

En Dag, som Valdemar sad i Hallen hos Dronningen og Ærkebispen, sagde han:

— Vi har besluttet, nu da Rygen er i vort Eje, og den stolte Stad Stettin tagen, at vi vil søge til Aldenborg i Vagrien; og naar denne rige By er falden, vil vi tage det Land Usedom og Byen Wolgast og kristne ogsaa den Egn. Hvad siger du dertil?

Saaledes spurgte han sin Dronning. Men Æskild sendte hende et hastigt Blik, og hun svarede med blid Alvor, som vilde hun vide, om han havde beraadt sig med sin Gud og sin Samvittighed:

— Det huer mig vel! Men har du Absalons Samtykke dertil?

— Absalons Samtykke? — spurgte Valdemar og studsede. Men derpaa skød Blodet op i hans Kinder.

— Der haves ikke Samtykke behov af nogen af mine Mænd. Som jeg vil, saa vil og befaler jeg.

— Men, kære Herre, om Absalon mener det ubelejligt, saa vil du dog vel ikke drage ud? — sagde Sofie og lagde sin Haand paa Kongens Arm, som rettede hun en øm Bebrejdelse imod

ham — det gaar dog ikke an at handle mod hans Vilje.

Da for Kongen op fra Sædet med et vredt Udraab. Men han standsede sig og lo højt og hvast.

— Absalon vogter sig vel at ytre nogen Vilje imod sin Herre og Konge.

Nu strøg Æskild Hænderne gennem sit lange Skæg og sagde:

— Jeg har ofte følt Lyst til engang igen at føre Sværdet mod Hedningerne, som jeg gjorde i mine unge Dage. Men jeg frygter, at vor unge, myndige Bisp ikke vil tillade saa gammel en Mand som mig at være med i Krigen.

Da mindedes Kongen alle de Gange, Absalon havde sat sin Vilje imod hans, naar de for ude sammen. Han mindedes de tre Aars Aldersforskel og tænkte, at den Myndighed, som Absalon havde over ham som Dreng, den havde han uforsigtigt indrømmet ham ogsaa senere.

Ja, for mægtig var han bleven i Ly af Barndomsvenskab og Fostbroderskab.

Havde han end ikke ogsaa vovet at dadle ham, naar Mænd var til Stede. Der var den Gang — og den Gang ved Dansen med Liden Kirsten — da for han til og greb ham — Kongen — i Armen!

Og sidst, da de laa med deres Skibe i Mørket ud for Rygen, havde Absalon set hvast til ham,

og hans Blik havde revset ham, saa at han kendte sig som en Pog under hans Øjne.

Det var paa Tide, at Bispen mærked Herre over sig. To Herrer havde han, Kongen og Ærkebispen.

Han vendte sig brat mod Æskild, og mens hans Blik blev mørkt af den Hæftighed, som arbejdede sig op i hans Sind, sagde han:

— Det er et Ord! — I følger med og sidder mig næst i mit Raad. Det vil saa vist glæde Absalon at tjene paa samme Tid begge sine Herrer.

Nogle Dage senere gik det Rygte gennem Byen, at en af Kongens Ryttere havde truffet væbnede Mænd skjulte i Skoven, hvor Valdemar var vant til at jage med sine Falkedrenge. De kunde ikke ret klare for sig, hvad Ærende de havde haft der.

Sofie var meget ængstelig for Kongens Liv og bad ham tage sig i Vare. Sikkert var der atter Sammensværgelser i Gang imod ham.

Valdemar, som siden Kampen med Buris, havde saaret let til Mistanke, beholdt de fangne Svende indtil videre. Han lod dem pine af Bødlen, men fik dog intet ud af dem.

Nogle Dage efter blev en af Kongens Huskarle, der var kendt for, at han lignede Kongen paa Højden og Væxten, saa man ofte i Afstand

havde taget fejl af dem, funden bastet og kneblet i Skoven ved Morgentid. Det var tydeligt, at nogle havde haft den Agt at føre Kongen hemmeligt i Borgfængsel; men at de var bleven forstyrrede og maatte fly, inden de ret havde set deres Fejltagelse.

Huskarlen fortalte, at han ved Aften var bleven overfalden; men Mørket havde hindret ham i at skelne Karlene, og deres Ansigt var formummet.

Kongen havde just om Formiddagen bestilt Falkedrengene til Jagten; men efter Middag havde han opgivet det, da han havde faaet Hovedværk.

Der blev nu stort Røre i Kongsgaarden. Det blev forbudt at tale om det passerede til det menige Folk; men paa Gaarden var alle ængstelige for Kongens Liv; og man gissede frem og tilbage paa, hvilken Stormand der vel kunde staa sig ved dette Overfald. En befæstet Borg maatte han have for at vove det.

Da Tiden nærmede sig, at Kongen vilde begynde Toget til Venden, skikkede han Bud til Absalon om strax at give Møde med sine Mænd.

Absalon studsede over den korte Besked, men red dog, saa hurtig ske kunde for de nødvendige Forberedelser, fra Havn.

Da han traadte ind i Kongens Hal, fik Lille Knud Konge Øje paa ham. Han sprang op fra sin Leg og stormede imod ham med udbredte Arme; thi han elskede ham lige saa højt som sin Fader.

Absalon greb ham i Armen og løftede ham højt til Vejrs.

— Knud, kom hid! — kaldte Kongen.

Absalon studsede over den haarde Tone. Han var vant til, at Kongen rejste sig og gik ham i Møde med Smil og Vennehilsen, naar han traadte ind.

Nu kaldte han hvast sin Søn til sig, og selv rejste han sig ikke fra sit Sæde ved Dronningens Side.

Absalon saa forbavset paa sin Fosterbroder og fra ham til de andre. Men da han nærmest Kongen opdagede Ærkebispens lange Skæg under den kraftige Næserod og de smaa stikkende Øjne, da anede det ham for det Udtryk, som var i hans Ansigt, at Tokes Ætling paa en eller anden Maade havde Lod og Del i Kongens Kulde.

Han gik nu langsomt frem uden at tage Øjnene fra Valdemars Ansigt.

— Du kommer silde! — sagde Kongen og saa hvast til ham.

Da steg Vreden op i Absalon som aldrig før. Han havde Møje med at betvinge sig, tøvede derfor med Svaret. Men da han atter var rolig,

traadte han endnu et Skridt frem og sagde koldt, idet hans Blik ikke veg fra Valdemars:

— Naar I en anden Gang sender Bud efter Roskildebispen, da faar I unde ham en bedre Frist, Herre Konge.

Sofie saa til Kongen, som vilde hun sige:

— Hvad vover han at svare dig?

Men Valdemar blev rød i Kinden under Absalons Blik og søgte forgæves efter Ord. Han bød ham ikke Plads hos sig, som han plejede. Men fordi han ikke kunde unddrage sig Magten i Absalons Blik, blev han hastig i Sindet, og inden han ret havde betænkt sig, spurgte han nu:

— Hvorledes gaar det med Borgen i Havn?

— Godt! — svarede Absalon og tog ikke sine Øjne fra Kongens.

Herover blev Kongen end mere vred. Han snappede efter Vejret og spurgte med ond Mistanke i sine Øjne:

— Har du alt Borgfængslet færdigt?

Absalon forstod ham ikke. Han tænkte over, hvad han vel kunde mene, og svarede derpaa:

— Ja, Kælderen er alt sat. Et dybt og sikkert Fangehul har jeg deri.

Æskild saa, at Valdemar ikke længer kunde beherske sig. Han frygtede, at Kongen skulde buse ud i en blodig Fornærmelse mod Bispen, et aabenbart Brud. Derfor rejste han sig og

sagde, idet han hilste Absalon venligt med Haanden:

— Med Eders Tilladelse, Herre Konge, vilde jeg gerne meddele min kære Ven og Undergivne, hvilken Bestemmelse I og jeg har taget. — I maa da vide, Herre Biskop, at Kongen har stævnet Eder hid, fordi han paatænker et Tog til Aldenborg i Vagriens Land. Og da det lyster mig igen engang at føre Sværd mod Hedningerne, saa har han bifaldet, at jeg følger med og bistaar næst i Kongens Raad. I vil saaledes nu faa Lejlighed, min kære Absalon, til paa samme Tid at tjene begge Eders jordiske Herrer.

Nu begyndte Absalon at forstaa. I et eneste Blik paa Ærkebispens smilende Ansigt, paa Sofies nedslagne Øjne og paa Valdemars urolige Rødme saa han Sammenhængen klart. Men i samme Nu forargedes og vrededes han paa sin Fosterbroder. Han tænkte strax at bede Valdemar om en Samtale i Enrum; men da han følte, at han vilde faa et Afslag, saa undlod han det.

Skriftens Ord: Ingen kan tjene to Herrer, laa paa hans Læber; men dette vilde være en Udæskning baade til Kongen og til Ærkebispen, hvis Følger han ikke hastig kunde overse, og som vilde give dem begge Ret imod ham.

Han blev da tavs; og mens alles Øjne hvilede nysgerrig paa ham, nogles med Skadefryd, andres med skjult Harme over den Haan, som

bødes ham, bøjede han Hovedet, som vilde han sige:

— Kongen har at befale!

I det samme var hans Tanke hos Margrethe. Han saa hendes alvorlige Pande og de blødt tindrende Øjne smile til ham. Foragten for Valdemars usle Mistænksomhed og utaknemmelige Sind tændte i ham som Lysglimt en Tanke, han aldrig før havde haft:

— Hvad om jeg føjed dig i din Mistro? — Jeg er bedre Herre end du, saa vist som ingen skulde evne at dreje mit Sind saa grundløst. — Hvad om jeg kasted' Bispekaaben for bestandig og var Herre selv? — Hvad om jeg bygged' Borgen til eget Værn og gav Danmark en Konge af Fjalneætten, som altid var sit Fædreland tro? — Hvad om jeg hjemførte Margrethe og avled' med hende en Søn, som tog Arv efter mig, som jeg selv har taget Arv efter min Fader? Ogsaa i mig er der Kongeblod.

Og da Æskild endnu bestandig smilede til ham, sendte han Ærkebispen et Blik, som sagde:

— Det er det Blod, som er imellem din og min Æt, der har ledet dig. Jeg ved det vel. Men vogt dig. Nu staar du hos Kongen og mener dig stærk derved; men som Tokes Ætling burde du vide bedre end nogen, at den Stamme, som vi begge tilhøre, ogsaa har kendt Mænd, der gik Kongen imod, naar han ved Uret og

Grusomhed forspildte sin Ret til at være Herre. Hvorledes var det med Tokes guldomvundne Pil?

Under Felttoget i Venden holdt Absalon sig saa langt borte fra Valdemar og Æskild, som han kunde.

Ikke en eneste Gang søgte han Enrum med Valdemar. Aldrig gav han sit Raad uspurgt. Og da Valdemar mærkede, hvorledes det var fat med ham, gjorde det ham vel ondt, at der var kommen denne Kulde imellem dem; men han var for stolt til at give gode Ord; og desuden undlod Æskild ikke, hver Gang han mærkede, at Valdemar savnede Absalon og hans trofaste Raad, at hentyde til den Magt, Bispen havde vidst at skaffe sig i Riget og hos den menige Mand.

Det blev da saa, at Kongen og Ærkebispen i Forening plejede Raad og ledede hele Felttoget, mens Absalon fik Ordrer at udføre som enhver anden af Kongens Mænd. Herover glædede sig de selvraadige Jyder, som altid havde haft et Horn i Siden paa den myndige Bisp. Men Sjællandsfarerne var vrede over, at deres Herre ikke fik den Ære og den Gerning, som tilkom ham.

Hæren stod foran Peene Aa, hvor Staden Demmin laa vel befæstet bag. Længe havde

man forgæves belejret Byen og søgt at danne Bro over Vandet paa de Piller, som stod igen, efter at Byens Folk havde afbrudt den gamle Bro.

Men Venderne skød paa de danske, mens de arbejdede paa Broen, saa at de maatte holde Skjoldet over deres Hoved med den ene Haand, mens de arbejdede med den anden. Da lavede Venderne sig lange Stager til at fange Skjoldene med og lette dem fra de danske, saa at Bueskytterne kunde komme til at ramme dem.

Nu mistede Jyderne Taalmodigheden og søgte til Ærkebispen.

Dette fik ikke nogen Ende, klagede de. Man maatte hellere lade den Sten ligge, som man ikke evnede at rokke. Nu stundede Høsten til, og Markerne ventede derhjemme paa Karlfolk.

Men Absalon og hans Sjællændere, som ikke vilde give Arbejdet op, var utrættelige i deres Anstrængelser. Absalon gik selv forrest imellem dem, og, hvor han var, fortnede Arbejdet bestandig bedst.

Æskild talte nu hemmeligt til Valdemar og forestilled ham, hvad Jyderne havde sagt. Selv længtes han ogsaa hjem til sit kære Lund. Han foreslog derfor Kongen, at man skulde faa Byen til at overgive sig mod Løfte om at skaane alle Byens Folk, deres Kostbarheder og Helligdomme.

Men da Valdemar, som kendte Absalon, fryg-

tede hans Dom, saa befalede han Bispen at drage med sine Sjællændere ind over Landet til Skoven, dels for at hente Brændsel, dels for at skaffe Proviant til Hæren.

Medens han var borte, aabnede Kongen Forhandlingen med Byens Raad.

Absalon kom imidlertid hastigere tilbage, end nogen havde ment. Thi det anede ham, at der var Ugler i Mosen.

Da han nu saa, at vendiske Mænd førtes over Vandet og stedtes i Telt hos Kongen, saa vidste han Besked. Hans Mænd forstod ogsaa strax, hvad der var i Gære. De blev rasende og knurrede højlydt over den Fejghed: at give godt Køb, bedst som Belejringen skulde til at begynde. Saa brystede de sig ogsaa af det Arbejde, som de selv havde gjort, og harmedes over, at det skulde være spildt.

Men Absalon havde hørt om Æskilds og Jydernes Raad og betænkte sig nu ikke længe.

Ikke skulde den Skændsel overgaa danske Mænd!

Nu vilde han være Herre, siden Valdemar ikke magtede det. Koste hvad det vilde — List eller Magt —, saa skulde Byen ikke have Fredskaar, før den var faldet med Hæder for de danske.

Da han nu saa, at der fra Kongeteltet gik Bud efter Gotskalk, som var de danskes Tolk, saa

vinkede han hurtig Venderen til sig, inden Kongens Mænd fandt ham, besvor ham ved alt, hvad han hidtil havde gjort for ham, og lovede ham Absolution for alle hans Synder, om han vilde forvanske Vendernes Ord, der han oversatte dem, saa at deres Krav blev urimelige og deres Tale usømmelig og haanfuld for en dansk Konge at høre paa.

Gotskalk gjorde, som han blev bedt. Og da Valdemar nu hørte, hvilken formastelig Tale de vendiske Sendebud førte trods deres ydmyge Lader og Miner, blev han saa rasende, at han brød al Forhandling af og havde glemt sit givne Lejde, om ikke Ærkebispen havde mindet ham.

Næppe var de fredsøgende Vender naaede ind i Byen, før Absalon og hans Sjællændere paany stormede frem foran de andre.

Broen blev bygget. Og skønt den brast med det første Hold, der vilde over, saa at Absalon selv faldt i Vandet og reddede sig og flere ved Svømning, saa naaede dog efterhaanden saa mange over, at Byen stormedes.

Sjællænderne strømmede ind og tog det første Bytte. Derefter kom Jyderne, som nu gerne vilde være med.

Absalon havde faaet sin Vilje. Han havde ledet Slaget og vundet det.

Men da Valdemar skamfuld kom ham i Møde paa Torvet i den erobrede By og vilde takke

ham for hans Daad, da kunde Absalon ikke glemme ham hans Mistanke og hans Utroskab.

Han lod, som om han ikke saa den fremstrakte Haand. Og da Valdemar nu for at undskylde sig, fortalte ham, hvorledes han var ført til at mistænke ham, sin Fosterbroder, for Forræderi, ja at han endog havde troet, at Absalon byggede Borgen for Havn saa stærkt, fordi han vilde bruge den til Værn imod Kongen — som han i sin Ungdom selv havde fortalt ham, at de utro franske Vasaller gjorde, saa svarede Absalon ham intet, men tænkte atter, hvad han havde tænkt, da han krænkedes i Roskilde:

— Du er det værdt, at jeg handlede efter din Mistanke.

Medens han dengang havde tænkt det i Vrede, saa saa han nu alvorligt og i fuld Klarhed for første Gang, at han, Absalon, var bedre egnet til at være Herre end den, han havde valgt sig at tjene. Det syntes ham endogsaa, at Valdemars grundløse Mistanke røbede, at han selv følte, at det var saa.

Men Ærkebispen, der maatte høre Kongens Uvilje over de slette Raad, han havde givet, alt medens han saa, hvorledes Absalon havde Magt over Kongens Sind og over det menige Folks Hjærte mere end nogensinde — han tog sig sit Nederlag saa nær, at han begærede Orlog af Kongen for at drage til Frankrig en Tid og søge

Trøst for sine Genvordigheder i Danmark hos Munkene i Klostret Clairvaux, dem han kendte og havde saare kær fra sin Ungdoms Dage, da den hellige Mand Abbed Bernhard modtog ham som en Fader sin Søn.

XIII

Da Absalon roede ind i Havn med sine Skibe, og Saxe Klerk og Arild Islænder, som havde været hjemme, kom ham i Møde foran Holmen, der han lagde til ved Brinken, da forbavsedes de over den Forandring, der var foregaaet med ham.

Han, som før Toget gik tavs og vejløs omkring og saa med urolige Øjne ud for sig, som om han bestandigt tyngedes af noget, ingen vidste — han var nu ligesom forynget.

Hans Gang var bleven hastigere og mere fast. Hans Blik saa frit og aabent og helt. Og Hovedet bar han atter rank og spændstigt som i sine ganske unge Dage.

Arild smilede og tænkte ved sig selv:

— Slig er Elskovs Magt!

Men Saxe Klerk mente, at det var Glæden over den store Sejr, de danske havde vundet.

Ja, en Forandring var der foregaaet med ham. Han vidste det nu. Sin Tid havde han udtjent.

Herre havde han valgt sig at tjene, der han skuffet i sit Inderste og med Mistillid til egne

Kræfter rejste hjem til Danmark. Konge og Kirke havde han tjent trofast og strengt.

Men nu havde Valdemar selv aabnet hans Øjne. Et Hoved var han højere end sin Herre. Da var det nødvendigt, at han — Absalon — bød; thi den bør være Herre, der har Evnen.

Da havde han nu Valget mellem at svigte Valdemar, sin Barndomsven, eller aabenlyst at være Kongens Konge.

Om Valdemar trods sin Underlegenhed ikke vilde kende ham for Herre, da maatte han tvinges dertil med Magt.

Ofte dvælede han ved Tanken om at stifte et eget Herredømme. Det var Tanken om Margrethe, som lokkede ham, Tanken om et eget Kongedømme af hendes og hans Livsfrugt. Men da maatte han undsige Valdemar, sin Barndomsven. Og Ærkebispen vilde slynge Banstraalen ud over hans Hoved og fryde sig over nu endelig at have ramt Fjalneætten dødeligt.

Det gjaldt dog hverken Navn eller Titel. Gerne maatte Valdemar beholde Kongenavn og Æskild Ærkebispetitel. Naar kun han, som havde Evnen dertil fremfor nogen anden, blev den, der styred' Land og Kirke.

Efteraaret var begyndt. Kornet var i Stak og Lade. Høststormen jog fra Sundet ind over den nøgne Holm, susede og vred sig omkring Hyt-

tens Træværk og peb, der den slog ned mellem de nybyggede Mure, som gabede nøgent op i Luften.

Taagen laa ved Aften tæt over Havn og de Solbjerg Enge. Men frem over Disen ragede Østergaards ældgamle Linde og de høje Piletræer, som groede de underfuldt op af det hvide Tæppe, der skjulte Sildebaadene ved Stranden.

Og der Maanen stod højt paa Himlen, sejlede hvide Skyer, sønderrevne og jagede af Stormen, hen over den runde Skive, saa dens Lys vexlede bestandig.

Absalon elskede den stærke Vind. Den ligesom gav Tone til Stormen i hans Indre.

Efter Nadver lod han sig færge over Løbet og vandrede en lang Tur udenfor Byens Planker, helt op til Solbjerg Bakker, hvorfra han saa ned over Byen med de spredte blege Lys fra Hytternes Luger; og i det fjærne Østergaards mørke Have, der skjulte den hvide Gavl.

En Aften gik han over Møllebroen og havde Møje med at holde Kappen sammen om sig for den stærke Vind.

Han gik ind over de side Enge udenfor Byen, hvor Køerne havde lagt sig til at sove. Helt ned til Strandkanten gik han og lod Vinden ret suse gennem hans Lunger.

Der lugtede af Tang og forraadnede Søstjerner, som Dønningen havde kastet ind.

Bølgerne brød stærkt mod Stenene og skyllede helt op mod hans Fødder. Nu og da sprøjtede Skummet for et kraftigt Vindpust mod hans Øjne.

Da saa han en Skikkelse komme sig i Møde syd fra.

Det var en Kvinde. Hun gik bøjet forover for Vinden, og ofte stod hun stille og tænkte sig om eller samlede sig til Kamp mod Blæsten.

Da han kom nærmere, saa han, at det var Margrethe.

Han havde ikke set hende siden den Dag, da hun besøgte ham paa Holmen.

Han havde ikke været paa Østergaard, fordi han ikke vilde træffe hende — ikke endnu.

Nu skød en pludselig Glæde op i ham. Uden at tænke paa at undgaa hende, strakte han Armen ud imod hende paa lang Afstand.

Da hun saa ham, standsede hun først forvirret og betagen og stirrede imod ham med aaben Mund.

Hendes Kinder var røde af den stærke Vind. Og de store Øjne straalede dybt for den anstrængte Gang, der de et Øjeblik dvælede ved hans.

Saa vendte hun sig hastig til Siden for at gaa ind over Engen.

Men Absalon raabte hendes Navn og løb til hende.

Han greb hende i Armen og saa forbavset paa hende.

— Hvorfor vilde I gaa? — spurgte han.

Hun vendte sig lige imod ham. Hendes Kinder blegnede, men hendes Øjne flammede vildt og vredt imod hans.

— Hvad vil I mig? — spurgte hun.

Og idet hun atter hastig vendte sig fra ham og rev sin Arm til sig for at gaa, tilføjede hun koldt og tonløst:

— Det er bedst for os begge, at vi ikke mødes!

Da brød det overtvært i hans Indre. Alle Forsætter svandt ud af hans Sind som Dampen af et Hul, der pludselig brydes. Han tænkte ikke paa Stilling eller Ansvar, ikke paa Ret eller Pligt.

Hjærtet handlede alene; og han greb om hende med begge sine Arme og sluttede hende tæt i sin Favn.

— Margrethe! — stønnede han. Og nu talte hans Mund alle de Ord, som Hjærtet vilde. Og alt, som han talte dem og hørte sin egen Stemme, blev han sig bevidst, at de ikke turde siges, og dog formaaede han ikke at standse den Strøm, som saa længe var dæmmet tilbage.

Han sagde, at han elskede hende. At han aldrig havde vidst, hvad Kærlighed var, før han saa hende.

Han sagde, at han aldrig havde vidst, hvad Lykke var, før hun sagde ham det og gav ham den i det samme.

Han sagde, at Bispekaabe og Høvdingesværd var ham intet, intet imod det at eje hende.

Han sagde, at han hele sit Liv havde kæmpet for andre. Nu da han havde hende, vilde han kæmpe for egne Maal, hendes og hans.

Selv vilde han være Herre, og Borgen vilde han bygge hende og sig til Værn.

Hun svarede ham ikke. Han mærkede kun, hvor forunderligt hun skælvede over hele sit varme Legeme, som han holdt i sine Arme.

Ikke siden sin allerførste Ungdom i Paris havde han holdt en Kvinde saa; og han kendte det ikke igen. Saaledes som hun skælvede, havde ingen skælvet i hans Arme. Mens han tænkte paa dette, følte han, at hun rejste sig i hans Favn. Og pludselig mærkede han to varme, bløde Læber tæt imod sine.

Et Øjeblik dvælede de der, saa rev hun sig løs og gik tavs ved hans Side; men hun holdt bestandig hans Haand, og han mærkede, hvorledes hun knugede sig til den, som vilde hun aldrig slippe.

Saaledes gik de gennem Byen i Septembermørket. De hviskede til hinanden. Men nu og da trykkede hun sig op til ham, som søgte hun Beskyttelse ikke blot mod Verden derudenfor, men ogsaa mod sine egne ængstelige Tanker.

Han forstod hende og sagde:

— Frygt ikke! En Biskops Frille skal du ikke blive.

Da standsede hun og spurgte angstfuldt:

— Vil du da ikke have mig?

Han trykkede hende til sig og svarede:

— Jeg vil have dig. Bispehuen vil det koste mig; men den har ikke længer sit Værd. Og skulde det end koste Banstraalen over mit Hoved — han tav; og uvilkaarlig gøs det igennem ham — din og min Lykke er vel en Banstraale værd.

Dagen efter, kort før Middag, fik Absalon Besøg paa Holmen.

Det var Karl, den ældste af Ærkebispens to Dattersønner, som tillige paa fædrene Side var i fjærn Slægt med Absalon.

Han kom herover fra Jylland, hvor han havde været Gæst hos Erik Lams Frillesøn Maagens, hvem Valdemar efter Gratheslaget havde skænket ikke blot Livet, men desuden Forlening og Hertugtittel.

Karl klagede sig for Absalon, at Valdemar ikke undte ham og hans Broder noget Len, enddog de tjente ham tro og ærlig. Han bad nu efter Hertug Maagens' Raad Absalon om at ride til Valdemar og tale hans Sag, saa at han fik nogen Forlening eller Understøttelse af Kronen.

Skønt Absalon ikke led ham synderlig, saa

gav han dog for den Glæde, som hans Hjærte var fuldt af, det gode Svar, at da han just agtede sig til Kongen i Roskilde i sit eget Ærende, saa vilde han søge Lejlighed til ogsaa at forebringe hans Sag. Men noget Løfte turde han ikke give, saa meget mindre som hans eget Ærende var saa vanskeligt, at det krævede Kongens fulde Naade.

Han bad ham nu være sin Gæst til Middag og afskedigede ham sidenhen, efter at han havde spurgt til hans Broder Knud og til hans Ven, Hertugen. Saa lovede han ogsaa at tage Hilsen med til Knuds Halvbroder, Frillesønnen Bengt, der tjente i Kongens Gaard.

Absalon red til Roskilde, ene ledsaget af to Svende.

Han havde taget sin Beslutning, og Afgørelsen lettede hans Sind.

Da han var naaet en Mils Vej fra Havn, saa han tre Ryttere komme imod sig over Heden.

Han betragtede dem skarpt. Det kendtes paa Hætterne, at det var gejstlige Mænd.

Sagtens agtede de sig til Bispen for at kræve hans Ord i en vanskelig Sag.

Absalon smilede ved sig selv.

De skulde blot vide — de gode Mænd!

Ikke havde han Stunder nu til at drøfte Kirkesager. Saxe Klerk maatte modtage dem og handle efter sit eget Skøn.

Ja, Saxe derhjemme, som trofast ludede over Pergamentet og skrev ned alle de gamle Sagaer, som Arild Islænder lærte ham — han skulde blot vide, hvad Forsæt hans Herre bar i sin Hu.

Nu var Rytterne saa nær, at Absalon kunde skelne deres Ansigter. Han saa da til sin Forundring og Glæde, at det var Abbed Vilhelm fra Æskilsø Kloster med to af sine Munke.

Han smilede paa Afstand til sin gamle Ven fra Ungdommens Dage. Det syntes ham et godt Varsel, at han netop skulde møde ham.

Da i det samme faldt det ham i Sinde, at ingen mere end Vilhelm vilde misbillige hans Forehavende, om han kendte det.

Det gjorde ham et Øjeblik mismodig. Men snart havde Hjærtets overstrømmende Glæde atter faaet Bugt med hans Hu.

Vilhelm straalede over hele sit magre Ansigt med de af Bodsøvelser og Faste hærdede Træk og de store, mørke Øjne, der laa dybt i deres Huler.

Da Absalon hørte, at Vilhelm agtede sig til ham i et vigtigt Ærende, gjorde det ham ondt, at han var gaaet glip af Vilhelms Besøg. Han søgte nu at formaa ham til at blive i Havn og oppebie hans Tilbagekomst. Men Vilhelm maatte afslaa det; thi han havde ogsaa Ærende til Lund; bagefter følte Absalon sig i Grunden lettet ved hans Afslag.

Men et Stykke paa Vej maatte Vilhelm følge

ham. Og mens de saaledes red sammen hen over Heden, spurgte Absalon ham nu om hans Ærende.

Vilhelm takkede ham da først ret hjærteligt for de sex Mark Sølv, som Absalon havde tilstaaet Klostret af sin egen Lomme for hvert fremtidigt Aar. Desværre forslog det ikke synderligt. Det kneb bestandig med at forskaffe de franske af Brødrene de nødvendige Klæder, hvortil de stillede store Krav, fordi Kulden var dem uvant. Selv bar Vilhelm en Skjorte vævet af Haar paa sit bare Legeme, og hans Leje redtes altid paa Straa, hvorover var bredt et Uldtæppe og, naar det var koldt, et Bjørneskind.

Dernæst fortalte han, at Æskilsø i den senere Tid flere Gange havde været oversvømmet, saa at Klostrets Have stod under Vand og de dybe Kældere fyldtes. Den lille Ø var meget lav, og Søen gik med Nordenstrøm saa stærkt ind i Fjorden, at det skyllede hen over Øen.

Det vilde være nødvendigt for Klostrets Sikkerheds Skyld at forlægge det et andet Sted hen. Ofte havde han tænkt derpaa, men først nu, da det paany gik imod Vinter, havde han taget Beslutning om at søge det gennemført.

— Har du da fundet nogen anden Plads?

— Ja — svarede Vilhelm — paa den anden

Sex Mark Sølv svarer efter Datidens Prisforhold omtrent til 1200 Kroner nu.

Side Fjorden, dér ligger lange, flade Enge, og her — inden man naar den store Skov, vil der være en skøn Plads til en Bolig for Herren. Æbelholt hedder Byen.

Absalon tænkte en Stund over hans Ord.

Saa bad han ham tale med Saxe Klerk derom, naar han kom til Havn og aftale med ham alt det fornødne.

— Med din Klerk? — spurgte Vilhelm forbavset. — Sagen taaler vel at vente, til du selv kan afgøre den.

— Maaske blev det for længe at vente! — sagde Absalon og saa alvorlig frem for sig.

Vilhelm mærkede, at der var noget under. Han greb Absalons Haand og sagde:

— Det har jeg altid ventet mig af dig. Sikkert staar du i Begreb med at rejse til det hellige Land, som Ærkebiskop Æskild gjorde før dig.

— Nej — svarede Absalon — men tvivlsomt er det — føjede han til efter nogen Tøven — om du oftere vil faa Lejlighed til at høre min Dom i, hvad Kirkens Sager er.

Som om han frygtede at have sagt for meget, brød han nu kort af og tog saa hjærtelig en Afsked med sin gamle Ven, at Vilhelm blev alvorlig angst for, at der forestod Absalon noget, hvorved hans Liv stedtes i Fare.

Flere Gange vendte han sig efter ham i Sadlen og var tvivlraadig, om han ikke skulde ride tilbage og kræve fuld Besked for deres Venskabs

Skyld. Men Absalon red nu saa hurtig, at der ikke var Tale om at naa ham.

Da tænkte han paa deres mange Samtaler i Ungdommens Dage og sukkede ved sig selv:

— Intet paa Jorden er lifligere end at tale frotroligt med en Ven. Hvor længe Talen end varer, aldrig synes den dog lang nok.

XIV

Da Absalon traadte ind i Hallen, kom Valdemar ham denne Gang hastig i Møde.

Han rakte begge sine Hænder ud imod ham, som havde han noget at afbede. Og da Absalon fik set nøjere paa ham, saa han, at der var Bekymring paa hans Pande, og hans Øjne havde et ængsteligt og flakkende Udtryk.

Han trykkede Absalons Haand flere Gange; og uden at spørge ham, hvad hans Ærende var, drog han ham strax med sig i Enrum, som om han selv havde skikket Bud efter ham.

— Du kommer i en sørgelig Stund, kære Fosterbroder — sagde han — Ikke længe har mit Sind været saa nedtrykt, ikke længe har jeg haft saa megen Trang til at tale med en Ven som nu, da jeg er omgiven af Forrædere og Øjentjenere paa alle Kanter.

Absalons Blik blev mørkt og bedrøvet. Og Valdemar, som forstod hans Tanke, bøjede sit Hoved og sagde:

— Ja, du har Ret; havde jeg kun altid forstaaet dette. Men sket er sket; og nu beder

jeg for vort Barndomsvenskab, for vore gode Minder, at du vil slette af din Hu alt Nag, som du bærer til mig for min Adfærd imod dig, da vi sidst færdedes sammen i Venden.

I det samme rakte han Haanden ud over Bordet mod Absalon. Hans Blik saa paa ham, troskyldigt og ærligt som i hans unge Dage. Og som da, naar Vreden var løben af med ham, rynkede han Brynene bekymret, uvis om Vennen vilde tilgive ham eller ej.

Da mindedes ogsaa Absalon alt, hvad godt og stort de havde haft sammen. De senere Tiders Bitterhed svandt af hans Hu. I det Øjeblik glemte han sit Ærende og greb tavs Valdemars Haand og trykkede den.

Nu fortalte Kongen ham, hvad der var sket i disse Dage.

En jysk Abbed var reden i Kongsgaarden og havde berettet, at han nys havde besøgt en Ordensbroder, der levede som Eneboer i den store Skov nord for Slesvig. Det var den Broder, som i sin Tid var bleven jaget af Klostret af Ærkebiskop Æskild, fordi han saa slet havde røgtet den Sendelse, han havde betroet ham, nemlig at hente Ærkebispens kostbare Skatte og Helligdomme hjem fra Frankrig.

Absalon huskede vel denne Sag med Drikkebægeret af Guld, som Munken havde taget frem i Kroen, og som havde fristet nogle Landevejsrøvere. Det var jo den Historie, der for første

Gang bragte ham Vanskeligheder, fordi hans Foresatte, Ærkebispen, vilde bruge ham imod hans Ven, Kongen.

Mange Vejfarende søgte ind til Eneboeren, fordi hans Bolig laa ved den alfare Vej, langt fra By og Kro. Og hver, der bedede hos ham, fik Natteleje og et Maaltid Mad for, hvad han selv evnede at give Munken til Gengæld.

Saaledes havde Eneboeren fortalt Abbeden, at to tyske Svende, der tjente i Maagens's Gaard og nu red hans Ærende i Holsten, nys søgte Natteleje hos ham. Men da de laa og ikke kunde sove for den store Hede, saa talte de løst og fast; og Eneboeren, som forstod deres tyske Maal, hørte hvert Ord, de sagde.

De havde da talt sammen om, hvor underfuldt Kongen hidtil var bleven frelst fra alle de onde Anslag, som Hertug Maagens og hans Venner, Ærkebiskoppens Dattersønner, Knud og Karl, havde lagt for ham.

Atter og atter havde de passet ham op, naar han færdedes ene eller med ganske ringe Følge. Men hver Gang var noget kommet til, som havde forpurret det.

Engang havde de fejlagtig grebet en af Kongens Huskarle, som var sin Herre saare lig, paa Jagten og bastet og bundet ham.

Ja, selve Kongens Fuglefænger, der kørte hans lille Jagtvogn, naar han var paa Falkejagt, stod i deres Sold og skulde søge at dræbe ham, naar

han sprang af Vognen og bukkede sig over Falken for at vriste Smaafuglen af dens Klo.

Men endnu havde ingen haft Held til at gøre Kongen noget. Sikkert var det da hans Fader, Hellig Knuds Forbøn og Beskyttelse, som gjorde ham usaarlig.

— Saaledes, Absalon, staar det til med mig og min Magt. Maagens, hvem jeg skænkede Livet og gav Forlening og Hertugnavn, standser ikke, før han faar hævnet sig for min Velgerninger. Og Knud og Karl, som daglig færdes omkring mig, og bestandig søger nær til mig, roser min Tale og berømmer hvert af mine Skridt, — de søge kun at gøre mig tryg for des bedre at kunne forraade mig.

Dig alene, Absalon, har jeg tilbage. Kun dig kan jeg tro. I dit Hjærte var aldrig Svig. Jeg rødmer for mig selv, naar jeg tænker paa, at der dog var Øjeblikke, hvor andre lokkede mig til at tro dig ilde. Kan du tilgive mig, Ven, af dit ganske Hjærte? Megen Smerte har jeg voldt dig i mit Liv.

Absalon havde aldrig set Valdemar saa bevæget. Han læste af hans Øjne, at han tænkte paa Tove og paa Liden Kirstens forsmædelige Skæbne.

Helt kunde Absalon ikke glemme det. Hvad der havde pint ham saa længe og saa ofte, kunde ikke glemmes i ét Nu. Men lige meget — derom kunde der altid tales. Større og far-

ligere Ting laa for, nu da han saa, at hans Fosterbroders Liv var truet.

Han betroede strax Valdemar, hvor falsk og fræk Karl havde været, at han havde formaaet selve Absalon, Valdemars Ven, til at tale hans Sag hos Kongen.

Rimeligt var det, at han derved havde tænkt at styrke Kongens Tillid til sig — eller var det mon et Forsøg paa at gøre ogsaa Absalon mistænkt hos Kongen?

Karl var jo selv til Stede i Hallen sidste Gang, da Valdemar i Heftighed røbede Uvilje mod sin Barndomsven. Var det mon Meningen at drage Absalon med ind i Sammensværgelsen, saa at hvis Valdemar fik Nys om noget, og hans ubændige Vrede brød løs, at den da først skulde vende sig mod Absalon og dermed tirre ham til et Brud, som for Alvor kunde drive Biskoppen over paa Hertugens Parti.

Men som Absalon tænkte over dette, da bluedes han ved sig selv for, hvad han havde givet Plads i sin Hu.

Ikke Svig — intet Forræderi, men dog en Opsigelse af Huldskab og Troskab havde været i hans Tanke, baade da han stod krænket i Hallen sidst, og da han tilsidesattes i Vendernes Land — og mest da han stod med Margrethe i sine Arme og tænkte paa Lykke.

Nej — det kunde ikke ske. Han kunde ikke bryde med Valdemar, sin Fosterbroder. Lige

saa lidt som han kunde svige ham hemmeligt, lige saa umuligt var det at undsige ham aabenlyst.

Var han dog, som han sad der for ham — ængstelig og raadløs — lig en yngre Broder, Absalon selv havde været med at danne til Livet. Var han dog som Konge med Stormænd i sit Følge — med sin lille kronede Søn, som Absalon undte saa vel, noget af hans, Absalons eget Livsværk!

Nej — det kunde ikke ske.

Saa blev der da kun ét tilbage. Lægge Bispekaaben og drage herfra. Søge til Frankrig eller Flandern med sin Elskede som saa mangen Ridder før ham, leve fjærnt fra sin fædrene Jord, men i Lykkens underfulde Land.

Dog — nu var der ikke Tid at tale derom. Først maatte der handles for Valdemars Liv. Netop fordi han havde svigtet ham i sine Tanker, syntes hans Velfærd at hvile helt og holdent paa Absalons Skuldre, nu da hans Liv stod i Fare.

Længe sad de sammen over Bord og drøftede, hvad der var at gøre.

Men paa det at Kongen ikke atter skulde dadles for Grusomhed som sidst i Buris's Sag, dersom han uden nøjere Bevis lod de sammensvorne dræbe eller dog gribe og kaste i Fængsel, blev de enige om, at Valdemar ikke skulde lade sig mærke med nogen Viden, men kun iagttage enhver mulig Forsigtighed. Aldrig vove sig af

Gaarde uden med sin Hird i Følge og hemmeligt lade holde Opsyn med hvert et Skridt, som de sammensvorne foretog sig, indtil han havde Sikkerhed for sin Viden.

Men da Absalon kendte Valdemar og vidste, hvor vanskeligt det vilde være ham at overholde denne bestandige Forsigtighed, samt, naar Vreden tog ham, at beherske sig saa vidt, at han intet røbede, saa skød Absalon nu sine egne Planer foreløbig til Side for at kunne være hos og staa ham bi med Raad og Daad, indtil de sammensvorne var fangne i deres egne Garn og gjort uskadelige.

Da Abbed Vilhelm havde søgt Saxe Klerk paa Holmen og forkyndt ham sit Ærende samt Absalons Befaling om at være ham behjælpelig med Ordningen af Klostrets Anliggender, førtes han af Saxe og Arild Islænder til den nye Borgs Mure.

Han besaa den dybe, faste Kælder og beundrede den Kunst, hvormed Brønden var sat. De svære Mure hævede sig alt i Mands Højde over Kampestensgrunden, saa at man nu tydeligt kunde skønne, hvorledes Taarnet og Gaarden vilde komme til at ligge indenfor Ringmuren.

Da Absalons tømrede Hytte var for snæver til at rumme Gæster, sendte Saxe Bud til Øster-

gaard. Strax efter lod Sune Karlssøn sig færge over til Holmen for i Absalons Navn at byde den sjældne Gæst Velkommen paa den gamle Kongsgaard.

Abbeden tog med Tak imod Indbydelsen og lovede at være Sunes Gæst, indtil der blev gunstig Bør og Skibslejlighed for at komme over Sundet til Ærkebispens Stad.

Da Vilhelm sad i Hallen hos Sune med Saxe og Arild og Margrethe traadte ind, blev han strax greben af den forunderlige Blanding af Lykke og Sorg, som laa over hendes alvorlige Pande.

Abbed Vilhelm, som havde taget mange Mennesker til Skrifte, kendte ikke nogen større Glæde end at se ind i en Menneskesjæl, forstaa den og derefter lede den til, hvad han ansaa for det rette. Han fæstede sit dybe milde Blik paa Margrethes. Og da hun slog Øjnene ned, i det hendes Kinder fik pludselig Farve, besluttede han at efterforske hendes Aasyns Hemmelighed, inden han drog herfra.

Maaske lykkedes det ham da at sprede Sorgskyggerne over hendes Pande, saa at den lysende Lykke i hendes skønne Øjne blev alene tilbage.

Da Abbeden hørte, at hun var født af en fransk Kvinde, og at baade hun og hendes Fader talte hans Modersmaal, blev han meget

glad, og Samtalen ved Bordet førtes nu paa Fransk.

Sune talte om den store Glæde, han havde haft, at faa Biskop Absalon til sin Herre.

Da Abbed Vilhelm nu roste ham stærkt og fortalte, hvilket Venskab der havde været imellem dem allerede i Paris, samt at det væsenlig var hans Kærlighed til Absalon, der havde formaaet ham til at følge Kaldelsen til Danmark, saa straalede Margrethes Øjne; og Smilet om hendes Mund røbede for Vilhelm, at ingen Ros var hende kærere.

Saa talte Sune til Abbeden om den strenge Gerning, som denne havde paataget sig saa langt fra sit Hjemland.

— Ingen Gerning — sagde Abbeden paa Dansk — er mig kærere end at pleje Menneskesjæle. Som den hellige Fader Gregor sagde: „Sjæleplejen er Kunsternes Kunst“.

Da blandede Arild Islænder sig i Samtalen og sagde:

— Om et Menneske ret forstod at øve denne Kunst, synes den mig i Sandhed at være stor. Men —

— Den Evne haves ikke af Naturen; den er en Naadegave! — sagde Vilhelm og saa paa Margrethe, i det han tænkte ved sig selv:

Kom til mig, du unge Kvinde, med din hemmelige Bekymring, at jeg kan skænke dig Trøst!

Og som hun læste Tanken af hans Blik, rødmede hun dybt og slog hastig Blikket ned.

Da de havde rejst sig fra Bordet, sagde Sune afsides til Abbeden:

— Om I vil skrifte min Datter, Hr. Abbed, da vilde jeg takke Eder meget. Thi skønt jeg har givet Jaord for hende til en rig og velbyrdig Mand, saa nægter hun dog nu at lyde mig, sin Fader.

Da gik Vilhelm hen til Margrethe og sagde:

— Eders Fader ønsker, at jeg skal tage Eder til Skrifte. Men hvis det huer Eder ilde, skal jeg ikke tale mere derom.

Margrethe saa sky op paa hans Ansigt; men der var kun Mildhed i hans Blik. Dog turde hun ikke sige Ja. I det, som fyldte hendes Hu, kunde saa vist ingen Præst give hende Raad.

Men Arild, som forstod, hvad der gik for sig, nærmede sig hende strax efter og hviskede:

— Hvad vil I betro Eders Hemmeligheder til en Munk, som intet kender til Livet? — Hvad ved han om Lykke? — Det er ikke fromme Ord, man skal lytte til, men til Hjærtets Stemme.

Hun saa hastig paa Arild; men der var intet Tegn til, at han havde set eller vidste noget om, hvad der var Absalon og hende imellem.

Næppe havde Arild vendt hende Ryggen, før Saxe Klerk, som havde faaet Margrethe saare kær, søgte nær til hende, bøjede sin lange Skikkelse imod hende og hviskede:

— Sandelig skulde I nytte det sjældne Besøg. Thi Abbed Vilhelm er den bedste Skriftefader i Landet.

Da tænkte hun, at han havde Ret. Ingen havde hun at tale med, ingen kunde hun betro sig til. Om hun gik i Skriftestol, da kunde hun dog tale om sin Kærlighed uden at frygte, at det vilde komme andre for Øre.

Næste Morgen efter Messen, som Abbeden havde holdt i Nikolaj Kirke, søgte Margrethe til ham og bad om at lades ind til Skrifte.

Det varede noget, før hun ret kunde aabne sit Hjærte; men han spurgte saa mildt og saa menneskeligt, forstod saa lempeligt at lede hende paa Vej, at hun tilsidst fortalte ham hele sit Livs Historie. Og da hun var naaet over sin Ungdoms Letsindighed, saa lagde hun sit Hjærte ganske aabent for ham; om Herløgs Frieri fortalte hun, og om den Kærlighed, som gjorde hende det umuligt at lyde sin Fader.

Men skønt hun ikke nævnede Absalons Navn, saa forstod Vilhelm øjeblikkelig, at det var ham, hun elskede; og han mindedes med ét de mærkelige Ord, som Absalon havde ladet falde, da de mødtes paa Vejen.

En stor Angst kom over ham og sammensnørede hans Hjærte.

Hvad var der sket? — hvad vilde der ske?

Han spurgte hende, hvorfor hun da ikke kunde ægte den, hun elskede.

Margrethe tøvede med Svaret; men tilsidst forstod hun, at det ikke nyttede at skjule noget. Da nævnede hun endelig Absalons Navn.

Men i samme Øjeblik, som hun nævnede det, vidste hun, hvilken Ulykke det var. Hun saa det pludselig med Præstens Øjne, der hun knælede i Herrens Hus. Saa voldsomt betoges hendes Hjærte deraf, at hun kastede Hovedet ned i sine Hænder og ikke kunde tale længer for Graad.

Nu ventede hun at høre Fordømmelsen over sit Hoved; men Abbeden var tavs, saa længe hun græd. I Stedet for de frygtelige Ord mærkede hun hans Haand paa sit Hoved. Han klappede hende, som man klapper et grædende Barn for at dulme dets Graad.

Da han endelig begyndte at tale, lød Ordene mildt fra hans Læber.

Han fordømte ikke, bebrejdede ikke. Men han talte til hende, om hvor lidet menneskelig Lykke havde at sige, at man for dens Skyld skulde ofre sin Sjæl til de evige Luers Ild.

— Det er mere til Byrde end til Frelse at have Lykke i Verden, sagde han. Det er i Himlen, at man skal have sit Hjærte. Jo mere man drømmer om den korte Lykke her, jo mindre er Længslen efter den evige Lykke hist i de saliges Boliger.

Og om I nu alligevel valgte den jordiske Lykke, fordi I syntes, at Livet var ikke værdt at leve uden i Samkvem med ham, I elskede — om I da saaledes for Eders egen Person valgte at fryde Legemets Sanser og lade Sjælen fortæres, hvorledes tror I da, at I kunde bære, at ogsaa hans Sjæl skulde ofres — at den, I elskede, skulde lide evindelig for Eders Skyld? Thi det maa I vide, at om hans Hu vender sig til Eder, saaledes at han svigter sin Gerning og forraader den Hyrdestav, som Gud har givet ham, da bærer I ikke blot Ansvaret for Eders egen Sjæl, som I bærer det ogsaa for hans, men da skal I visselig kaldes til Ansvar ogsaa for deres Sjæle, hvem Gud havde betroet ham at frelse i det høje Kald, han havde lagt paa sin utro Tjeners Skuldre.

Margrethe græd. Det var jo sandt, som han sagde. Hun havde følt det i disse Dage, men ikke turdet tænke Tanken ud, fordi hendes Hjærte var saa fuldt af Haab og Glæde.

— Og om I da nu begge fulgte Eders Hjærters Røst og levede tilsammen i Synd, hvad vilde da I, Margrethe, gøre, om Dagen kom, at Absalon vaagnede af Vildfarelsen? Thi den guddommelige Visdom og Naade kan pludselig aabne et Menneskes Øjne. Den forstaar at vække ham af Søvnen, at vise ham den rette Vej, den han forlod og ikke mere kan naa. Da

lærer han at foragte, hvad han tidligere attraaede af hele sit Hjærte.

Om du da ser hans uendelige Fortvivlelse og føler hans Hjærtes svindende Varme, da vil du kaste dig ned og bekende: Om jeg havde villet det, da kunde jeg reddet ham. Og om du ser ham i de evige Luer hinsides, da vil du vide: Det er mig, som har tændt Flammen. Det er for min Skyld, han vrides af Smerte. Og der hans vaandefulde Øjne vender sig imod dig og hans Sjæl raaber til dig gennem Mørket, at du skal tage disse Pinsler fra ham, da kan du end ikke naa at salve hans Saar; og om hans Gane slides af Tørsten for den mægtige Hede, da kan du ikke række ham at drikke.

Margrethe hulkede højt i sine Hænder, mens hun virrede med Hovedet for de grufulde Tanker. Ogsaa Abbeden græd over sine egne Ord; hans Taarer faldt ned og forsvandt i hendes mørke Haar.

Men da hendes Graad begyndte at stilne, da sagde han mildt, som strøg han hendes Hjærtes Saar med lægende Salve:

— O, hvor skønt, hvor frydefuldt er det ikke, at alt dette grufulde kan I frelses for — du og han — alene ved dig! Hvor saligt er det ikke, at Gud har givet os en Sjæl, hvorved vi kan elske gennem Tid og Rum! Hvilken Lykke for dig at vide, at skønt dine Øjne aldrig ser ham og hans Ører ikke hører din Tale, saa lever han

dog bestandig i dit Hjærte, og din Sjæl hvisker til ham i Drømme! Naar du da sidder som Herløgs Frue i din Hal i Mørkningstiden, tænk da, hvor lykkeligt dine Tanker kan svæve mod hans — tænk da, hvor saligt at vide, at om Døden tager Jer i Favn, da skal I mødes og leve evigt tilsammen, Haand i Haand, i de lysende Boliger, hvor Engle i hvide Gevandter synger liflige Toner imod den Højestes Trone. Da, naar du sidder i din Hal, da vil du takke og lovprise, at Gud den almægtigste aabnede dine Øjne, mens det endnu var Tid, — at han forbarmede sig over dig og ham, hans kære Børn, — at han ikke tillod, at I saa kort skulde færdes her nede i Synd og siden brænde fjærnt fra hinanden; men at han vilde, at I evigt skulde blive tilsammen i Lys og i Lykke — I to, som han skabte hinanden til Glæde.

De Sjæle, som i Sandhed er forbundne i Kærlighed, dem formaar hverken Tid eller Rum eller farefuldt Hav at adskille. Thi den sande Kærlighed, mit elskede Barn, er stærkere end Døden.

Da hævede Margrethe Hovedet af sine Hænder. I Halvmørket tindrede hendes graadfulde Øjne imod hans. Hendes Læber aabnede sig og smilede gennem Smerte for den store Salighed, som han havde vist hende.

— Tag mig med Jer herfra! — bad hun. —

Lad mig følge med til Jert Kloster, at ikke mit syndefulde Sind skal lede mig vild paa ny. Da kan I give mig til Herløg, naar I lyster; og jeg vil gøre min Fader til Vilje, for at Absalons og min Sjæl kan leve evigt tilsammen.

XV

Absalon blev længere Tid borte, end han havde tænkt sig. Thi da han havde lovet sig selv, at han ikke vilde rejse fra Valdemar, end sige nævne den Beslutning, han havde fattet, før Sammensværgelsen var fuldt opklaret og hans Fosterbroder uden for al Livsfare, saa ledede han nu selv alt, hvad der hemmeligt maatte forfares i Sagen, inden Rettergang kunde ske.

Karl, som havde besøgt Biskoppen i Havn, anede saa lidet, hvad Nyt Absalon havde spurgt, at han kom ridende til Roskilde, da han erfarede, at Absalon opholdt sig der, for at minde ham om hans Løfte og faa ham til at trænge ind paa Kongen for at opnaa et Tilsagn.

Absalon lod sig ikke mærke med nogen Viden. Men da han betroede Valdemar Karls Frækhed, sagde Kongen med bitter Spøg, at naar han kom over til Jylland, saa vilde han betænke sin utro Tjener med en god Forlening.

Da Karl erfarede dette, at han skulde faa en god Forlening, naar Kongen kom til Jylland, saa glædede han sig saare og opsøgte strax sin

Broder Knud for sammen med ham at drage over til Ribe at besøge deres Morfader, Ærkebiskop Æskild, som da just var vendt tilbage fra sin Rejse til Clairvaux.

Nu er at fortælle, at Bengt, Karls og Knuds Halvbroder, var fuld af Ondskab og meget opsat paa at staa Valdemar efter Livet.

En Aften, da Kongen gjorde Gilde for sine Huskarle, sad han og legede med sin Kniv i Haanden.

Han slog og kastede til Maals med den, som om han øvede en Kunst; men nogle saa, at hans Øjne imidlertid bestandig stirrede ondt paa Kongen. Da nu Valdemar blev gjort opmærksom derpaa, gav han sin Køgemester Niels Befaling til at holde Øje med ham. Men da Bengt mærkede dette, stak han strax Kniven i Skeden og teede sig ordenligt og roligt.

Kongen var dog saa ilde berørt af den aabenlyse Ondskab, at han efter Maaltidet kaldte sine Huskarle sammen og sagde dem, at han vidste, at der her iblandt disse, der alle var satte til at vogte hans Liv, var nogle, som pønsede paa at tage ham af Dage ved hemmeligt Forrædderi. Deres Navne vilde han ikke nævne, paa det at de endnu kunde gaa i sig selv og afstaa fra deres onde Forsæt.

Men han vilde bede sine Huskarle, at de vogtede ham bedre end tidligere. Aldrig maatte de lægge deres Sværd, naar de var i hans Følge.

De maatte kun tro sig selv, men tvivle om enhver anden.

Huskarlene blev saa fortørnede over at have Forræddere imellem sig, at de trængte ind paa Kongen for at faa ham til at nævne dem. Men Kongen sagde, at Tiden dertil var endnu ikke kommen. Dermed maatte de lade sig nøje.

Bengt rømte nu om Natten fra Kongsgaarden saa hurtig, at han ikke naaede at faa sit Harnisk og sin Udrustning med sig. Og da Maagens Erikssøn i Jylland fik Bengts Bud, brød han op strax om Natten og sejlede til Lübeck, hvorfra han drog til Hertug Henrik af Sachsen og tog Tjeneste hos ham.

Da Bengts Bud derefter naaede Karl og Knud, saa stjal de sig hemmeligt ud af Ribe, red over Hals og Hoved til Randers og indskibede sig derfra til Sverige, til deres Frænde, Børge Jarl af Vestergøtland.

Men da Ærkebispen erfarede, hvorfor hans Dattersønner, som han elskede højt, havde hemmeligt forladt ham fra Ribe, ramtes den gamle Mand saa haardt af Sorg og Græmmelse, at han mistede Mælet.

Da han paa Hjemrejsen mødte Kongen i Viborg, tog Valdemar venligt imod ham, at han ikke skulde tro sig mistænkt for nogen Andel i hans Dattersønners Forrædderi. Æskild turde ikke gaa i Forbøn for dem; og først da han

naaede hjem til Lund, skaffede Lægerne ham Maal og Mæle tilbage.

Maagens, som blev vel modtagen af Hertugen, skammede sig ved at tilstaa, hvorfor han var rømmet af Landet, men bad dog Hertugen om at tale hans Sag i Danmark.

Hertugen skikkede nu skriftligt Bud til Kongen, men i Stedet for Brev tilbage sendte Valdemar sin Staldmester Henrik, der talte saare godt Tysk.

Da nu Maagens saa sit Forræderi afsløret for Hertugen, traadte han dristig frem og bød sig til Tvekamp paa sin Uskyldighed.

Staldmesteren sagde, at han havde ingen Befaling af Kongen om at drive Sagen med Vaaben og Værge. Men da Hertugen spurgte ham, hvad den danske Lov bød i slige Tilfælde, saa sagde han, at man plejede at skytte sig med Jærnbyrd.

Maagens lo nu haanligt op og mente, at Jærnbyrd var en ganske uvis Prøve, som kunde lykkes og mislykkes i Flæng; men derved blev hans Sag mistænkt hos Hertugen og mange andre.

Maagens begærede da, at Hertugen skulde skaffe ham sikkert Lejde til at gaa og komme, saa vilde han selv drage til Kongen. Men skønt Hertugen lovede ham dette, turde han alligevel ikke stole derpaa; han forlangte, at Biskop Absalon, paa hvis Ord han vidste, man fuldt kunde lide, skulde sige god for Lejdet.

Denne Besked bragte Staldmesteren tilbage;

og da Kongen nu tilstod Hertugen Lejdet i sit og Absalons Navn, saa drog Maagens hjem og lagde sig ind paa sin Gaard i Jylland, indtil Rettergangstinget skulde holdes i Aarhus.

Herfra sendte han to Breve, et til Skaaningerne, hvem han bad om Bistand mod den tyranniske Konge, og et til sine Fæller, Knud og Karl, hvori han bad dem drage til Skaane og begynde et Oprør imod Kongen.

Disse Breve blev opsnappede af Valdemars Mænd, som var satte ved alle Udskibningssteder til at ransage Vejfarendes Breve og Rejsetøj.

Da Maagens erfarede dette, udspredte han hastig det Rygte, at hans Skriver Lambert havde tabt hans Indsegl, hvilket en eller anden Uven maatte have fundet og skrevet disse Breve paa hans Ulykke.

Da nu Tiden for Rettergang nærmede sig, sejlede Maagens med to Skibe Absalon i Møde; han kom fra Sjælland med sine egne og de skaanske Baade.

Hertug Maagens søgte ombord hos Bispen og beklagede sig over den onde Mistanke samt over det Vanheld, han havde haft med sit Indsegl. Absalon svarede ham ikke meget, saa kun bestandig paa ham med et koldt forskende Blik.

Kong Valdemar kom nu ridende fra Viborg, hvor han havde haft Ærende; og Tinget blev sat ved Viby udenfor Aarhus i hele Ridderskabets Nærværelse.

Da Kongen i haarde Ord havde klaget paa Maagens og omtalt de opsnappede Breve, som beviste hans Falskhed, stod Hertugen frem og ikke blot bedyrede sin Uskyldighed, men klagede ogsaa, at Kongen forfulgte ham med saa ussel og uret Mistanke. Han mindede derpaa om Buris, der blev stævnet til Vordingborg for samme Brøde, og sagde, at han ikke havde ventet, at Kongen vilde bruge falske Breve imod ham, ligesom brugt var imod Buris.

Valdemar bekæmpede sin Vrede og mindede ham og Forsamlingen om de Velgerninger, han havde bevist Maagens: at han efter Gratheslaget ikke blot havde skaanet hans Liv, men endda givet ham Forlening og Hertugtitel. Hvorvidt Brevene var falske, derom vilde nu alle og enhver selv kunne dømme.

Brevene blev frembaarne; enhver, som kendte Maagens' Segl, fik dem til Undersøgelse; og alle erklærede, at det var hans. Da nu Brevene var læst højt paa Tinge, og alle Mand trængte sig frem for at høre, hvad Maagens kunde sige hertil, saa svigtede Modet Forrædderen. Han skiftede Farve og blev saa forskrækket, at han ikke kunde fremføre et eneste Ord til sit Forsvar.

Absalon mindedes den sidste Gang, der var holdt Rettergang i en lignende Sag. Han saa Buris for sig, der han stod anklaget og værgeløs imod Valdemars Vrede. Paa det, at nu ikke en lignende Uret skulde begaas som dengang, eller

dog at Hertugens Folk senere skulde henvise til Buris' Skæbne og sige, at ogsaa Maagens havde staaet ene og værgeløs mod Valdemars Vrede, saa han af Frygt intet havde kunnet mæle og var bleven straffet uden ret Lov og Dom, — saa bad nu Absalon, at Tinget maatte udskydes, for at Maagens kunde raadføre sig med sig selv og sine Venner, om hvad han skulde svare paa den haarde Anklage.

Da Maagens kom til sig selv igen, bad han Absalon og Biskop Toke af Børglum, som havde været hans Faders Præst og Skriftefader og forgangen havde ført Vidnesbyrd mod Buris, om at gaa i Enrum med ham, for at han ret kunde forklare sig.

Da de var alene, stod Maagens lang Tid paa, at hans Fjender havde digtet disse Breve paa hans Hals; men da de viste ham, at ikke blot Seglet var hans, men ogsaa Skriften hans Skrivers, ligesom Stilen og Skrivemaaden var den, Maagens sædvanlig brugte, saa at den, der havde stjaalet Indseglet, ogsaa maatte have stjaalet Skriverens Haand samt Maagens' egen Mund og Tale, — saa faldt Hertugen sammen og spurgte i stor Angst, om der ikke stod nogen Redning tilbage for ham, hvis han aabent bekendte alt, hvad sket var.

Absalon vilde ikke modtage hans Bekendelse alene, for at det ikke skulde faa Betydning af et Skriftemaal, hvor han var bunden ved Tavs-

hed, men forlangte, at hans Broder Esbern og hans Fætter Sune Ebbesøn skulde høre med derpaa.

Da Maagens havde bekendt alt, turde Absalon ikke give ham noget Løfte, men raadte ham til i alle Mands Nærværelse aabent og ærligt at staa frem med en fuld Bekendelse; da var det jo muligt, at Valdemar vilde lade Naade gaa for Ret.

Tinget blev nu paa Maagens' Bøn opsat til næste Dag.

Mens Valdemar om Morgenen drog nogle Mil ind i Landet med sine Mænd for at besøge den rige Bonde Unno, søgte Absalon med sin Broder Esbern og sin Fætter Sune til Kongen, der han en Stund red ene for sig selv.

De bad ham da, om, hvis Maagens vilde offentlig vedgaa sit Forrædderi, at tage ham til Naade; thi derved mente de, at Valdemar vilde være bedst tjent selv. Der blev intet at hævne; og det vilde være vanskeligt for ligesindede Forræddere at samle ny Uvilje imod Kongen, medens der i modsat Fald altid vilde findes nogle, som vilde tage sig paa at hævne Maagens Erikssøn. Saa vilde ogsaa i den menige Mands Øjne denne Kongens Mildhed bøde paa hans Grusomhed imod Buris.

Valdemar bifaldt dette Raad. Efter Middag blev Tinget sat paa ny. Da stod Maagens frem og tilstod for Kongen og de forsamlede Mænd

alt, hvad han og hans Fæller havde foretaget imod Kongen.

Han lagde ikke Skjul paa noget, men nævnede tillige alle, som havde staaet ham bi. Deriblandt var ogsaa to af Ærkebispens Brodersønner, Kristjan Svendssøn og Asger Svendssøn. Den sidste var Domprovst i Lund; han havde vel ikke selv taget Del i Sammensværgelsen, men dog været vidende om den og dulgt den.

Da hans Bekendelse var til Ende, kastede Maagens sig ned paa Jorden for Kongens Fødder med udbredte Arme og bad, at Valdemar vilde skaane hans Liv.

Kongen spurgte ham ud, om det virkelig havde været hans Hensigt at dræbe ham, der dog havde bevist ham saa mange Velgerninger. Dette bejaede han, men var da meget sønderknust.

Kongen skænkede ham Livet, men forbød ham at komme i hans Nærhed. Derimod vilde han ikke høre Tale om at benaade Knud og Karl.

Da Domprovsten Asger Svendssøn nogen Tid efter red Ærkebiskoppens Ærende til Kongen for at bede om Naade for hans Dattersønner og ikke vidste noget om, at Valdemar kendte Asgers egen Andel i Sammensværgelsen, saa spurgte Kongen ham, om han mon selv havde rent Mel i Posen. Han blev saare forskrækket og søgte forgæves at klare for sig; men Valdemar straffede ham ved Forvisning fra Land og Rige.

Da den gamle Ærkebiskop hørte denne Tidende, blev han atter syg og laa til Sengs saa godt som hele Vinteren igennem.

Endelig var Sagen nu fuldt opklaret, Dommen falden og Valdemar uden for al Fare. Saa vel var det gaaet, at Valdemar, som Absalon havde spaaet, høstede megen Ære af sin milde Dom.

Absalon aandede lettet op, da han drog fra Aarhus med den sjællandske og skaanske Flaade.

Han havde intet Øjeblik glemt sine egne Planer. Nu da han ved gode Raad havde tjent Valdemar saa vel, var Øjeblikket kommet til i Enrum at betro sin Fosterbroder, hvad der bevægede sig i hans Sind.

Kongen, som mere end nogen anden havde bøjet sit Liv ikke efter Pligt og Ret, men efter hvad der drog hans Hu som Lykke — han, der i sin første Ungdom uden nogen Skrupel havde taget Tove, skønt hun var som Datter af den Mand, der mere end nogen anden havde vist ham Tillid — maatte ikke han kunde forstaa, naar hans Fosterbroder nu kom til ham og sagde:

— Min Fader og min Slægt bestemte over mit Liv, mens jeg endnu var Barn og ikke kunde skønne. Jeg vilde bære Sværd og ikke Præstekaabe; men ingen spurgte mig. Jeg adlød deres

Bud. Jeg danned' mig til Præst, skønt min Hu stod til Livet her fremfor til Livet hisset. Har jeg ikke trofast tjent den Kirke, som blev min ene Herre? — Har jeg ikke trofast tjent dig, som blev den anden?

Allerede i Paris i min første Ungdom følte jeg, at jeg havde som en Taage for Øjnene, at jeg saa paa Verden gennem den Skygge, som Livet hinsides Døden med sin straalende Glans kaster tilbage over Tingene — Dødens Skygge. Jeg forsøgte dengang at sønderrive Taagesløret, men det lykkedes mig ikke. Jeg var for ung og havde ikke egen Dom.

Men nu er der hændt mig noget, som har draget Sløret bort med et Ryk — som har bragt Dødens Skygge til at vige. En Kvinde har voldt det. Og se — da laa Livet for mig med sine egne Maal, med det Maal, som ethvert Menneske har Ret til at stille, saavist som det har faaet Sans og Hjærte til at glæde sig ved, hvad der er skønt og stærkt og frit omkring det. Og dette Maal er Lykken her — den visse Lykke fremfor den Salighed, om hvilken vi kun har hørt og læst, men intet ved igennem vore Sansers Vidnesbyrd.

Ikke har jeg tænkt mig til dette; thi saa længe jeg tænkte, førtes jeg den anden Vej. Men jeg har følt mig dertil, i samme Øjeblik, som jeg lærte at elske. Da aabnedes mit Hjærte, da varmedes det som aldrig før. Og jeg saa, hvor

ringe det er — alt det, vi stræber efter — den høje Magt, den ydre Ære — alt det, som blænder og lokker; thi selv Munken i sin Haarskjorte kæmper for ærgerrige Maal.

Hvor ringe er det ikke alt imod den Livets simple Herlighed, der fødes og bæver omkring os i Naturen som i Menneskenes Hjærte — den, som vi har her, i Nuets Glans — og som aldrig, aldrig kommer igen, medens Evigheden er som en Kæde, hvis enkelte Led vender bestandig og uafvendelig tilbage.

Vi glemmer Nuet og haaner dets Ret, fordi vi stirrer os blinde mod det fjærne, som vi alligevel ikke kan se. Hvor taabeligt og ringe!

Saa agter jeg da nu at drage Bispekaaben af og lægge Staven ned. Ikke vil jeg tjene Kirken og ikke dig. Medens det endnu er Tid, vil jeg gribe Lykken, der endelig byder sig til mig, og drage herfra med den, som jeg elsker. Sammen vil vi friste Livets frie Kaar i Lande, hvor ingen kender mit Navn og min Daad.

Da Absalon nu red til Roskilde fra sine Skibe i Isefjord for at tale i Enrum med Valdemar, erfarede han, at Kongen lige var dragen af By for at møde nogle sachsiske Sendemænd, der skulde forhandle om hans Søns, unge Kong Knuds forestaaende Bryllup med Hertug Henriks Datter Gertrude.

Absalon var da saa længselsfuld efter at gense Margrethe, at han ikke vilde tøve og afvente Kongens Tilbagekomst, men opsatte sit Ærende for at ride til Havn og gense hende.

Da han nærmede sig Byen, blev han overfalden af en saadan Utaalmodighed, at han red saa hurtig, hans Hest kunde bære ham. Medens han red, og Blæsten stod imod ham, saa hans Kappe bølgede for Vinden bag ham lig en Fane, tænkte han paa alt, hvad han vilde ofre paa at eje den Kvinde, som havde givet ham Lykke.

Sit Embede, sin hele Gerning i Danmark, som i saa mange Aar havde haft alle hans bedste Tanker, sit Venskab for Valdemar, sin Slægts Huldskab — alt.

Forgæves søgte han efter noget, som var ham for dyrt. Men han fandt det ikke. Selv Banstraalen vilde han bære med oprejst Pande for den Lykke at leve Livet sammen med hende, at se en Livsfrugt spire af deres Kærlighed — han, hvis Liv fra Barndommen for Slægtens Ærgerrigheds Skyld var dømt til Ensomhed og til Kulde.

Da han fra Solbjerg Bakke saa Nikolaj Kirkes Taarn i det fjærne, bankede hans Hjærte højt af Glæde. Da han naaede ned paa Engene og saa Muren rage frem paa Holmen af den Borg, han var i Færd med at bygge, da skar det ham af Vemod i Hjærtet, at han ikke skulde

kalde den sin. Tænk, om han havde kunnet føre den op til et Hjem for sig selv og hende!

Da han var færget over og nærmede sig Hytten paa Holmen, kom Teglmesteren ham i Møde fra Byggepladsen. Lidt efter stod Arild Islænder i Hyttens Dør og skyggede med Haand for Øjet for at se, hvem det var.

Hurtig gik han Absalon i Møde. Der han tog hans fremstrakte Haand, saa han til Side; men Absalon lagde ikke Mærke til Sorgen i hans Ansigt, fordi hans eget Sind var fuldt af glad Forventning.

Det var saa sent paa Dagen, at det syntes Absalon upassende endnu iaften at søge over til Østergaarden. Men han havde ingen Ro paa sig. Og strax efter Nadveren lod han sig færge til Byen for at gaa den Aftentur, han plejede at vandre.

Maaske havde hun alt spurgt hans Komme eller dog mærket paa sig, at han atter var hende nær. Da vilde hun sikkert fyldes af Uro som han selv; og hun vilde som han vandre den vante Tur mod Aften.

Absalon gik Byens Planker rundt fra Mølletaarnet. I Landemærkets Gærdehul hang nogle Roser visnede paa Stængel. De høje Pile paa den anden Side Pustervig havde alt begyndt at gulne deres Blade. Han gik den hele Række igennem, til han stod ved Lille-Kongebroen og stirrede over Haveleddet ind i Østergaardens

mørke Trægaard. Men Margrethe var der ikke.

Skuffet gik han til Hvile; men skønt han laa længe vaagen, var han dog tidlig oppe.

Strax efter Davre gik han alene over Holmen til Færgen. Alt som han fra Endebroen over Østertorv nærmede sig til Gaardens Vindebro, bankede hans Hjærte stedse stærkere. Ofte maatte han standse og tage sig med Haanden til sit Hjærtested; saa stærkt bevægedes han ved Tanken om, at idag slog hans Livs Time.

Han vilde strax begære Sune i Tale og sige ham alt. Og da —

Broen gik ned. Absalon lod sig melde. Han ventede i Gaarden, fordi det var saa tidligt paa Dagen. Hans Øjne søgte til hendes Vindusluger, mens hans Hjærte bankede af Utaalmodighed.

Da hørte han tunge, hastige Trin i Taarntrappen. Døren gik op, og Sune Karlssøn kom stormende ud imod ham med fremstrakte Hænder.

— Endelig — endelig er I da atter hjemme! — Velkommen tilbage, Herre Bisp! — sagde han og trykkede hans Hænder.

Mens han gik foran ham op ad Taarntrappen, talte han uafbrudt og vendte Hovedet om imod ham. Pludselig standsede han.

— Saa ved I vel heller ikke det glædeligste Nyt, som er timedes mig i mange Aar? — Ak

nej, hvor skulde det være rygtedes til Jylland? — For andre er d e t jo kun en ringe Sag, som for mig er saa stor en Glæde.

Min Datter har endelig bøjet sit stridige Sind og givet sig i Ægteskab med Herløg Esbensen. Og ved I, hvem der lærte hende Ydmyghed og Pligt? — Det gjorde den fromme og gode Mand, Abbed Vilhelm. For ham aabnede hun sit Hjærte i Skriftestolen. Siden fulgte hun med ham til hans Kloster; og derfra tillod hun Herløg Esbensen at føre hende i Brudeseng.

Absalon standsede og greb efter Vejret; men han sagde intet. Han blev med ét saa tung i Benene, at det syntes ham umuligt at naa Trappen op.

XVI

Absalon sendte hemmeligt Brev og Bud, men fik intet Svar.

Da kaldte han Arild Islænder for sig og betroede ham sin Sjælevaande.

— Rid selv til Ølsemagle — sagde Arild — og tag mig med, da lover jeg at skaffe Eder hende i Tale, hvad det end skal koste. Jeg har erfaret, at Herløg ofte mod Aften rider til Karisegaard og dobler med sin Bryde der. Naar hun da sidder ene paa Gaarden, er det Tid at kalde hende.

Absalon lod Heste sadle til sig og Arild. Saa red han en Eftermiddag ad Køgevejen.

Blæsten stod ind fra Sundet; og der de red ud i Strandkanten, fløj det klare Skum fra Havet som Fnug mod deres Kinder.

I Skoven, som de red igennem, sukkede det langt gennem de høje Egekroner. Løvet hvirvledes op af Hestens Hov og førtes af Vinden raslende hen mellem Stammerne.

Solen stod rød over Skoven; og de tunge

Skyer, som favnede den, truede med Uvejr for Morgendagen.

Paa Marken saa græssende Køer og Heste, der stod med Halen vendt mod Blæsten og krøb sammen for den barske Vind, langt efter de hastige Ryttere.

Hist hilste en Bonde Guds Fred fra sin Ladeport. Og hans Karl stirrede fra Truget efter de kappeklædte Mænd, som jog afsted paa de kraftige, velholdte Dyr.

Sagtens var det en Stormand og hans Svend, der red saa fort.

Hvem ved, maaske red de Kongens Ærende. Saa var vel Krig og Ufærd atter over Landet.

Bonden vendte sig mod Vest, slog Kors mod Solens Nedgang og sukkede for alle onde Tidender, som Aaret endnu bar i sit Skød — —

Ingen af dem talte. Absalon stirrede ud for sig mod et fjærnt Syn; hans Øjne var mørke og store, som var hans Sind tynget ud over Evne.

Arild skottede hemmeligt til ham; men hver Gang han saa den dybe, fortvivlede Skygge over den før saa klare og rolige Pande, saa tænkte han paa sin egen Elskovsskæbne og bøjede Hovedet af gammel Smerte.

Hen imod Aften saa de fra Skovens Udkant Højelse Kirkes Taarn; og snart efter viste den mørke Masse af tætte Træer hist henne, hvor Ølsemagle Gaard laa bag Volde og Grave.

Nu holdt Absalon Hesten an. Uden Ord pegede han derhen. Arild nikkede og maalte Afstanden med Øjet.

— Bliv I nu her! — sagde han og red et Stykke ind imellem Stammerne, hvor han undersøgte Træerne nøje.

— Ved denne Eg! — sagde han og pegede paa et Træ, som Lynet havde spaltet ned indtil Hovedstammen, saa at det lyse Ved gloede frem og kendetegnede Træet fra de andre.

— Vent mig her! om I skal vente til Midnat, maa I ikke ride, før jeg kommer. Thi hun skal sikkert følge med.

Absalon nikkede, og Arild red langsomt henimod Gaarden.

Der stod noget Ungkvæg ude paa Toften. Og bag Laden saas de høje Stakke, som var sat nu i Høst. Men ingen Lyd kunde høres fra Gaarden; saa stærkt bar Vinden paa.

Absalon saa Arilds høje Skikkelse tegne sig sort paa den blege Aftenhimmel; den blev mindre og mindre, slugtes tilsidst af Træernes Mørke.

Med en lang og sørgelig Tone lød Bølgernes uafladelige Brud imod Stranden. Nu og da skreg en Maage hæst i det fjærne; og Flagermusene strøg iltert og lydløst som Aandepust af hvileløse Skygger frem og tilbage gennem Luften.

Noget efter kom en mørk Skikkelse til Hest

ud fra Gaarden. Den nærmede sig hastig. Absalon vilde allerede ride længere tilbage i Skoven for at være uset, da Manden vinkede til ham, og han genkendte Arild.

Det gøs gennem Absalons Hjærte, da han saa, at han kom ene.

— Jeg spurgte en Hyrde om Vejen til Køge; af ham erfarede jeg, at hans Herre endnu var hjemme; men efter Nadveren rider han til Karisegaard med nogle Svende.

De ventede nu tavse i Skovbrynet, indtil det blev saa mørkt, at de ikke kunde skelne noget længer.

Efter Arilds Raad red de da langs Brynet, indtil de naaede det Sted, hvor Vejen til Karisegaard førte ind gennem Skoven.

Her maatte Herløg komme forbi. De holdt stille saa nær, at de var vis paa at kunne høre, naar Mændene kom ridende, selv om de ikke kunde skelne Skikkelserne.

Det varede godt en Time. Da hørte de Hovslag af flere Ryttere og lidt efter højrøstet Tale som af Folk, der har spist og drukket godt.

— Det er ham! — hviskede Arild og tænkte paa, at Herløg Esbensen havde Ord for at drikke mere end til Tørsten.

Nu klaprede Hestenes Hove lige imod dem over den haarde Vej. Og da Hovslagene pludselig gav Genlyd, vidste de, at Rytterne nu var

komne inden for Skovbrynet, ind mellem Stammerne.

De ventede, indtil ikke en Lyd var at høre.

Saa sagde Arild Islænder:

— Vent nu her, Herre, hvor Vejen drejer ind i Brynet; thi det er saa mørkt, at vi ellers næppe vil kunne finde Jer. Og Raaben er ikke sikkert saa nær ved Gaarden. Ej heller er det vist, om det kan høres for Blæsten og for Havets Larmen.

Arild red for Broen og raabte Vagten an igennem Mørket.

— Hvem der? — svaredes der.

— Ilbud fra Havn!

— Hvis Ærende rider I?

— Sune Karlssøns fra Østergaard.

— Hvem bringer I Bud fra ham?

— Hans Datter Margrethe, Herløg Esbensens velbyrdige Husfrue.

— Hvad Bud bringer I hende?

— Det rager ikke Jer! — svarede Arild, men skyndte sig at tilføje:

— Forresten er det ingen Hemmelighed. Sune, Bispens Foged, ligger syg og begærer at se sin Datter, inden han dør.

Nu kom Broen ned i en Fart. Og Arilds Hest drønede over dens Planker.

Brovagten stod midt for Porten og løftede Lygten op imod Arilds Ansigt; men da han saa, at Rytteren var uden Harnisk, saa tog han Lygten til sig og lod ham passere.

Arild stod i Hallen.

Fru Margrethe rejste sig imod ham. Ingen af dem talte, før Svenden, som meldte ham, havde lukket Døren efter sig.

— Hvad Bud bringer I? — spurgte hun og lagde Haanden ved sit Hjærte, mens hendes Øjne stirrede stort og ængsteligt paa ham.

Arild søgte i det knappe Lys fra Armstagen at læse Sorgen ud af hendes Ansigt, af hendes smærtefulde Mund. Da han ikke svarede strax, gik hun henimod ham, greb Stagen fra Bordet og løftede den mod hans Ansigt.

Arild overvejede endnu engang. Dog vovede han ikke at tale sandt. Saa sagde han:

— I maa sidde op nu strax, Fru Margrethe. Eders Fader, Sune Karlssøn, er syg og begærer at se Eder.

Der bredte sig som en Skuffelses Skygge over hendes Ansigt; men i næste Øjeblik satte hun Stagen og sagde dæmpet med sænkede Laag:

— Er det Døden?

— Ikke just Døden. Men I maa tro mig: der er ingen Tid at spilde.

Da gik Margrethe hastig til Døren og kaldte

ud. Hendes Terne, som kom springende, fik Besked om at lade sadle strax.

Lidt efter kom Pigen tilbage med Kappe og Hue.

Imedens hun klædte sin Frue til det natlige Ridt, vendte Margrethe sig til Arild og spurgte:

— Jeg maa vel have Svende med?

— Tiden er for knap! — sagde Arild og traadte frem imod hende. — Tror I mig ikke saa vel, at I tør betro Eders Liv til mig, Biskop Absalons Mand?

Da bøjede hun Hovedet, sendte sin Terne bort og gik foran ham ned ad Trappen. I Gaarden holdt Karlen alt med Hesten. Arild hjalp hende op, og sammen red de ud af Gaarden.

Da Vindebroen var hejst efter dem og ingen kunde høre deres Tale, spurgte hun:

— Hvornaar blev han syg?

— Vi maa ride hastig! — svarede Arild og satte Sporerne i. Hun fulgte efter, og snart naaede de det Sted, hvor Vejen til Havn krydsede Vejen til Skoven.

Nu kunde Arild ikke længer skjule sit sande Ærende. Just som hun vilde dreje af tilhøjre, holdt han Hesten an og sagde:

— Fru Margrethe, I maa tilgive mig. Jeg har anvendt Svig imod Eder. Eders Fader er ikke syg; men en anden, som staar Eders Hjærte endnu nærmere, er syg i Sindet; og da I har

voldt hans Sygdom, saa tilkommer det ogsaa Eder at læge den.

Da kom Margrethe saaledes til at ryste, der hun sad paa Hesten, at hun ikke kunde tale.

Han red hende ganske nær for at støtte hende, om hun havde det behov.

— For Vor Herre Frelsers Skyld, Arild, sig mig Sandheden! — bad hun sagte; og hendes Hjærte bankede, saa hun knap kunde drage Vejret.

— Biskop Absalon holder til Hest hist henne og beder om at faa Eder i Tale.

— Hvor? — hvor? — sagde hun og stirrede gennem Mørket.

— Hist henne i Brynet, hvor Vejen drejer ind! — sagde han.

Da satte hun Hesten i Løb; men lidt efter sagtnede hun Farten.

— Hvad vil han mig? — spurgte hun; og han kendte næppe hendes Stemme.

— Hvor skulde jeg vide det? — sagde Arild — Sagtens vil han sige det selv.

Da holdt hun Hesten an og rakte ud for at gribe hans Arm.

— Med Svig har I lokket mig af Gaarde. Saa lov mig da nu, at I atter vil føre mig tilbage, — hvad der end sker.

Han lovede det.

— Ogsaa om Eders Herre har en anden Vilje! — hviskede hun.

Han lovede det.

— Ogsaa om jeg ikke vil det selv! — føjede hun til, og hendes Stemme skjalv.

— Hvorfor vil I tage saa strængt et Løfte? — spurgte han bedrøvet.

— Lov det! — svarede hun hastig — Ved alt, hvad helligt er!

— Jeg lover det! — sagde han — Ved alt, hvad der er mig helligt, lover jeg det.

Da aandede hun dybt op; og nu bankede hendes Hjærte frit mod den, som ventede.

De naaede Skoven. En høj Skikkelse red hen imod dem.

Hun kendte ham trods Mørket. Saa red hun til. Men da deres Heste mødtes, drejede Arild hastig til Siden, saa langt at han intet kunde høre.

— Margrethe! — hviskede Absalon og greb om hendes Haand, som klemte Tøjlen.

Hun svarede ikke, men dybere og dybere bøjedes hendes Hoved. Og da han strakte Armene ud om hendes Liv, faldt der hede Taarer paa hans Haand.

Da flammede hans Sind op i pludselig Vælde.

Han sprang af Hesten og kastede dens Tøjle over en Gren, som rakte ud fra Brynet.

Saa lettede han hende af Sædet. Men der han bar hende i sine Arme, glemte han hendes Hest.

Og medens hendes Arme slyngedes om hans

Hals, søgte Dyret til Side og snusede i Græsset efter Foder.

Da hørte Arild den løse Hest, red til og greb dens Tøjle.

Endelig løsnedes deres Favntag, og Absalon spurgte:

— Hvor kunde du?

Hun svarede ikke, lagde kun sit Hoved mod hans Bryst og rørte sig ikke.

Atter og atter spurgte han; men hun svarede ikke. Han mærkede kun en Bevægelse mod sit Bryst, som holdt hun med stort Besvær sin Graad tilbage.

Han vilde spurgt hende, hvad Vilhelm havde sagt, hvorledes det var lykkedes ham at overtale hende. Men han opgav det; thi han kendte Abbedens Ry som Skriftefader; og han vidste som Biskop, hvad han havde foreholdt.

— Lykken? — spurgte han sagte og greb om hendes Haand for at løfte hendes Aasyn op imod sit. Men hun stred imod og svarede ikke. Da mærkede han, at Graaden sivede ud af hendes Øjne; da hørte han dens Tag i hendes Strube og følte Stødet af dens Hulken mod sit Bryst.

Længe var han tavs. Thi hans Tanke fandt ingen Vej; og hans Hjærte vidste ikke af nogen Trøst.

— Hvad skal der blive af os? — hviskede han, som talte han mere til sig selv end til hende.

Da endelig rejste hun Hovedet. Hendes Arme drog ham til sig, mens hendes graadblanke Øjne søgte hans igennem Mørket.

— Jeg vilde frelse din Sjæl! — hviskede hun.

Da bøjede han sig og kyssede de vaade Øjnes Laag og de aabne Læbers smilende Sorg.

Det dulmede hans Sind; det lindrede hans Smerte, at han havde hende saa tæt mod sit Bryst. Men atter vaagnede Besindelsen frem, og hans Hænders Tag om hendes Hoved slappedes for det trøstesløse Mørke, som hans Sind saa ind i.

Men hun klyngede sig op til ham og hviskede:

— Tog jeg fejl, saa tag mig!

Og pludselig flammede hendes Øjne imod hans:

— Forbandet være hans Ord, at de lokked' mig! — Tag mig! — bad hun — tag mig med dig herfra! — Jeg holder det ikke ud! — Aa, hvad har jeg gjort!

Hun jamred' sig højt i hans Arme.

— Kom, det er Tid endnu. Lad os ride langt herfra. Lad os flygte til Skibs mod et fremmed Land.

Han tog hende i sine Arme. Han bar hende mod sin Hest. Hvor var hendes? — Han saa den ikke. Lige meget!

Han satte hende op foran sig i sin Saddel. Han løsnede Tøjlen af Grenen —

Da holdt Arild hos dem med hendes Hest ved sin Side.

— Fru Margrethe! — sagde han.

Hun mindedes det Løfte, hun havde krævet. Men hun svarede ikke, klyngede sig tæt op til Absalons Bryst og hviskede skælvende i hans Øre:

— Rid til!

Da Absalon saa den rytterløse Hest, sagde han til Arild:

— Tag den med, at den ikke skal røbe os!

— Bedre er det, Herre, at Fru Margrethe sidder op paa sin egen Hest. Da gaar Ridtet fortere, end om én Hest skal bære Jer begge.

— I har Ret! — sagde Absalon og hævede Margrethe i sine Arme. Men hun klyngede sig til ham og hviskede som før:

— Rid til! — rid til! — Bryd dig ikke om, hvad han siger.

Absalon forstod hende ikke.

— Ret nu rider vi til. Men hurtigst gaar det, om hver har sin egen Hest.

Saa satte han hende ned i Sadlen paa hendes egen Hest, som Arild havde ført tæt til hans Side.

Men inden hun endnu havde faaet Tøjlen fat, rev Arild Hesten til sig ved Bidslet. Da strakte hun Armen ud efter sin Elskede og skreg hans Navn, som var hendes Liv i Fare.

Men Arild red til Side i Mørket med begge Hestene og raabte:

— I kræved' ved alt, hvad helligt var, at jeg

skulde føre Eder tilbage. Husker I det, Fru Margrethe?

Hun svarede ham ikke, men gav sig af Smerte som et Barn.

— Hold stille! — raabte Absalon og søgte frem efter Lyden; men Arild veg atter til Side og raabte:

— Ogsaa imod Eders Vilje skulde jeg føre Eder tilbage. Husker I det, Fru Margrethe?

Da for Absalon til som en rasende. Han glemte, han var vaabenløs og greb til sit Sværd.

— Hold stille! — eller det gælder dit Liv! — raabte han og sporede sin Hest.

Arild veg til Side i Mørket og sagde:

— Mit Løfte maa jeg holde, Herre; men aldrig giver jeg det mere. Næste Gang skal I sikkert faa hende.

Saa sparked' han Hesten i Siden, at den sprang. Og nu for han gennem Mørket hen over Engen med den klagende Kvinde.

Men Absalon holdt stille og lyttede ud i Natten efter deres Ridt.

XVII

Margrethe kunde ikke sove. Urolig kastede hun sig paa sit Leje og tænkte paa de Nætter, hun allerede havde tilbragt her ved Herløgs Side.

Hun bebrejdede sig, at hun havde taget det Løfte af Arild; men dog var hun uvis, om hun ikke for Absalons Saligheds Skyld burde takke Gud derfor.

Da brød hun sammen i Hulken og kunde intet sanse for den dybe Fortvivlelse i hendes Sind.

Af og til faldt hendes Øjenlaag til af den store Træthed, som var over hende for den bestandige Kamp med sig selv. Men hendes Søvn var som Gisp af et saaret Dyr. Hun for skrækslagen op og syntes, at hun saa Djævelens grinende Fjæs paa Døren og hørte Troldes onde Latter.

Pludselig blev hun lysvaagen og holdt Vejret mod en fjærn og ravende Lyd.

Den kom nærmere og nærmere. Nu lød ogsaa

en slæbende Stemme. Hun vidste, det var Herløg, som kom hjem fra Dobbel og Svir.

Strax da Herløg førte Margrethe i Gaarde, kunde han ikke fatte hendes tavse Koldsindighed. Han forøgede sin Ømhed og bad hende nævne alt, hvad hun savnede.

Han købte kostbare Silketæpper og hængte dem i Hallen. Han klædte hende med Zobelskind og Hermelin, som han havde tusket sig til i Havns Boder.

Da det intet hjalp, blev han mut og tvær og talte ikke til hende Dage igennem. Men det pinte ham selv at være ond; thi han var godsindet af Naturen og voldte ikke gerne nogen Sorg, naar han kunde spare det.

Bestandig sad hun ved Vinduet med Haand under Kind, naar han kom ind fra Marken. Og naar hun over Bord ved Middag blanded' hans Vin, da var hendes Tanker andetsteds henne. Og hun svarede ham kun med Ja og Nej.

Saa blev han vred; og i Vreden drak han sig en Dag drukken med sine Svende. Natten derpaa krævede han sin Ægtemands Ret med mange grove Ord om hendes Ungdoms Letsind.

Hun føjede sig for hans Vilje; men hun græd, som hendes Hjærte skulde briste.

Dagen efter var han flov. Han turde ikke se i hendes Øjne. Da det blev Middag, drog han

sig ud af Gaarden og lod sige, at et Bud havde hentet ham til Karisegaard.

Dér satte han sig over Bord med sin Bryde, den tyske Jørgen, som de kaldte ham. For at trøste sig drak han sig drukken paa ny. Men da han kom hjem, søgte han ikke deres Leje. Han skammede sig derved. .Næste Morgen fandt Ternerne ham i Hallen. Han laa med Hovedet op imod Væghjørnet og Benene strakte ud fra sig over Stengulvet.

Da red han efter Middag til Præsten i Karise og klaged' sin Nød. Dog husked' han sit Løfte til Sune Karlssøn, at han ikke maatte tale om hendes Fortid. Saa var det ogsaa hans Ære for nær, at nogen skulde vide, hvad Plet der var paa hans Husfrue.

Præsten i Karise var en ældre Mand, som vilde Ret og Skel for alle. Han syntes, at Herløg var for gammel en Karl til Margrethe; men han sagde det ikke. Thi han havde meget godt at være Herløg taknemmelig for.

Da nu Herløg bad ham, saa red han en Dag til Ølsemagle og begærede at tale med Husfruen.

Herløg, som vidste, naar han var ventendes, drog i Tide af Gaarde.

Præsten og Margrethe talte længe sammen. Saa mildt var hendes Sind og saa skønt hendes Øjenpar, at han ynkedes over hende, at hun havde viet sig til en gammel tykvommet Enke-

mand, enddog han ejede to gode Gaarde. Og da han sidenhen paa hendes Begæring tog hende til Skrifte, og hun betroede ham, at hendes Hu stod til en anden, som hun ikke kunde faa, saa kendte hans Medfølelse ingen Grænser.

Hun lovede ham at føje sig i sin Skæbne; men det blev dog ikke bedre.

Men siden da drog Herløg til Karisegaard og drak med sin Bryde, naar hans Sind var tungt over Margrethes utaknemmelige Koldsindighed.

Nu lød Herløgs ravende Skridt op ad Taarntrappen. Han bumsede mod Døren, raabte en Ed og famlede efter Laasen.

Hjælpeløst saa hun sig om efter Frelse.

Hun kunde det ikke. Hun taalte det ikke. I Nat ikke!

Aa, om dog Arild havde brudt sit Løfte!

Hun kasted' sig ned i sit Skindtæppe og bad af sit inderste Hjærte, at Herløg skulde gaa hendes Dør forbi.

Da brased' den op i det samme.

Og der stod Herløg vaklende i Døraabningen med det flakkende Skær over sit røde, oppustede Ansigt fra Lysestagen, som svajede i hans Haand, mens Flammen bevægedes af Trækvinden fra Trappen.

Han lod Døren falde til efter sig og vaklede ind med tungt drønende Skridt.

Han satte Stagen paa Bordet. Saa fortrak han sin brede Mund til et Smil, at hans spidse, sorte Tandstumper synedes. Han strøg sig famlende gennem det lange, vissengule Overskæg, der var fugtigt af Septemberluften. Drikken sad endnu i dets Spidser.

Han kneb Laagene forborgent sammen over de stirrende Hundeøjne og smiskede hen imod hendes Seng.

Hun lod, som hun sov. Dog maatte hun hemmeligt skotte til ham for at skønne, hvad Sind han havde.

Da satte han sig paa sin Brix og trak de tunge Sko af. Det voldte en Del Larm. Han skældte og tyssede paa sig selv. Og hele Tiden smaasnakkede han dæmpet og hikkede der imellem.

Da Skoene var dragne af, rejste han sig og nærmede sig hendes Seng. Der bøjede han sig ned og stirrede ind i hendes Ansigt, saa hans drukne Aande slog mod hendes Næse.

Længe stod han saaledes og støttede sig med Hænderne mod sine Knæ, mens hans Øjne berusede sig i det mørke, blanke Haars Fylde, i hendes Pandes Renhed, i hendes Læbers bløde Bue.

Han sukkede flere Gange dybt og stønnede.

Maaske var det fra Hjærtet, det kom; maaske var det den bøjede Stilling, som voldte det.

Da kunde han ikke mere. Han faldt tungt paa sine Knæ og greb hendes Hoved med sine plumpe Hænder, mens hans fugtige Læber bored' sig ind i hendes Mund, saa hun mærked' hans Tandstumper imod sine Tænder.

Med et voldsomt Kast vred hun sig løs og for over Ende. Han mistede Ligevægten og faldt frem over Sengen. Men inden han atter havde rejst sig, var hun ude af Tæppet og nede paa Gulvet.

— Vil du lege, min Putte? — raabte han og grinede til hende, mens han ravede frem over Gulvet med udbredte Arme.

Da pustede hun Lyset ud.

Han raabte højt en Ed og famlede mod Mørket med sin tomme Favn. Hun smuttede bag om ham hen til Døren, som endnu stod aaben. Og inden han aned', hvad hun vilde, var hun ude og stængede efter sig.

Et Øjeblik lytted' hun mod hans rasende Skælden. Hun hørte ham rave efter Døren; men han fandt den ikke. Saa lød et dumpt Fald. Han skælded' og banded' endnu en Stund; men det syntes, som blev han liggende. Lidt efter blev der stille. Da sov han vist.

Sagte listed' hun Trappen ned.

Hvad skulde hun gøre?

Raadvild blev hun staaende og mærkede ikke

den kolde Trækvind fra Taarnets aabne Luge, ikke den fjærne sørgelige Tone fra Havets Blæsebælg.

Nu — i Nattens Mørke — kunde hun finde Hesten frem, hendes egen, som kendte hendes Stemme — da var hun jo fri, da red hun gennem Natten til sin Elskede.

— Lider du? — spurgte hun ud for sig — længes du? — Snart er jeg hos dig.

Da gik hun først til Arnen i Stegerset og tændte Lys ved Gløden under Asken. Saa gik hun op til Klædekamret og søgte ud deraf til at klæde sig. Saa fandt hun sin Kappe frem. Og med Skoene i Haanden listed' hun sig ned til Brovagtens Rum i Muren.

— Jens! — kaldte hun; og da han for op med Søvn i Øjnene, sagde hun strengt:

— Sover du paa Vagten?

Da bad han saa mindelig for sig, at hun ikke vilde røbe det.

— Hvis du hjælper mig flinkt og hastigt, skal jeg tie dermed. Det bæres mig for, at min Fader nu er døende. Derfor skal du sadle min Hest og lade Broen gaa ned. Men om du taler om dette til nogen, da skal jeg imorgen klage paa dig, at du piskes med Skam af Gaarden for din Søvn.

Saa sadled' han Hesten, og Broen gik. Men da hun red hen ad Vejen, hvor hun nys havde redet med Arild, da faldt der Angst og Beklem-

melse over hendes Sind; og hun, som før var saa sikker, vidste ikke længer Raad.

Om hun vilde ride nu til Havn, da naaede hun der ikke før den lyse Morgen.

Hvad vilde de sige i Byen, hvor Hvermand kendte hende? — Ikke kunde det skjules. — End om hun søgte til Holmen og lod sig færge derover, endnu før det ret var Dag, hvad Ærende skulde hun da give sig hos Bispen, at ikke Hvermand vilde tænke, at hun søgte hans Seng?

Og om hun red til sin Faders Gaard, hvilken Ufærd vilde der ikke ske hende? — Hendes Fader var den sidste, hvem hun turde tilstaa, hvad hun havde i Sinde.

Visselig vilde han imorgen den Dag selv føre hende tilbage til Herløgs Gaard. Da blev det sidste værre end det første.

Hvem ved, maaske er han end ikke i Havn, Absalon, at han kan beskytte mig!

Maaske dvæler han her i Omegnen et Sted i denne Time og lurer kun paa, at det skal blive Dag, at han paany kan kalde mig ud?

Aa, om han var her — i Skoven hist henne — visselig maatte hans Hjærte da kunne fornemme hendes Vaande.

Længe holdt hun stille og lyttede. Vinden blæste raat ind fra Søen, men hun ænsede det ikke. Hendes Hjærtes Slag og Tankernes Larmen i hendes Hoved døvede Havets Tone.

Men da hun saa den første spæde Stribe af Lys over Vandet i Øst, da turde hun ikke længer tøve, da besluttede hun at ride til den eneste Ven, hun kendte paa Egnen, Præsten i Karise.

Den Vej, som hun saa ofte havde redet til Kirke, den kendte hun i Mørket. Hun satte Hesten i Galop og standsede ikke, før hun i Morgenlyset saa Karise Kirkes høje Kor, som Præsten nys havde bygget op af Sten for Kapitlets Midler med Absalons Minde.

Hun holdt for det lave Præstehus og banked' med sin Kno paa den lukkede Luge, hvor hun vidste, at Præsten havde sit Leje bag.

Tre Gange maatte hun banke, højere og højere. Da endelig lød den kendte Røst ud gennem Lugen:

— Hvem der?

— Det er mig, Margrethe, Herløgs Husfrue. Luk op for Guds Barmhjærtigheds Skyld!

Præsten aabnede Lugen; og under Nathuen stirrede hans blege Øjne himmelfaldne imod hende.

Hun kaldte ham ud; og der han stod rystende i Morgenkulden og hørte hendes vaandefulde Klage, da hun bad ham om Husly og Skjul for en Dag eller to, da vidste han ikke sine levende Raad. Men hun tryglede og græd, saa hans Hjærte rørtes, og han tænkte sig om for at mindes et Sted, hvor ingen vilde søge; thi om

hun skulde skjules ved ham, da maatte det være saa godt et Sted, at ingen kunde finde det; thi ellers galdt det Ufærd ogsaa for ham.

Da faldt hans Øje paa den lyse Korrunding, som han selv havde bygget, og som bestandig frydede ham.

Rigeligt havde Midlerne strakt; og da der var Sten tilovers, saa havde han ført Koret højere op, saa det rakte til Kirkens Rygning. Oven over Koret blev der et Rum, hvortil man kun kunde komme fra Kirkens Loft, og som hverken havde Vindu eller Hul, saa at det udefra kunde anes.

Han hentede Nøglen til Kirken. Saa førte han hende gennem Vaabenhuset op ad Taarntrappen — ind over det skraa Loft med de mange Spær, som man matte bukke sig for, om man vilde frem.

Han aabnede Lugen til Rummet over Koret.

— Her er mørkt! — sagde han — og ingen vil finde Jer. Om Dagen kan I fange lidt Lys fra Loftets Tagluger, hvis I lader Lugedøren paa Klem. Mad og Drikke skal jeg bringe Jer selv. Men bed nu til Gud og alle Helgener, at han maa lære Eders Sind, hvad der er det rette.

Da han gik tilbage til sin Stue, saa mødte hans Øje Hesten, som de begge havde glemt, ved Gærdet.

Længe tænkte han efter, hvad herved var at gøre. Endelig løsned' han Sadlen og Gjorden,

gik tilbage til Koret og gav dem til Margrethe, at de kunde skjules hos hende.

Med hendes Vilje førte han derefter Hesten ved Bidslet saa langt ud ad Vejen, at Kirken ikke længer kunde ses. Da slap han den og gav den et Slag i Lysken, saa den sprang op og løb hjem ad mod Gaarden.

Da Præsten kom tilbage, mødte han sin Staldkarl paa Toften. Han havde set sin Husbond føre den fremmede Hest hen ad Vejen og kunde ikke fatte, hvor Præsten havde faaet den fra, og hvorfor han kom ene tilbage. Men han turde ikke spørge, thi han stod sig ikke godt med sin Husbond.

XVIII

Da Herløg vaagnede næste Morgen paa Gulvet og saa, at Margrethes Seng var tom, kunde han ikke i Øjeblikket erindre, hvad der var sket. Men da det værkede i hans Skulder, der han vilde rejse sig op, saa huskede han, at han var falden; og nu dukkede efterhaanden frem i taagede Omrids alle Nattens Begivenheder.

Da han med Møje havde faaet rejst sin svære Krop, gik han til Døren og greb i Laasen for at aabne den. Da mærkede han, at den var stænget ude fra; og han blev saa vred, at Besindelsen forgik ham.

Hastig gik han til Vinduet, slog det op med sin knyttede Næve og raabte ned i Gaarden, saa det skingrede tilbage fra Stalden.

Alle Svende og Terner kom ud fra Borgestuen, hvor de just sad over Mellemmaden. Da de saa Herløgs glødende Ansigt med de blodskudte Øjne, saa vidste de, han var vred.

Omsider forstod Gaardfogden, hvad det var, han vilde. Og medens de alle undredes paa, hvad der havde voldt hans Vrede, for Fogden

op ad Taarntrappen og aabnede den stængede Dør.

Herløg gav sig ikke Tid, men slog paa Døren indefra. Da den sprang op, for han imod Fogden, greb ham i Kraven og raabte:

— Hvor i den Ondes Navn er hun henne?

— Hvem, Herre?

— Margrethe, min Husfrue.

Da forstod Gaardfogden det hele.

Drukken havde Husbond krævet sin Ret. Saa var hun undflyet hans Favn og havde stængt efter sig.

Da Gaardfogden ikke kunde give noget Svar, stødte Herløg ham til Side og for Trappen ned.

Men i Hallen var hun ikke. Han søgte i Klædekammer; der var tomt. I Stegerset stod Ternerne forfærdede op imod den rasende Mand og kunde kun svare, at de intet havde set til Husfruen og intet havde hørt.

Da løb han ud i Gaarden og stod der med det tynde visne Haar i Blæst om den lave Pande, hvor det hvide Ar synedes stærkt i det fordrukne Ansigts Vredesrødme. Han slog ud med begge Arme og gispede efter Vejret for alle de onde Forbandelser, han kaldte ned over hende og dem alle.

Svende og Terner krøb i Skjul for hans vildt stirrende Blik, mens han stod der og lovede at piske og hænge hver En, som ikke bekendte ham Sandheden. Men om nogen af dem havde

hjulpet hende til at fly af Gaarde eller blot vidst Besked derom, da skulde han dingle saa højt, at alle Himlens vilde Rovfugle skulde komme og hakke hans Øjne og hans Lever.

Da kasted Brovagten Jens sig ned i sit Rum og bad til alle Helgene. Thi han turde ikke tale; men han turde endnu mindre tie.

I det samme rungede Herløgs Stemme mod Bromuren. Thi da han nu endelig besindede sig, hvem der havde haft Vagten, kaldte han Jens ud.

Knægten kom luskende frem som en Hund. Han skælvede over hele Kroppen. Og da Herløg skridtede over til ham, saa faldt han ned paa sine Knæ og tiggede om Naade.

— Er det dig? — Hvad? — Er det dig — din — du —

Han sparkede til ham, saa han trillede om og blev liggende.

— Sig til, hvad du ved — eller jeg knækker din Ryg med min Skohæl.

Jens raabte, at han vilde sige alt, om han vilde unde ham Fred.

Saa fortalte han om det Bud, der var kommet fra Sune Karlssøn i Havn, og som havde ført Husfruen med sig.

— Kendte du ham? — spurgte Herløg.

— Nej, Herre, jeg har aldrig set ham før.

— Kendte du ham ikke? — hvæsede Herløg

— dit skabede, skævrumpede Høved? — Hvad? — Jeg skal lære dig at kende Folk!

Og Herløg sparkede ham paany, saa han skreg af Smerte.

— Herre, vent med at tugte ham, til I har hørt, hvad han ved! — dristede Gaardfogden sig til at sige.

— Hold din Kæft! — brølede Herløg og langede forgæves ud efter ham.

Saa tog Anstrængelsen Vejret fra ham. Han maatte puste en Stund; og imedens indsaa han, at Fogden havde Ret.

Han tørrede Sveden af sin Panden med Bagen af Haanden og begyndte igen med Brovagten i mere spagfærdig Tone.

Da fortalte Jens, at Margrethe atter var vendt tilbage. Og endelig kom det angerfuldt fra ham, hvorledes hans Frue havde tvunget ham, fordi han havde blundet paa Vagten.

— Sov du? — sov du? — din — du —

Herløg gispede af Raseri.

Saa sparked' han til Karlen, som krøb fra ham, saa hastig han kunde, mens han skreg højt. Men Herløg var efter ham og sparked' ham snart med det venstre, snart med det højre Ben, alt medens han slynged' en Strøm af Forbandelser over hans Hoved og lovede ham tusend Fold Døden.

Da han tilsidst var ved at miste Ligevægten, maatte han holde op og støtte sig til Muren, hvor-

hen han var naaet. Det Øjeblik nyttede Karlen til at fly ned gennem Hullet til Kælderen, hvor Øllet laa i Tønder.

Hen ad Middag vrinskede Margrethes Hest for Vindebroen.

Uden Saddel og Gjord stod den der nok saa fornøjet og gumlede af Græskanten.

Da red Herløg til Havn for at spørge til Sunes Helsen og klage sin Nød for ham.

Sune mødte ham i bedste Velgaaende ved Taarndøren. Han vidste ikke af noget Bud fra Østergaard.

Da Absalon hørte, at Margrethe var forsvunden fra Gaarden, tvivlede han ikke om, at hun jo var flygtet til ham; men hvor opholdt hun sig da nu?

Selv turde han ikke forlade Havn, at ikke hendes Bud hemmeligt skulde søge ham forgæves. Han sendte da Arild ud; men heller ikke ham lykkedes det at finde rede i Sagen.

Herløg var ude af sig selv af Vrede over den sorte Utaknemmelighed, som denne Kvinde, hvem han havde taget paa Naade og Barmhjærtighed trods hendes Ungdoms Syndefuldhed, havde bevist ham: at løbe af Gaarde og udsætte ham for Godtfolks Grin og Foragt.

For at trøste sig drak han. Men naar han da

blev drukken og hans tunge Blod kom i Bevægelse, blev hans Sind end mere ophidset; og han svor ved alle Helgene, at om han fandt hende igen, da skulde han visselig revse hende over al Maade, at Lysten vel skulde forgaa hende. Thi det var en klar Sag, at han havde undt hende bedre, end hun fortjente og hendes Sind ret vel kunde taale.

Saa udlovede han da den tredje Dag en stor Belønning for den, som kunde skaffe ham Kundskab om hans Husfrues Skjulested.

Præstens Karl i Karise, som hin Morgen havde set sin Husbond med den fremmede Hest, var strax klar over Sagen, der han hørte Rygtet om Hesten, som var kommen tilbage uden Saddel og Gjord.

Sikkert vidste Præsten nogen Besked om Flugten. Men da hans Husbond var tavs og lod lige saa forbavset som alle andre, saa forstod han, at det var bedst at tie med, hvad han selv havde set. Dog lovede han sig at holde Øje med sin Husbond; for om han kendte hendes Skjulested, hvad rimeligt var, da vilde han sikkert ogsaa søge til hende; thi ellers maatte hun jo omkomme af Sult og Nød, hvis hun da endnu var paa Egnen.

Han kunde dog ikke blive klog af noget usædvanligt. Thi Præsten gik ingen andre Steder,

end der han plejede — fra og til Kirken og ellers i Gaard og Mark.

Da hørte Karlen en Dag i Folkestuen om den Belønning, som Herløg havde udsat. Og da han samme Dag fik Præstens Vrede for en Sæk Havre, som han havde listet af Gaarde til sin Broders Hest, saa loved' han sig selv, at han vilde tjene den Sum Penge. Og nu fulgte han sin Husbond med Øjnene overalt, hvor han færdedes.

En Dag, som Karlen stod og skar Tidsler til Grisen langs Kirkediget, syntes han, der lød Stemmer oppe fra Kirketaget. Han lyttede; thi han vidste ikke bedre, end at Præsten var i Kirken ved dette Tidslag.

Da kom det ham for, at han kunde skelne en Kvinderøst, der klagede sig, og saa atter hans Husbonds Stemme.

Nu løb han hastig til Laagen, gennem den og hen til Vaabenhuset. Han søgte at lette Klinken; men Døren var stænget inde fra.

Det var en besynderlig Sag; thi Præsten brugte aldrig at lukke efter sig. Tværtimod lod han Døren staa paa vid Gab, for at den mugne Luft, der laa derinde efter Korets Bygning, kunde trænge ud efterhaanden.

Han listede sig nu langs Kirkemuren og lyttede, alt det han orkede. Da han ingenting kunde høre paa den ene Side, saa gik han bag om Koret

for at komme om paa den anden Side, der vendte mod Kirkediget.

Men just som han gik bag Koret, saa lød der atter Stemmer ovenfra. Denne Gang hørte han tydelig, at den ene var en Kvinde.

Da tænkte han ved sig selv:

— Enten har vor Far Utugt paa det hellige Sted med en Kvindeperson, eller ogsaa holder han Herløgs Husfrue skjult deroppe under Taget.

Han ventede en Stund. Og da han endelig hørte Præstens Trin i Kirkeskibet lyde ud gennem en af Lugerne, som stod aaben, saa skyndte han sig til Vaabenhuset.

I det samme Præsten aabnede Døren og kom ud, traadte han frem og sagde:

— Naa, det er vor Far selv. Ja, for jeg hørte nogen klage sig fra Koret, der jeg stod og skar Tidsler. Saa løb jeg hid for at hjælpe, om nogen var i Vaande; men da var Døren laaset.

Blodet for hastig i Præstens gamle Kinder. Han rømmede sig forlegent og stammede:

— Jeg — jeg stødte min Fod paa — paa Alterstenen derinde, og saa har jeg sagtens givet mig af Smærte.

Men da vor Far vendte sig og skyndte sig fra Karlen, saa havde hans Ben ingen synlig Skade taget. Først da han naaede Diget, begyndte han pludselig at hinke stærkt paa den venstre Fod.

Nu vidste Karlen Besked; og efter Nadver søgte han Ærende til Karisegaard, hvor Herløg var om Aftenen.

Da han kom der, sad Manden og drak over Bord med sin Bryde, som han plejede. Først vilde Svenden ikke lade ham komme ind; men da han sagde, at han vidste en hemmelig Kundskab for hans Husbond alene, saa hented' Svenden Herløg ned til ham i Hallen.

Da Svenden var gaaet, fortalte Karlen, hvad han vidste.

Herløg sprang op, som havde en Bi stukket ham, da han hørte den Besked. Han for til Døren og vilde strax med Karlen tilbage, mens Blodet stod ham for Hovedet, og hans Øjne blev sprængte som en Tyrs.

Men Karlen standsed' ham og sagde, at han matte bruge List for at komme til hende; thi Kirken var forsvarlig laaset og Vinduerne for smaa til, at nogen kunde krybe den Vej.

Dog, om Herløg vilde lønne ham bravt for hans Umage og Livsfare, saa vilde han over Midnat liste Nøglerne fra Præstens Kammer og selv hjælpe ham til hans Ret.

Herløg lovede ham Guld for hans Godvilje; og det blev aftalt, at Herløg skulde komme alene en Time efter Midnat og holde ved Digets søndre Hjørne; da skulde Karlen være hos med Nøglen. Men ingen maatte vide derom, at intet skulde røbes i det yderste Øjeblik.

Herløg gik tilbage til Bryden. Men skønt denne frittede ham stærkt, saa kom dog ikke et Ord over hans Læber. For ikke at røbe sig, tav han bomstille den hele Tid og svarede kun paa Brydens Ord med Hovednik. Dog drak han det ene fulde Stob efter det andet, til hans Hundeøjne stirrede ubevægeligt frem af hans røde Ansigt.

Da Vagten raabte Midnat ud i Gaarden, rejste han sig og forlangte sin Hest. Saa red han uden et Ord til Bryden ud over Broen.

Der han naaede Kirkediget, stod Præstens Karl paa Pletten. Han hjalp ham af Hesten og bandt den til en Pil ved Diget. Saa viste han ham Nøglen og gik foran ham til Vaabenhuset.

Mens de gik, hørte han, at Herløg stønnede; saaledes arbejdede Vreden sig op i ham. En Gang standsede han og gav sig Luft i en Ed. Men Karlen tyssede paa ham og skyndte sig, at ingen skulde høre dem.

Han havde sørget for Lys. Og da de var indenfor Vaabendøren, som de for alle Tilfældes Skyld lod aaben efter sig, tændte Karlen sin Lygte.

De listed' sig op ad Taarnets Vindeltrappe; men da de havde naaet Taget og lod Lygtens Lys falde hen over det skraa Bjælkeloft, var der ganske tomt.

Da opdagede Karlens skarpe Øje Lugen for Enden af Loftet. Han huskede, at Lyden var

kommet fra Koret; og nu gik det op for ham, at Koret udenfor naaede helt op til Tagrygningen, medens det inden i Kirken var lavt og afrundet som alle andre Kor. Altsaa maatte der være Rum ovenover. Han havde aldrig tænkt derpaa før. Nu pegede han paa Lugen.

— Der inde! — nikkede han.

Det stønnede i Herløgs svære Krop. Han gispede efter Vejret i Aandenød, fordi han ikke maatte give sig Luft. Men da han forstod, at hun sad derinde, saa tog han Lygten fra Karlen og pegede paa Trappen.

Han vilde være ene med hende.

Karlen listede sig ned; men i Vaabenhuset blev han siddende og ventede.

Da Herløg stødte Lugen op og Lygtens Lys faldt ind, sad Margrethe over Ende, og hendes store Øjne stirrede fra det dødblege Ansigt som to vilde Dyr i Dødsangst. Hendes Mund stod aaben, og Læberne sitrede, men ikke en Lyd kom over dem.

Hun havde hørt Kirken blive aabnet, hørt Trin give Genlyd mellem de nøgne Mure.

Blodet forlod hendes Hjærte, og det isnede gennem hende, der hun fornam Trinene paa Trappen. Da hun hørte det rave tungt over Bjælkeloftet, da genkendte hun Lyden. Hun

maatte bide sine Læber sammen for ikke at skrige sin Rædsel ud.

Hun famlede med Hænderne efter Muren, skønt hun vidste, der var kun den ene Vej. Hun vilde springe op og ud af Lugen, støde ham omkuld paa det skraa Loft og undløbe. Men hun havde hørt, at de var to. Og hendes Ben var lammede af Rædsel. Saa sad hun stiv og ventede paa Slaget.

Da han opdagede hendes Øjne der i Mørket, blev han først bange. De stirrede som en ond Aand paa ham. Men lidt efter kendte han Panden og Læberne.

Da krøb han ind til hende gennem Lugen og satte Lygten fra sig paa Gulvet.

— Saa her sidder du, min Putte! — sagde han og grinede ondt med sine spidse Tandstumper, mens hans Øjne lyste rødt imod hendes.

Aldrig havde han følt en saadan Lyst efter hendes bløde Mund, der den skælvede for ham af Angst. Aldrig havde han kendt en saadan Brand efter at favne hende; og paa samme Tid kogte det i ham efter at tugte hende for al den Tort og Harme, hun havde voldt ham. Han følte det, som maatte han se hendes Blod flyde, inden han gik herfra.

Da rakte han sine Arme ud efter hendes Hoved. Han knuged' det op til sig op klemte hendes Bryst imod sit, saa hun ikke kunde aande.

— Kom saa! — stønnede han — kom saa, min Putte! — Nu skal vi have Lyst tilsammen.

Og han pressede sine Læber imod hendes, saa han bed dem til Blods.

Da han rørte hende, fik hun pludselig Kraft og stødte ham fra sig med begge Hænder.

Men da brød Vreden løs i ham for Alvor. Mens han slyngede al sit Sinds opdæmmede Raseri over hende, rev han Bælteremmen af, greb hende ved Haaret og piskede hende af al sin Kraft.

Først da hun gav sig over i stille Jamren, kastede han Remmen fra sig. Saa brød han hendes Klæder op; men da hun mærked' hans plumpe Hænder paa sit nøgne Legeme, saa samled' hun sin sidste Kraft, spændte ham fra sig og naaede ud igennem Lugen.

Inden hun var ved Taarnet, havde han fat i hendes Haar, der havde løst sig op og bølged' ud over hendes Ryg.

Idet han rev hende til sig af al sin Kraft, tørnede hun voldsomt mod en af Tagets Skraabjælker.

Med et skærende Skrig strakte hun Armene fra sig. Hendes Bliks sidste rædselsfulde Syn ramte hans i Døden og gjorde ham kold og ædru. Endnu en Trækning løb som en Gysen gennem hele hendes Legeme.

Saa blev hun stille. Livløs laa hun der for

hans Fod; og hendes vidaabne brustne Øjne raabte til Himlen om Hævn.

Herløg gyste, da han saa, hvad der var sket. Den kolde Sved sprang frem paa hans Pande; og Rusen var som blæst ud af hans Blod.

Det tog paa at ryste saa over hans Krop, at han knap kunde staa. Imedens stormede Tankerne forvirret rundt i hans Hoved.

Han havde dræbt sin Husfrue — hende, som han altid havde undt saa vel. Aldrig havde han villet det saa. Kun sin Ret vilde han hævde. Det havde han lovet sig selv.

For Mord vilde han blive klaget til Rettergang — han, Herløg Esbensen, Manden med de to Gaarde, som aldrig havde været kæret til Doms.

Sune Karlssøn vilde kræve hans Liv til Bod.

Et Øjeblik tænkte han paa at dræbe sig selv, styrte sig ned fra Taarnet eller saa; — da løb den Tanke gennem hans Hoved, der han saa, at hun laa dræbt uden ydre Saar, uden rindende Blod: Om han hængte hende op i Rummet derinde og listed' sig herfra. Da vilde Præsten finde hende imorgen og tro, at hun havde hængt sig op af Sorg og Fortvivlelse.

Ja, andet var der ikke at gøre.

Han tog hendes Livbaand, som han før havde sprængt fra hendes Kjortel. Han bandt det i en Løkke. Saa bar han hende i sine rystende Arme ind i Rummet. Her, paa den fremspringende

Stævn af en af Tagets Bjælker, hængte han hende op med Løkken spændt om Halsen.

Han turde ikke se paa hende. Han famlede sig frem med Haanden. Saa rev han Lygten til sig og skyndte sig ud.

Da han kom ned i Vaabenhuset og fandt Præstens Karl, da for han tilbage, som var det Djævelen selv. Thi han havde glemt ham.

Af Karlens forvildede Øjne og blege Aasyn saa han, at han havde hørt alt.

Skal jeg dræbe ham? — tænkte han og knyttede Næven til Slag. Men som Karlen følte hans Tanke paa sig, for han foran ham ud af Døren.

Da Herløg kaldte ham tilbage, blev han staaende i nogle Skridts Afstand.

— Hun har hængt sig paa Stolpen deroppe — sagde han — Om I tier med alt, da giver jeg Jer Hus og Jord med Fæ og Indbo Eders hele Levetid. Aldrig skal det mangle Jer paa Kost eller Foder. Og vil I have Penge, da kan I roligt komme til mig. Men taler I til nogen, da skal jeg slaa Jer ihjæl, saa vist som jeg selv har mit Liv kært.

— Jeg skal nok tie! — sagde Karlen.

Da gik de udenfor Kinkediget og skiltes tavse ved det søndre Hjørne.

Herløg løsnede sin Hest og red derfra.

Samme Nat vaagnede Absalon og for over Ende. Margrethes Øjne stirrede paa ham fra det dødblege Ansigt. Og i hans Øre lød endnu det Dødsskrig, som vakte ham.

Han tumlede ud paa Gulvet og stirrede frem i Stuens Mørke.

Da tog hans Hjærte, som var svagt af alt, hvad han havde lidt i den sidste Tid, saaledes paa at skælve, saa han ikke kunde staa oprejst. Han faldt paa Knæ og strakte Armene raadløst ud for sig.

Saledes laa han et Øjeblik sanseløs i stor Vaande. Da faldt der med ét en Kulde og Ro over ham, som var Døden tyst gledet gennem hans Kammer og havde strejfet hans Pande med sin Finger.

Han rejste sig op og gik til Arilds Kammer, som laa Væg om Væg med hans. Han kaldte ham ved Navn. Og da Arild slog Øjnene op, saa stod hans Herre i Døren med den første Dæmrings Lys over sit Ansigt.

Arild ængstedes for hans Liv. Thi hans Ansigt var blodløst, og hans store Øjne stirrede glansløst imod Væggen, uden Blik.

— Hvad er sket, Herre? — spurgte han og rejste sig helt over Ende.

Da strøg Absalon sig over sit Ansigt, saa op, som vaagnede han først nu og forbavsedes over at finde sig her.

— Jeg ved det ikke! — svarede han stille og gik ind til sig selv.

Men der han atter lagde sig til Sengs og søgte at sove, da faldt den gamle Præst og hans Kvinde, som han, Absalon, havde tvunget til at skilles, i hans Sind.

Skamfuld i sit Inderste ønskede han sit Bispebrev uskrevet. Nu lod det sig ikke ændre.

Hvor mange af hans Bispebreve havde mon ikke dræbt Menneskers Livslykke? — Ogsaa hans Faster Mogga havde mistet sin Husbond, fordi Kirken vilde det. Vilde Gud det ogsaa?

Saa vanskeligt var det at dømme. Saa tung en Lod var det at have Magt og Magtens Pligt.

Nu da han selv stod under Dommen, saa han det klart.

XIX

Mens Valdemar var i Lund for at gøre sin Søns, unge Kong Knuds, Bryllup med Gertrude af Sachsen, Hertug Henriks Datter, begærede Ærkebiskop Æskild at tale med ham i Enrum.

Han meddelte da Kongen, at han længe havde haft i Sinde at nedlægge sit Embede. Han var gammel og følte sig syg og svag, siden den store Ulykke havde ramt ham, at hans Dattersønner havde forraadt Kongen.

Saa havde han ogsaa i sin Ungdom lovet Abbed Bernhard af Clairvaux, den hellige Mand, at drage til hans Kloster og give sig ind som Broder, at hans Livs Lys maatte slukkes hos de fromme Munke der.

Han havde allerede faaet Pavens Bud paa, at han maatte afsige sig sit Embede, og at han som den romerske Stols Legat kunde overantvorde det til hvemsomhelst, han dertil maatte finde mest skikket.

Valdemar blev ængstelig for, at det skulde være Æskilds Mening at ville indsætte sin Brodersøn, Domprovst Asger, der havde været

vidende om Sammensværgelsen mod Kongens Liv. Han søgte da at overtale Ærkebispen til at staa fra sit Forsæt, idet han sagde, at han ikke kendte nogen, som kunde tage Gerningen op efter ham.

Da sagde Æskild, at han vidste ingen bedre dertil end Kongens gode Ven og hans egen Frænde, Absalon Hvide. Thi Ærkebispen haabede, at om han skaffede Absalon den store Ære og Magt at blive hans Efterfølger, da vilde alt gammelt Nag imellem Stammens to Grene kunne slettes; thi da havde nu Fjalneætten naaet en lige saa stor Myndighed som Tokeætten.

Naar han drog ud af Landet for bestandig og ikke længer selv kunde være sin Slægt til Beskyttelse, da var det godt at vide Absalon forsonet; thi som Kongens nære Ven kunde han holde sin Haand over Æskilds Dattersønner, Knud og Karl, dem han elskede højt, men for hvis Liv han ikke turde bede.

Desuden — den, man alligevel ikke mægter at holde nede, ham bør man søge at vinde og hjælpe ham frem, tænkte Æskild.

Kongen lovede at fortie for enhver, hvad Æskild havde betroet ham.

Men Maanedsdagen efter lod Ærkebispen Kongen, alle Rigets Bisper og de højeste Gejstlige stævne til Møde i Lund.

Den Dag, da Budskabet om Margrethes Selvmord naaede Havn, sank Absalon sammen.

Han lukkede sig inde i sin Borg, som nu var under Tag. Ingen vidste om hans Tilstand uden Arild Islænder. Selv Saxe Klerk, der var vant til hver Aften at læse for sin Herre, hvad han i Dagens Løb havde skrevet færdigt i sin Krønike, blev ikke lukket ind, men maatte paa egen Haand besørge Bispeforretningerne og træffe Afgørelse i alle Sager, der ikke taalte Opsættelse.

Det hed sig i Byen, at Bispen var syg, men kun vilde plejes af Arild Islænder, der var kyndig i Lægekunsten.

Hele Timer igennem sad han tavs ved Vinduet og stirrede ud over Sundet. Og naar Arild talte til ham og forsøgte at sprede hans Sind, rystede han kun paa Hovedet og bad ham med en Haandbevægelse at tie.

Naar han gik til Ro, kunde Arild høre, hvorledes han kastede sig søvnløs paa sit Leje. Stundom lød ved Nat hans Trin over Gulvet frem og tilbage, og han talte halvhøjt, som var der nogen i Stuen hos ham.

Da Ærkebispens Bud kom til Havn for at stævne Biskoppen til Kirkemødet, gik Arild i Kammeret til Absalon for at meddele ham Tidenden.

Da rejste Absalon sig, drog Vejret dybt og sagde:

— Ja, saa er det bedst!

Arild søgte at faa at vide, hvad han mente dermed. Men Bispen var tavs.

Dog, fra den Dag syntes hans Sind at have faaet Fred. Atter viste han sig udenfor Borgen, og Saxe Klerk fik hans Øre for de Sager, som det var nødvendigt at afgøre.

Men alle undredes paa, hvor de Dages Sygdom havde taget paa Biskoppen. Det var godt at se, at en snigende Feber havde hærget ham; thi hans Tindinger var bleven hule, saa Aarenettet saas deri; og paa hver Kind drog en dyb Fure sig langs Næsen ned til Munden.

Da Absalon red ind i Ærkebispens By i Spidsen for de Roskilde Domherrer, der havde sluttet sig til ham i Havn for at befordres paa hans Skib til Sverige, var der Røre blandt den menige Mand.

Der maatte være sket noget usædvanligt; thi Folk stod i Smaaklynger paa Torvet og udenfor Husene og talte dæmpet indbyrdes. Mange saa bekymrede ud, og kun faa havde Sind eller Stunder for at se efter de fremmede Ryttere.

En af Domherrerne spurgte sig for; og da han hørte, at den gamle Ærkebiskop just samme Dag havde holdt Landsting for at meddele Almuen, at han agtede at nedlægge sit Embede, saa meddelte han strax det vigtige Nyt til Ab-

salon. Men denne forbavsedes ikke derover. Han bøjede Hovedet og tænkte paa sit eget Ærende.

Da de red over Torvet, raabte nogle Almuesmænd vredt og højlydt, at de kunde takke Kongen for, at de mistede deres gamle Ærkebiskop. Han havde truet ham fra Sædet med at øve Vold mod hans Dattersønner.

Æskild tog imod sin Frænde i Bispegaardens Dør. Den gamle Mand, hvis høje, knoglede Skikkelse de sidste Tiders Genvordigheder havde bøjet, aabnede sine Arme imod ham.

De tykke Læber, som Sygdom havde bleget, hilste ham Velkommen med et vemodigt Smil; og hans smaa Øjne, der engang havde forekommet Absalon saa onde og stikkende, havde mistet deres sorte Glød, og der sivede bestandig Væde frem under de glippende Laag.

Æskild bød Absalon være sin Gæst under Kirkemødets Dage; og da de efter Middag sad alene sammen i den Stue, som Absalon skulde bebo, sagde Ærkebispen:

— Kære Frænde, ofte har jeg ønsket, at al gammel Ufred, som skyldes vor Slægts Fortid, maatte blive glemt imellem os. Har I noget paa Hjærte, som volder Eder Vrede imod mig, saa beder jeg, at I vil sige det aabent, som en Søn betror sig til sin Fader.

Absalon tænkte paa den Dag, da Valdemar modtog ham i Roskilde med Ærkebispen ved sin

Side, — paa det Felttog, som fulgte efter, hvor Æskild havde indtaget hans Plads. Dengang vidste han ikke, at det jo var Ærkebispen, der havde foraarsaget Valdemars Mistanke.

Men hvad var der ikke sket siden da? — Saa meget stort og større var gaaet over hans Hoved og igennem hans Hjærte, at den Tid syntes ham for fjærn og dens Bitterhed for ringe, til at den kunde regnes i denne Stund.

Han bar ikke noget Nag til den gamle Mand, der sad der og saa ængsteligt forskende paa ham under de plirrende Laag og de hvide, vildt buskede Bryn.

Han havde ingen anden Tanke end det Ærende, som han selv var kommen for at udrette, fordi hans Hu ikke lod ham Fred, før det var sket.

— Selvom den Lykke ikke nu kan times mig, for hvilken jeg vilde ofre Bispehuen, saa maa min Beslutning dog staa ved Magt. Med hvad Ret skal jeg dømme andre i mit Kald — jeg som selv er under Dommen nu? — Med hvad Myndighed kan jeg forkynde Kirkens Ord, naar jeg ikke tror, at de er fuldt overensstemmende med Guds Mening?

Da Absalon tøvede, strakte Æskild Haanden ud imod ham — som vilde han bede ham om Overbærenhed med sin Alder og Svaghed.

Absalon besindede sig nu hastig og svarede paa hans Spørgsmaal:

— Gerne vil jeg, at det gamle Nag mellem Tokes og Fjalnes Æt skal være glemt; og der er ingen Vrede hos mig imod Eder.

Som Absalon nu vilde rejse sig for at bekende, at han uværdig beklædte sit Embede og derfor begærede sin Afsked, stod Æskild op i det samme.

— Saa er alting vel! — sagde han og sluttede Absalon i sine Arme til Besegling af deres Venskab.

Derefter undskyldte han sig med de mange Forretninger, som hvilede paa ham i Anledning af Kirkemødet imorgen, og forlod Stuen.

Da Absalon red til Byens Port for at modtage Kongen, hilste Valdemar ham med et betydningsfuldt Smil, som han ikke forstod.

Men da de kort efter red ved hinandens Side over Torvet, sagde Kongen til ham:

— Hvor du er bleg! Mager er du ogsaa bleven. Har du været syg?

— Ja! — nikkede Absalon og vendte Hovedet til Side, at Valdemar ikke skulde se den Dug, som bredte sig over hans Øjne.

— Da ved jeg stort Nyt, som vil helbrede dig! — sagde Valdemar.

— Nu?

— Ved du, hvem Æskild har udset til sin Efterfølger.

— Nej!

— Roskildebispen Absalon Hvide.

Absalon saa hastig efter, om det var hans Alvor. Deres Øjne mødtes.

— Aldrig! — sagde Absalon fast og bed Læberne sammen.

Næste Morgen strømmede alle, høj og lav, til Sankt Laurentius Kirken, som hurtig fyldtes.

Kirkens tjenende Brødre havde travlt med at paase, at Prælaterne fik de dem tilkommende Pladser, hvis Afstand fra Højaltret rettede sig efter deres Rang og Stand.

Til Valdemar og hans Mænd holdtes der Plads forrest i Midtskibet, saa at Kongens og Ærkebispens Stol stod lige overfor hinanden.

Saa mange Domherrer og andre Gejstlige fra hele Landet var til Stede, at der for den menige Mand ikke blev anden Plads tilbage end Sideskibene og Vaabenhuset.

Da Døren lukkedes, gav Ærkebispen fra sin Stol Tegn til Ærkedegnen. Han gik med sin Diakon og Kordrengene ind i Sakristiet; lidt efter vendte de tilbage, bærende kostbare Daabsfade, Alterbægre og andre Kirkeklenodier af Guld og Sølv. De bar dem, en efter en, op til Altret, knælede paa Trinet og satte dem fra sig paa Alterbordet.

Saa mange Herligheder udbar de, at de maatte

gaa fem Gange frem og tilbage, inden alt var fremme.

Da rejste Æskild sig, pegede med sin rystende Haand op imod Altret og sagde:

— Alt dette har jeg i min Embeds Tid skænket til Herrens Hus.

Forsamlingen strakte Hals for ret at se det meget Guld og Sølv, som straalede blankpudset i Morgensolen.

Derefter drog han Vejret dybt, vendte sig mod Kongen og sagde:

— Ingen, som her er til Stede, ved, hvilken Sorg og mangfoldig Fare jeg har lidt i mit lange Levnets Løb, for at Kirken og Kirkens Tjenere kunde frit og uhindret nyde, hvad der tilkommer dem efter Gud Herrens Bud og den hellige Faders Formaning.

Derpaa vendte han sig mod sine Domherrer, der stod i en Halvkreds foran hans Stol, og sagde:

— Nu jeg er gammel og affældig, kan jeg ikke længer være Eder en Fader som hidtil, men maa give Eder en anden i mit Sted, som er ung og duelig og skikket dertil.

Da Ærkebispen havde sat sig, rejste Kongen sig og sagde:

— Jeg, Kongen af Danmark, giver Eder, ærværdige Herre Ærkebiskop, det Lov og Vidnesbyrd, at — omendskønt der ofte har været stor Uenighed mellem Eder og dem, der beklædte

Tronen før mig, saa har I altid røgtet Eders Kald med stor Troskab. Med Sorg har jeg hørt Eders Budskab, at I for Alder og Svagelighed vil nedlægge Eders Embede. Men om det ikke staar til at ændre, saa beder jeg Eder, ærværdige Herre, her i alle Mænds Paahør — Kongen vendte sig mod Almuesmændene nederst i Kirken; thi han havde erfaret Rygtet imellem dem — at sige fra, om jeg eller nogen af mine Mænd paa mine Vegne har givet Eder Aarsag til dette Skridt.

Ærkebispen, som vel kendte det onde Rygte, opløftede nu begge sine Hænder mod Højaltret og svor ved alt, hvad helligt var, at han hverken af Had eller Vrede til Kongen eller til noget andet Menneske frasagde sig sit Embede, men alene fordi han fra denne Dag vilde forlade den timelige Forfængeligheds Verden og tænke ikkun paa den evige Ære.

— Jeg spørger Eder derhos, ærværdige Herre, om jeg nogen Tid har tøvet med at straffe den med det verdslige Sværd, hvem I først straffede med Kirkens Ban og det aandelige Sværd.

— Intet, intet, Herre Konge, har jeg at skylde paa Eder uden Ære, Dyd og Godhed i al Maade.

Medens Ærkebispen og Kongen nu atter tog Plads, klirrede det gennem Kirken af Brynjerne, der Kongens Mænd vendte sig vredt og haanligt mod den skaanske Almue, som dukkede sig beskæmmet for den urette Mistanke.

Nu begærede Kongen, at Pavens Brev, hvori Ærkebispens Afsked bevilgedes, skulde oplæses.

Domprovsten stod frem, foldede Pergamentarket med det store Pavesegl ud og læste det saa højt og langsomt, at alle kunde høre og fatte det. Bagefter oversatte han det paa Dansk til Bedste for den menige Mand, at enhver selv kunde skønne, at alt gik til efter Guds og Pavens Vilje.

Da Brevet var læst og Pergamentet atter sammenfoldet, blev der ganske stille i Kirken; men alles Øjne søgte Ærkebispen, som sad sammenfalden i Stolen med begge Hænder hvilende paa Armstødene.

Han saa ubevægelig frem for sig, som var han falden i Søvn. Da endelig rejste han sig med Besvær. Langsomt rettede han sig op i sin fulde Højde og saa sig om i Kirken under de plirrende Laag. Hans tykke Læber, der nu var ganske hvide, bevægede sig uafladelig, som talte han; men der kom ingen Lyd over dem. Saa rakte han Haanden ud efter Krumstaven. Og nu gik han i hele sit ærkebiskoppelige Skrud frem til Højaltret.

Da han havde naaet dette, lagde han Krumstaven paa Alterbordet foran Klenodierne; saa løftede han Ærkebispehuen af sit lange, hvide Haar og satte den; endelig drog han den store Ring, som saa mange havde kysset for Bod og Herrens Forladelse, af sin Finger, viste den frem

i sin hævede Haand, førte den til sine Læber og lagde den paa Alterbordet ved det andet.

Han knælede ned og bad; og da han havde bedt, vendte han sig mod Kirken og de forsamlede Mænd.

— Se — sagde han med skælvende Stemme — alle mit hellige Embedes Tegn har jeg lagt for Guds Fødder. Ærkebiskop Æskild er ikke mere. Men den, som knæler her for Eders Aasyn, er en Synder for Gud, der raaber til Himlen om Forbarmelse.

Da styrtede Taarerne ud fra de plirrende Øjne, som han laa der paa Knæ med Hænderne samlede rakte imod Gud.

Men alle, som var til Stede, ynkedes over det Syn; og mange af Almuens Mænd græd og sukkede, saa det hørtes over hele Kirken.

XX

Længe blev Æskild liggende paa Knæ.

Da rejste Kongen sig, gik hen og hjalp ham op med begge Hænder.

Domprovsten traadte frem, udfoldede atter et stort Pergamentark med Pavesegl og læste det andet Brev, som den hellige Stol havde sendt Ærkebispen. Heri gaves der ham Magt og Myndighed til selv at kaare sin Efterfølger.

Da Brevet var læst, rejste Æskild sig atter og sagde, vendt til Kirkens Domherrer:

— Den Magt, som her er givet mig, den giver jeg til dem, hvem den tilhører fra Arilds Tid. Thi heller viger jeg fra min egen Ret, end jeg krænker andres Frihed; og ikke vil jeg paa min sidste Dag berøve denne Kirkes Kapitel, som jeg i saa mange Aar trofast har værget, den Ret og Myndighed, som tilkommer det.

Domherrerne skottede indbyrdes til hverandre. De ældste erindrede, hvorledes det var gaaet til i Roskilde, da Absalon blev valgt. Ingen af dem vilde derfor give sin Stemme uden først at kende, hvad der var Kongens Ønske og Vilje.

Thi nu, da deres Broder, den forrige Domprovst Asger, var forvist for sin Kundskab til Sammensværgelsen, kunde Kongen tro, om de gik imod ham, at det skete af Hævn og Uvilje for denne Sag.

Domprovsten stod da frem og begærede, at Konge vilde give dem sit bedste Raad i dette høje og vigtige Anliggende.

Valdemar betænkte sig et Øjeblik og skottede hemmeligt til Absalon, der saa til Siden, mens hans Læbers Bevægelse røbede den Spænding, hvori han var stedt.

Saa stod han frem og sagde saa højt, at alle kunde høre det:

— Det er en vanskelig Sag at raade i paa egne og Menigmands Vegne. Thi dersom jeg ikke giver den Mand til kende, som fremfor nogen synes mig duelig og bekvem til dette høje Kald, da falder jeg i Guds Vrede. Og hvis jeg nævner denne Mand ved Navn, da frygter jeg at forspilde det gamle Venskab, som er imellem ham og mig. Men sandt er det, at han er duelig fremfor nogen til denne Gerning; thi ikke alene har han røgtet det Bispekald, han nu i tyve Aar har beklædt, med den største Hæder, men tillige har han tjent sit Fædreland med Sværdet bedre end nogen.

Valdemar tøvede og vendte sig mod Absalon, som var hvid i Ansigtet og stirrede med sine

store Øjne, mørke af Bevægelse, ufravendt op imod Altret.

Da vidste alle, hvem han mente. Og da den gamle Ærkebiskop nu ligeledes vendte sig mod Absalon og nikkede frem for sig, saa bad Domprovsten højt og indtrængende, at Kongen vilde nævne Manden.

— Det er Biskoppen af Roskilde, jeg mener! — raabte Valdemar — min udkaarne Ven fra Barndommens Dage. I kender ham alle og ved, hvad Mand han er.

Der blev nu Røre i Forsamlingen. Nogle af Kongens Mænd gav frit deres Bifald Luft. Men de Roskilde Domherrer, der stod Absalon nær, formaaede ikke at skjule deres Angst for at miste ham.

Nederst i Kirken lød der Knurren blandt de skaanske Almuesmænd; de undte Absalon ilde, fordi han var en Sjællænder og dertil kendt for Nidkærhed og Strenghed. Helst havde de set en Skaaning som de selv.

Nu gik Absalon frem fra sin Plads. Og der han stod frit i Kirken for alles Øjne, undrede en og hver sig paa hans Udseende.

Var det den myndige Herre, som de kendte fra Vendertogene? — Var det den nidkære Bisp, hvis Dom i Stiftet hver af hans Præster frygtede? — Var det ham, som ubarmhjærtig skilte Menneskers Lykke, om Kirken krævede det?

Med bøjet Hoved stod han for dem. Fra hans

høje, hvide Pande løb Svedperler ad hans hule Tinding ned over den lange, magre, furede Kind. Hans Læber bevægede sig af Smerte. De store Øjnes Blik var mørkt og flakkende som dens, der er stillet for Dommen.

Langt om længe fandt han Ord.

— Dette Embede — sagde han — ligger langt over mine Kræfter; og det bør alle vide, at jeg er uværdig dertil.

Da Æskild hørte af hans Tonefald, at det ikke var klog Beskedenhed, som talte ud af hans Mund, men hans Hjærtes Mening, blev han saare ængstelig.

Ikke havde han tænkt sine Planer krydsede fra dens Side, i hvis Lod en slig Magt og Ære var falden. Hans gamle Mistanke brød op; og den, som ofte selv havde skjult sin Hu for saa meget bedre at fremme sin Vrede, frygtede nu, at Absalon pønsede paa Svig og nægtede at tage Æskilds Udvælgelse for at have frie Hænder imod ham og ikke være bunden af Taknemmelighed imod Tokes Ætling.

Han vendte sig nu til sine Domherrer og sagde vredt:

— Hvorfor giver I ikke hastig Eders Mening til kende, om I samtykker Kongens Valg eller ikke?

Da raabte de alle med én Mund, at de ikke vidste nogen bedre Mand end Absalon.

I det samme gik Æskild over til Absalon og

greb hans højre Haand for at føre ham til Ærkebispesædet. For ret at vise Kapitlets Sindelag gik ogsaa Domprovsten til og tog hans venstre Haand.

Da nu Absalon hastig drog Hænderne til sig, løb alle Domherrerne til; thi de troede, det var ædel Beskedenhed, som bevægede ham. Nu trak de ham fra alle Sider for at faa ham hen til Sædet.

I det samme gav Æskild Tegn til Koret; Brødrene istemmede den Hymne, som skulde synges, naar er Ærkebiskop blev valgt; de havde indøvet den forinden. Alle Gejstlige faldt i med; og da de menige Mænd nederst i Kirken hørte Sangen, som de ikke kendte, saa sang de selv en anden gudelig Sang, som de var vant at synge. Og alle glædedes over, at der saa let var kommen Enighed og Ende i denne saare vigtige og vanskelige Sag.

Men der Absalon var bleven dragen til Sædet, uden at hans Ord kunde høres for den stærke Sang, da vilde han ikke for nogen Pris tage Plads i Stolen.

Domherrerne trængte paa og vilde presse ham ned; men da blev han vred, og flere fik at føle, at han endnu havde sine gamle Kræfter.

Nogle stødte han omkuld; men derved blev de andre kun saa meget nidkærere, at han ligefrem maatte brydes med dem, og nogle fik

baade Kappe og Kjortel revne sønder under Taget.

Den menige Mand, som ikke forstod, hvad der foregik oppe ved Altret, og mente, at det saa var Skik og Brug, naar en Ærkebisp skulde kaares, sang kun saa meget højere og frimodigere, enddog der lød Raab og Bulder af stor Trætte ned imod dem.

Da gik Æskild og Valdemar tæt hen til Absalon og foreholdt ham i Mindelighed, at dette var en Skam og Vanære for Kirken. Men Absalon hørte intet, saa intet. Han vidste kun dette, at han ikke for al Verdens Pris vilde lade sig lokke eller tvinge til Ærkebispesædet, saa vist som hans Agt og Ærende var det at nedlægge sin Bispestav og drage af Land, om hans Sind atter skulde fange Fred.

Da stod Abbed Vilhelm op fra sin Plads i Kirken og banede sig Vej hen til Absalon.

Han greb ham i Armen og sagde:

— Nu handler du selv som hine foragtelige Korherrer i Geneviève Kirken, der krænkede det hellige Sted med deres Larm og Trætte.

Absalons Blik borede sig ind i hans, der han svarede:

— Du mere end nogen burde staa paa min Side i denne Sag!

Han tænkte paa, hvad Vilhelm vidste fra Margrethes Skriftemaal.

Saa løftede han Haanden og bad dem give sig

Ørenlyd for et eneste Ord, inden de tvang ham med Vold.

De slap ham; og nu raabte han med høj Stemme:

— Jeg, Biskop af Roskilde, skyder min Sag ind under Rom og forbyder alle og hver at tage Ord i dette Anliggende, indtil den hellige Fader selv har talt.

Da blev der Tavshed i Kirken. Alle undredes paa, at nogen saa ihærdigt vilde skyde den største Ære og Magt fra sig.

Nu da det var klart, at det ikke var Beskedenhed alene, som ledede Absalon, traadte Niels, den ældste af hans Roskilde Domherrer, frem ved hans Side og ydede ham Bistand.

— Ogsaa jeg, Niels, Domprovst i Roskilde, begærer paa hele Kapitlets Vegne, at denne Sag afgøres af vor hellige Fader selv.

Da blev Æskild vred og raabte, at han skulde vise Absalon og det hele Roskilde Kapitel, hvem der stod bedst hos det romerske Sæde.

Der blev nu efterhaanden Ro i Kirken. Absalon gik tilbage til sin Plads, Ærkebispestolen forblev tom, og Messen begyndte.

Da Gudstjenesten var til Ende, gik Æskild hen til Absalon og bad ham om at lyse Velsignelsen, som det burde sig; thi han selv havde intet mere at skaffe med Kirketjenesten; men efter ham var Roskildebispen den fornemste Prælat.

Absalon frygtede, at det siden skulde hedde sig, at han dog havde forrettet Ærkebispens Gerning og saaledes vedkendt sig Kaldet.

Han svarede derfor, at om Æskild end ikke længer var Ærkebiskop, saa var han dog endnu Pavens fuldmyndige Legat i Norden, og som saadan tilkom det ham, den fornemste, at lyse Velsignelsen.

Æskild maatte erkende, at han havde Ret. Men da Velsignelsen var lyst over det forsamlede Folk, og alle strømmede mod Døren, gik Absalon til Æskild og bad, at han vilde tale med ham i Enrum.

Da Absalon blev alene med Æskild i hans Bedekammer, da lagde den gamle Mand, som ikke forstod, hvad ondt Absalon vel kunde have i Sinde imod ham og hans Slægt, siden end ikke den store Magt og Anseelse formaaede at friste ham derfra, sig ned paa Knæ for ham. Saa stærk var hans Angst formedelst Affældighed og Svaghed, at den engang saa myndige Mand grædende bad sin Undergivne og Frænde om ikke at forraade ham, men gøre ham til Vilje i denne Sag, som laa ham saa meget paa Hjærte.

Da rejste Absalon Æskild op og sagde:

— Ikke bør det sig, at I knæler ned for mig. Og nu skal I vide den sande Grund, hvorfor

jeg aldrig kan tage mod det Kald, som bydes mig.

Om I ikke havde stævnet mig hid til Kirkemøde, da var jeg dog kommen til Jer. Jeg bekender her for Eder, at jeg med Urette bærer Bispekaaben og Staven. Uværdig er jeg, saa vist som jeg har forbrudt mig mod den Stilling, som er givet mig; thi jeg har gjort mig skyldig i det, hvorfor jeg ofte selv har dømt andre. En Kvinde bærer jeg i mit Hjærte. Og om hun end ikke lever mere og ikke kan give mig den Lykke, som jeg begærede hos hende, og som hendes Hjærte lovede mig, saa er det dog hæftig mod min Vilje, at vi ikke levede tilsammen. Hun har lært mig at se, hvad jeg aldrig saa. Om jeg havde set og fattet det før, havde jeg aldrig baaret denne Hue eller denne Ring, som jeg her lægger fra mig.

Da saa Æskild længe paa hans sorgfulde Ansigt, og tilsidst smilede han til ham og sagde:

— Om I angrer Eders Synd, da har jeg Magt at forlade den.

— Jeg angrer den ikke. Og om hun i dette Øjeblik vendte tilbage fra den Død for egen Haand, hun valgte for min Sjæls Saligheds Skyld, da vilde jeg sige til hende: Kirkens Dom er ikke den yderste Dom. Et Menneske bærer ikke Ansvar for det, som han ikke frit har valgt af sin egen Drift. Længe kan han vandre blindt

ad en Vej, han ikke kender. Men naar da omsider hans Øjne aabnes, da er det Gud selv, som viser ham Vejen, og da maa han standse, se sig tilbage og vende om. Han har ingen Ret at dræbe hos sig selv og hos den, som hører hans Liv til, hvad der er deres fælles Lykke.

— Min Søn, Livets Maal er ikke Lykke.

— Saa har jeg lært det selv; og jeg har dræbt Menneskers Lykke paa denne Lære. Men dette kan jeg ikke mere. Ikke kan jeg lære andre, hvad jeg ikke tror paa selv. Ikke kan jeg dømme andre for, hvad jeg frikender hos mig selv. Men da Kirken kræver dette af mig i den Stilling, som jeg beklæder til et Exempel for Menigheden, saa maa jeg sige mig fra min Gerning og begære at løses af de Baand, som binder mig.

Da lagde Æskild sig tilbage i Stolen; og i hans sløve Blik tændtes Glansen af noget fjærnt i hans Minde. Endelig bøjede han sig frem og sagde til Absalon:

— Se, I har kæmpet mod mig, og jeg har holdt Jer nede, saa vidt det stod til mig. Og nu, da Livet rinder ud af mine Aarer, saa mødes vi to Ætlinge af den gamle Stammes fjendtlige Skud. Og I, som er den unge, hvisker i mit Øre om en Synd, I har begaaet — og I ved ikke, at den samme Skæbne ramte mig for længst. Jeg har kæmpet mod den samme

Fjende, som nu raser i Eders Hjærte. Jeg har som I i min unge Alder følt den livsalige Glæde bruse igennem mig, som kun en elskende Kvinde kan skænke. Og se, jeg gjorde som I, jeg begik den liflige Synd. Jeg holdt en Kvinde i mine stærke Arme, enddog jeg var sat som I til et Exempel for Kirkens Mænd. Hun fødte mig en Datter, som nu længst er død; men end lever de Sønner, som hun avlede — I kender dem begge — Karl og Knud. Ved dem hænger hele mit Hjærte; og mit Øje har maattet se paa, at de dømtes som Misgerningsmænd. Jeg synded' som I mod Kirkens Bud, skønt jeg vidste, at Lydighed mod den hellige Lære er en Gejstligs første Pligt. Som I fortvivlede jeg i mit hovmodige Sind; og jeg søgte til den hellige Fader i Rom for at begære at løses. Men paa Vejen drog jeg ind til Abbeden i Clairvaux, den fromme Mand Bernhard, som nu er højsalig hos Gud. Han aabnede mine Øjne, som jeg nu forsøger at aabne Eders til Gengæld. Han hørte paa mig i Tavshed; og han sagde til mig: Min Søn, om du favner en Kvinde, da synder du mod Kirkens Bud; men om du hovmoder dig i dit Hjærte og begærer for din Synds Skyld at løses fra de Baand, som dit Embede binder dig med, da staar du frem med din Synd paa Gader og Stræder, da gør du din Synd til en Lære, da fristes dermed svage Sjæle til din Efterfølgelse, da krænker du Kirkens

hellige Myndighed, og da i Sandhed har du begaaet en Dødssynd, at det var bedre, du aldrig var født til Verden. — Saalænge talte han til mig, at mit Hjærte tilsidst lærte at bøje sig i Ydmyghed.

— Skilte I Eder da ved Eders Kvinde?

— For Folkets Øjne skiltes jeg ved hende; men jeg levede bestandig med hende i det skjulte; og alt, som jeg syndede, begærede jeg Aflad. Mange rige Skatte har Kirken tjent paa min Syndebod. Men om jeg havde skilt mig ved mit Embede, om jeg var dragen af Landet, som jeg vilde det først, med hende, da skulde visselig Paven have ramt mig med sin Banstraale, for min store Hovmodigheds Skyld.

Og nu kommer I til mig og begærer, at jeg skal løse Jer, skønt Kvinden, der havde Eders Tanker, end ikke mere lever — skønt I ikke længer kan synde med hende! Sandelig, saa hovmodigt et Sind havde jeg ikke ventet hos Eder. Om de menige Klerke kendte disse Eders Tanker, da vilde sikkert Frafaldet blive stort, og mange Sjæles Fortabelse vilde I faa at svare til i det evige.

Absalon tænkte længe over hans Tale; og de Ord, som hans gamle Lærer, Adam de parva ponte havde sagt til ham om Sandheden, som var to, steg frem i hans Minde med en ny Belysning.

— Maaske har I Ret — sagde han tilsidst —

men Ærkebiskop kan jeg ikke blive. Ikke tør jeg tage det øverste Ansvar, naar mit Hjærte bekender imod.

Længe bad Æskild ham om at ændre sin Bestemmelse. Han viste ham alle Kirkens rige Skatte. Han sendte sine Huskarle at sværge ham Troskab; men Absalon modtog dem ikke.

Han bød ham rige Gaver; men Absalon blev ved sit: at Paven alene maatte bære Afgørelsens Ansvar. Og da han sidenhen affærdigede sine betroede Mænd til den hellige Fader, da gav han dem en forseglet Skrivelse, hvori han bekendte for Paven sin Synd, og hvad hans Hjærte mente derom, samt bad om at løses af sine Baand.

Men ogsaa Æskild sendte sine Legater til Rom; og han hovmodede sig over, at hans Ord havde mere Magt der end Roskildebispens.

Absalon tænkte, at naar hans Brevs Bekendelse naaede frem, da vilde Paven ikke alene fritage ham for Ærkebispens Kald, men tillige dømme ham fra hans Bispestol som en uværdig.

XXI

Uden Sang og uden Lys, uden Bøn og uden Messe havde Præsten i Karise maattet lade Selvmordersken Margrethe jorde.

Hendes Grav blev kastet af Dødegraveren i en sen Aftentime. Ene kørte han hendes Baare ud i Strandkanten, et Stykke fra Vejen. Der valgte han for Guds Barmhjærtigheds Skyld Pladsen under en forpjusket Pil, der var krøget af Østenvinden fra Havet, som et Menneske krøges af bestandig Modgang. Han bar det ikke over sit Hjærte at lægge hende ned i den flade Strand uden Kendingstegn.

Men skønt Præstens Karl frittede Dødegraveren ud om, hvor hun laa jordet, saa bevarede han dog Hemmeligheden, som hans Pligt var; og ingen uden Præsten selv fik Stedet at vide.

Siden den Stund, da Herløg dræbte sin Husfrue, havde han hverken Ro Dag eller Nat.

Hans Øjne flakkede urolig omkring; og hver Gang han mødte nogen Kending, slog han

Blikket ned; thi det syntes ham, at alle forskede ham ind i Sjælen og læste der som i en aaben Bog, hvad Daad han havde øvet.

Hans ranke Ryg bøjedes, og hans statelige Gang blev usikker. Det var, som om han med ét Slag endelig havde faaet Aarenes Vægt at føle — han, der før bar sig frem, strunk som en fyrretyveaarig.

Den svære Mave hang slunken ned over Knæene; og ofte maatte han standse og rette sig møjsommelig op, som pintes han af en indvendig Sot, der drog ham ned. Folk rundt om havde ondt af ham, som han græmmede sig. Hun var det saa vist ikke værd, mente de.

Kun naar han havde drukket, fik han Ryggen rettet. Da sad han og stirrede frem over Bord, som han plejede før, mens han tømte det ene Stob efter det andet.

Bryden holdt dog ikke af at have ham til Gæst mere. Thi han, som før var godmodig og gild, naar han var drukken, han taalte nu ikke et Ord. Selv om Bryden var ganske tavs og passede sit Stob, saa for han ofte op imod ham og sagde, han kunde se, hvad han tænkte paa. Men han skulde give ham Døden og Djævelen, om han ikke holdt sine Øjne og Tanker hos sig selv.

Ubændig hidsig raabte han stundom til den, der tankeløst lod sit Blik dvæle ved hans:

— Hvad glor I efter?

Hans egne Folk lærte snart at vogte sig; men de talte indbyrdes om, at deres Husbond ikke havde været klar i Hovedet siden sin Husfrues Død.

En Aften var Jens, som havde Brovagten hin Nat, da Margrethe løb af Gaarde, af Hjemmefogden sendt i et Ærende til Karisegaarden.

Han blev opholdt, fordi han maatte vente paa Besked af Bryden. Imedens sad han i Folkestuen og nød Nadver med de andre. Der vankede stærkt Øl, fordi det var Oldfruens Navnedag. Der blev sunget over Bord og fortalt Sagn og Krøniker.

Der var en gammel Karl, som kunde huske, at han med sin Fader var gaaet gennem Haraldsted Skov ved Aften kort efter Mordet paa Knud Lavard. Der havde de set Lyset brænde over Mordstedet; og nogen Tid efter havde hans Fader læsket sine syge Øjne af den Kilde, som sprang frem der, og Øjnene var strax blevne karske.

Mange underfulde Ting drøftedes over Bord; og da Karlen endelig drog af Gaarde og søgte hjemad, var hans Sind fuldt af, hvad han havde hørt.

Som han nu gik hastig hen ad Vejen og lyttede til Havets hemmelighedsfulde Tone, der Bølgerne langsomt rullede ind mod Kysten og gled hen over de løse Sten, saa stod han

pludselig stille med aaben Mund og kold Sved paa sin Pande.

Han hørte nogen sukke og stønne. Og hist henne i Strandkanten bevægede et flakkende Lys sig hid og did.

Han tænkte paa Hellig Knuds Mord, og det slog pludselig ned i ham, at her i Nærheden maatte Margrethe Herløgs være kastet i Jorden.

Han turde ikke tøve paa Stedet, men skyndte sig derfra. Dog vendte han idelig Hovedet om; og længe efter kunde han øjne det flakkende Lys. Den vaandefulde Sukken og Stønnen lød endnu i hans Øre, da han var længst forbi.

Hjemkommen fortalte han det til Gaardfogden; men denne skældte ham for at være drukken og vilde ikke høre paa hans Tøv.

Da han næste Aften efter Nadver nævnede det i Borgestuen, der de sad om Arnen, saa var alle enige om, at det var en underlig Ting; man vilde nok snart spørge mere af den Slags.

Der gik kun to Dage, saa kom en af Pigerne løbende hjem ved høj, lys Eftermiddag og sagde, at hun havde set ret ud til højre for Vejen ved den krogede Pil et Kors skyde op af Jorden.

Nu vovede flere sig ud sammen. Og da de i Frastand saa Korset, saa vidste de, at det ikke var gjort af Menneskehaand. Thi alle kendte

den krogede Pil i Strandkanten, og aldrig havde der været Kors der før.

Saaledes var det nu røbet for Folk paa Egnen, hvor Margrethes Grav var, enddog Kirken bød, at ingen maatte kende, hvor en Selvmorder laa kastet i Jorden.

Nu blev der fler og fler, som saa Lyset ved Nat og hørte den fæle Sukken og Stønnen.

Og da det endelig en Dag rygtedes, at en Karl, som var lidt modigere end de andre, var gaaet helt nær til Graven, og da havde der groet de skønneste Roser der i den bare sandede Jord, da vidste nu alle, at det aldrig kunde hænge rigtig sammen med deres Husfrues onde Daad, efterdi Englene kom og tjente hende ved Graven og plantede Kors og Roser i det nøgne Sand.

Nu begyndte Almuesfolk at strømme til Stedet, som de før havde frygtet. De saa og følte paa Korset, som var af livagtigt Træ, og de lugtede til de skønne Roser, som voxede under det. Saa faldt de paa Knæ og bad; og de af dem, der havde syge, førte dem ud til Stranden ved Aftentide, at de kunde ligge Natten over ved Graven, som de kaldte Hellig-Margrethes Jordested.

Da var der en ung Kvinde, som blev karsk for Modersyge ved at lugte til Hellig-Margrethes Roser; og en Dreng, som havde den faldende

Syge, holdt sig opret i mange Dage, fordi han havde gnedet sin Pande imod Korset.

Saaledes gik det Vinteren over.

Hen paa Foraaret kom Rygterne den gamle Præst for Øre. Først slog han dem hen. Men der han en Eftermiddag selv kom ridende forbi ad Vejen og saa Korset under Pilen, saa besluttede han at undersøge den mærkelige Sag.

Da han kom hjem, kaldte han sin Staldkarl ind og sagde til ham:

— Har du hørt om alle de underlige Tegn og Gerninger ved Margrethe Herløgs Grav?

Karlen blev ganske hvid i sit Ansigt og stirrede skræmt paa Præsten med sine blege Øjne.

Jo, det havde han da hørt; men sligt noget regnede han aldrig uden for Tøv og Arnesnak.

— Det er rigtigt nok! — sagde Præsten — men nu vil jeg dog selv undersøge, hvorledes det hænger sammen. Thi jeg tænker, der er nogen, som færdes der ude ved Nat og har deres Morskab eller Fordel af at bedrage den menige Mand. Derfor vil vi i Nat lægge os ud paa Lur; og saá vil vi gøre nogle Nætter, til det lykkes os at faa Klarhed i Sagen. Men forinden skal du nu gaa ud til Graven og rive Korset op for at lokke den, som har sin Gang derude, til at komme ved Nat og sætte det igen.

Karlen vendte og drejede sig.

— Det tør jeg aldrig i Evighed, Husbond! — sagde han.

Præsten smilede i Skægget og sagde:

— Ja, naar det er saa slet bevendt med din Tro, saa vil jeg gøre det selv. Men hold dig saa oppe i Nat, at vi kan følges ad derud.

Karlen var hvidere end den kalkede Væg i Præstens Stue. Han saa ud, som skulde han styrte. Men han sagde ingenting, nikkede kun og gik langsomt ud af Stuen.

Ved Midnat, da Præsten kaldte ved hans Kammerluge i Stalden, saa svarede han ikke. Og da Præsten gik ind, stod Brixen urørt, og Karlen var borte.

Om Morgenen gik Præsten selv til Graven, rev Korset op og tog det med sig, men den natlige Færd opsatte han. Da nu Karlen ikke kom igen den næste Dag og heller ikke den tredje, da frygted' Præsten, at der skulde være hændt ham en Ulykke.

Saa hørte han, at Karlen havde været paa Ølsemaglegaard om Andendagen og begæret Herløg i Tale. Han havde set ud af sine Øjne, som sad Fanden i hans Nakke.

Længe havde Husbond talt med ham; men der han drog af Gaarde, saa var han atter Karl for sin Hat og gik syngende over Broen, og Vagten fulgte ham med Øjnene helt ud til

Roskildevejen. Men Præsten spurgte aldrig noget til ham sidenhen.

Alt som Tiden skred, skete der flere underfulde Helbredelser ved Hellig-Margrethes Grav, enddog Korset, som var borttaget, ikke mere rejste sig paany.

Da gik den gamle Præst alene ud ved Nat for selv at høre og se.

Han stod længe paa Vejen og spejdede; men der var intet mærkeligt at øjne. Tilsidst gik han helt hen til Graven; og da han havde staaet lidt i Stilhed og lyttet til Havets Tone, saa manede han tre Gange ud over Stedet; men der skete intetsomhelst, som mærkeligt var.

Det var en dejlig stjærneklar Nat. Havet sang saa mildt og drøveligt, at han gik helt ned i Havstokken og saa ud over Vandet, mens Bølgen slikkede helt op imod ham, hvor han stod.

Langt om længe gik han hjem. Men nu havde han faaet den smukke Aftentur saa kær, at han den næste Dag længtes derefter. Og da Mørket var faldet paa, og Stjærnerne var tændte, søgte han ud det samme Sted, forbi Graven og ned til Stranden. Sidenhen gik han herned, hver Gang han trængte til frisk Luft før Natten.

Som han nu sad en silde Aften paa en Tue i Strandkanten og lyttede til Havet, hørte han en Lyd bag sig oppe ved Vejen. Saa standsede det; men lidt efter lød det atter og denne Gang nærmere.

Han ventede spændt paa, hvad der vilde komme; thi det anede ham, at han nu endelig skulde faa Gaaden løst.

Da hørte han nogen slaa Ild af et Fyrtøj. Og lidt efter tændtes en Lygte.

Forsigtig bøjede Præsten sig frem, saa langt han kunde.

Det var en Mand, som knælede ned paa Graven, kunde han se. Og hør — nu sukkede og stønnede han, som kom det fra hans Hjærtes inderste Dyb.

Lidt efter saa Præsten, at Manden drog noget frem under sin Kappe.

Det var et Kors; og ved Lygtens Skin gravede han nu med de bare Hænder et Hul i Jorden og satte Korset deri.

Som han laa der paa Knæ og klappede Jorden fast derom, havde Præsten listet sig helt nær.

Nu stod han op i Skygge af Piletræet og sagde med høj Røst:

— Hvem er du, som helliger en navnløs Grav?

Da for Skikkelsen brat over Ende af Rædsel.

Men der Præsten traadte frem fra Piletræet for at skelne den ubekendte, rejste denne sig op og for i Spring ind over mod Vejen.

Da den svære Skikkelse sprang gennem Lygtens Lysbælte, saa Præsten til sin store Forbavselse, at Skikkelsen var Herløgs.

I det samme vaktes hos ham en levende Mistanke, som forklarede den besynderlige Forandring, der var sket med Herren paa Karisegaard siden Margrethes Død.

Præsten tænkte længe frem og tilbage over det, han havde været Vidne til. Tilsidst vidste han ikke bedre end at aflægge Herløg Esbensen et Besøg paa hans Gaard for nærmere at udforske ham.

Men da han holdt i Ølsemaglegaarden og lod sig melde, saa fik han den Besked tilbage, at Manden var ikke hjemme.

Tre Gange søgte han ham forgæves. Da gik han hjem og skrev et Embedsbrev til sin Herre, Bispen i Havn.

XXII

Da Absalon havde faaet Præstens Brev, hvori han bekendte, hvilken Andel han havde haft i Margrethes Skæbne, saa og at hans Karl havde set ham hin Morgen med Hesten og siden hørt hendes Stemme i Kirken; og endelig, hvad der sidst var sket, Jærtegnsrygterne, Karlens Forsvinden og Herløgs natlige Færd ved Graven, — brød det gamle Saar op paany.

I hans Øre lød igen det Dødsskrig, som havde vækket ham hin Nat. Det forekom ham, at han i hint Øjeblik havde set og vidst det hele; men i samme Nu, som han vaagnede, svandt det hen, som en Ting udviskes af en sløvet Hukommelse for først at erindres paa ny i det Øjeblik, Sagen berettes af en anden. Da rækker Sindet sig op og siger:

— Ja, saaledes var det, jeg saa det!

Et Mord var her sket. Hun, som han elskede fremfor noget Menneske, var taget af Dage ved et andet Menneskes Haand.

Dog selv om han vidste den skyldige, selv om han løftede sin Haand og tog hans Liv til

Gengæld — ikke vilde denne Gerning føre hende tilbage til Lyset. Om det ikke var saa, da skulde han visselig dø; thi intet er bittert som en Daads uafvendelige Følger.

Sandheden vilde han vide til dens sidste bedske Draabe. Og da vilde han skaffe hendes Minde en Oprejsning, som det aldrig var set i Danmark for nogen Kvinde, der led Uret.

Han tænkte længe frem og tilbage. Endelig fandt han Raad.

Sorgen havde mærket Margrethes Fader — ikke langsomt som en snigende Sygdom, men pludseligt, som Frosten kan komme i en tidlig Høstnat og lægge alle Aarets sidste Roser øde, saa de drysser mod Jorden, Blad for Blad.

Stundesløs gik han om i Gaard og i Have; men hvor han kom hen, mødte han Minder om hende, som var hans eneste Barn, hans Manddoms og hans Alderdoms bestandige Glæde.

Hastig flygtede han for Mindet; og saaledes joges han rastløs omkring og formaaede ikke at tage Vare paa nogen Ting af sin Gerning.

Ofte lod han sig sætte over til Holmen og besøgte Absalon paa hans nye Borg med det høje Stentaarn bag de fire tykke Mure.

Men naar han da sad i Stuen hos ham og stirrede ud ad Lugen mod Skipperholmenes grønnende Enge, da mindedes han den Dag,

da han kom til Absalon for at bede ham tale hende til rette; og Taarerne kom ham i Øjnene for den Bitterhed, det var, at vide, at han selv var Aarsag i hendes onde Skæbne.

Da bedst, som han sad, for Vreden i ham. Han skældte og bandte sit Raseri ud i Luften og ænsede intet omkring sig, før Hidsigheden var gaaet ham af Blodet.

Saa faldt han sammen paa Bænken som før og hørte taalmodig paa den fattige Trøst, som Absalons saarede Hjærte kunde byde ham.

En Dag, da de sad sammen, sagde Absalon til Sune:

— Bedre end bestandig at ruge over Sorgen var det, om I sendte Bud efter Herløg og bød ham til Gæst. Da kunde vi tales ved om hende og høre om hendes sidste Dage.

Dette gjorde Sune; og Ugedagen efter red Herløg med to af sine Svende ind paa Østergaard.

Ogsaa Herløg længtes efter at tale med nogen, som havde kendt hende og haft hende kær. Thi den bestandige Tavshed i den store Gaards tomme Hal var som en stum Anklage, der tyngede ham lig en Mare.

Da Absalon første Gang saa den Mand Ansigt til Ansigt, som uden eget Vidende havde haft hans Skæbne i sin Haand, og hvem han nu

mistænkte for saa ond en Daad, samlede han al sin Kraft og traadte ham aabent og tillidsfuldt i Møde.

En Skygge jog over Herløgs hærgede Ansigt; thi han havde Angst for hvert et fremmed Aasyn; men da han skottede til ham for at se, hvad den fremmedes Øjne forraadte, saa mødte han Absalons Blik, der saa koldt og fjærnt paa hans, som var hans Tanker langt borte.

Mens de spiste, var der ingen, som talte, uden Absalon. Men Sune og Herløg sukkede hørligt over Bordet til hinanden, som om de førte en ordløs Samtale om det samme ene Emne.

Sidenhen, da Fadene blev baaret ud, og de drak over Bord sammen, løsnedes Sunes Tunge.

Jo mere han drak, des blødere blev hans Stemme. Han drog alle gamle Minder frem, fra dengang hun løb rundt som Barn, indtil hun drog fra Gaarde som Abbed Vilhelms Gæst. Tilsidst flød Taarerne ustandseligt fra hans runde Øjne.

Herløg sukkede og stønnede, men i Stedet for Taarer kom hans Næse i Vand, saa han idelig maatte snøfte og viske sig om Tippen.

Imedens veg Absalons Øjne ikke fra hans Ansigt. For hver en Trækning af Sorg eller Gru, som løb over de røde Kinder eller rynkede det hvide Ar i Panden over de sammentrukne

Bryn, gjorde han sig hemmeligt Regnskab og vejede dem paa den Mistankens haarfine Vægt, som han bar i sit Sind.

Da Sune endelig gav sig til at tale om den ufattelige Daad, hun havde øvet: at hænge sig hen til evig Fordømmelse i selve Guds Hus, da saa Absalon Rødmen svinde af Herløgs Kinder, mens Blikket stirrede hjælpeløst ud til Siden, som veg det for et grufuldt Syn, der trængte sig paa. Da saa han hans Haand skælve, der han hastig førte Stobet til Munden for at svælge sit Sinds Vaande ned med den stærke Drik. Og Absalon var sikker i sin Sag.

Bispen brød op, mens det endnu var høj Dag. Men da de skulde skilles paa Vindebroen, saa bad han Herløg slaa Følge for at vise ham den faste Borg, som han havde bygget paa Holmen, sig selv til Bolig og Byen til Værn.

De gik over Torvet og Kirkegaarden, til de naaede Lille-Kongebroen. Thi Absalon vilde, at de skulde gaa den smukke Tur rundt langs Byens Planker i det skønne Vejr.

Mens de gik under de høje Pile, mindedes Absalon den Gang, han gik her med Margrethe.

En dump Vrede skød op i ham. Hans Haand søgte uvilkaarlig til Sværdhæftet; men han beherskede sig og gik roligt ved hans Side.

Det var, som om noget af hende dvælede

i Luften omkring dem under de slanke Træer; det hørtes af Herløgs stønnende Aandedræt og den idelige Snøften, at ogsaa hans Hu var bunden af den samme Tanke.

Nu drejede de forbi Pilegaarden; og endelig naaede de Pustervig med dens høje Siv.

Absalon gik tæt til det sumpede Vand. Mens hans Haand brød en af de lange Dunhammere, som svajede foran dem, sagde han stille, som gav han Svar til den andens uudtalte Tanke:

— Sandelig, Herløg Esbensen, svært har det været for Jer at klynge den Kvinde op, I engang har elsket.

I det samme vendte han sit Blik fuldt og stort og sikkert vidende imod Herløgs.

Men denne slog ud med Armene, som ramtes han af et Slag. Blodet for ham voldsomt til Hovedet; Øjnene flakkede uden Blik. Læberne skiltes og bevægede sig skælvende, men der kom intet Ord. Tilsidst rystede han over hele sin svære Krop, saa Knæene vaklede under ham.

Da tog han sig sammen med sin yderste Kraft. Han famlede efter sit Sværd; men da han saa Absalon fast og kampberedt imod sig, gyste han for Døden, som tilkom ham, og greb hans Arm:

— Herre, om I vil spare mit Liv, da giver jeg Halvdelen af mit Gods til Eders Kirke.

Absalon tav; men nu — nu endelig — slap han alt sit Had, sin Foragt, sin Vrede mod den bævende Synder løs i sit Blik.

Dræbe ham? — støde ham ned?

Hvor ussel en Hævn, hvor ringe en Trøst!

Medens hans mørke Blik vedblev at hvile paa Herløgs, som martredes derunder, saa han næppe kunde staa, tav han bestandig.

Da kastede Herløg sig ned paa Knæ og kyssede hans Kjortelflig.

— Herre, om I vil spare mit Liv, da skænker jeg hele mit Gods til Eders Kirke og drager til det hellige Land, som jeg staar og gaar. Ingen rolig Time har jeg haft siden hin Nat — jeg vilde det jo ikke — jeg vilde jo ikke hendes Død.

Nu brød det i det store Legeme. En tung og stønnende Hulken arbejdede sig op fra Brystet og trængte med saadan Vælde ud af hans Hals, at Læberne vrængedes af Smerte.

Da sagde Absalon endelig:

— Dræbe Jer? — Det er kun en ringe Straf for den, der kender Livets Bitterhed. — I vilde det ikke, siger I? — Saa bekend mig da her, som i Skriftestol, hver Tanke, hvert Ord, hver Gerning, der var Jer imellem. Men skjuler I blot den lønligste Flig, da skal ikke en af Helvedes Pinsler gaa Eder forbi, da skal hvert usandt Ord svide Eders Lever og Hjærte i den

evige Ild, saa sandt Gud har givet mig det høje Kald, jeg beklæder.

Da satte Herløg sig ved Kanten af Vejen; og nu bekendte han alt, som det var hændet og sket. Og da han var færdig, da græd ogsaa Absalon ned i sit Skød; og han var længe tavs.

Men inden de skiltes, havde Herløg skænket Halvdelen af sit Gods til lige Deling mellem Margrethes Fader og Kirken; og Dagen efter drog han hemmeligt for alle som vandrende Ridder til det hellige Land for at bede om Naade.

Menig Mand havde alt i et Aar dyrket Margrethe Sunesdatter som en Helgeninde. Og nu da det kom for en Dag, at hun, der jordedes uden Bøn og Velsignelse ved det aabne Hav som den usleste Misdæder, var død uskyldig for sin Ægtemands Vold, stævnede Absalon Præsten i Karise til Møde i Havn med Abbederne fra Roskilde, Ringsted og Sorø.

Da den gamle Præst her havde berettet sine Embedsbrødre om hendes retfærdige Vandel, enddog hun var fristet i sit Hjærte af lønlig Elskov, som hun havde røbet det i Skriftemaal, og da Absalon havde tilføjet, at han havde kendt hende bedre end nogen og borgede for, at hun var død som en Martyr for sin og en andens

Saligheds Skyld, saa blev det vedtaget, at hendes Lig skulde optages af den usle Grav og skrinlægges med den største Hæder i Vor Frue Kloster Kirke i Roskilde.

Samtidig vilde man sende Brev og Bud til Paven i Rom om at give sit Minde til hendes Kanonisation. Men selv om det ikke skulde lykkes at opnaa denne højeste Ære, fordi den romerske Stol vilde mene, at hendes Gerninger var for faa og for lidet kendte, saa skulde hun til alle Tider nævnes paa Sjælland som den hellige.

Absalon forkyndte, at han af sine egne Midler vilde rejse et Kapel over hendes Grav i Stranden. En Tredjedel af alt, hvad der ofredes paa dette Alter, skænkede han til Vor Frue Kloster i Roskilde, hvor hun selv saa ofte havde været paa Besøg, hvor hendes Moder og Absalons Fastre endnu levede. Endvidere skænkede han Klostret de rige Kirker i Sengeløse og Gadstrup. Og endelig stiftede han en Kollekt, som skulde bære hendes Navn til evigt Minde. Denne Margrethe-Kollekt, til hvilken tolv østsjællandske Herreder havde at bidrage, skulde komme Vor Frue Nonner til gode og til alle Tider anvendes efter deres Bestemmelse.

Alt Arbejde i Havn hvilede, og Nikolaj Kirkes Klokker kimede over Sund og By, da Absalon

drog med Sune Karlssøn, sine Huskarle, komne hid fra Roskilde, og sit Følge af Munke og Præster, stævnede sammen fra hele Stiftet, gennem Engene, over Solbjerg Bakke ad Køge Landevejen for at samles med Almuen fra de omliggende Herreder og Sogne ved Margrethes Grav.

Langsomt bevægede Processionen sig frem; og da man endelig naaede Graven, stod Strandkanten fuld af Almuesfolk, som blottede Hovederne og knælede ned.

Absalon gav Tegn til at standse; og medens Præster og Munke samlede sig i en Halvkreds om den forpjuskede Pil, gik han og Sune alene hen til Graven.

De knælede ned og bad længe. Almuen, som trængte sig nysgerrigt sammen i Strandkanten, saa, at Biskoppen græd i sine Hænder; og da han endelig rejste sig, plukkede han den eneste Rose, som endnu var tilbage, og stak den ind i sin Kaabes Ærme.

Derefter gav han Tegn; og nu samlede Præster og Munke sig i Rundkreds om Graven og sang en hellig Lovsang, mens Dødegraveren fra Karise og hans Medhjælp forsigtig kasted' Jorden til Side.

Da Spaden endelig fik fat i en Flig af Ligets Kjortel, vendte Sune og Absalon sig bort. De taalte ikke at se hende, som de havde elsket

højest paa Jorden, i Ødelæggelsens Vederstyggelighed.

Medens en frygtelig Liglugt steg op i Luften omkring de syngende Munke, der lukkede Øjnene for det rædselsfulde Syn, rensede Dødegraveren Liget for Jord. Derpaa vaskede de det, skønt Kødet havde løst sig fra Benene, saa godt de formaaede med det Vand, de i Forvejen havde baaret hid fra Stranden; men det kunde ikke hindres, at nogle Kødklumper tabtes og faldt ned i Graven.

Da de endelig svøbte Liget i det kostbare Linned, som Absalon havde skænket, saa løste den venstre Arm sig og gled ned; thi ved Dødsfaldet paa Kirkeloftet var Armbenet brudt strax ovenfor Albueleddet.

Dødegraveren sprang ned i Hullet og samlede Armen op tilligemed de andre Kødstumper. Han lagde dem i Linnedet oven paa Liget; og nu sænkede de det alt i den Kiste, som de havde baaret hid.

Nagler blev slaaet i, mens Munkene sang. Og der Brødrene fra Abbed Vilhelms Kloster løftede Kisten og gik fra Graven, fulgte alle efter i Rang og Følge. Men nærmest efter Kisten gik Absalon og Sune.

Munkene tændte deres Fakler og ordnede sig foran, to og to. Saaledes skred det store Tog med Hellig-Margrethes Levninger langsomt frem ad Vejen til Roskilde.

Vidt ud over Marken lød Munkenes Sang; og hvor Toget drog forbi, standsede Bonden sin Plov, blottede Hovedet og knælede ned.

Absalon blev i Roskilde Vinteren over.

Fra Bispegaarden gik han ofte til Vor Frue Kloster og talte med sine Fastre, Mogga og Margrethe. De mindede ham om hans Fader og Barndomsdagene paa Fjalneslevlille.

Hver Morgen knælede han ved Margrethes Grav i Klosterkirken. Han følte, at hun visselig kunde se ham, hvor hun færdedes nu. Og det styrkede ham til den Kirkegerning, der ikke længer havde hans Hu som i gamle Dage.

En Dag i Fastens Begyndelse kom der store Fremmede til Byen.

Det var de Afsendinge, som Æskild havde skikket fra Lund. De vendte tilbage i Samdrægtighed og Følge med Absalons Sendebud; thi Paven havde forenet dem under en Legat, ved Navn Gallandus, som sendtes med dem for at forkynde Absalon den hellige Stols Vilje og iklæde ham Palliet.

I Kirken oplæste Gallandus et paveligt Brev, som paalagde Absalon at modtage Ærkebispevielsen under Straf af Kirkens Ban. Men samtidig blev det tilstaaet ham af sær pavelig Naade at beholde Roskildebispestol.

Da Absalon sidenhen kom i Enrum med

Kardinalen og spurgte ham paa Latin, om Paven havde læst det hemmelige Brev, han havde medgivet sine Mænd, da overantvordede Legaten ham endnu en Skrivelse fra hans Hellighed selv.

Stor er den Synd — stod der i Brevet — at du har baaret en Kvinde i dit Hjærte og taget hende i Favn; men end større er den Synd, at du har begæret at løses af de Baand, som Gud Herren selv har bundet dig med. For den første Synd har alt Ærkebiskop Æskild givet dig Aflad; men for den anden og tungere kan ingen uden Vi selv, som har de hellige Nøgler i vor Varetægt, befri din Sjæl. — Saa har Vi da til Bod lagt saa stor en Gerning paa dine Skuldre, at du i din Person maa forene, hvad to næppe magter. Efterdi du formastelig begærede at løses, har Vi bundet dig med dobbelt saa stærke Baand som forhen. Paa det at du skal vide, at kun i samme Maal, som du bindes her, vil din Sjæl blive løst hisset.

Da bøjede Absalon sit Hoved i Lydighed. Han drog til Lund og annammede Palliet af den pavelige Legat.

Men der han for første Gang klædte Ærkebispestolen og følte den dobbelte Hue paa sit Hoved, der det samlede Kapitel nærmede sig, en for en, bøjede Knæ, svor ham Lydigheden og kyssede Ringen med den store Sten — da

gik hans Tanke tilbage til hans Barndomshjem, — da huskede han, hvor ofte Signe nævnede det med Harme, at Tokes Æt havde fostret to Ærkebisper, men Fjalnes ingen, — da mindedes han sin Faders Ord om den Gerning, som ventede ham, — da tænkte han paa hin Dag i Ringsted Kirke, da han saa Æskild for første Gang og hans Hjærte bankede ved Tanken om at stræbe efter saa ophøjet et Maal.

Absalon smilede i sit Hjærte over Livets bitre Spøg og Menneskets underfulde Skæbne.

Nu det var naaet, det store Maal — nu lagdes det paa ham som den tungeste Byrde, nogen Mand kunde bære.

Nu da Fjalnes Æt gennem ham havde naaet den store Sejr — nu ramte den ham som en Straf — en Bod for Synd imod den hellige Kirke.

Men i det samme steg en forunderlig Klarhed frem i hans Sind. For første Gang i lange Tider faldt der Ro og Ligevægt over hans Tanker. Som var han vendt hjem fra en Langvejsfart og nu gensaa de gamle, kendte Steder, saaledes faldt hans Tanker til rette og følte sig atter hjemme.

Han havde vaklet og tvivlet og tvivlede end, om hvad Guds og Kirkens var. Som ærlig Mand havde han bekendt og skriftet og erkendt sig uværdig. Nu var Ansvaret taget fra hans

Skuldre. Guds Statholder paa Jorden, enddog han kendte hans Hjærtes hemmeligste Tanker, havde taget det paa sig og sat ham, der havde vist sig utro i det mindre, til at vogte det større.

Saa vilde han da trofast røgte det Kald, som gjorde ham til Herrers Herre, til Tjeneres Tjener.

Om han tvivlede selv, da vilde han kræve Tro af andre. Om han vaklede selv, da vilde han tvinge andre til at staa fast. Thi han røgtede den Herres Kald, som ikke ænser For og Imod, men favner dem begge, paa det at hans Rige kan have Fremgang under alle Kaar.

Aldrig vilde han slette af sit Hjærte Mindet om hende, der havde lært ham, hvad Livet er. Han vidste nu, at Gud spurgte ikke smaaligt om Hvad og Hvori, men kun om Hvorledes. Det galdt om at være stærk og fri nok til at leve sit Jordeliv helt og fuldt og endda ville Guds Rige.

— Baade-Og! — Vi faar at se, hvad Livet bringer!

Det var Abbed Suger's Ord til ham i hans første Ungdom.

Saa havde Livet dog bragt det tilsidst — det store, levendegørende, Ligevægt virkende Baade-Og; den Livets store Kunst, som kun

saare faa evner at øve uden at tage Skade paa Sjælen.

Men over Ærkebispestolen i Lund lod Absalon ophænge et stort Crucifix, paa det at der ikke skulde knæles for Mennesket Absalon, men for den korsfæstede Gud, for hvem alle er lige.

XXIII

Æskild beskikkede sit Bo i Lund og tog Afsked med sine gamle Domherrer, som havde været tilsammen med ham i saa mange Aar. Derpaa drog han over Sundet for at søge Skibslejlighed til Slesvig.

Da Vagten fra den nye Borgs høje Taarn forkyndte, hvem der var i Farvandet, gik Absalon med alle de Huskarle og Klerke, som han havde hos sig paa Borgen, ned til Færgestedet ud for Endebroen for at modtage den høje Gæst.

De forbavsedes alle over den Forandring, der var foregaaet med Æskild siden Kirkemødet i Lund, da han nedlagde sit Embede.

Den gamle Mand, som før havde baaret Hovedet højt paa sine brede Skuldre, var sunken helt sammen. Det saa ud, som var hans Arme bleven længere. De rakte ham helt til Knæene for den bøjede Ryg. Ogsaa hans Ansigt var faldet ind, og Trækkene var stive som Linjerne i en Maske.

Da han fik Øje paa Absalon, strakte han sine Arme hilsende ud imod ham. Men da den nye

Ærkebiskop vilde hjælpe ham op af Baaden, afslog han det og tog sin Kapellans Arm. Da han endelig var naaet op paa Brinken, bøjede han Knæ og kyssede Ringen paa Absalons Finger.

Æskild var Absalons Gæst paa hans Borg i tre Døgn. Mest sad han inde i Hallen og talte med sin Efterfølger om gamle Dage. Atter og atter kom han tilbage til Slægtens Fortid; og da bad han Absalon, som han havde gjort det i Lund, om ikke længer at nære noget Ætnag.

— Fjalne og Toke blev ét i os! — sagde han — Er det ikke saa, kære Frænde?

Da Absalon forsikrede ham, at han ikke bar nogetsomhelst Nag, og at han bestandig vilde være lige trofast mod alle Efterkommere af de to Grene, saa svarede Æskild ham med Gammelmands Graad og bad ham tilgive sig, hvad ondt han havde handlet imod ham i Aarenes Løb.

Om Natten kunde Æskild ikke sove. Han plagedes baade af Helvedesild og Pine i Benene, der var saa stive, at de næsten var lamme. Og eftersom det var hen paa Vinteren, saa kunde han ikke faa Varme i sin Krop.

Da lod Absalon lave en Trækiste, hvori der boredes Huller. I den lagde han en stor Teglsten, som var hedet paa Ovnen. Kisten lod han lægge ved Fodenden i Æskilds Seng. Dette

bekom den gamle saa vel, at han baade fik Søvn og Lindring for sine Smerter.

Absalon gav Æskild et af sine egne Skibe til Overfarten. Selv fulgte han med for at vise ham den sidste Ære, nu han forlod sit Fædreland for bestandig.

For desuden at bevidne Æskild sit Venskab vilde han forære ham en kostbar Sølvskaal, som havde været hans Faders. Men Æskild afslog det.

— Min Hu staar ikke længer til Guld og Sølv — sagde han — men ene til den Ære, der kan vindes hisset — og lidt efter føjede han til: — kun altfor længe har Livets Hoffærdighed tvunget mig.

Da Skibet sejlede ind i Slesvig Fjord, kom Valdemar ridende ned til Skibsbroen med alle sine Mænd. Ogsaa han vilde bevise sin engang saa mægtige Modstander den sidste Ære.

Da Æskild saa den store Mængde, der kom for at byde ham Farvel, faldt han sammen i sin Kapellans Arme, mens Taarerne styrtede ud af hans Øjne. Thi først nu følte han ret, hvad Afskeden betød. Aldrig mere skulde han mødes med disse, som i vexlende Hændelser havde haft hans Vrede og hans Venskab.

Det var, som forkyndte de ham Dødens Nærhed.

Han kom dog snart til sig selv igen. Men da Absalon frygtede, at den gamle var for svag

til at ride, saa lod han skaffe en Karm, at han i den kunde gøre den lange Rejse til Clairvaux.

Da han endelig sad til rette, og Hestene sparkede utaalmodigt i den sandede Jord, saa aabnede han sine rystende Arme og kaldte dem hen til sig, en og hver, for at tage dem i Favn.

Valdemar var den første. Æskild vilde rejse sig i Sædet, men kunde ikke. Saa lagde Valdemar sin Kind op til ham, at han kunde kysse ham til Afsked.

Og hver den, han tog i Favn og kyste, ham velsignede han og lovede at bede for hans Sjæls Frelse. Alle undrede sig over den store Kærlighed, som endnu sad tilbage i den gamle Mand, hvis voldsomme Mund og hæftige Ord saa ofte før havde jaget Skræk i dem.

Hans gamle Huskarle og hans Svende, lige ned til den simpleste Hestedreng, havde fulgt ham med Skibet. Nu stod de udenfor Byens Planker og saa efter Karmen, som bar deres Herre bort.

De mindedes alt godt og ondt, de havde nydt hos ham; og ikke ét Øje var tørt ved Tanken om, at de aldrig skulde se ham mere. Det var, som førte den Karm ham lige lukt ind i Døden.

Da Absalon holdt sit Indtog i Skaane som Ærkebiskop, blev han modtagen med Leveraab, hvor han red frem.

Men Glæden var kun stakket; thi medens Sagerne i den gamle Ærkebiskops senere Aar var gaaet, som de bedst kunde — ingen Afgift betaltes, og Kirkerne fik Lov at forfalde — saa havde Absalon foresat sig at gøre sin Pligt til det yderste.

Han lod da forkynde paa det første Ting, han stævnede sammen, at der for Fremtiden skulde betales Bispetiende ligesom paa Sjælland, samt at de menige Præster skulde gøre Indberetning om, hvad der maatte bygges op paa Kirkerne.

Som Ærkebiskop af Lund havde Absalon nu ikke mindre end sexogtredive Len af bortgive. Og da Skaaningerne var ham bekendte for Oprørslyst og Selvraadighed, saa gav han en Del af Gaardene til sjællandske Herremænd, paa hvis Troskab han kunde lide. Men herover harmedes de skaanske Herrer og satte ondt for Ærkebispen og hans Lensmænd hos Almuen.

Da Præsternes Indberetninger var modtagne, blev nu Bønderne stævnede sammen, og Absalons Lensmænd forkyndte, hvad de havde at gøre for at bøde paa de gamle forfaldne Kirker og for at staa bi ved nyes Opførelse.

Menigmand havde aldrig i Æskilds Tid haft saa meget Arbejde at udføre paa en Gang. Dag efter anden maatte de til Skovs og fælde Træ

til Tømmer, der ofte skulde flaades sammen langvejsfra.

Eller de stævnedes sammen ved Fjældranden for at bryde Sten; og Dage igennem maatte de sidde bøjet med Mejsel og Hammer for at hugge den haarde Kamp i Firkant til Kirkemur.

Sidenhen skulde Stenene slæbes paa Ryg eller køres til Byggestederne — og det skete stundom midt i Tøbruddets Tid, da Vejene var ufremkommelige.

Imedens Ærkebispen var paa Togt med Kongen, anstrængte hans Lensmænd sig for at fuldbyrde hans Vilje og kappedes om at have alt til rede for deres nye Herre, naar han vendte tilbage.

Men Almuen knurrede højlydt, naar de mødtes i Skov; og snart gik der hemmelige Budskab imellem dem om at slutte sig sammen mod de fremmede Herremænd.

Da Absalon vendte tilbage til Skaane og hørte, hvorledes det stod til i Landet, saa stævnede han til Landsting i Lund. Der hændte da, hvad der ikke var sket i Mands Minde, at alle Almuesmændene mødte væbnede.

Deres Fortaler frembar Klager over det haarde Arbejde og de fremmede Herremænd; og imedens slog de menige Mænd paa Sværdet for at give hans Ord Vægt.

Absalon stod op for at tale; men da han ikke kunde faa Ørenlyd for den rasende Mængde,

saa stævnede han dem til at møde i tre Hold efter Herreder.

Medens han nu den første Dag forhandlede med Sønderskaaningerne, saa rygtedes det, at de øvrige Hold havde rottet sig sammen, og at Budstikken gik fra Hus til Hus og stævnede hele Almuen til at møde ved Hvidkilde.

Absalon hævede da Tinget og drog til Ærkebispegaarden Söfdö med alle sine Huskarle. Herfra sendte han Bud til de stridige Skaaninger; men hans Bud blev ilde modtagne.

En af Almuens Hovedmænd, Peder Lange, stod op og sagde, at Almuen var til Sinds at forsvare deres Frihed og Ret med Sværd. Andre mente, at Absalon var bange, siden han ikke selv kom ud til Møde med dem; og tilsidst blev man enige om at søge til hans Gaard paa Söfdö for at lægge den øde.

Der de nu kom dragende med Huj og Skraal, aabnedes Gaardens Port, og Absalon viste sig med alle sine Præster og Klerke.

Han var klædt i fuldt Ornat; og foran sig lod han bære Korset, som det var Ærkebispens Ret.

Da turde de ikke komme ham nær; og alt, som han drog frem imod dem, saa blev de bange for hans hvasse Øjne og flygtede til Skovs. Dog næppe var Absalon derefter dragen til Lund, før de vendte tilbage og plyndrede Gaarden.

Absalon indsaa, at hans Huskarle var for faa

til at yde Modstand mod hele den skaanske Almue. Han drog derfor til Øerne og fandt Kong Valdemar paa Samsø, hvor han færdedes for at jage.

Kongen blev rasende, da han fik Besked om Bøndernes Opstand, og afsendte strax et Brev til de skaanske Styresmænd, hvori han truede dem med sin Vrede.

Brevet blev oplæst paa Tinge. Men saa ophidset var nu Almuen, at de besvarede det med Haansord og enedes om at afskaffe alle kongelige Skatter og Afgifter. De forsvor derhos nogen Tid at ville give Bispetiende og vedtog at skikke Bud til alle skaanske Præster om, at hvis de paa egen Haand uden at bryde sig om Bisp og Konge vilde øve Gudstjeneste, saa kunde de jo tage sig Hustruer igen som i gamle Dage og i det hele opføre sig, som det lystede dem.

Da Høsten var forbi, gik Valdemar med en Hær i Land i Skaane ved Helsingborg.

Fiskerne samlede sig ved Stranden, der Kongen gik fra Borde, og hilste ham ærbødigt. Men da Absalons Sikb roedes frem og lagde til, saa raabte En, at det var Ærkebispen, og nu greb de til Sten og dængede ham og hans Skib til, medens Bønderne kom løbende oppe fra Land for at være med.

Kongen truede dem, til de holdt inde, men

saa snart han var kommen i Land, spurgte han dem, hvad de havde at klage paa.

Da stod Peder Lange frem og sagde, at de bøjede sig alle for Kongens Naade, men Absalon og hans Lensmænd vilde de ikke taale iblandt sig; thi de havde krævet Afgifter og personligt Arbejde, som aldrig var spurgt i Æskilds Tid; og nu sandedes det, at det var en stor Ulykke, der var sket den menige Mand, da han, der var som en Fader for dem alle, lagde Staven ned og drog til fremmede Lande.

Dertil raabte alle Fiskere og Bønder Jaord. Og mange af dem viskede sig om Øjnene ved Tanken paa deres gamle Herre.

Jyder og Fynboere i Kongens Følge raabte nu op, at de skaanske Mænd havde Ret: Det var ubilligt at lægge Skaaningerne mere paa, end de hidtil havde kendt.

Dette sagde de, fordi de undte Absalon ilde og vilde betale ham tilbage — nu de tænkte, han var i Knibe — hver Gang han havde talt dem imod og tvunget dem til Følge, naar de paa de vendiske Togt søgte at fremme deres egen Vilje.

Absalon stod frem og erklærede, at det ikke var Stedet her at føre Underhandlinger med oprørske Undersaatter.

Han vilde drage tilbage til Helsingør. Der kunde saa Almuen sende sine udvalgte Mænd til ham og bevise deres Klages Sandfærdighed.

Hvis der da af hans Lensmænd var begaaet nogen Uret eller noget Overgreb under hans Fraværelse, saa skulde det blive bødet; men Bispetiende, saa og det skyldige Arbejde til Kirkers Opførelse og Istandsættelse vilde de komme til at udføre, hvad der end skete.

Almuen turde ikke sætte sig imod Absalons Opfordring, hvortil Kongen gav sit Samtykke.

I Helsingør blev da nu de skaanske Ordførere stævnede til Tinge. Men da det viste sig, at ingen af de fremførte Klager kunde bevises, og at Sendemændene tilsidst ikke havde andet at sige, end at — om det nu var Ret eller ej — Skaaningerne ikke var til Sinds at betale Bispetiende eller gøre Kirkearbejdet, saa var Absalons Taalmodighed til Ende; og han affærdigede de skaanske Mænd uden nærmere Besked.

I Begyndelsen af det nye Aar lod Ærkebispen stævne til Landemode i Lund. Han sendte Saxe Klerk derover med Befaling til de i Domkirken forsamlede Præster at lukke deres Kirker; thi nu lagdes der Ban over det oprørske Stift.

Ingen Klokke maatte lyde i det hele skaanske Land. Ingen Voxlys maatte tændes for Alter. Alle hellige Billeder skulde tilhylles, som var Gud død iblandt dem.

Ingen maatte begraves i kristen Jord og ingen Messe holdes. Skriftemaal maatte ikke tilstedes uden paa aaben Mark, saa alle kunde se og høre derpaa. Børn maatte døbes, dog uden

Sang og Bøn; men ingen sidste Olie maatte gives en døende. Saa maatte og intet Kvæg signes og intet Par vies for Gud.

Udenfor Domkirken havde, medens Bansættelsen forkyndtes de forsamlede Præster, Almuen givet Møde.

De var alle bevæbnede og raabte i stor Ophidselse gennem Kirkens Vinduer ind til Præsterne, at de skulde bryde sig fejl om Ærkebispens Ord. De var rundne af skaanske Mænd som Almuen selv og skulde ikke lade sig sige af fremmede Prælater og Bisper.

Om de vilde høre Almuens Ord og slutte sig til deres egne Landsmænd, da skulde de hverken behøve at frygte Bisp eller Pave. Hustru maatte de tage sig efter eget Tykke og føre sig op med Liv og Lyst, som det huede dem bedst.

Men om de adlød Ærkebispens Bud, da skulde de jages med Skam af deres Gaarde og Klostre, hver og én. Thi det var ikke Bispen, men Almuen, der lønnede dem; og om de ikke gjorde Gavn for Føden, saa havde man dem ikke nødig og skulde vel vide at klare sig uden dem som i de ældgamle Tider, da Kristendommen endnu ikke varført i Landet.

Præsterne turde imidlertid ikke lytte efter deres Ord; thi de, som var utro i deres Hjærte, vidste, at Saxe Klerk vilde berette alt, som det var, og da havde de Absalons mægtige Vrede at frygte.

Landemodet opløstes. Saxe tog ind paa Ærkebispens Gaard, og Bannet, som han havde forkyndt, hvilede tungt over Skaane.

Kvinderne græd, naar de saa de lukkede Kirker; aldrig lød Aveklokkerne, som de var vant at høre hver Morgen, Middag og Aften.

Ingen Synder blev forladte. Søn maatte jorde sin Faders dyrebare Lig uden Præst og Sakrament.

Unge Folk kunde ikke komme tilsammen i retmæssig Brudeseng. Thi var end Pigen villig til at give sin Ære uden Kirkelov, saa gav dog hendes Forældre ikke deres Minde dertil, at ikke Brudgommen, om der senere kom noget paa, skulde sige med Sanden, at der ingen ret Vielse havde været dem imellem.

Værst var det dog, at Kvæget hist og her faldt dødt om paa Jorden for ond Forgørelse. Thi ingen kunde faa sin Ko signet mod Troldskab og Fjenders onde Øjne.

Saaledes gik det nogen Tid, indtil endelig Almuens Hovedmænd forenede sig med de menige Præster om at sende Bønnebrev til Absalon, at han vilde unde dem Herrens Velsignelse paa ny. De lovede at underkaste sig Ærkebispens retmæssige Dom, hvis Kirkerne atter maatte blive aabnede, og han selv vilde komme til dem.

Absalon hævede da det tunge Ban og drog,

nu Fasten var for Haanden, selv til Lund for at indvie de hellige Oljer.

Valdemar gjorde ham Følge, men tog kun nogle Sjællændere med sig, at ikke Jyder og Fynboere atter skulde komme Absalons Sag paa tværs.

Medens Absalon sad i Lund, hvor han havde Valdemar til Gæst, lagde Almuens urolige Hoveder paany onde Raad op.

Aldrig havde Lejligheden været bedre, mente de, end nu da Konge og Ærkebisp var samlet til Stede med ringe Følge, til at slaa de to store Fluer med ét Smæk. Det vilde være en Daad, som vilde spørges viden om til alle Tider.

Hemmeligt strømmede Almuen sammen. Fra Skaane og Halland kom de ilende, stærkt væbnede. Og da alle var samlede i Skoven, gik de pludselig frem imod Lund for at overrumple Kongen og Ærkebispen.

Men Valdemar drog dem i Møde i Spidsen for sit ringe Følge; og skønt Absalon bad, at han vilde nøjes med at bruge Kæppe imod de uerfarne og af Hovmod forblindede Mænd, saa svor han, at de skulde bide i Græsset eller overgive sig. Var de end aldrig saa forblindede, saa var det dog Mennesker, han sloges med, og ikke Hunde.

Slaget stod paa Dysiebroen ved Anneløf.

Længe var Sejren uvis; men paa det sidste fandt Absalons Ryttere et Vadested. De faldt Bønderne i Ryggen; og de, der ikke druknede i Aaen under Flugten eller overgav sig og bad om Naade, blev fældede.

Valdemar drog Landet rundt, krævede Gidsler og Bøder; og Mindet om det blodige Slag levede siden fra Slægt til Slægt mellem Bønderne.

XXIV

Efter at den skaanske Opstand endelig var kuet, drog Absalon, som Ærkebispens Pligt var, Landet rundt hos sine Bisper og Abbeder.

Da han kom til sin gode Ven og Frænde, Biskop Toke af Børglum i Vendsyssel, hvem han ikke havde talt med længe, saa dvælede han hos ham i nogen Tid; og sammen snakkede de om gamle Dage.

Saaledes kom Talen ogsaa paa Prins Buris, der nu paa ellevte Aar bar sin grufulde Skæbne.

Toke sagde, at han fra Provsten for Augustiner Domherrerne i Vestervig Kloster nylig havde hørt, at det lakkede mod Enden med den blinde Prins; han følte selv, at han snart skulde dø; og nu var det hans ængstelige Bekymring, at Kong Valdemar skulde erindre sit Løfte, at han maatte jordes i Graven hos Liden Kirsten.

Absalon mindedes det underfulde Smil om hans Mund, der han knælede ned for Valdemar og bad. Skønt saa mange Aar var forløbne, bluedes han end paa sin Fosterbroders Vegne

over den frygtelige Daad; og han besluttede, at han selv vilde skaffe Buris den sikre Trøst, at hans Ønske visselig skulde opfyldes; thi saaledes betaltes en ringe Del af den gamle Gæld.

En stormfuld Novemberdag red Absalon med sine Mænd til Vestervig.

Da han nærmede sig Stedet, lod han sit Følge blive tilbage i Kroen og red alene op imod Klostret, hvis Taarne synedes i lang Afstand.

Den skarpe Nordvestenvind førte Gusen fra det nære Hav ind over Landet, saa at Væden drev ned ad hans Kind, og hans Øje blændedes. Fint Sand trængte ind i hans Næse og Mund og sved i Huden.

Himmel og Jord stod i et eneste mægtigt Graat for hans Blik. Og det drønede fra Havet som af hundrede fjærne Ryttere over en tung Bro.

Absalon mindedes den Aften, han gik fra Møllebroen ud over de side Enge, ned imod Stranden og mødte Margrethe.

Ogsaa den Aften blæste det en Storm, stærk som den i hans eget Indre. Da var det, han holdt hende i sine Arme for første Gang.

Havde han anet, hvad der vilde ske sidenhen, da skulde han ikke sluppet hende.

Han levede den om igen — den stærke

Stund. Han følte hendes bløde Legeme i sine Arme, mærkede hendes varme Aande mod sin Kind. Saa stærkt føltes det pludselige Savn, at det var, som om Hjærtet i Krampe drog alle sine Traade sammen, og han bøjedes over Hestens Hals.

— Margrethe — Margrethe! — stønnede det viljeløst fra hans aabne Mund, mens hans Øje stirrede frem uden Blik.

Da gjorde Hesten et hastigt Spring til Side og stod saa stille; men den rystede over Halsskindet og trippede med Forbenene af Skræk.

Absalon vaagnede af sine Tanker og drev Hesten frem. Den gjorde et krampent Sidespring; saa stod den atter og rystede, mens den drejede Hovedet hen imod det mørke Klostertaarn.

I det samme lød der en dæmpet Raslen gennem Blæsten.

Absalon saa efter Lyden, men kunde intet se.

Da raslede det atter ved Taarnets Fod. Hist henne saa han et rundt Hul i Muren. Men hverken Hunden eller den Lænke, som den raslede med, kunde han se.

Atter drev hañ paa Hesten; men den flyttede sig kun trippende og rystende til Side med Bagbenene uden at ville frem.

— Hunden er løs! — tænkte han og spejdede rundt imellem Kors og Sten bag Kirkediget der-

inde, hvor Græsset groede højt under Pil og Røn.

Da raslede det stærkt i Hullet. Det bevægede sig i Murpillens halvmørke Skygge. Nu kom det frem.

Men hvad var det —?

Hundens Lød var hvid — og Haaret hang i Tjavser langt ned over dens Ører, der den kravlede møjsommeligt frem af sit Hul.

Men da den rejste Hovedet og satte sig paa Hug, da var det et Menneske, som sad der og dukkede sig mod Blæsten.

Et Menneskehoved var det, hvis hvide Haar fløj som Blaar i Vinden, — hvis lange af Smuds og Slim sammenfiltrede Skæg viftede som en Halmvisk ud til Siden for den Vind af Nordvest.

Et Menneske sad der som et usseligt Dyr og støttede de lange Arme mod den vaade Jord.

Absalon klappede sin Hest paa Halsen og fik den lokket frem langs Diget imod Vinden. Men Dyret tog ikke sine Øjne fra det sørgelige Syn.

Da Absalon kom nærmere, saa han, at det virrende Hoved var skaldet over Issen af at skure sig frem imod Muren over Hullet.

Nu rejste han sig, Menneskehunden. De lange Arme famlede efter Kæden, som laa smeddet fast om hans højre Ankel. Han løftede

Kæden over Arm; og nu slæbte han sig frem gennem Græsset med krummede Knæ. Hvor han gik, var der traadt Sti af daglig Gang. Foden, der bar Lænken, slæbte efter ham; og han sank i den Side for Vægten.

Nu vendte han Ansigtet imod Vejen. Men intet Øje, kun en aaben Mund med et Smil, hugget i Sten, stirrede ud imod Rytteren.

Under den magre, benede Pande var Laagene skrumpede ind og visnede som unyttet Hud.

Da kendte Absalon, at det var Prins Buris.

Nær havde han i Rædsel raabt hans Navn. Men han tvang sig og holdt stille; thi Manden havde næppe hørt ham for Blæsten, der gik imod.

Som han nu holdt stille der paa Vejen, saa han, hvorledes Buris med Kæden i begge Arme slæbte sig frem mellem Gravene.

Der stod et simpelt Trækors foran en Gravsten. Da han naaede det, faldt han ned paa Knæ. Lænken raslede til Jorden; og nu lagde han de befriede Arme om Korsets Hjærte og trykkede sig tæt til dets Favn, mens Hovedet sank ned, og Munden klæbede sig til det vaade Træ. Skæg og Haar flagrede for Vinden, men han mærkede det ikke.

Længe laa han saaledes. Da lød en grov Stemme fra Fløjen hist henne.

Taarnvagten heldede sig ud af Lugen foroven og kaldte, som man kalder en Hund.

Og da Fangen ikke hørte, saa kom han frem for Taarntrappens Fod, gik til Hundehullet, hvor Lænken sad fast indenfor; og nu halede han med sine korte, tykke Arme den elleve Alens Kæde til sig, saa Fangen maatte slippe Korsets Tag og følge efter.

Saa hastig halede Vagten under Skemt og muntre Ord, at Fangen snublede i Kæden og paa Hænder og Fødder maatte krybe sig tilbage.

Da raabte Absalon, hæs af Vrede:

— Hold inde, Bøddel!

Knægten opdagede den fremmede Rytter. Han maalte ham efter Stand og Anseelse. Saa gav han slip og gik ind.

Men Fangen rejste sig halvt og stirrede efter Lyden.

Han bevægede Læberne, men intet Ord naaede gennem Blæsten. Han rakte Armene langsomt ud mod Vejen, samlede sin Lænke op over Armen, som var den Slæbet paa en Kvindekjortel, og drog sig møjsommeligt med rystende Knæ tilbage til sit Hul.

Der gjorde han sig til Hund og krøb igennem.

Da Absalon stod i Klostrets Hal for Provsten og alle hans Korherrer, som samledes forbløffede

og ængstelige for det uventede Besøg, kendtes det af hans Blik og hans sammenknebne Mund, at han var vred.

Han slap dog ikke sin Vrede løs, før han nærmere havde forhørt sig om, hvad Befaling der var givet Provsten. Men Taarnvagten lod han strax kalde ind.

Der Knægten stod i Hallen og hørte, hvem det var, som havde raabt ham til fra Vejen, tog han paa at ryste over Kroppen; men inden han havde faaet Munden paa Gled for Godtvejrsbøn, susede Absalons flade Klinge ned over hans Ryg.

Provsten bød Ærkebispen til Nadver i Refektoriet; men Absalon tog ikke derimod.

Onde Rygter havde naaet ham om de tolv Vestervig Korherrers forargelige Levnet. Deres Grusomhed havde han nu skønnet med egne Øjne. Men den, hvem Absalon vilde give sin Vrede, med ham sad han ikke gerne over Bord.

Det var mod Aften, at Absalon efter en lang Tale i Enrum med Provsten lod sig vise gennem Kældertrappen ned til Buris's Celle.

Da den jærnslaaede Dør lukkede sig tungt efter ham, kunde han først intet se. Men efterhaanden vænnede hans Øje sig til Halvmørket. Og nu saa han for det spæde Lys fra den

runde Glug højt oppe, at Cellen var firkantet og næppe Mands Længde bred paa begge Ledder.

Fra Hundehullet ved Jorden stod den kolde, fugtige Trækvind ind over det slimede Gulv, hvor en stod Tudse sad og stirrede paa ham, som spurgte den, hvad menneskeligt Væsen vilde her.

Langs Muren, hvor den graa og grønne Skimmel sad i Kager mellem Furerne, med Hovedet vendt mod Lugelyset, laa Prins Buris paa en lav Brix.

Den lænkede Fod hvilede paa den lange Kæde, som han havde rullet sammen i Hjørnet lig et Ankertov paa et Dæk.

De magre Knæ stod i Vejret; thi Brixen var for kort; og den frie Fod støtted mod det fugtige Jordgulv.

Lige indenfor Hullet stod en Træbrik med Mad, som Taarnvagten bragte ham nys, da han haled' ham i Land.

Men Brødklumperne og Flæsketærnerne var urørte.

Absalon undredes paa, hvad det var for en sivende, piblende og snærrende Lyd, som blandede sig med Vindens Susen om Murhjørnet udenfor.

Da opdagede han, at den kom fra det usle Menneske, som laa der i Mørket.

Det peb og snærrede i hans Lunge, hver Gang

han drog sit Vejr. Imedens bevægede Hagen sig krampagtigt; og det lange Skæg, der var slimet sammen i Totter og Tjavser, trak sig op og ned over Brystet.

Nu endelig mægtede Absalons Øjne at trænge gennem Halvmørket. Han saa da, at paa Panden, under de skrumpne Laag, ned til Kinden, hvor Skægget begyndte, sad der fuldt af graabrune Pletter i Huden. Snavs eller Sygdom — han vidste det ikke. Snarest lignede det Pletter paa et Lig.

I hans Skæg krøb vrimlende Smaaliv husvant omkring. Selv i den smalle Sprække mellem Laagene over det døde Kød krøb Utøj ud og ind. De havde deres lune Reder der. Fladt og graat og mangebenet Utøj.

Da brændte det i Absalons Øjne af Sorg og Smerte. Da skød det op i Svælget paa ham for et Kvæl af Graad, som ikke kunde grædes. Da mindedes han det Syn paa Holmen. Men hvad han saa her, var grufuldere end.

Og dog — o Sjælens underfulde Evne, o Kærligheds evige Kraft — dog sad der end et Smil — det ufattelige Smil, det sad der end om den aabne, smerteforstenede Mund.

Da bøjede Absalon sig hen over den skændede Krop, over det øjerøvede Aasyn.

Hvorfor? — Hvorledes? — Var Margrethe her til Stede og talte til hans Hjærte?

Eller svævede Liden Kirsten hid og did i den trange Celle —?

Pust af elskende Sjæle bølgede over hans Hoved, da han bøjede sine Læber ned over de tomme Øjnes skrumpne Laag og kyssede dem.

Syndebod — Syndebod!

Og da han rejste sig, da lød det i hans Indre:

— Af dig, Valdemar, skal denne Rædselssum kræves!

Buris rørte sig. Den pibende Lyd holdt et Øjeblik inde. Han lettede Hovedet og lyttede frem med Øret mod Hullet.

Saa famlede hans Haand. Thi han mærkede, at der var nogen i Cellen, tæt ved hans Side. Nys aandede det over hans Laag.

— Er det dig? — hviskede han; og af Stemmen hørte Absalon, at han droges med Feberen.

— Det er Absalon Hvide!

Og han greb hans famlende Haand. Som gammelt fugtigt Læder var den at føle paa.

Den syge kæmpede for at samle sig.

Saa dirrede Mindet langsomt frem som en Solstribe under Taage.

— Hvad Bud bringer du? — spurgte han og holdt hans Haand fast.

— Kan du tilgive? — bad han; thi der gik en Klage gennem hans Hjærte. Han følte den

Læderhaands Tryk som en Klage, for hvad han kunde ændret.

— Bringer du mig Døden? — hviskede den syge og holdt fast paa den fremmede Haand.

Da vidste Absalon, hvad han skulde svare.

— Ja, jeg bringer dig Døden. Jeg bringer dig den eneste Lykke, jeg kan give dig: Saa sandt som jeg har en Sjæl, saa sandt skal du hvile ved Liden Kirstens Side i hendes Grav!

Den syge svarede intet, skønt Læberne bevægede sig. Den piblende, snærrende Lyd tog fat igen; men hans Læderhaand trykkede med hver en Nerve sin Tak i hans Haand.

Han bøjede sig atter frem og ludede Hovedet ned imod Hullet.

Med ét opklaredes hans Ansigt. Munden aabnede sig. Han slap Absalons Haand og famlede med Armen over Hullet, hvor Vindens Susen lød som en klagende Graad, og Trækken pustede koldt ind i Cellen.

Han skubbede Absalon til Side og rejste sig halvt imod Muren.

— Hører du? — hviskede han med bævende Mund — hører du?

Absalon lyttede.

— Trinene — tys! — de Trin — det er hendes! — hører du — Slæbet — Dødskappen — over Sandet — hører du?

Det aandede koldt gennem Hullet ved Murens Fod.

— Liden Kirsten!

Han strakte sig mod Hullet. Han saa med sine blinde Øjne hendes hvide Ligklæde bølge ind derfra.

Hun hævede sig op og slog sit lange, lyse Haar til Side.

Der stod hun med de slanke Arme tæt til sin Krop — og saa paa dem med det Smil, som de begge kendte.

Absalon saa det.

Han saa det, mens hans Aande stod stille. Og Margrethe, som han bar i sit Hjærte bestandig — hun saa det med ham.

Han saa det, saa han følte, at Døden var ham nær. Han vilde bede, men fandt ikke Ordene. Thi han saa det —

Kun et Nu. Og det var borte.

Men han saa det. Saa han aldrig vilde glemme det. Dunklere end i Kød og Blod. Men klarere end i klarest Drøm. Saaledes saa han det.

Og da han ikke saa det mere og vendte sine Øjne mod Brixen — da laa han strakt tilbage, den blinde Prins. Med de lange Arme favnende korsvis over sit hule Bryst laa han strakt tilbage.

Med det forunderlige Smil om den smærtevredne Mund laa han der og levede gennem Døden ind i Evigheden.

Som et Lysskær fra de lyse Boliger slap ind over Cellen og lyste over hans Ansigt i et sidste

Nu, inden Himmelaabningen lukkede sig efter dem — efter Prins Buris og Liden Kirsten.

Samme Nat red Absalon fra Vestervig.

Tavs red han i Spidsen for sit Følge. Hans Øje saa hverken Vej eller Sti. Det stod til hans tro Hest at finde sig frem alene.

Han tænkte over Døden, som han havde staaet nær i hint Nu.

Saaledes slap han Livet, den arme Prins: Ussel som en Hund og lykkelig som en Brudgom.

Saaledes dør kun den, der har sluppet alt paa Jorderig. For ham er Nød ikke Nød og Smærte ej Smærte. Om end hans Fod rører Jorden, saa rager hans Hoved dog ind i Himlen. Hans Sjæl har Øjne at se med. Han er mere seende end den blindeste blinde. Menneskeøjne er som blændede Glar at regne mod de Øjnes Lys.

Sandelig — i Døden skulde de enes, de elskende to.

Og Absalon digtede dette Vers at hugge i Sten paa deres Grav:

Par nexus tanti urna intus cum fratre sororem
Dispar habet tumulus sat claris unus ut extet.

Par nexus o. s. v. Gravstenens Tydning skyldes Dr. Sophus Larsen, jfr. Afh. „Endnu en Gang Liden Kirsten og Prins Buris“.

Saaledes lød det paa Dansk:

Her under hviler i samme Grav, om end hver i sin Kiste,
Højbaarne tvende, elskende to, en Søster og Broder.

XXV

Kejser Frederik Barbarossa førte Krig med sin mægtige Vasal, Hertug Henrik af Sachsen, og afsatte ham fra alle hans Lande og Len.

Kejseren frygtede, at Hertugen for den gamle Forbindelse, som var imellem ham og Kong Valdemar, skulde søge Bistand hos Danmarks navnkundige Konge.

For at hindre dette udpønsede han en List.

Det var rygtedes til Kejserens Hof, at Valdemars Dronning var lige saa hoffærdig og forfængelig, som hun var skøn. Saa havde hun ogsaa med Aarene erhvervet sig stor Indflydelse paa sin Ægtemand. Hvad Valdemar ikke selv havde vundet i Pragtlyst og Overmod for den Fremgang, hans Herredømme havde nydt ved hans og Absalons mange Sejrvindinger i Venden, — det listede hun paa Kvindevis i hans Hu.

Gammel dansk Hofsæd syntes hende ikke længer kongelig nok. Alt, hvad hun hørte, at man evnede ved Kejserhoffet i Tyskland og hos Kongen af Frankrig — det vilde hun, at

man ogsaa skulde spørge i Kongsgaarden i Roskilde.

Kostbare Tæpper, at hænge i Hal, førtes over Ribe fra Vælskland og Bysants. Alt, hvad hun brugte af Redskab i Kammer, maatte lægges i Guld og Elfenben; og sine smaa Døtre klædte hun i Purpur og Silke, i Zobel og Hermelin, som ingen havde set det før.

Kejseren skikkede Sendemænd til Roskilde og lod Valdemar bede, at han vilde fæste to af sine smaa Døtre til Kejserens Sønner — den ældste, som skulde tage Riget i Arv, og den yngre, som var Hertug af Schwaben.

Kongen lod Sagen drøfte i sit Raad; men Absalon var enig med sin Broder Esbern og sin Fætter Sune Ebbesøn om at fraraade det; thi de saa klart, hvilken Forlegenhed Kejseren var stedt i, og anede, at han gjorde dette Tilbud for at hindre Valdemar i at staa Hertugen bi.

Mens nu Kongen var i Raadet, bad de tyske Sendebud om at stedes for Dronningen. Og da de stod for hendes Naade, frembar de alle de kostbare Smykker, deres Herre Kejseren sendte hende til Gave. De vidste at belægge deres Ord saa vel og smigre saa for hendes Skønhed, at hun lovede at tale Kejserens Sag hos Kong Valdemar.

Hun foreholdt da sin Husbond den Ære, det vilde være, om han kom i Svogerskab med den

mægtige romerske Kejser. Saa længe lokkede hun for ham, at han uden oftere at høre sit Raad lod Sendemændene sige, at han efter Kejserens Ønske vilde møde ham i Lübeck, at de personlig kunde tales ved om den vigtige Sag.

Da Valdemar steg i Land ved Trawemünde, saa han i det fjærne de tyske Knægtes Lanser blinke i Morgensolen.

Han tog det pludselige Solskin for et godt Varsel og sagde til Absalon, som stod ved hans Side og stirrede med Haand for Øjet mod Kejserens Lejr:

— Det er Glans af den Fremtid, som min Slægt skal bære!

Han tænkte derved paa sine unge Døtre, som nu skulde bære Kroner i Kejserens Lande.

Men Absalon var tavs. Det syntes ham en tvivlsom Lykke for saa ungt og uerfarent Blod at være Kejserens Gidsler. Dog, han havde en Gang sagt sin Mening i Kongens Raad og fandt det unyttigt at rejse en Sag, som ikke Mands Vilje, men Kvindes Hoffærdighed havde afgjort.

Der kom nogle Riddere sprængende ud fra Lejren paa muntre Heste. De stirrede nysgerrigt frem for sig; og snart var de saa nær, at de kendte Kongens Skib med det guldklædte Dragehoved.

Da de fik Øje paa Valdemars høje Skikkelse med Purpuret over Jærnbrynjen, da undredes de paa, hvor stolt og fager han var at se til; og de bøjede paa lang Afstand deres Lanser til Hilsen.

— Vor Herre Kejseren — saaledes frembar de deres Ærende — hilser Kongen af Danmark og lader spørge, om hans Naade vil, at Kejseren skal ride hid at møde ham ved Stranden.

Valdemar mindedes Toget til St. Jean de Laune, da han sidste Gang stod Ansigt til Ansigt med den samme romerske Kejser. Da maatte han tilkæmpe sig Gæsteret. Hvilken Forskel nu!

Saa stort lød altsaa Ryet af hans Magt hid til Kejserens Hof, at denne nu endelig bekvemmede sig til at kende ham for sin lige, ja mere end det.

Han blev saa glad over denne store Sejr i hans Liv, at han slog ud med Haanden og bad Ridderne svare, at Kejseren ikke maatte gøre sig nogen Ulejlighed. Han var den ældre, og hans Rige var større. Derfor sømmede det sig bedre, at Valdemar kom til ham i hans Telt.

Valdemar red frem over Marken med sine fornemste Mænd. Da de naaede Kejserens Lejr med de mange hvide Telte, stimlede de menige Mænd sammen for at se de danskes navnkundige Konge.

Lidt efter kom Kejseren ridende frem gennem Lejren paa sin sorte Hest, ledsaget af sine to unge Sønner og et stort Følge af Vasaller og Riddere.

Da de naaede Lejrhegnet, standsede Følget; og nu red Kejseren alene frem imod Valdemar, som ligeledes havde skilt sig fra sit Følge.

I nogle Skridts Afstand sprang Kejseren af Hesten; Valdemar gjorde ligesaa; og nu stod de endelig Ansigt til Ansigt.

Kejseren, der var lille og uanselig trods sit lange røde Skæg, havde ondt ved at omfavne Valdemars høje, stærke Skikkelse. Kongen maatte bøje sig ned, da han skulde kysses paa Kinden.

Saa løsnede Kejseren Guldspændet, som holdt Valdemars Kappe, tog den af ham og lagde den over sin Arm. Derefter førte han ham ved Haanden gennem Lejrhegnet, medens deres Følge hilste og fulgte efter i nogen Afstand.

Ridderne og det menige Krigsfolk trængte sig sammen for ret at se Kong Valdemar.

Hans høje, ranke Skikkelse ragede halvandet Hoved op over Kejserens. Hans fribaarne Øjne saa vennesælt og dog nysgerrigt paa dem, medens han skred frem.

Da raabte de alle som En og slog paa deres Skjolde til Hilsen.

Valdemar smilede og vinkede dem til med Haanden.

Kejserens Herold, som gik foran, maatte med Magt trænge Krigsfolket tilbage for at gøre Plads. Men i det de naaede Kejserens pragtfulde Silketelt, saa hørte Valdemar, at en Ridder sagde halvhøjt til sin Nabo:

— Det kalder jeg en Konge! — Mægtig af Væxt, skøn af Aasyn — og et Øjepar stolt og mildt paa samme Tid! Ham skulde vi hylde i Stedet for den vanvoxne, rødskæggede Stakkel, som vi har.

Kejseren saa hastig til Side og blev bleg om Øjnene; men han sagde intet.

Der de nu sad sammen over Bord i Teltet og vexlede Smiger, forinden de gik over til den alvorlige Sag, som skulde forhandles dem imellem, saa trængte Lejrens Folk sig tæt sammen om Teltet. Da der bestandig kom flere til, saa pressede de fjærnere staaende paa dem, der stod næst, saa at disse tilsidst maatte give efter og trykkedes ind mod Teltet. En af Stængerne væltedes; og nu segnede Taget ned over Hovedet paa Kejseren og Kongen.

Da sprang Frederik Rødskæg frem i Døren og talte sine Riddere vredt til for den upassende Færd.

Fyrsterne lod nu deres fortroligste Raadgivere stævne hid; og Kejseren frembar i deres Nærværelse sin Bøn, at Kongen vilde fæste sine smaa Døtre, Helene og Regitze, til hans Sønner.

Talen kom snart paa Medgiften; og da Absalon hørte, at Kejseren krævede ikke mindre end tredive Tusende Mark Sølv for den ældre og otte Tusende Mark Sølv for den yngre, saa rejste han sig og sagde uden Omsvøb sin Mening om det ublu Forlangende. Da endelig indsaa Valdemar, at det for Kejseren kun galdt om et Paaskud til at vinde Danmarks Konge fra Hertug Henrik af Sachsen.

Forhandlingerne blev afbrudt i Venskab. Valdemar indbød de unge Kejsersønner med sig til sit Skib ved Aften. Og paa Flaaden dreves der Lystighed den hele Nat igennem.

Inden Fyrsterne skiltes, blev det paa Kejserens Opfordring vedtaget imellem dem, at Valdemar skulde give sin ædste Datter Sofie, den eneste, der var udvoxen, til Grev Siegfred af Thüringen, medens alt iøvrigt blev stillet i Bero.

Paa Slesvig Slot gjorde Valdemar sin ældste Datters Bryllup.

Det var sin halvtredsindstyvende Navnedag, han valgte til Festen.

Han red i By med sin Dronning, alle sine Børn og et stort og mægtigt Følge. Og ingen havde nogen Tid set ham saa stolt og glad, som da han for Højaltret i Domkirken gav hende til Grev Siegfred.

I alle Slottets Vindusluger skinnede der Lys fra høje Stager ud over den mørke By.

Menigmand blev bespist paa Torvet, hvor en hel Oxe blev drejet paa Spid over det højt flammende Baal, som synedes langt ud over Fjorden.

Tonerne af Harpeslag og Strengeleg lød ud i den stille Nat, saa Folk holdt inde med at spise for at lytte dertil.

Dansen gik, saa det rungede gennem Hallen, og det svære Egegulv gyngede derunder. Lysene viftede og flakkede højt i Vejret for den stærke Viftevind af de mange, der svingede sig i Runddans over Gulvet.

Støvet hvirvledes i Vejret, saa det laa som en Taage for Øjnene; og mangen ung Kvinde maatte standse en Stund for at hoste det ud af sin Hals.

Forrest for alle dansede Kong Valdemar.

Først traadte han Dansen med sin Dronning Sofie. Hun var skønnere end nogensinde. Hendes Pande straalede af Hovedsmykkets ædle Stene. Hendes Bælte glimrede af Guldet, der bugtede sig som Slanger, Hjul i Hjul. Men hendes smukke Øjne var dog endnu mere straalende. Og mangen tysk Ridder, som var Gæst, glemte at tale med den Jomfru, han havde kaaret sig til Dans, for at stirre hjærteramt og øjeblændet paa den høje Kvindes underfulde Skønhed.

Men da nu Sofie, Valdemars unge Datter, traadte frem i Dansen med begge sine Brødre ved Haand — Lille Knud Konge og den tiaarige Valdemar med de leende Øjne — da hun gik sin Fader imod og bøjede sig for ham, med Brudekrone over sit mørke, bølgende Haar, da greb han hende i sine stærke Arme; og nu traadte han Dansen med sin Datter, svingende sig let som den yngste Ridder af dem alle.

Han skyndede paa Jomfruernes Sang. De unge kunde knap følge med, saa hastigt og voldsomt for han over Gulvet.

Da endelig Sofie segnede træt over hans Arm og skød sig ud af hans Favn for at sætte sig paa Bænk langs Hallens Væg, da vendte Valdemar sig til Absalon, som just kom over Gulvet imod ham.

— Aldrig, Fosterbroder — sagde han — var jeg lykkeligere end idag. Som i Leg og Dans svandt de hen, de halvhundrede Aar. Hvor er deres Furer paa min Pande, hvor er deres Mærker i min Hu? — Jeg føler mig ung som i hine fjærne Dage, da vi dansede til Hest ud af Ringsted By, og jeg red staaende i Sadlen for vort Væddemaal. Husker du det?

Men Absalon havde staaet i Hallens Hjørne og set paa Dansen. Og da Sofie hang segnet over sin Faders stærke Arm, da steg det Syn op for ham, som han aldrig havde glemt — Dødedansen i Roskilde Kongsgaard, da Liden

Kirsten hang som en knækket Blomst med halvtlukte Øjne over den samme stærke Arm.

Da hørte han atter den afmægtige Vredesstønnen fra Buris' Mund, der han traadte i Hallen i det samme, — da hvirvledes de op, et efter et, i hans Erindring, alle de smærtelige Minder og Syn, indtil det sidste af dem alle — Buris' visnede Laag, de brune Ligpletter i hans gustne Ansigt. Han saa det Smil, som var hugget i Sten, og han hørte Kædens Raslen gennem Tonerne.

Ikke havde han talt til Kongen om Buris' Død. Men nu — nu da Valdemar stod der saa skyldfri over Pande, saa overmodig stærk af Øjne — nu da han, som voldte den bitreste Smærte og Død for Absalons Kære, stod der straalende af Lys og Lykke og pukkede paa, at intet havde ramt ham, som havde Livet tilhyllet sit Aasyn, dulgt sin Alvors bitre Smil for ham alene, da kunde Absalon ikke tilbageholde sine Tanker, da syntes det ham godt og rigtigt at minde sin Fosterbroder om, hvad han saa letsindig havde glemt.

Han fæstede sit Blik, stort og alvorligt, paa ham og sagde:

— Vel husker jeg det, Valdemar. Men husker saa du, naar du sidste Gang dansede saa voldsom en Dans? — Husker du Døden, som Dansen voldte? — Har du glemt de Øjnes blodrøde Gab?

Valdemar blegnede. Han snappede efter Vejret. Der for en Skygge over hans Pande, idet han traadte tilbage, som havde Absalon slaaet ham i Ansigtet. Han løftede Haanden, som vilde han værge sig. Men Absalon fulgte efter med sit Blik i hans.

— De Øjnes Gab er ikke længer rødt. Sidst saa jeg dem gustne i Døden. Jeg hørte Kæden rasle om hans Fod. Som et levende Lig, nej som et Aadsel laa han paa Brixen og kaldte h e n d e til sig, hvem du dansede ihjæl. — Hvad vil du svare, Fosterbroder, naar hele denne Rædselssum kræves af dig?

— Saa er han da nu død?

— Ja, og hun kom til ham paa det sidste.

En usigelig Frygt glimtede i Valdemars hede Øjne; hans Hænder lukkede sig krampagtigt, mens han bøjede sit Hoved.

Kun et Øjeblik. Da slog han atter højt med Nakken og hævede Brystet i Trods.

Saa for han frem i Hallen og greb den første Jomfru i sin Arm, han mødte paa sin Vej. Og nu dansede han vildere end nogensinde. Medens Støvet hvirvlede og Tonerne lød med de hundrede Kvinderøster iblandt, og Lysene flakked' og vifted' for den stærke Træk, lykkedes det Valdemar at døve Absalons Ord, at viske det Billede ud, som sad saa dybt derinde.

Men da han endelig maatte standse, fordi Vejret gik fra ham, da han hastig løb ud af

Hallen — ud under Abildgaardens Træer for at køle sin Pande, hvorfra Sveden drev i Strømme ned ad hans stærke Hals, da han kastede sig træt og varm paa Sneen over Græsset i den iskolde Nat, — da saa han i Maanens gustne Ansigt bag de bladløse Træer det Syn, som han ikke vilde se. Og den Død, som han nys havde trodset, aandede paa ham gennem den stille, rimsitrende Luft, saa det gøs igennem ham.

Han kom saa hæftig til at hoste, at han krympede sig sammen, der han laa paa Jorden.

Da Anfaldet var forbi, rejste han sig hastig, gik ind i Hallen og styrtede sig paa ny i Dansen — den farefulde Dans — for at glemme.

XXVI

Siden Brylluppet i Slesvig var Valdemar syg; men han skjulte det for alle. Gerne havde han skjult det ogsaa for sig selv, om det havde været muligt; men naar Hosten faldt over ham som et Uvejr, naar han kæmpede med den for at faa alt det onde op, som syntes at have sat sig i hans Bryst siden hin Dans i den iskolde Maaneskinsnat, saa gøs det igennem hans Hjærte for en Angst, hvis Aarsag han ikke kendte.

Da blev han bagefter vred paa sig selv og sit Hjærte; og om han havde kunnet, da havde han øvet Vold imod sin egen Hu til Straf for Svaghed og Angst.

Naar det sved allerstærkest i hans Bryst, da hævede han sit Hoved end mere højt. Naar hans Ben svækkedes, og det føltes, som vilde Knæene svigte, saa skød han Brystet frem og satte Foden dobbelt fast mod Jorden. Thi han vilde ikke lide.

Og det lykkedes ham at skjule for andre, hvad han ikke kunde skjule for sig selv.

De saa vel, hans Mænd, at Valdemars Ansigt blegedes, og hans Krop blev mager; men de tænkte intet videre derover.

Nogle mente, det var Alderens første Tegn, som meldte sig. Andre, der vidste, at Valdemar søgte til Gurre Hus, hvor Tove engang havde levet, og hvor saa mange andre Kvinder sidenhen havde dækket hans Dug og redet hans Seng, naar han dvælede der paa Jagten, — de smilede hemmeligt til hverandre og tænkte, at det var Elskovs Magt, som voldte det, nu da han ikke længer var ung.

Men Absalon, som læste den vaagnende Alvor, den gryende Eftertanke i hans Blik, der var bekymret og mørkt, naar han troede sig uset, — han tænkte, at det var godt for Valdemars Sjæl, at hans Tanke nu endelig havde øjnet Dødens Sejr bag Livets Sejre.

Han søgte ofte til ham og talte milde Ord med sin Fosterbroder; men det var, som Valdemar skyede ham siden hin Nat i Slesvig Kongsgaard.

Ofte dvælede Valdemars Blik hemmeligt ved Absalons Skikkelse. Ikke med Vrede saa han paa ham, men med Undren, som om det først nu var gaaet op for ham, at Absalon ikke længer var den samme — hastig til Krig, langsom til Trætte, lystig til Værks som i deres Barndoms og Ungdoms Dage.

Hans Blik spurgte hemmeligt mod Absalons:

— Hvad er det, der er sket med dig? — Hvad led du i det skjulte, som jeg lider nu? — Hvorfor ved jeg ikke dit Livs hemmelige Veje? — En stille Kirkens Mand som du, hvor fik du den dybe Fure i din Kind, den stærke Rynke over din Næserod — saa enkel og helt ud sejrende, din Kirkevej er gaaet? — Ikke den lystige Færd i Venden har voldt den Stilhed over dine Ord, den Tavshed, selv naar du taler. Striden var os jo som en fejende Dans.

Under den hemmelige Kamp mod Sygdommen blev Valdemars Sind tungt.

Hans støjende Latter klang ikke længere fra Hallen ud over Gaard og Have.

Hans store Smil lyste ikke længer op, naar han klappede sine Smaabørn under Kind eller saa til ved Drengenes Færd med Hest og med Sværd paa Ridebanen under de høje Linde.

Hans Huskarle frygtede ham mere end nogensinde. En dæmpet, ukaldet Latter gennem Hal, en dristig kvædet Vise, en skarp Ordvexel kunde pludselig rynke hans Bryn, saa Øjnene mørknedes og ramte den skyldige med Vrede.

Værst var det dog, at hans Hu blev uvis. Naar en Sag blev drøftet i Raadet, og alle ventede paa Kongens Ord, da sad han længe raadløs med Haand under Kind og saa usikkert fra den ene til den anden.

Han spurgte dem ud paa ny. Og de maatte gentage deres Raad, et efter andet. Men naar

de havde talt, da var det, som havde han glemt det alt, eller som havde hans Tanker været milevidt borte, mens de talte.

Saaledes sad han længe med Vankelmod i Sind, indtil Vreden over hans egen Uvished for ham i Blodet. Da sprang han op, slog Haanden i Bord og greb det første, bedste Raad, som faldt ham i Minde og gjorde det til Beslutning, var det end magert og ringe og underkendt af de bedste i Laget.

Da læste han af Absalons Blik, at hans Vilje havde skuffet dem. Da saa han dem tøve med at rejse sig fra Bord, for om han dog ikke skulde komme paa bedre Betænkning, inden Raadet hævedes.

Men denne Tøven krænkede ham; og skønt han frygted', det var galt, hvad han vilde, saa kunde han dog ikke gøre sit Ord usagt; og med brat Hilsen sendte han Raadet bort.

Naar han da sidenhen sad hos sig selv og saa blikløst ud gennem Lugen, da listede der sig over ham Angst og Tvivl og Tynge.

— Det er forbi! — sukkede det igennem ham. — Saa er det da forbi. Ulykken har fundet mig paa Sejrens Tinde.

Og han skotted' med rædde Øjne mod den tunge Himmel, som frygtede han at se hist oppe i en Spalte af Skyen Ansigtet med de blinde Øjne og det forstenede Smil.

Aaret gik til Ende; men Valdemar og hans Mænd sad daadløse i Roskilde.

Absalon dvælede i Lund, hvor mangt var at ordne og ændre efter det Forfald, hvori Kirkens Sager var befundne for Æskilds Ælde.

Da rygtedes det en Dag til Sjælland, at Venderne atter rørte paa sig i deres Hjemland. Fra alle Smaabyerne stimede de sammen og enedes om at lægge en stærk Befæstning ved Swineflodens Munding; thi Peenestrømmen var allerede befæstet med den stærke By Wolgast.

Det spurgtes nu, at Vendernes Hertug havde erklæret, at Kong Valdemar skulde finde sin Død for de nye Mure, om han vovede sig hid.

Valdemar hørte vel Rygtet, men lod sig ikke forlyde med sin Viden. Mørk i Hu sad han i Hal og tænkte paa den Sygdom, som rasede i hans Indre.

Huskarlene havde længe hvisket indbyrdes om den Skam, det var, at de sad stille inden Døre og lod Venderne i Fred berede dem Skændsel og Haan.

Da kom Arild Islænder en Dag til Roskilde i Absalons Ærende. Han hørte Huskarlenes Klager og digtede paa deres Opfordring et Kvad om, at Dankongen sad daadløs i Arnekrogen med Haand under Kind, mens Dværge smeddede Jærn til at volde hans Død, og Dværgenes Yngel sang Nidviser om den forhen saa stolte Konge, der nu var spag som en stinget Orne.

En Dag, da han vidste Kongen saa nær, at han maatte høre det, kvad han sin Vise.

Da Valdemar hørte Sangens Tone, lyttede han efter Ordene. Og da nu Huskarlene ved Kvadets Ende lydeligt gav deres Bifald til Kende, saa bluedes han over sig selv og den Sandhed, som laa i Skjaldens Ord.

Samme Aften lod han Arild kalde for sig og sendte ham med Bud til hans Herre i Lund.

Da Absalon var kommen, fortalte Valdemar ham, hvad Rygter der gik over Landet. Det var da nu raadeligt at sende Flaaden derned for i Tide at forpurre deres Anslag og lægge det begyndte Værk øde.

— Dig, Absalon, giver jeg denne Daad at øve. Det er godt, at Knud, min Søn, faar Lejlighed til at kende Krig i Tide. Derfor sætter jeg ham ved din Side og beder dig lære ham af dit Mod og din Erfaring.

— Gerne vil jeg øve den Daad, du paalægger mig — svarede Absalon — men hvorfor vil du ikke selv være med som i gamle Dage?

Da saa Valdemar til en Side og svarede:

— Om jeg selv leder dette Tog, da vil Sejrens Hæder blive min; men jeg vilde gerne, at Hæderen blev min Søns, at han vinder sig Navn, mens jeg endnu lever. Des fastere vil han staa, naar jeg er død.

Absalon studsede. Aldrig mindedes han at have hørt sin Fosterbroder tale om sin Død.

Han saa nøje paa ham; men Valdemar bøjede sit Hoved, at han ikke af hans Blik skulde læse den sande Grund: at Valdemar frygtede for det Udfald, Krigen vilde faa, om han ledede den selv.

I hans Inderste rørte sig en ufattelig Angst. Det var ham, som svævede Uheld og Død over hans Hoved. De stærke Magter, som havde ledet ham før, syntes vegne fra hans Side.

Hans Hu var ikke klar som forhen; og om han end ikke kunde støtte denne Angst paa noget vist og givet, saa var Angsten der dog; og ikke turde han føre sin onde Skæbne over sin Søn og sin Flaade.

Men paa Absalon troede han som aldrig før. Gode Magter hvilede over hans Pande og lyste af hans alvorlige Øjne.

— Jeg skal gerne tage Styre over Hær og Flaade — sagde Absalon — kun Jyderne vil jeg ikke befale; thi atter og atter har de vist, at de hader mig; og ofte har de svigtet mig, naar Faren var størst.

Da for Valdemar op i Vrede og sagde:

— Vil du tvinge mig dertil, da bærer du Ansvaret!

— For hvad?

Nu faldt Ordet Valdemar ud af Munden:

— For at min onde Skæbne kommer over os alle! — sagde han tungt og saa ned for sig.

— Hvad er der sket med dig, Fosterbroder? — spurgte Absalon og vilde tage hans Haand.

Længe var Valdemar tavs. Han kæmpede med sig selv, om han skulde nævne, hvad der rørte sig i ham eller ikke.

— Jeg er syg! — sagde han tilsidst; og hans Haand for famlende over hans Bryst, som vilde han i afmægtig Vrede rive alt det onde ud deraf.

Da saa Absalon med ét, hvorledes han havde skæmmet sig. Han saa paa hans indfaldne Tindinger, paa hans Øjenlaag, der laa tungt over de mørke Øjne. Han saa paa Folderne om hans Mund.

Længe sad han tavs og søgte at se frem i Tiden. Saa rejste han sig og sagde:

— Som du vil, Fosterbroder! — Jeg leder Hæren med din Søn ved min Side.

Men Valdemar havde allerede fortrudt, hvad han havde sagt om sin Sygdom. Han besluttede nu, at han dog selv vilde med; thi hans syge Sind skiftede saa hastig, som Sol skifter med Regn paa en Dag i April.

Han gav Befaling til at ruste; og da det meldtes, at Flaaden laa klar i Masnedsund, red han i Spidsen for sine Mænd syd paa gennem Sjælland og sluttede sig til Absalon og hans Flaade.

Næppe var Skibene under Sejl og stod ud over de muntert blinkende Bølger i den friske Foraars-

brise, før han mer end nogensinde følte sig uvis og tung i sit Sind.

Saa faldt Hosten nu ogsaa over ham med fornyet Styrke. Den friske Søvind kildrede ham i Brystet for hvert Aandedrag, han tog, saa alt Blodet for ham til Hovedet under Kampen for at faa Slimen løs.

En Nat, som de red paa Ankeret og ventede paa Bør — thi Vinden havde pludselig vendt sig — kunde Absalon ikke faa Søvn. Mens han laa vaagen og tænkte, hørte han i Nattestilheden fra Kongeskibet, som laa i hans Nærhed, hvorledes Valdemar hostede.

Strax det blev Dag, søgte han til Knud Konges Skib og fortalte ham, hvad han havde hørt.

Sikkert skjulte hans Fader, Kong Valdemar, for dem alle, at han var syg. Uforsvarligt vilde det da være, om han drog til Søs i Stedet for at give sig under Kvindepleje for helt at blive af med den onde Hoste.

Sammen lod de sig sætte over til Kongeskibet i den tidlige Morgen. Og da Valdemar var opstaaet, søgte de ind i hans Rum og bad ham begge saa indtrængende, de formaaede, at han dog vilde sejle tilbage til Vordingborg og lægge sig til Sengs for at komme helt til sine gamle Kræfter.

Valdemar vilde først intet vide derom; men tilsidst, da Absalon nævnede Døden for ham, blev han sky i sine Øjne og gav efter.

Samme Dag gik Kongeskibet under Sejl og stod ind mod Vordingborg. Men paa Flaaden blev det fortalt, at Kong Valdemar havde faaet hemmelige Tidender, som gjorde, at han maatte blive hjemme og tage Riget vare, mens de andre drog til Venden.

Næppe var Valdemar borte, før Jyderne gjorde sig urolige. De var misfornøjede over atter at ligge ude — nu til og med under Ærkebispens Befaling.

Deres Høvdinger stævnede Skibene sammen om Knud Konges og Absalons og raabte efter hemmelig Aftale alle med én Mund, at de vilde have Orlog af Leding.

Da nu Knud Konge kom frem i Stavnen med Absalon ved sin Side og spurgte dem, hvad de klagede over, saa foregav de, at Flaaden manglede fornøden Proviant til saa langt et Tog.

Men Biskop Omer af Ribe, som var indsat af Absalon og ham meget hengiven — han raabte, at det skulde antegnes til Jydernes Skam og Skade, at de alene sagde sig fra.

Hvis der var nogen, som manglede Føde paa sit Skib, da kunde han melde sig; og han, Omer, vilde forsyne ham; thi Biskoppen og mange med ham vidste, at der var mere end rigeligt.

Omer tøvede i sin Tale; men da der ingen meldte sig, saa raabte han, at det nu var klart

for alle, at det kun var et underfundigt Paaskud, de havde brugt. Han opfordrede dem da til at forholde sig rolige og lyde dem, der af Gud var sat til at befale.

Da truede en jysk Høvedsmand, hvis Skib laa bredsides med Biskoppens, ham med Haanden og raabte, at Gud og Hvermand vidste, at han var Absalons Løbedreng.

Omer blev saa vred, at han befalede sine Mænd at gribe Høvedsmanden.

De sprang fra Ræling til Ræling, greb ham og bastede ham. Men da de andre Jyder saa dette, for de op i Vrede og slog paa deres Skjolde.

Skønt Bispen nu gav deres Fælle fri, lod de sig ikke mere stille tilfreds; og en og anden talte højlydt om Kong Knud den helliges Skæbne, da han vilde tvinge Jyderne.

Da vendte Absalon, som i Frastand havde set og hørt det hele, sig til Knud Konge og gav ham det Raad, heller at give godvilligt, hvad han ellers vilde blive tvungen til at give. Da vilde han have Krav paa Tak; men om han lod sig tvinge, vilde hans Myndighed faa et Knæk, som den maaske vilde have ondt ved at forvinde, naar han engang blev sin Faders Efterfølger.

Knud lod da nu Herolden forkynde fra Stavnen af sit Skib, at da en Del af Flaaden ikke var tilstrækkelig provianteret, og man ikke kunde vide, hvor længe den nuværende ugunstige Vind unyttig kunde opholde dem, saa ansaa han ikke

længer Tiden for et Vendertog belejlig og gav dermed enhver Lov til at drage sin Vej.

Jyderne hilste Talen med høje Raab; og alle var glade over, at Striden ikke var blevet til noget større og værre.

XXVII

For at spørge til Kongens Befindende lagde Absalon og Knud ind til Vordingborg med de sydsjællandske Skibe, mens de, der havde hjemme nord paa, sejlede Øen rundt.

Valdemar laa til Sengs i Højeloftskamret, der stødte op til det Taarn, hvor Buris i sin Tid havde siddet, da han stævnedes til Vordingborg for at forsvare sig paa Tinge.

Det var mildt i Vejret. Aprilsolen skinnede; og Valdemar havde befalet sin Kammersvend at lade Lugen staa aaben, at han kunde se ud imod den klare Himmel, ud over den blaa Sø.

Skønt Feberen havde taget ham, saa at hans Kind og Haand brændte som Ild, medens det hamrede i hans Tinding med Lyd af fjærn og hidsig Kamptummel, var hans Tanke dog bestandig hos Flaaden; og han længtes utaalmodig efter at høre nyt; thi det var aftalt mellem ham og Absalon, at der hver anden Dag skulde sendes Baad med Bud, om hvad Fremgang de havde.

Som han nu laa med feberglippende Øjne og stirrede ud over Sundet, blev han nogle store Skibe vár langt ude i Farvandet.

Søgte mon Venderne dristig til Danmark, mens Flaaden var ude?

Han rejste sig over Ende og støttede paa Albuen for bedre at se.

Da faldt Solen i de lyse Sejl paa det forreste Skib; og nu kendte han Absalons Mærke.

Ved Siden af Ærkebispeskibet sejlede Knud Konge frem. Men bag dem talte han kun toogtyve Skibe.

— Saa har da Ulykken ramt! — tænkte han — Der kommer de med Skam tilbage. Kun faa er de Skibe, som blev frelste.

Han faldt tilbage paa Puden, som havde Slaget rammet ham. Han foldede sine matte, brændende Hænder og søgte at bede; men kunde ikke finde Ord; thi hans Tanker var paa Flaaden hist ude.

Saa var da Herrens almægtige Vrede nu over ham!

— For mine Synders Skyld! — tænkte han; og mens Blodet bankede og hamrede gennem hans Aarer, søgte hans Erindring den lange Vej tilbage for at finde alt det frem, som han maatte afbede, om han atter vilde have Fred.

Hvad hjalp den hemmelige Kamp, hvad hjalp

al vildelig Modstand — mod den ene, fortørnede strenge hist oppe bag det blaa Hvælv!

Kunde han se ham her — elendig, vidløs og evneløs paa Sotteseng — hist oppe fra, sikkert frydede han sig da i sit Hjærte over at have tvunget Valdemar i Knæ — tugtet ham som en usselig Synder.

Angre og bede — det var saa vist Prisen, om han atter vildé rejse sit Hoved.

Var det mon ham — den blinde med de tomme Øjnes mørkerøde Gab —, der havde forklaget ham for Raadet hist oppe?

Bede — om han kunde bede af sin inderste Sjæl, da —

Eller var det Døden?

Han rejste sig over Ende. Hans store Øjne stirrede forvildede omkring i Stuen. Rystende over hele Kroppen greb han med begge Hænder i Sengekanten og svingede sig ud paa Gulvet.

Der stod han og rettede sig op.

Han tvang sig over Gulvet, skønt det svimlede for ham. Han satte sig paa Bænken og holdt sig ved Lugen, saa ud og drak begærlig med hæftigt Aandedrag den kølige, solfyldte Luft i sine syge Lunger for at faa Kraft.

Derude var Livet — Luften og Lyset og Livet. Den kvalmende Stueluft, disse trange Vægges Fængsel — det var Døden.

— Jeg vil ikke dø! — raabte det i ham. Bort

herfra — bare bort herfra! — tænkte han; og med feberskælvende Hænder greb han sin Silkekjortel og drog den over sit Hoved.

Han fandt Hoserne frem og drog dem paa, skønt Kulden gøs igennem ham, saa Tænderne klaprede i hans Mund.

— Jeg vil ikke dø! — Jeg vil ikke dø! — hviskede det bestandig i hans Hjærte.

Da bankede det paa Taarnkamrets Dør. Da lød der Stemmer.

Det var Borgfogdens dybe Stemme — og det var Lægekannikens Stemme.

Og nu var det Absalons alvorlige Røst midt iblandt.

Men da Ærkebispen aabnede Døren og alene gik ind i hans Kammer, da laa Kong Valdemar paa Gulvet med Hoserne halvt trukne paa og Hænderne klamrede til Livremmen.

Hans Læber bevægede sig uafbrudt; hans Øje stirrede med glippende Blik mod Loftet, mens Sveden stod i klare Perler paa den høje, smalle Pande; og da Absalon hurtig bøjede sig ned over ham for at høre, hvad han sagde, da lød det med bævende Stemme mod hans Øre:

— Jeg vil ikke dø — jeg vil ikke dø!

Absalon kaldte højt paa Hjælp. Kanniken kom til, og nu løftede de Valdemar til Sengs.

Han slog med Armene for at støde dem til Side, mens Øjnene stirrede forfærdede og truende paa dem.

Men da han endelig laa under Tæpperne, saa rystede Sengen under ham for den voldsomme Feberskælven i hans Krop; og det peb i hans Bryst, hver Gang han drog sit stakkede Vejr.

— Det er Døden! — tænkte Absalon; og hans Læber blev hvide.

Men Lægekanniken bad, at der maatte gaa Bud til Abbed Hans i Skaane.

Om han ikke kunde frelse Kongens Liv, var der ingen, som kunde.

Der gik Bud til Skaane. Absalon sad ved Valdemars Seng den hele Dag. Han følte paa hans hede Pande, hvor Sveden var forsvunden. Han holdt hans Haand, naar den rystede og slog imod Sengen.

Hen paa Aftenen vaagnede Valdemar op. Han kendte sin Fosterbroder; og inden hans Mund havde talt, havde hans Blik røbet de ængstelige Spørgsmaal.

Da Absalon fortalte ham, hvad Grunden var til Skibenes Hjemkomst, fik Valdemar endelig Ro i sit Sind; men han var da saa mat, at han kun med Besvær kunde tale.

Henimod Midnat mærkede Absalon, at Feberen tog paa igen.

Da blev Valdemars Blik atter uroligt; da skælvede han atter for Døden; da greb han Absalons Haand og betroede ham sin Angst. Og da Absalon trøstede ham, sagde han, at det var dog

bedst, han for alle Tilfældes Skyld nu gjorde sin sidste Vilje.

Saxe Klerk blev hentet til hans Seng fra Absalons Skib for at nedskrive de hviskede Ord.

Sit halve Gods gav han til Kirken for sine Synders Skyld. Antvorskov og Vitskøl og alle de Klostre, som havde haft hans Naade, betænkte han med rige Gaver, at de Munke maatte bede bestandig for hans Sjæl.

Men da Saxe var gaaet og Feberen tog stærkere og stærkere fat, klyngede Valdemar sig til sin Fosterbroders Haand og hviskede med angstfulde Øjne:

— Om jeg bekender min Synd — om jeg angrer mine Synder, faar jeg saa Livet? — spurgte han.

Men Absalon bad ham lægge sig tilbage og forsøge at sove.

— Om jeg dør, da skal du vogte mine Børn, som du stod ved min Side. Lover du mig det?

— Jeg lover det, Valdemar. Men tænk ikke længer paa Døden. Saa mangen var syg som du og blev dog sidenhen karsk.

Abbed Hans kom fra Skaane.

Han lavede i Stegerset en underlig Drik. Sjældne Urter kom han deri, og Sten, som

han knuste til Pulver med Morter, blandede han deri.

Saa kogte han det sammen over langsom Ild, mens stærke, aandebetagende Dufte stod med Dampen af Vandet op gennem Borgen.

Ved Aften gik Abbeden til Kongen og gav ham Drikken. For den vilde han sove tungt og længe; og under Søvnen skulde de stærke Urter drive Sveden ud af Legemets Porer og tage det sure Stof og de onde Væsker, som havde samlet sig i hans Bryst, med sig ud.

Valdemar drak Bægeret ud til Bunden. Saa hyllede Abbeden ham tæt i hans Tæpper og bredte et Bjørneskind ud over hele Sengen.

— Nu maa alle gaa! — sagde han.

De gik alle ud. Absalon var den sidste. Da han vendte sig i Døren for at se, om Virkningen allerede var begyndt, drejede Valdemar Hovedet efter ham. Deres Blik mødtes; og den skælvende, hjærteklemmende Dødsangst, som lyste i Valdemars Øje, gik Absalon gennem Marv og Ben.

Gerne var han vendt om for at sidde ved hans Side og holde hans Haand i den svære Kamp; men Abbeden kaldte ham ud. Thi intet maatte hindre Søvnen — den lange, tunge, helsebringende Søvn.

Ved Nat for Absalon op i hæftig Angst. Han rejste sig af sit Leje og listede sig til Valdemars

Dør. Saa lettede han Klinken og gik lydløst ind.

Da laa Kongen i saa voldsom Sved, at Tæpperne var vaade, som havde nogen dyppet dem i Vand. Sengen rystede under ham; men Øjnene var lukkede i Søvn.

Saa havde Drikken dog virket, tænkte han, og stoppede Skindet tæt ned om hans Side, at ingen kostelig Varme skulde slippe ud. Forsigtig listede han sig tilbage til sit Kammer.

Næste Morgen kom Abbeden til Absalons Dør og bad ham følge med til Kongen for at se, om Søvnen var til Ende.

Da de kom ind i Kamret og lettede Lugen for Lyset, da laa Kong Valdemar der med lukkede Øjne sund og rød og sov som et Barn med udstrakte Arme.

Absalon drog et Lettelsens Suk, idet han gik helt hen til Sengen.

Da skiftede han pludselig Farve og bøjede sig hastig ned over den syges Bryst.

Intet Aandedrag lød. Ingen Bølge bevægede Brystet.

Kong Valdemar sov den lange, tunge, den helsebringende Søvn.

Længe stod Absalon ved Sengen med den kolde Haand i sin, mens hans Tanker gik det hele lange Liv tilbage.

Taarerne dryppede stille og uafladelig ned fra

hans Øjne, mens han tænkte paa alt, hvad de havde haft tilsammen. Det syntes ham, at han nu stod ene tilbage i Livet.

Men som han tænkte paa Døden, mindedes han hin Nat, da han stod bøjet over Buris's usle Leje.

Saa glad gik han — den blinde, den elendige — i Døden. Saa frygteligt og tungt var det for Valdemar — den sejrrige, den mægtige — at slippe Taget!

— Døden er Mesteren — tænkte han. — Klog er den, som i Tide byder ham til Gæst i sit Hjærte. Men lykkelig er kun den, hvem Livet berøvede alt.

Da slap han endelig den kolde Haand, gik til den lukkede Luge og slog den op.

Han saa sig ud mod Luften og Lyset. Fagert og stærkt laa det skinnende i Solen. Og dog stod Døden bag det hele.

Hvorfor stride, hvorfor lide — hvorfor skabe sig tusindfold Kval, naar kun ét er vist: at Sejren er Døden.

Længe stod han og stirrede ud i det blaa. Langsomt faldt hans Hjærte til Ro, mens hans Hu søgte Svar paa det vanskelige Spørgsmaal.

Hvorfor — hvorfor?

For at have Fred i mit Hjærte.

Som en Hammer er jeg og maa slaa for den Haand, der hæver mig til Slag.

Som en Aare er jeg og maa kløve det Vand, som jeg føres igennem.

Som et rindende Vand er mit Liv og maa rinde, der Bækken leder mig.

Som et Redskab i den mægtiges Haand — et godt Redskab — et lydigt Redskab —

Det er alt.

XXVIII

Efter Valdemars Begravelse i Ringsted red Absalon i hastigt Rigsærende til Roskilde.

Undervejs blev han overfalden af et saadant Uvejr med Lyn og Tordenbyger, at han maatte søge Tag hos en Bonde, hvis Gaard laa ved den alfare Vej.

Absalon kendte ham vel af Navn; men Bonden kendte ikke Absalon; og det anede ikke den menige Mand, at saa stor en Herre vilde ride uden Følge.

Bonden lod Nadver sætte paa Bord for sin Gæst. Og medens de nu spiste sammen, ledte Absalon Talen hen paa Rigets Stilling efter Valdemars Død; thi da Bonden ikke kendte ham, saa vilde han nytte Lejligheden til at høre den menige Mands Dom.

— Stor Skade er det for Land og Rige, at Kong Valdemar skulde dø saa ung — sagde Bonden — og hvad vi Bønder vel kunde have at klage paa, det ændres saa vist ikke ved hans Død.

— Hvad klager Bonden? — spurgte Absalon.

— Det er vitterligt for alle, at Kong Valdemars Mænd tog hele Magten i Landet den Dag, han lod sin Søn udraabe til Konge paa Tinge, mens han endnu levede. Da drejede han Landsens ældgamle Sæd, som er den, at vi Bønder og frie Mænd selv vælger vor Konge. Prins Buris var den eneste, som turde sige ham det paa Tinge. Men hvad Skæbne fik han til Tak? — Gik det saaledes med en af de store, der talte ham imod, hvor skulde da en Smaamand vel vovet at tale. Derfor ser I ogsaa, at Bonden tier paa Tinge nu. Og hænder det, at En lukker Munden op, da snakker de store indbyrdes imedens, og ingen agter hans Ord.

I skal se, nu tager unge Knud Kongesegl og Kaabe og forsmaar at lade sig kaare af Menigmand, som Skik var i Danmark til alle Tider. Men hør mit Ord, Herre: der vil spørges Ufred deraf. Hverken Sønderjyder eller Skaaninger vil lade sig nøje. Thi Konge bør kun den være, som er kaaret dertil.

Absalon undrede sig meget over hans Ord; thi han vidste ikke, at der hos Menigmand var saa klar en hemmelig Vilje, og han takkede sin gode Skæbne, som havde ført ham herhid.

— Konge bør den være — sagde han — som har bedst Forstand og størst Evne. Men om han skal kaares paa Tinge, hvorledes vil det da lykkes uden Strid at bringe saa mange Hoveder

under én Hat? — Jyde, Fynbo, Sjællandsfar og Skaaning gaar ikke frivilligt tilsammen, uden at en stærk Haand leder og ener dem. Saá vi dog i vore Fædres Dage, da Kong Niels døde og saa mangen Gang, hvorledes Brand og Vold stod af deres Uenighed og Riget saaredes, saa det havde forblødt sig, om ikke Gud havde føjet det saa, at Valdemars Liv blev sparet. — Hvad er Riget nu? — enigt og stærkt er det og frygtet af Vender og Tyskere.

— Valdemar, siger I? — Sig heller Absalon; thi hvad havde Valdemar vel været uden hans Raad? — Ja, saa længe Absalon lever! Men naar han er død, hvad tror I da vil ske?

Absalon slog Blikket ned og tav. Saa strøg han sig med Haanden over Panden og sagde:

— Der findes vel andre, som kan tage Gerningen op og føre hans Værk videre.

Da lo Bonden højt og sagde:

— Naar han er død, da skal I se Stormændene kriges om hans Plads i Raadet. Hvor mange er der ikke, alene i Hvidernes Slægt, som kun bøjer sig for ham, fordi han er det store Træ; men de andre, som er Ungkrattet i hans Skygge, de holder alle Maal med hverandre. Hvorfor skulde nogen vige for sin Jævnbyrdige?

Ved Midnat stillede Uvejret af. Himlen blev klar. Stjærnerne tændtes atter; og Absalon tog Afsked med sin Vært.

Mens han red den kendte Vej til Roskilde, lød Bondens forstandige Ord i hans Øre.

Ja, det var sandt. Paa hans Skuldre hvilede det hele. Alt i Valdemars Tid hvilede det paa ham. Og nu — saa ung en Konge med en Moder ved sin Side, saa letsindet og saa kortseende i sine Raad!

Ja, Rigets gamle Sædvane havde de rokket, Valdemar og han. De, som havde set Broderkrigens Splittelse fra deres tidligste Barndom — de havde ændret mangt og meget med forsætlig Hu.

Raadene var hans. Men havde han taget Menigmands Ret til Bedste for Rigets Fred og Styrke, saa maatte han sørge for, at ikke den egenmægtige Gerning skulde være som en Bølges Ridt gennem Havet. Den ruller ind over Land, brydes og siver tilbage. Hvor blev dens Spor?

Ogsaa ham kunde Døden sende Opbud, hvad Dag og Time Herren vilde. Da galdt det, naar han for sidste Gang saa ud over det Land, som havde fostret ham, og hvis Herre han var bleven, mens han tjente det af hele sin Hu, — da galdt det at have et Hoved at velsigne og at indvie. Da galdt det at have et Øre, i hvilket han med trøstig Hu kunde hviske sin Gernings hemmelige Maal, — en Haand, i hvilken han kunde lægge den tunge viljekrævende Arv, som forpligter.

Men hvem?

Hvor fandt han den ene?

— Jeg har Kraft endnu. Om Sygdom ikke rammer mig, vil jeg kunne leve Aar nok endnu til at skabe mig den ene. Men finder jeg ingen saa stærk og saa hel, som det kræves, da maa jeg dele Gerningen og i Tide give hver, jeg kaarer mig, den Lod, han kan bære.

Absalon havde været nogle Dage i Roskilde, hvor vigtige Sager maatte ordnes for den unge Konge, da Dronning Sofie vendte tilbage fra den sorgfulde Højtid i Ringsted med Kong Knud og alle hans Søskende.

Absalon modtog dem i Kongsgaarden. Da Sofie gensaa ham, hvem hun betragtede som sin gamle, hemmelige Fjende, huskede hun de Taarer, han havde grædt over Altret, da han læste Dødsmessen for sin Fosterbroder.

Hun mindedes Sorgen om den bævende Mund, over den høje, rynkede Pande og tænkte igen den Tanke, som da flygtig var faret gennem hendes Hoved:

— Det er ikke Sorg alene, som bevæger ham saa, men Græmmelse over, at han nu skal dele sin Magt med mig, som er Kongens Moder.

Hun skjulte sine Tanker under et sorgfuldt

Smil fra sine straalende Øjne og hilste Absalon saa naadigt og venligt som aldrig før.

Da Knud gensaa ham, hvem han havde elsket lige saa højt som sin Fader, saa mindedes ogsaa han Begravelsen og Absalons tunge Sorg. Han maatte kæmpe for at holde sin Bevægelse tilbage og tænkte i sit stille Sind, at ingen uden Absalon skulde raade ham.

Alle Valdemars Børn kom frem og rakte ham Haanden. Men Ingeborg, den yngste, som kun var sex Aar gammel og ikke forstod, hvad Døden vilde sige — hun rystede sit lange, lokkede Haar bort fra sine Ører og fløj ham om Halsen, som hun plejede, uden Sorg eller Graad.

Sofie kaldte hende hastig skændende til sig. Men Absalon strøg hende varsomt over det lyse Haar og mindede Dronningen om, at Sorgen tidsnok kunde dæmpe hendes uskyldige Glæde.

I det samme tænkte han paa sit Løfte til Valdemar. Og han besluttede i sit stille Sind at have Øje særlig med hende, den yngste, som Sofie undte ilde, fordi hendes Fødsel nær havde kostet hende Livet. Men dette Barn havde været Valdemars Glæde.

Da Absalon kom i Enrum med Knud Konge, gav han ham strax det Raad, at han ufortøvet skulde drage Landstingene rundt og lade sig

kaare, som alle danske Konger havde gjort før ham.

Kong Knud drog da, ledsaget af sin Faders gamle Huskarle, der allerede i Vordingborg havde svoret ham Troskab, over til Jylland og stævnede til Viborg Ting som det første.

Absalon fulgte Kongen til Byens Port. Da han langsomt red tilbage, mødte han paa Torvet sin Fætter Sune Ebbesøn, der havde begæret Orlov fra Hyldingstoget til Jylland.

Han standsede Absalon og talte til ham om de Vanskeligheder, som paa Grund af Valdemars Død kunde befrygtes fra Rigets Fjender.

Derefter fortalte Sune sin Fætter om den nye Stenkirke, som han havde opført — Gud, Jomfru Maria og Sankt Laurentius til Ære. Det var hans Faders gamle Løfte, som nu endelig var fuldbyrdet.

En Rundkirke havde han bygget. Stærk som et Borgtaarn og dog rummelig som en Hal.

— Naar dit Arbejde er endt — sagde han — saa rid med mig hjem til de gamle kendte Steder, hvor vi leged som Børn. Mine Sønner voxer til, og de kender dig næppe.

Absalon takkede ham, men undslog sig, fordi hans Tid var saa knap. Dog, da han saa, at Sune følte sig skuffet i sit Venskab, lagde han sin Haand paa hans Arm og spurgte venligt:

— Hvorfor begærede du Orlov, kære Frænde? — Der er vel ingen syg af dine?

— Jeg venter min Søn, Peder, hjem fra Paris. Nys fik jeg Bud, at han laa i Slesvig og biede paa Bør. Og da det nu har blæst gunstig Vind i flere Dage, saa faar jeg ham sikkert i Gaard med det første.

Da mindedes Absalon en Dag for flere Aar siden, at Sune kom til ham og bad ham give Peder Brev og Hilsen med til Abbed Stephan i Geneviève, hvem Absalon havde kendt i sin Ungdom.

Peder var kommen til Paris; og Geneviève-Abbeden havde fundet saa stort Behag i den flittige og opvakte Dreng, at han havde skrevet om ham til Abbed Vilhelm, der stod Stephan meget nær.

Vilhelm var gaaet til Sune; og sammen havde de forelagt Absalon Abbed Stephans Ønske, at Drengen skulde indtræde i Cistercienserordenen, som han vilde det selv.

Der gik gunstigt Svar til Stephan; men nogen Tid efter fik de atter Brev, at Markarbejdet og den strenge Klostertugt havde svækket Peders Helbred. Stephan havde derfor nu optaget ham som regelbunden Kannik i Geneviève, hvor han boede, mens han fuldendte sine Studier. Saa høje Tanker nærede Abbeden om ham, at han kaldte ham „en Salomo, ung af Aar, men gammel

af Forstand, skarpsindig, ydmyg og høvisk i al sin Færd".

Trods Forandringen i Levemaade og Vilkaar var hans Helbred dog endnu svækket. Han led af Fjerdedagsfeber, som udmattede ham meget; og Abbeden turde ikke skjule for sine Venner i det fjærne Nord, at den stærke Hjemvé, som plagede den unge Mand, maaske var Hovedaarsagen til hans Sygdom. Han turde ikke beholde ham i Paris for ikke at løbe Fare for hans Liv; thi det fremmede Klima syntes han ikke at kunne taale. Men naar han da nu vendte tilbage, saa var det Stephans Bøn, at Absalon og Vilhelm vilde paase, at han overholdt Klosterløftet.

Han spaaede ham en stor Fremtid; og om det lykkedes ham i en ung Alder at opnaa en Biskops høje Værdighed, da var det Tid at løse ham fra de strenge Løfter, for at han kunde virke frit og uhindret til Bedste for sit Land og dets Kirke.

Hele denne Sag havde ligget gemt i Absalons Minde, fordi saa meget alvorligt var kommet til sidenhen. Nu dukkede det lidt efter lidt frem i hans Erindring.

Han saa op og spurgte:

— Saa er han da nu færdig?

— Ja. Han blev Magister i Sommer; og Stephan roste ham meget.

— Om tre Dage drager jeg fra Roskilde. Saa rider jeg til dig paa Bjernedegaard, hvis du vil bie paa mig saa længe.

Sune blev meget glad og trykkede Absalons Haand til Tak.

XXIX

Medens Absalon var Sunes Gæst paa den gamle Gaard, som han kendte ud og ind fra Barndomsdagene, kom Peder Sunessøn ridende en Dag, før det var ventet.

Sune trykkede ham til sit Bryst for Gensynet efter den aarelange Adskillelse; og hans smaa Søskende, af hvilke Anders var den ældste, kappedes om at komme til at hilse ham og spørge, hvad godt han bragte med til hver især. Saa tæt omringede de ham, at han ikke opdagede Absalon, der iagttog ham skarpt fra Hallens Dør.

Han havde Hvidernes lyse Haar; men det var stridt og stod i Issehvirvlerne lige i Vejret.

Han havde sin Farfaders Fold ved det venstre Øje. Men medens det hos Ebbe Skjalmssøn gjorde, at hans Ansigt saa ud, som lo det bestandig, saa lagde det hos Peder et Skær af Blidhed over hans Øjne. Næseroden var kraftig, og Mundens lige lukte Linje talte om en fast Vilje og en sindig Hu.

Han var bleg og mager, men stærkt bygget; og Hovedet sad støt til Halsen.

— Vi faar at se — tænkte Absalon — maaske er han Manden.

Saa gik han hen og hilste ham med begge Hænder.

Medens Absalon dvælede paa Bjernedegaarden, sandedes Bondens Ord.

Der kom Bud fra Lund, at Skaaningerne samlede sig bevæbnede og paany drog mod Lensgaardene for at jage Kongens og Ærkebispens Mænd af Landet.

Strax efter kom der nyt Bud, at en Mand, som kaldtes Harald Skræng og sagde sig at være af Kongeblod, rykkede ind fra Sverige med svenske Folk i sit Følge. Han talte hidsende Ord til Skaaningerne og lovede dem Tiende- og Skattefrihed, om de vilde kaare ham til Konge. Dette efterkom de alle som én Mand.

Absalon brød nu op og red til Havn; men Peder Sunessøn tog han med sig; thi han agtede at gøre ham til sin Kannik i Lund.

Knud var hyldet paa Danmarks Ting. Da fik han Bud om Opstanden i Skaane og drog over Sundet.

Da han kom til Skaane, var Opstanden alt

dæmpet. Absalons Huskarle havde tugtet Bønderne og forjaget den falske Konge ind over den svenske Grænse.

Absalon fulgte med Knud tilbage. Det galdt at staa ved den unge Konges Side, saa længe hans Herredømme var nyt. Men Ærkebispedømmets Sager lagde han i Domprovstens Hænder og bad ham bruge den unge Kannik, Peder Sunessøn — prøve ham i vigtige Hverv og lære ham af sin Erfaring.

Medens Absalon og Knud nu atter sad i Roskilde, skikkede den tyske Kejser, Frederik Rødskæg, Brev og Bud, at den danske Konge vilde komme til hans Hof og slutte Venskab med ham, som hans Fader havde gjort det før ham.

Absalon huskede den Svig, som i sin Tid var vist Valdemar og tvivlede ikke paa, at Kejseren jo havde til Hensigt at tvinge Knud til at tage sit Rige til Len af hans Haand.

Dog vilde han ikke, at Danmark skulde bære et aabenlyst Bruds Ansvar, og bad derfor Knud svare tilbage, at han for mange og vigtige Forretningers Skyld, som hans unge Herredømme havde paalagt ham, ikke havde Stunder til at besøge sin Ven Kejseren.

Der gik nogen Tid. Saa kom der atter Bud og Brev. Men nu var Tonen forandret. Kejseren skrev, at da Kong Knud havde vægret sig ved at komme til hans Hof, saa vilde han fra-

tage ham Riget og give det i Len til en anden, mere lydig Vasal.

Herpaa svarede Absalon, at Kong Knud vilde raade Kejseren til at finde En, som kunde tage ham Danmarks Rige; thi hvad man ikke ejede, kunde man heller ikke forlene bort.

Herpaa kom der intet Svar. Men en skøn Dag gik der Bud til Kong Knud fra Landgreve Siegfred af Thüringen, at han længtes efter at se sin kære Svoger og derfor agtede sig til Roskilde paa Besøg.

Landgreven blev modtagen for Byens Port med al den Hæder, som tilkom den, der havde Kongens Søster i Senge.

Siegfred omfavnede Knud og red ved hans højre Side gennem Byen.

I Kongsgaardens Hal modtog Dronning Sofie ham venligt og spurgte, hvorledes hendes kære Datter havde det i det tyske Land.

Siegfred bragte mange Hilsener fra sin unge Husfrue, hvem han takkede Gud for at besidde. Thi hun havde, sagde han, hele hans Hjærtes Kærlighed.

Derefter begærede han, at Ærkebiskop Absalon, hvem han kendte fra Brylluppet i Slesvig, maatte forestilles for ham.

Absalon, som boede i Bispegaarden, lod sige, at Ærkebispen ventede Landgreven i sin Gaard efter Morgenmessen.

Dermed lod han Siegfred forstaa, at Nordens

Ærkebiskop var mere end en tysk Landgreve. Han gjorde det ikke af Hovmod, men fordi han ikke tvivlede om, at Siegfred jo red et Ærende, i hvilket det galdt at give stort og sikkert Svar.

Siegfred, som ikke vilde kende sig ringere end Ærkebispen, bad da nu Knud om at stedes sammen med ham i Raadet til Forhandling om en vigtig Sag, som han havde paa Hjærte.

Kongen lod Raadet sætte til den Tid, Absalon havde bestemt for Mødet, nemlig Timen efter Morgenmessen. Og efter Absalons Tilskyndelse bestemte han, at Raadet skulde holdes i Bispegaarden.

Til Stede var foruden Knud og Siegfred kun Absalon, hans Broder Esbern og hans Fætter Sune.

Næppe var de komne til Sæde, før Siegfred erklærede, at han med største Sorg havde erfaret, hvorledes hans kære Svoger, Kong Knud, havde besvaret den mægtige romerske Kejsers vennesæle Brev.

Strax da han spurgte denne Tidende, havde han ikke tvivlet om, at sligt ubesindigt Svar udelukkende var at skrive paa Kong Knuds store Ungdoms Regning.

Han vilde derfor nu vende sig til Ærkebiskop Absalon, som han vidste havde været hans berømmelige Svigerfaders Ven og første Raad, og

lægge ham paa Sinde, hvor stor en Tro Kong Valdemar altid havde haft til ham.

Saa bad og besvor han da nu ham og hans Frænder om ikke ved hovmodige Raad at føre deres unge, faderløse Herre en Krig og Fejde paa, som han umulig kunde magte. Thi om han fremdeles stod paa sin Frihed overfor Kejseren, da var det at befrygte, at denne stormægtige Herre vilde skille ham ved Riget, saa at hans unge Herredømme fik en stakket Ende.

Nu rejste Absalon sig og sagde:

— Jeg takker Eder, Siegfred, for den gode Mening, I har om mig, at jeg sikkert vil give vor unge Konge de bedste og viseste Raad, jeg ejer. Og da I henviser til vor højsalige Konges Tro og Vilje, saa vil jeg forkynde Eder her, at Kong Valdemar engang i sin Ungdom lod sig lokke ved gode Ord og Løfter fra den tyske Kejser til at møde ved hans Hof. Men han fandt ikkun Falskhed og Utroskab. Derfor maa I svare Eders Kejser, at Kong Knud hersker over sit Rige med samme Frihed som Kejseren over det Rige, han kalder det romerske.

Da blev Siegfred vred. Han stod op og sagde, at om han bragte slige Bud, da vilde Kejseren visselig fortørnes og tage Riget med Magt i sin Haand.

Absalon smilede stort, idet han saa paa Knud

og sine Frænder Esbern og Sune og æskede dem til det samme Smil.

— Min kære Siegfred! — sagde han og lagde sin Haand beroligende paa hans Skulder — mener I, at Kejseren tager Danmark saa let som det thüringske Land, I besidder af hans Haand? — Rejs nu med Fred tilbage og forkynd Eders Herre, at Kongen af Danmark ved ikke af nogen Pligt eller Tjeneste imod ham. Og vil han have Danmarks Rige, da maa han komme at tage det med Handsker af Staal.

Siegfred blev højrød af Vrede. Men han tav og satte sig brat.

Knud bød ham hæderfuldt til Gilde som sin Svoger, ikke som Kejserens Sendebud; men han afslog det, begærede sine Heste og drog af Byen samme Aften med sit Følge.

Men da Absalon kom i Kongsgaarden til Nadver, da mødte Dronning Sofie ham med flammende Øjne og bed sig i Læben af Vrede; thi Siegfred, som havde bragt hende skønne, kostbare Gaver, havde klaget sig for hende, inden han red bort.

Længe tav hun; men da Absalon lod, som om han aldeles ikke saa hendes Vrede, saa dyede hun sig ikke og sagde til Kong Knud ved sin Side saa højt, at alle kunde høre det:

— Vogt dig, min Søn, for onde Raad. Let er de talte, men Følgerne af dem bærer du alene.

Da vendte Absalon sig mod hende og sagde:

— Raadet er som Manden, der gav det. Kender jeg ham ret, da er det ikke hans Sæd at vise Følgerne fra sig.

Men Dronningen slog med Nakken; og alle, som var i Hallen, forstod, at om denne Sag voldte noget ondt, da vilde hun lægge det paa Absalons Skuldre alene og kræve det bødet tidlig og silde. Men om kun godt fulgte deraf og hendes Søns Herredømme steg i Fasthed og Berømmelse for Absalons dristige Tale, da vilde hun ikke unde Absalon nogen Ære deraf, men smigre og rose sin Søn, paa det at han skulde tro, at alene han — Kong Knud — ved Mod og Raadsnarhed havde forebygget de onde Følger af Absalons skæbnesvangre Ord og reddet sit Rige af den visse Undergang; thi hun var fast bestemt paa, at nu, Valdemar var død, vilde hun være Kongens Konge, som hun var hans Moder.

XXX

Da Kejseren hørte det Svar, som Absalon havde givet Siegfred med tilbage, svor han en dyr Ed paa, at Kong Knud haardt skulde fortryde at have fulgt det Raad.

Han sendte Bud til Hertug Bugislav af Pommern og lovede ham Danmark til Len, om han vilde yppe Trætte med Kong Knud og besejre ham.

Hertugen turde dog ikke angribe de danske, men søgte Strid med Kong Knuds Befalingsmand paa Rygen, Hertug Jarmer, som var Bugislavs Morbroder.

Men næppe havde Jarmer modtaget hans Bud, før han forstod, hvad Meningen var; thi Absalon havde varet ham i Tide om Kejserens Vrede.

Han sendte da strax Bud til Havn om, hvad der var i Gære. Og nu gik der Brev til Bugislav fra Kong Knud med Forespørgsel, hvad Hertugens Flaade havde at gøre ved Rygen.

Hertugen turde ikke bryde aabent med Kongen, men lod svare, at det var et gammelt personligt Mellemværende mellem ham og hans

Morbroder. Det var saa lidet hans Agt at fejde paa Kong Knud, at han tværtimod gerne vilde underkaste sig hans Kendelse i Striden, om han vilde bestemme Tid og Sted for Parterne at give Møde.

Knud stævnede dem til Samsø, hvor der just skulde være Herredag for at godkende den Vederlagsret, som Absalon havde ladet udarbejde og nedskrive efter den gamle Huskarlelov fra Knud den stores Dage.

Begge Parternes Afsendinge klagede haardt paa hinanden; men da ingen af Fyrsterne selv var mødte, blev Sagen udskudt, idet Bugislavs Folk lovede, at deres Herre vilde møde frem personlig, hvor Knud vilde bestemme.

Næppe var Herredagen bleven opløst og Knud dragen til Jylland, før Bugislav i største Hast lod gaa Opbud over hele Venden. Fra alle Byerne ved Søen stævnede Skibe sammen, indtil Hertugen raadede over en Flaade paa mer end sexhundrede Skibe.

Da sendte Bugislav i sin Hovmodighed Bud til Kejseren, at nu havde han samlet saa stor en Flaade, at han om kort Tid vilde kunne lægge hele Danmarks Rige i hans Haand. Kejseren blev herover saa glad, at han gav Sendebudet de kosteligste Gaver.

Men Jarmer havde sine Spejdere ude. Og saa snart han spurgte, hvilken mægtig Flaade Bugislav stævnede sammen, sendte han Bud til

Havn, hvor Absalon ventede paa, hvad nyt der vilde ske.

Da Budet ankom, var Absalon i Badstuen, som nys var bygget paa Østertorv bag Kirken.

Han hørte, at der var Uro paa Torvet og højrøstet Tale. Og da han spurgte, at det var Jarmers Bud, afbrød han strax Badet. Saa hed og rød han var af Dampen, kastede han Klæderne hastig om sig og gik ud.

Medens de gik sammen i Færgebaaden ved Endeboden, berettede Venderen sit Ærende; og inden de havde naaet Borgen paa Holmen, havde Absalon fattet sin Beslutning.

Samme Aften red Ærkebispens Bude af Gaarde. En red til Roskilde og derfra vest og syd over Sjælland. En anden satte over til Fyn; og en tredje gik i Baad til Skaane. Men til Jylland, hvor Kong Knud færdedes med sine Mænd, blev der ikke Stunder at sende Bud.

Thi Befalingen lød paa, at alle Skibe, smaa og store, Smækker og Skuder, ligegyldigt hvilke, skulde udrustes. Hvor de fandtes, skulde de tages, om det var Skibe til Krig eller kun til fredelig Færd. Herremand og Bonde, alt vaabenført Mandskab, skulde gaa i Baadene. Og inden sex Dage skulde alle ligge rede ud for Vordingborg. De, som ikke kunde naa derhen til denne Tid, kunde spare sig Ulejligheden; thi den Dag og ikke senere vilde Toget afgaa.

Absalon var i Bevægelse den hele Dag. Han mindedes Dronningens Ord; og han tvivlede ikke paa, at det jo nu for lange Tider skulde afgøres, om Kejseren skulde faa Held til at gennemføre sin Trusel og Danmark blive et Lydland af det romerske Rige. Han kendte fuldt vel sit Ansvar og vidste, at alle onde Følger vilde blive lagt paa hans Skuldre alene.

Saa mange Aar var forløbne, siden han i Paris fik Valdemars Brev om den forsmædelige Hylding, som Knud og Svend hver for sig havde ydet den romerske Kejser for at komme hinanden til Livs.

Allerede dengang havde han forstaaet, at den gamle Fordring vilde blive rejst atter og atter.

Han mindedes den Dag, da Valdemar trods hans Raad og Bønner af Forfængelighed lod sig lokke til at møde for Kejseren i St. Jean de Laune. Ofte havde han bebrejdet sin Fosterbroder, at han ved sin Uforstand var gaaet i Snaren.

Nu da hans gamle Fælle i hine Ungdomsdages Kampe ikke var mere — nu da saa ungt Blod holdt Tøjlerne, havde Kejseren fundet Tiden belejlig paa ny.

Om da ikke denne Sag bestandig skulde holdes hen til evig Trusel for danske Konger, hvor kunde han da give andet Svar end det, han havde givet?

I det han gav det, vidste han, at det var

kostbart Raad; og han gav det ikke, før han i sit stille Sind havde forvisset sig om, at der nu mer end nogensinde stod et Sværd bag Ordene.

Et Herredømme, som nu var stærkt, takket være hans og Valdemars Manddomsgerning, mens det dengang var lige saa svagt og usselt, som det var arvet.

Et Folk, der nu var enigt og stærkt som en sluttet Krop, mens det dengang var en Samling spredte Sværd, førte af viljeløse Arme.

Saa galdt det da nu den sidste store Kamp — den, hvis Nederlag vilde gøre hans og Valdemars Livsgerning frugtesløs; men hvis Sejr vilde være den endelige og afgørende Sejr.

Det var det sidste og det første Maal, som i sig rummede alle de andre — det, som havde svævet for hans Øjne allerede i hans ganske unge Dage, da Valdemar endnu var en Dreng, hvis Evne ingen kendte.

Vendte han tilbage med Sejr, da stod han ved Maalet, som den der havde fuldkommet det.

Men faldt han med Skam — hvortil havde han da kæmpet Livets byrdefulde Kamp?

Sit Lands Lykke havde han gjort til sin fra sin Ungdom. Da han rejste sig derimod og krævede Lykke for sit eget Liv, da nægtedes den ham; og Skæbnen, hvis Udvælgelses Vej i det dunkle intet Menneske formaar at raade, viste ham tilbage til hans Ungdoms Bane.

Det syntes ham, som denne Kamp, der forestod, var hans alene. Thi den, der havde staaet ved hans Side, da den rejstes første Gang, var jo død; og kun han havde kendt hans Tanker.

Nu var der ingen tilbage, der som Absalon samlede det alt i ét, — for hvem Landets Skæbne var en Livssum at tabe eller vinde.

Men var Kampen hans alene, saa galdt det nu ogsaa Livet for ham.

Han lovede sig selv, at han vilde komme tilbage som Sejrherre; eller han vilde styrte sig forrest i Kampen, indtil Døden fandt ham.

Godt var det, at Kong Knud ikke kunde være med. Thi for denne sidste Kamp, som han — Absalon Hvide — havde raadet, burde ingen anden staa inde uden ham alene.

Thi Raadet var som Manden. Og Manden stod bag Raadet.

Den Frist, som Absalon havde givet Flaaden, var saa ringe, fordi han indsaa, at det galdt at komme Bugislav i Forkøbet.

For Venderne alene var han ikke bange. Hvor tit havde han ikke tugtet dem! Under munter Opsang som til Dans og Leg havde han ført sine Mænd mod de lavstammede, sortøjede Strandrøvere.

Men denne Gang stod selve det romerske Riges Haand og Sværd bag.

Om det da ikke lykkedes ham strax at vinde Sejr, da vilde Kejserens Hær søge Landvejen op, bryde den gamle Vold og overskylle Landet.

Og Sejren maatte være stor og afgørende.

Til den fastsatte Tid laa hele den sjællandske Flaade ud for Vordingborg. Men af Fynboernes Skibe havde kun sex og af Skaaningernes kun fjorten naaet at give Møde.

Nogle af Styresmændene mente, at man skulde se endnu et Par Dage an for at øge Flaaden; men Absalon afslog det og befalede at bryde op strax.

Det var Fredagen før Pintse i den tidlige Morgen, at Flaaden løb ud.

Vejret var diset og Brisen saa svag, at Sejladsen kun havde ringe Fremgang; men naar Vinden løjede helt af, lod Absalon Aarerne stikke i Søen; og saaledes naaede man omsider til Hiddinsø under Rygen.

Her mødte Jarmer frem med sine Skibe og bad Absalon kaste Anker, indtil han havde faaet Bud fra sine Spejdere.

I nogle Dage laa man ørkesløs og ventede. De sparsomme Bud, der kom, sagde hinanden imod, saa det ikke var muligt at tage nogen Bestemmelse.

Men anden Pintsedag om Morgenen var Absalons Taalmodighed til Ende. Han bad Got-

skalk, til hvem han altid havde haft Lid, om at gaa i Land for at snige sig Kundskab til. Venderen var nu en gammel Mand; men han tog dog sit Hverv med Lyst og søgte frem langs Stranden, skønt Taagen laa tæt og skjulte Landet.

Imedens lod Absalon sin Kapellan ringe til Messe. Han iførte sig fuldt Ornat, gik fra Borde og samlede sine Mænd om sig paa Strandbredden. Selv vilde han holde Messen og bede om Sejr.

Men som han skred over de løse Smaasten, der veg under hans Fødder, efter Kapellanen og hans Kordrenge, som bar de hellige Alterkar, han altid førte med sig, lød der Raab bag ham.

Han standsede og vendte sig. Nu saa han, at hans Mænd omringede en Mand, der dukkede frem af Taagen, aandeløs af hastigt Løb.

— Bugislav kommer hid under Kysten! — raabte han, da han endelig fik Mælet.

Strax kaldte Absalon Kapellanen og Drengene tilbage.

— Nu vil vi holde Messe med Sværdet! — sagde han; og inden nogen fik Tid at hjælpe ham, drog han Messekaaben af; under den havde han sin Brynje, som han altid beholdt paa, naar det galdt nogen hastig Færd i Krig.

Saa hurtig Benene vilde bære dem, løb de til Baadene; og næppe var de ombord, før Absalon

gav Befaling til at lette og gaa frem i den Retning, hvor Jarmers Bud havde hørt Lyd af Aareplasken og mange Krigerstemmer.

Bugislav sad i Agterstavnen og spiste, da Udkigsmanden i Forstavnen raabte:

— Skibe forude!

— Saa kommer de da endelig! — sagde Hertugen lettet; thi han havde ventet flere Dage paa Mecklenborgerne, som havde sendt Bud, at de stævnede hid.

Da nu Baadene kom nærmere, raabte Hertugens Folk dem an med Hilsen og gode Ord; men da der intet Svar lød tilbage — kun Sejlene hørtes klapre for den svage Vind og Aarernes lange Tag lød i Tofterne — saa anede man Uraad.

— Det er Jarmers Skibe! — raabtes der.

Da rejste Hertugen sig fra sit Bord og lo haanligt. Han gav Befaling til, at halvandet Hundrede af Smaabaadene skulde omringe og tage de Par Baade, som hans Morbroder evnede at stille paa Benene. De store Skibe skulde ikke kere sig om sligt Smaatteri, men rolig ride paa Ankeret, saa meget mere som Farvandet var saa snævert, at det var meget vanskeligt for en stor Flaade at bevæge sig, uden at Skibene voldte hverandre Skade.

Absalons Skib laa forrest af dem alle; selv

stod han i Stavnen med Øjnene spændte til det yderste for at bryde Taagen.

Da forstod han strax, at Bugislav ikke anede, hvem han havde for sig. Thi saa ringe Modstand vilde han ikke vovet at sende mod de danske.

Absalon bød nu alle være stille, at ikke deres Maal skulde røbe dem. Saa roede de stærkt til, for at komme de store Skibe saa nær paa Livet som muligt.

Bugislav stod i Forstavnen og undrede sig over den store Tavshed, der herskede paa Rylændernes Flaade. Da hørte han de stærke Aaretag; og nu voxede de danske Skibe frem af Taagen, alt som de kom nærmere.

Da fyldtes med ét paa et Tegn af Absalon Luften med Sang. Fra alle de danske Skibe lød Bjarkemaalet — det gamle, som havde reddet den danske Flaade paa Holmen for Havn.

Endnu forstod Bugislav og hans Mænd ikke, hvad der forestod. Maalet kunde de ikke skelne for Tonen; og intet Øjeblik faldt det dem ind, at den danske Flaade skulde kunne være kommen af den dybeste Fred saa pludselig til fuld Udrustning og saa hastig over Søen.

Da endelig lod Absalon sit Banner spænde ud fra Stavnen. Og i det hans Skib, som var forrest af dem alle, roedes ind imellem de pommerske Baade, kendte alle den springende Hjort i det blaa Felt.

I det samme fløj den første Pileregn ind over Bugislavs Skibe. I ubeskrivelig Forvirring løb de skræmte Mænd langs Rælingen fra Stavn til Agter.

Ankeret blev hejst og Sejlene spændte. Skrig og Jammer for de Pile, som ramte, lød op i Luften og blandede sig med de danskes Kampsang.

De Skibe, som laa længst agter, Danskerne nærmest, kunde ikke komme bort for de store og tungere Skibe, der dannede Flaadens Kærne.

Der raabtes fra Skib til Skib, indtil den frygtelige Nyhed var naaet Flaaden over.

Bugislav gav i Hast Befaling til at lette og staa bort. Inden hans Ord lød over Skibene, var Befalingen alt efterkommet.

Men de tunge Skuder stødte Side mod Side, Stavn mod Agter. Ankertovene spændtes og Ankeret kom oven Vande; men i Skyndingen surredes det ikke ret fast; og med bragende Plump skød det atter til Bunds.

Da forvirredes de pommerske Mænd af Skræk. Mangen Mand styrtede sig fra Rælingen i Vandet for at undkomme ved Flugt; men enten ramtes de af Pile fra de danske; eller Skibene knuste dem imellem sig som modne Frugter mellem haarde Stene.

En var der, som skræmtes saare, da han saa sin Broder kvæstet mellem Skibene; men han skræmtes end mere for de danskes Pile.

Saa greb han et Reb, der laa for hans Haand, kastede en Løkke og hængte sig op under Raa.

Nu naaede de danske Skibe bredsides med de agterste pommerske. Da for alle Mand fra Borde, som Mus forlader en synkende Skude.

De sprang over paa de Skibe, som laa bag, klamrede sig til Stævnen og kravlede om Bord. Men saa overfyldte blev disse Baade, der laa for langt fra de næste i Rækken, til at Menneskestrømmen kunde brede sig videre, at de sank.

Saaledes gik atten Skibe til Bunds, mens Mændene som jagede Dyr svømmede rundt i det hvirvlende Vand, indtil de druknede eller ramtes af barmhjærtige Pile.

Endelig havde de store Skibe, der laa midt i Flaaden, faaet Ankeret op og vendt sig i Farvandet. De stod udefter, saa hurtig Sejlene vilde føre dem.

For den hastige Skræk havde Pommerne ikke set, at Absalon havde kun syv Skibe i sit Følge. De andre, som laa længere tilbage, havde ikke vundet med.

Da de endelig bemærkede det ringe Antal, var der femogtredive af de største Skibe, der standsede og vendte sig for at gøre Modstand. De husede en Del tyske Riddere, som Kejseren havde sendt Hertug Bugislav til Raad og Støtte.

Dog, da de saa, at Absalon saa langt fra betænkte sig, end sige flyede, at han endog lod

ro til af al Aarernes Kraft, mens Mændene sang, saa det lød langt ud over Vandet, — da ræddedes de paa ny.

Men ved at standse havde de ladet Absalons Skibe komme sig saa nær, at de mistvivlede om at kunne undfly ham.

De kastede da deres Heste overbord for at lette Aarerne Arbejdet. Og mens de arme Dyr højt vrinskende plaskede Vandet til Skum og søgte mod Absalons Skibe, som vilde de bede om Hjælp, saa afførte de flyende Mænd sig nu ogsaa deres Harnisk for at være des raskere til at ro. Saaledes undslap de møjsommeligt op ad Peeneaaen.

Kun disse femogtredive Baade undslap af hele den stolte Flade. Foruden de atten, som sank overfyldte, faldt Resten, deriblandt Bugislavs Høvdingeskib med hans kostbare Silketelt, i de danskes Hænder.

Da Absalon endelig holdt stille og alle de danske Skibe samlede sig om hans, — da han stod frem i Stavnen og takkede dem stortsmilende for Daaden, da jublede de ham i Møde. Da slog de paa Skjoldene, alle som én; og der stod Gny i Luften af deres Hyldingsraab til Danmarks første Mand.

Men til Kong Knud, som sad i Jylland og ikke vidste, at Absalon i denne Time havde gjort ham til Herre over al Venden, — til ham og til hans Moder lod Absalon gaa hastigt Bud.

Intet Brev havde Budet med og ingen Ord. Kun dette ene skulde han sige, at Absalon sendte Kongen dette kostbare Silketelt. Det havde tilhørt Bugislav, Hertug af Pommern, Kejserens Hævner.

Saa navnkundig blev Absalon af denne Sejr, at den spurgtes helt ned til Bysants, hvor de danske Væringer brystede sig af deres Landsmænd.

XXXI

Da Absalon hen paa Sommeren mødtes med Knud, beklagede Kongen sig over, at han ikke havde naaet at være med til den glimrende Daad.

Da sagde Absalon:

— Denne Kamp var min alene; thi jeg be-byndte den for tredive Aar siden; og først nu vandt jeg Sejr. Men beklag dig ikke, Knud Konge. Store Ting staar endnu tilbage, hvor-paa du kan øve din Ungdom. Femogtredive af de største Skibe undkom gennem Peene Aa. Og derinde ligger endnu Wolgast befæstet og venter os.

Saa hurtig ske kunde, opbødes nu ogsaa de jyske Skibe, saa at Flaaden var fuldtallig, da de danske paa ny drog over Sø.

De sejlede strax til Peene Aa; men da de vilde op igennem det trange Løb for at ramme Byen Wolgast, da mærkede de, at Flodbunden var fyldt med Sten, saa de forreste Skuder huggede imod dem og sank. Og indenfor Stenene var

der rammet Pæle ned, tæt Side om Side, den ene Række bag den anden.

Da nu den danske Flaade standsede og gjorde Mine til i den lave Aa, hvor Hvermand kunde bunde, at tage Stenene op og fjærne Pælene, saa kom Venderne stormende ud fra Byens Porte og løb ned til Stranden for at dræbe dem med Pile, medens de arbejdede.

De danske tøvede for at give Fjenden igen. Men Absalon afførte sig alle sine Klæder og sprang nøgen i Vandet, som naaede ham paa Brystet, og gav dermed Exempel til de andre, at de ubekymret skulde gøre deres Gerning og lade Fjenden skyde.

Da var der en vendisk Høvding, som kendte Absalon paa den springende Hjort i hans Skjold — det han holdt over sit Hoved og nøgne Bryst med venstre Haand, mens han med højre Haand vrikkede Pæle løs for at drage dem op.

Høvdingen kaldte paa nogle af de bedste Skytter, viste dem, hvem de skulde sigte paa, og lovede dem store Gaver, om de dræbte ham.

En af Absalons Mænd saa det i Tide og sagde:

— Vogt Jer, Herre! — Ser I ikke, at de peger paa Eder?

Absalon saa op, dækkede sig med sit Skjold og sagde:

— Ja sandelig, han sætter stor Pris paa mit Liv!

I det samme fangede han Pilene i sit Skjold og dukkede sig under Vandet, til Venderne tabte ham af Syne.

Det lykkedes dog ikke de danske at indtage Wolgast. I Stedet for nu at ligge ledig i lang Belejring, drog da Kong Knud rundt i Landet, plyndrede og afbrændte Byer, hvor han kom frem, inden han drog tilbage til Danmark.

Næste Aar kom Knud igen. Efter paa ny at have plyndret i Landet vidt og bredt, red han med alle sine Mænd gennem en stor og vildsom Skov, til han naaede Staden Kammin, hvor Hertug Bugislav havde søgt Ly efter Tabet af sin Flaade.

Da han ved Absalons Side red rundt om Byens Mure for at skønne, hvor den bedst kunde angribes og endelig lod sine Bannere plante og Blidekastere opstille hele Vejen rundt om Graven, blev de Kammin Borgere, som bag Muren iagttog ham nøje, saa angst ved Tanken om, at det nu skulde gaa løs, at de besluttede at overgive sig og bede om Naade.

Alle den nylig kristnede Bys Kanniker og Klerke samledes paa Torvet. De drog Sko og Hoser af og vandrede paa nøgne Fødder, med Kors og Fane, i Procession ud af Byens Port.

Da de havde naaet Kongens Telt, hvor Knud og Absalon stod ude, faldt de ned paa Knæ og

bad, at Kongen vilde tænke paa sin højsalige Faders fromme Exempel og ikke afbrænde deres Klostre og Kirker. De lovede, at Hertug Bugislav skulde komme selv at bede om Fred, dersom de danske vilde unde ham Lejde.

Da svarede Knud, at han ikke var kommen for at brænde Kirke og Kloster, men kun for at forfølge sin Fjende, der havde angrebet ham først.

Men da Absalon forestillede ham, at, om han satte Ild paa nogle af Husene, det da ikke kunde hindres, at den bredte sig ogsaa til Klostre og Kirker, saa lovede Knud at spare Byen.

Samme Dag kom Bugislav barhovedet ud af Porten og stedtes for Kongen og Ærkebispen.

Han skælvede over sin fede Krop; thi han frygtede Gengældelse for den Svig, han havde bevist Kong Knud ved at gaa Kejserens Ærende.

Absalon og Knud lod ham længe uvis om, hvilken Bestemmelse de vilde tage; men tilsidst gik de ind paa at give ham Fred.

Betingelserne var haarde. Ellevehundrede Mark Sølv skulde Hertugen udrede. Sit Rige skulde han tage til Len af Danmarks Konge. Saa skulde han svare en aarlig Skat af sit Land og stille Kongen tolv gode Gidsler paa Betingelsernes Opfyldelse.

Da Bugislav endelig havde bøjet sig og

taget de uundgaaelige Kaar, saa lettedes hans Hjærte.

Han aandede op og sagde med et Smil til Absalon:

— Det er kun en mager Fred, I under mig, Herre. Men hellere tager jeg dog den end at ligge endnu en Gang for Anker i Taage og høre Eders taktfaste Slagsang. Den misunder jeg Jer af et oprigtigt Hjærte. Mine Mænd tror, at det er den, der bringer Jer Sejr.

Absalon smilede ad hans Godmodighed og bad ham til Nadver hos sig paa sit Skib, at de ved et Bæger Vin kunde drikke Fred og Forsoning med hinanden, nu da Bugislav var Kongens Lensmand.

Men ved Gæstebudet drak Hertugen sig i sin store Glæde over, at de sidste Tiders evige Angst og Bespænding ikke længere skulde tære paa hans Huld, saa drukken, at han hverken kunde røre Haand eller Fod.

De maatte bære ham fra Skibet og lægge ham ind i et Telt. For at der nu ikke skulde ske ham noget ondt, at ikke nogen skulde fristes til at hævne sig paa den fordums Fjende ved at udplyndre ham, saa lod Absalon sætte en Ringvagt paa fyrretyve væbnede Svende om hans Telt, mens han sov.

Da Bugislav vaagnede om Morgenen og saa Vagten omkring sig, priste han Absalons Godhed og Omtanke i stærke Ord.

Han blev nu ledsaget med Ære til sit Hus i Byen. Men næste Dag kom han tilbage med sine fornemste Mænd.

Med Hustru og Børn knælede han ned for Kong Knud og bad om Tilgivelse, at han havde krænket ham med saa langvarig en Krig.

Derefter stillede han de begærede Gidsler og erklærede højt og lydt, at han modtog Landet til Forlening af Kongens Haand.

Kongen rejste ham ved Armen fra Jorden og førte ham, hans Hustru og Børn til sit Telt.

Men just som de havde naaet dette og de danske Krigsfolk nysgerrig flokkedes om Teltet for at se de fremmede paa nært Hold, saa bragede et mægtigt Tordenskrald ned over deres Hoveder. Og atter ét og endnu ét. Men intet Lyn saas, og ingen Regn faldt mod Jorden.

Absalon var just under Vejs til Kongeteltet. Da hørte han, at de menige Mænd forundrede sig indbyrdes over denne Torden.

En af dem sagde, at den visselig var sendt af den almægtige Gud for at besegle det vendiske Herredømmes Fald for alle Tider.

Da Absalon i Roskilde hilste Valdemars Dronning første Gang siden hin Dag, han gav Kong Knud de Raad, for hvilke hun varede sin Søn, da sagde han saa højt, at alle i Hallen kunde høre det:

— Hvad synes Eder nu, naadige Frue, om de Raad, jeg gav Kong Knud? — Mener I ogsaa nu, at Følgerne vil blive vanskelige at bære?

Da blev Dronningen rød og saa til Side; men da hun mærkede, at baade hendes Søn og hans Mænd havde Møje med at skjule deres Smil, saa kom hendes stolte Sind i saa stort Oprør, at hun for at holde sin Vrede tilbage, skyndsomst rejste sig og forlod Hallen.

Længe begræd hun i Enrum den onde Skæbne, som saa tidlig havde taget Valdemar bort.

Saaledes vilde det altsaa blive i Fremtiden.

For hver Dag, der gik, vilde Absalon faa stedse større Magt over hendes Søn, som han, alt fra Knud var Barn, havde haft hans Hjærte.

Klogere havde han altid været end hun, den overmodige Bisp. Nu havde han for første Gang offenlig vist hende sin Magt og ydmyget hende i alle Mands Øjne.

Hun taalte ikke hans store, forskende Blik, der saa igennem hendes Smil og hendes Lader og læste alt, hvad der laa bag.

Det skulde have en Ende. Endnu havde Alderen ikke mærket hendes Træk. Endnu straalede hendes Øjne skønnere end nogen anden Kvindes ved hendes Hof.

Landgreve Ludvig af Thüringen havde sendt hende hemmeligt Bud, at de thüringske Mænd,

som havde været med ved Siegfreds Bryllup i Slesvig, havde berømmet hendes uforlignelige Skønhed i saa høje Ord, at hans Hu endnu var ganske fangen deraf.

Vel havde Landgreven forskudt sin tidligere Hustru; vel var han voldsom og djærv, trods det at de kaldte ham „den milde“. Men hun forstod den Kunst at tvinge Mænd. Hun havde øvet den med Held saa mangen Gang. Kunde nogen Ægtemand være hæftigere af Hu, end Valdemar havde været det? Og dog lyttede han efter hendes Ord og lød hendes hemmelige Vilje, naar ikke Absalon stod hos og aabnede hans Øjne.

Dronning Sofie lod gaa Bud til Landgreven, at hun længtes bort fra det Land, som havde haft hende saa længe. Hun var endnu for ung og stolt til at vige Pladsen for andre. Saa vilde hun da høre hans Bøn, om han endnu var til Sinds at tage Kong Valdemars Dronning til Ægte.

Landgreven skikkede strax Sendemænd til Roskilde med pragtfulde Gaver; og Sagen kom for i Kongens Raad.

Absalon fandt Tilbudet ærefuldt. Han sagde aabent til Knud, at det var bedst for hans Moder, for ham selv og for Danmark, at hun ikke blev i Roskilde. Thi bitre Ydmygelser ventede der hende her — hun, som var vant til at herske.

Knud ledsagede sin Moder til Ejderen med et

pragtfuldt Følge. Der overleverede han hende til de thüringske Mænd og gav dem rige Gaver med til deres Herre.

Men da han atter sad i Kongsgaarden i Roskilde hos sine unge Søstre, hvoraf Ingeborg endnu kun var et ti Aars Barn, saa vendte han sig til Absalon og spurgte, hvorledes han skulde handle med sine Søstre.

— Spørg dem selv! — svarede Ærkebispen — og lad deres Hjærte raade.

Da var der to af dem, Helene og Regitze, som valgte at blive i Kongsgaarden, hvor de var opvoxede hos deres Moder. Thi de ventede, at et passende Ægteskab skulde times dem, som det var timedes deres ældste Søster Sofie. Saa unge de var, havde de dog græmmet sig over, at Kejserens Tilbud kun havde været Svig.

Men de næstyngste to, Margrethe og Maria, som havde færdedes hos Søstrene i Vor Frue Kloster deres meste Barnetid, — de valgte at blive Nonner, som Absalons Fastre havde været det med Ære i saa mange Aar.

Da spurgte Knud:

— Og du, Ingeborg?

I det samme saa Absalon over paa hende og ængstedes for, hvad hun vilde sige. Thi hende elskede han fremfor de andre og havde lovet sig selv at skytte hendes unge Aar.

Hun saa ud i Luften med et legende Smil. Verden syntes hende stor og lys. Alle Vegne

var der godt at være. Da hun ikke vidste, hvad hun skulde svare, saa hun fra den ene til den anden. Thi den, hun undte bedst, hos den vilde hun være.

I Klosteret hos Margrethe og Maria — nej, det vilde hun ikke.

Hos Knud og Valdemar — det vilde hun nok; men altid var der saa mange Mænd og saa meget at skaffe, at de aldrig mere havde Tid til hende.

Nu saa hun paa Absalon. Og da han nikkede til hende i det samme, saa løb hun hen til ham og tog hans Haand.

— Jeg vil være hos dig! — sagde hun.

Da lo Knud og Valdemar og alle hendes Søstre over det dumme Svar.

Men Absalon strøg hende over det lokkede Haar og saa længe paa hendes legende Smil.

Han mindedes Liden Kirsten; thi Øjnene var hendes.

Han tænkte paa den Livets Lykke, som var bleven ham nægtet. Ingen Frugt havde hans Liv sat, som han kunde kalde Kød af sit Kød, Blod af sit Blod.

Ja, han vilde tage hende — dette legende Barn, som undte ham saa vel, til sig som en Datter.

Havde hun end sin Moders hovmodige Pande, saa havde hun ogsaa hendes Skønhed. Og havde hun sin Moders Smil, saa var det ikke

meget vidende og lokkende, men legende og mildt.

Men hun havde Valdemars talende Mund; og naar hun var vred, da stampede hun med Foden som han og bed sig i Læben, at det var, som saa han livagtig for sig igen Drengen paa Fjalneslevlille.

XXXII

Hen paa Vaaren døde Absalons Fætter Sune Ebbesøn paa Bjernedegaarden.

Det var den anden af hans nære Fæller i Krig og i Fred, som gik bort og paa ny mindede ham om Døden.

— Snart kommer Turen til dig! — tænkte han. Men han tænkte det uden Ængstelse og uden Sorg. Maalene var jo naaet nu. Den Vej, der var sat ham engang — nu var den vandret til Ende.

Et sikkert Herredømme og et stort Rige havde han skabt. En enig Kirke og en stærk Kirke havde han vundet.

Slægtens gamle Tvedragt havde han bilagt og stod nu selv som dens Øverste over dem alle. I sin Haand samlede han dens Magt. Over hans Hoved lyste dens Ære; og han gav den Æren igen.

Signes Spaadom havde frugtet. Hans Faders Ønske var fuldkommet. Fjalnes Stamme havde fulgt Tokes.

Danmark havde faaet, hvad Danmarks var, og

Slægten, hvad Slægtens var. Om hans egen Lykke spurgtes der ikke dengang og ikke nu.

— Hvad er Lykke? — tænkte han som før.

Den Fred i hans Hjærte, den Ro i hans før saa bevægede Sind? — Vandrede han end frem mellem Grave nu, saa var hans Aand dog end klar, — klar nok til med Smil at stirre Døden ind i dens hule Øjne, til at række den sin magre Haand med de store Aarer og sige:

— Tag kun nu, hvad der er dit!

Han undredes paa, hvad det vel skyldtes, at naar han stod i sit Taarn paa Havn og stirrede fra den aabne Luge vidt over Lande, da var det ham altid, som dryssede der Rim ned fra Himlen, ned over Hytternes Straatage — ned over Østergaardens ældgamle Linde.

Var det begyndende Ælde i hans Øjne, eller var det Vinterkulden, som gryede i hans Sind?

Knud stævnede til Herredag i Odense ved Juletid.

Buddet kom til Borgen i Havn og lod Absalon ombede, at han vilde give Møde; thi vigtigt Budskab var kommet i Gaarde.

Absalon undslog sig. For første Gang henviste han til Aarenes Vægt. Den gjorde ham det byrdefuldt at rejse i Vinterens Hjærte over Land og Sø.

Da faldt det ham i Hu, at Knud jo ikke vidste, hvilken Beslutning han havde fattet i sit

stille Sind, mens han færdedes i Ro paa sin Borg.

Knud vidste jo ikke, at den Absalon, han stævnede nu, havde opgjort sit Bo, — at han var steget ned fra sit Livs Tinde og havde vendt sit Ansigt mod Døden for at vinde den sidste Sejr — Sejrens Sejr.

Da lod han Sendebudet kalde tilbage og sagde:

— Sig til din Herre, at Absalon skal komme.

Da Knud med alle sine Mænd var samlede i Sankt Knuds Kirke i Odense, aabnedes Kordørene og Absalon traadte ind, ledsaget af hele Kirkens Kapitel og Landets fornemste Prælater.

Saa snart de havde taget Plads, rejste Kong Knud sig og forkyndte med høj Røst den tunge Tidende, han havde erfaret ved Pavebrev fra Rom, at den hellige Stad, hvor Vorherre Jesu Fod havde traadt, paany var falden i Hedningernes Hænder.

Strax faldt der en stor Stilhed over Forsamlingen. Men derefter rasledes der af Brynjer. De jærnklædte Mænd raabte frit deres Harme ud.

Forbandelser rungede gennem Kirken; og de yngste svor, at den Tort skulde hævnes af alle Kristenhedens Mænd.

Da vendte Knud sig mod Absalon, som sad tavs i sin Stol foran højre Skib.

Han saa lige ud for sig, som var han henne i dybe Tanker.

Han ænsede ikke den pludselige Tavshed omkring sig, men vedblev at stirre frem mod et fjærnt Punkt.

Da endelig rejste Kong Knud sig og sagde:

— Kære, ærværdige Herre, ved I, at vor hellige Fader i Rom sender os sin Velsignelse og sin Bøn, at vi vil ruste os og sende Mænd til det store Kristenhedens Stævne.

— Jeg ved det vel! — svarede Absalon og rejste sig omsider.

— Det være langt fra mig — vedblev han — at give mit Ord imod, om end andre lige saa kristelige Maal synes mig os fjærne Nordboere nærmere. Men hver den, som her er til Stede, vil jeg raade til at overlægge det med sig selv og sin Samvittighed, om han bør drage med eller ej. Thi i denne Sag bør der herske Frivillighed fremfor alt.

Da rejste Esbern Snare sig fra sit Sæde paa venstre Side. Alle undredes over at se det; thi ingen mindedes at have hørt ham tage Ordet imod, naar Absalon, hans Broder, havde talt.

Han traadte frem for sin Plads og raabte, idet han drog sit Sværd, at alle, som havde deres Salighed kær, skulde deltage i Hævnen med Sværd eller med Penge.

De unge raabte Ja. Og nu stod de frem, en efter anden, drog deres Sværd og gjorde Løfte,

mens Absalon saa til fra sin Stol og glædede sig over Ungdommens stærke Sind.

Fjalneætlingen Aage, Stig Hvides Søn, var den første. Der var Absalons Søstersøn Alexander. Der var Hagen, en Brodersøn af hans gamle Ven, Biskop Toke paa Børglum.

Men ogsaa Tokeættens Efterkommere traadte frem for at lade sig korse. Der var Peder Palnessøn og Svend Thorkildssøn.

Hver Gang Absalon saa, at det var en Frænde eller Frændes Ætling, saa nikkede han til ham, mens alle vogtede paa hans Øjne.

Mange af Valdemars Huskarle stod frem og sagde, at de selv var for gamle og stive i Leddene til at sidde til Hest for saa lang en Rejse; men de gav af deres Fædrenegods saa meget, de orkede.

Da der nu ikke længer var nogen, som meldte sig, saa ventede alle paa, hvad Ærkebispen vilde sige. Thi han og Kongen stod alene tilbage.

Da rejste Absalon sig af Stolen og traadte frem imellem de forsamlede Mænd, der flokkedes om ham i en Rundkreds.

— Jeg ser af Eders Øjne, — sagde han — at I alle venter paa, hvad Absalon vil ofre paa denne Sag. Saa vil jeg da nu forkynde Eder — dig, Kong Knud, og alle I gamle, som jeg har kendt fra min Ungdom — og alle I unge, som jeg har set voxe op og faa Skæg paa Hage — I, som har tjent Eders første Sporer paa de

Togter, som vi førte i Venden, — jeg vil forkynde Eder, hvad Beslutning der har modnet sig i mit Sind.

Maaske vil det synes mangen af Eder, at tre Snese Aar kun er en ringe Alder for en frygtløs Mand med en stærk og levende Hu. Dog maa I tro mig, naar jeg siger Eder, at jeg er begyndt at dø.

Da studsede Knud Konge; og Forfærdelsen tegnede sig i hans Ansigt.

Men Absalon smilede og sagde:

— Naar jeg siger, at jeg er begyndt at dø, da er det, fordi jeg mener, at den, der staar paa Tinden af sit Liv og har naaet sine Maal — han har intet mere at kæmpe for. Men den, der intet mere har at kæmpe for, han vender sit Ansigt mod Døden — han er begyndt at dø.

Saaledes er det fat med mig. I femogtredive Aar har jeg kæmpet for min Kirke og for min Slægt og naaet de Maal, som blev sat mig i min første Ungdom.

Naar jeg da nu, som jeg gjorde det nys paa Vejen hertil, rider hen over vor gamle Jord og ser vidt ud over Mark og By, da er jeg til Mode som en Bonde, naar han efter Høsten rider hen over sine stubbede Agre og ser paa det meget Korn, som staar i Stak.

Se, disse Agre har jeg pløjet. Denne Jord var jeg med at berede. Og der den sorte, muldede Ager laa med sin aabne Favn og

ventede paa Sæden, da var jeg med blandt de første til at saa. Og der Sæden var saaet, da vogtede jeg som en af de første over al den spirende Vælde. Jeg var med til at genne Fremmedfolk fra at træde i vor Ager; jeg var med til at gærde den mod det Kvæg, der trængte ind fra Overdrevet for at græsse den. Jeg var med, da Rugen dræede, da dens fulde Ax hang Side om Side i tætte Rader og bøjede de slanke Stængler for den tunge, velsignede Vægt. Da saa jeg den rige Afgrøde; og da Tidens Fylde kom, var jeg med til at høste.

Men nu da vi har høstet, nu da vore Lader er fyldte og det liflige Korn staar i Stak, nu kommer Vinteren med sin Hvile.

Inden vi atter kan saa, maa Jorden beredes paa ny. Vil jeg være hos, naar det kan ske? — Næppe. Thi i den lange Vinter, mens Jorden hviler tryg efter Høst, vil ogsaa mit Øje lukkes og mit Hjærte sove ind for bestandig.

Saa vil jeg da nu, da jeg er begyndt at vandre mod Døden, standse et Øjeblik paa min Vej og mindes vor sidste store Høst.

For den Fryd, som fylder mit Sind over den livsalige Tanke, at der er andre efter mig, som atter kan berede Jorden og saa paa ny for igen at høste, vil jeg sætte et Minde.

Mit kæreste Eje — næst de Mennesker, som mit Hjærte har kærest — er den By og den Jord, Kong Valdemar skænkede mig som Tak for en

Sejr. Dog mere end den endnu elsker jeg den Borg, jeg bygged' til Værn for Byen og til Bolig for mig selv. Der knytter sig Minder til det Byggeværk, som ingen kender, der her er til Stede — Minder, som vil leve i mit Sind til min sidste Time.

Absalon standsede i sin Tale og for sig hastig med Haand over Øjet, som viskede han noget bort af sit Ansigt.

— Men fordi dette Eje er mig saa dyrt, vil jeg skænke det. Det er mit Offer. Jeg skænker det ikke til et Korstog at føre saa fjærnt fra vort Land. Jeg skænker det til Roskilde Bispestol, som jeg har klædt i saa mange Aar. Ikke vil jeg tage Afgørelse om, hvad Kirken skal yde til Toget. Det maa Kapitlet bestemme; men Midlerne skænker jeg, at I kan se mit Offersind og kende min Skærv.

Da Forsamlingen nu gjorde Tegn til at give sit Bifald Lyd, standsede Absalon dem med sin løftede Haand.

— Der er ét endnu! — sagde han. — Ogsaa dig, Kong Knud, hvem jeg har løftet paa mine Arme — dig, paa hvis Barneskuldre jeg bredte Purpuret i Ringsted Kirke — husker du den Stund? — ogsaa dig vil jeg skænke noget. Ingen er her til Stede, som med større Ret kan skænke dig det end jeg; thi jeg høstede det ind for dit Rige.

Jeg skænker dig det ikke som din faderlige

Ven, men som Ærkebiskop af Danmark. Dog mærk dig dette, Kong Knud, at den Gave, jeg giver dig, er en Gave, som forpligter.

Saa vid da, at fra idag skal du nævnes ikke Konge af Danmark alene, men tillige „Slavernes Konge". Thi denne Høst har vi høstet med Ære.

Jeg lægger min Velsignelse paa dit Hoved, Kong Knud, du min Fosterbroders Søn. Men husk, at Velsignelsen er tung at bære; thi den er en Indvielse tillige.

Den er en Indvielse til at berede Jorden paany og saa den Sæd, som din Tid og dit Land vil kræve, at du engang, — som jeg har gjort det og din Fader med mig — maa høste med Ære Fuldkommelsen af dit Livs Gerning.

XXXIII

Siden Danehoffet i Odense tog Absalon ikke mere Del i noget Krigstogt.

Han trak sig tilbage paa Borgen i Havn og ledede herfra Kirkens Anliggender, i Fred med Gud og med Verden, hædret af alle.

Ingeborg Valdemarsdatter boede hos ham paa Borgen. Hun styrede hans Hus og tjente ham som en Datter.

Selv da hendes Moder, Dronning Sofie, vendte tilbage til Landet og atter tog Sæde i Roskilde, fordi hendes Ægteherre, Landgreven af Thüringen, forskød hende, som han havde forskudt sin første Hustru, — selv da vilde hun ikke forlade Havn; thi hun havde faaet Byen meget kær og vilde nødig bort fra det blaa Sund med de mange hvide Sejlere, som hun kunde skimte fra sin Kammerluge.

Paven sendte sit Brevs Bekræftelse paa den Gave, som Absalon havde givet Kirken. Men samtidig tillod han Ærkebispen, om han følte sig gammel og træt, at han maatte løse sig

selv fra det ene af de to tunge Hverv, som var lagt paa hans Skuldre, og udnævne, hvem han fandt skikket, til sin Efterfølger paa Bispestolen. Borgen i Havn vilde Paven, at Absalon skulde have til Bolig sin hele Levetid; og hver den, som klædte Roskildekaldet, skulde gaa ham til Haande, tjene og raadspørge ham som Sønnen sin Fader.

Peder Sunessøn havde i Lund genvundet sit Helbred. Saa dygtigt arbejdede han i Kirkens Tjeneste, at han blev Domprovstens højre Haand. Og saa varmt anbefaledes han til Ærkebispen, at Absalon, da Peder fyldte sit tredivte Aar, gav ham den Stilling, han selv havde faaet i samme Alder. Han satte ham til Biskop over Roskilde Stift; og som Paven havde villet det, tog Peder Bolig paa Borgen i Havn og tjente Absalon som en Søn sin Fader.

Saaledes var da nu Absalon ikke længer ene.

Om Morgenen efter Messe vandrede han ved Ingeborgs Side til Brinken. De lod sig sætte over til Endeboden; og derfra gik de den lange Tur, som han havde gaaet saa mangen Gang, siden han efter Vendernes Overfald tog Byen i Besiddelse.

Sune Karlssøn var død. Østergaard havde faaet ny Herre; men dog gik Absalon som i gamle Dage over Torvet bag om Kirken til Vindebroen. Han sad som Gæst i den Hal,

hvor hans Øje første Gang havde mødt Margrethes; og han stod længe foran den aabne Luge og saa ud over det blaa Vand med de hvide, kredsende Terner og de grønnende Holme i det fjærne.

De vandrede sammen, han og den unge Kvinde, under Østergaardens ældgamle Linde, hvoraf Stormen havde fældet to siden da. Og var de komne til Lille-Kongebroen, stod de stille og saa ud over de vide Enge, som Alferne spandt ind i deres lette Slør.

De gik gennem Pilevejen, til de naaede Pustervigen med de høje Siv. Bag Landemærkets Gærde duftede det som dengang fra Rosengaarden; og som da brød han de Roser, der hang ind over Gærdet.

De gik langs Byens Planker, til de naaede de nye Saltboder, som var byggede her i en Række helt ud til de Serridslev Marker.

Mange Købmænd var komne til Byen. Den voxede sig bestandig større, nu da ikke blot Ærkebispen med Klerke og Huskarle, men ogsaa Bispen og hans Mænd boede paa Borgen.

Saa livlig en Handel trivedes nu i den gamle Fiskerby, at Sjællandsfarerne kaldte den Købmandhavn i Stedet for som før slet og ret Havn.

Det morede Absalon at vandre gennem Saltbodernes Række før Middag og se paa den stærke Færdsel der, hvor forhen var den vide Mark.

Saltet Flæsk laa Side om Side med de ramsaltede Sild. Fra Loftet over Disken dinglede røgede Skinker af Svin og Faar. Om en Købmand havde ført en Bjørneskinke i Bod, da raabte han det ud over Gaden og holdt den frem for Øjnene af de Koner og Piger, som drev om fra Bod til Bod for at vælge det bedste.

Da stod de stille og følte paa Sværet og lugted til Kødet. Og om der blev Handsel, da vogtede de nidkært med Øjet, at Bodesvenden vejede bravt.

Men naar Absalon kom op over med Ingeborg ved sin Side, da vendte de sig alle imod ham og hilste. Konerne knælede ned, og Svendene blottede deres Hoved, mens han tegnede Velsignelsen i Luften over deres Aasyn.

Var de naaet til Enden af Saltboderne, saa standsede de paa Kirkebakken, som den kaldtes, efter at Biskoppen paa Absalons Tilskyndelse havde lagt Grunden til den nye Kirke, der skulde vies Vor Frue, at de mange Folk, der boede her vester paa i den nye By, kunde have lettere Kirkevej end den gamle til Sankt Nikolaj ved Sildeboderne.

De standsede og saa, hvorledes Arbejdet fortnede, der Byggesvendene bar Kamp og Teglsten paa deres bøjede Ryg den lange Vej op ad Bakke, fra Ladbroen ved den yderste Ende af den nye Havn.

Kirken var alt mandshøj. Et mægtigt Værk var den, der den skulde knejse fra Byens højeste Punkt og se ud over Sund og Holme.

Saa vandrede de nedover til Vestergaden, som den nye Husrække kaldtes, der strakte sig helt hen til Mølleaaen. Og da de havde set paa det Stenhus, Byens Gilde havde bygget sig her til Fest og Forsamling, — det, som laa ud til den aabne Plads, der gik ned til Møllestrædet, — saa drejede de til venstre, ind mellem de nye Klædeboder, hvor Vadmel og brabandtske Varer laa Side om Side med Faare- og Bjørneskind.

Hist foldede Svenden et kostbart Silketæppe fra Vælskland ud for Toldfogdens velbyrdige Frue, der lystent drog sin flade Haand hen over det bløde Stof og frydede sig over dets herlige Farver.

Ingeborg standsede foran et kosteligt Zobelskind, der var ført i Bod fra Novgorod. Svenden bøjede sig høvisk og sprang frem fra Disken for at lade hendes unge Naade kende, hvor blødt og varmt det smygede sig om Haand og Kind.

Ned gennem Slagterboderne gik de, til de naaede Tyskemandgaden, hvor de fremmede Haandværksfolk boede, som Absalon havde kaldt til Byen for at øve det Arbejde, som Danskerne ikke magtede selv.

Der var kunstfærdige Billedskærere imellem dem; de var komne hid fra de frie tyske Byer.

Der var Felberedere, som garvede det dyreste Skind, til det var blødt og føjeligt og tjenligt til fineste Brug. Der var frie Murere, som arbejdede paa Vor Frue Kirke om Dagen og om Aftenen sad sammen i deres egen Kro og doblede.

Nye var alle disse Huse; og saa levende var Færdslen, at der stod Tummel og Støj af Sko og Hestehov den hele Dag, til Mørket faldt paa.

Fra Tyskemandgaden gik de forbi de smaa Huse, som de tyske Svende kaldte „Hysken“, ned til Ladbroen, — det Bolværk, hvor Sten laa i Ladbunker og ventede paa at blive nyttet, — Kamp for sig og Tegl for sig og Sten til haandløst Værge, fisket op for Stevns Klint og sejlet hid i de smaa Skuder, der laa med Sejlene døsigt over Raa.

Men hvor Bolværket hørte op, sønden for Ladbroen — dér laa Karleboderne paa den flade Strand lige overfor det snævre Løb mellem Borgholmen og Skarnsholmen. De var lagt her, for at Huskarlene hastig kunde færges over, hver efter sin Tur, som Tjenesten krævede det.

Men alt det Korn og Kvæg og Redsel, som skulde føde de mange Mennesker og Heste, der hørte til Ærkebispens og Biskoppens Hof og Husstand, det avledes paa den flade Amager Ø. Saa stor var Avlsgaarden, at den dannede en hel By. Bønderne kaldte den Taarnby.

Peder Sunessøn var høj og mager. Alle syntes, at han med Aarene var bleven sin Frænde Absalon saare lig. Da han daglig færdedes ved hans Side, saa føjede han uden at vide det selv sin Tale efter ham. Der var den samme stille Ro over hans Væsen; og selv hans Smil havde noget af Absalons højtidelige Alvor.

Absalon talte ofte med ham i Enrum i den lille Urtehave bag Borgen, hvorfra man kunde se Stejlene paa Holmens yderste Brink mod Øst. Her hængtes de fremmede Misdædere, som var grebne for Rov og Vold paa fredeligt Skib. De fortrukne Ansigter vendte mod Sundet, alle ildesindede til Skræk og Advarsel.

Naar Vinden stod paa, svajedes Ligene og snurrede rundt i Tovet, saa de gustne Aasyn, hvis Øjne Ravne havde røvet, vendte deres stumme Smærte imod Borgen. Men paa Holmen var man saa vant til at se de dinglende Lig, at man ikke ænsede dem mere.

Absalon havde talt til Peder om sin Ungdom i Paris og fortalt om Geneviève Klostret, som det dengang saa ud. Det morede ham at høre til Gengæld af Biskoppen om alt det nye, som var voxet op i Aarenes Løb, — om Abbed Stephan, med hvem han saa ofte havde vexlet Brev uden nogen Tid at have set ham, — om den unge, stormodige Kong Philip, Sønnen af hin Kong Ludvig, hvis fortroligste Mand, Abbed Suger, Absalon havde kendt saa godt.

To Gange havde Peder været stedet for den franske Konge og taget hans Haand til Kys; han kunde ikke blive træt af at fortælle om hans kække Aasyn og dristige Herskerblik. Store Ting havde han alt udrettet. Nye Mure havde han lagt om den stolte Stad Paris. En Havn havde han givet Byen; og meget af de oprørske Vasallers Gods havde han alt draget ind under Kronen. Det var ingen Hemmelighed, at han pønsede paa at tage gamle franske Provinser tilbage, som England havde besiddet i lange Tider.

Mange mente, at Frankrig i ham vilde faa en Konge, der kunde staa ved Karl den stores Side.

Da havde Absalon betroet Peder sin Ungdoms store Drømme.

Alle de Maal, han dengang havde sat sig, mens han færdedes saa fjærnt fra sit Fædreland, havde han set opfyldes, et efter andet; kun det største, det videst svævende — det, som havde dæmret for hans Hu, allerede da han som Dreng var Vidne til sin Faders Hjemkomst fra Erik Lams forsmædelige Tog til England, — kun det havde aldrig naaet ud til Virkeligheden. Det var Tanken om at ene Flandern med Danmark for det nære Slægtskab mellem deres Fyrstehuse, og at lægge England under den danske Krone i Kraft af den gamle Ret fra Knud den stores Dage.

For længst havde han dømt dem som i Luften svævende Drømme. Men Peder saa langt ud for sig over det blaa Sund, da Absalon fortalte ham dem.

Han blev rød om Kind og smilede ikke. Og Absalon læste i hans Blik, at han fattede dem med Begærlighed og gemte dem dybt i sin Hu.

Absalon glædede sig derover. Thi det huede ham vel, at unge Sind saa ud over Dagen og Vejen.

Abbed Stephan sendte Brev til Peder Sunessøn, at han længtes saare efter at gense sin kære fordums Elev og nuværende Embedsbroder.

Og da der en Dag kom Bud fra Abbed Vilhelm paa Æbelholt, at han ønskede til sit Kloster nogle franske Brødre, som kunde staa ham bi, nu han følte sig gammel og svag, saa bad Peder Sunessøn Absalon om Tilladelse til at rejse til Frankrig for selv at søge nogle franske Munke ud til Abbeden.

I et Aar var Peder Sunessøn borte, medens Absalon ledede Kirkebygningen og forrettede Arbejdet i sit gamle Stift.

Men en Dag i April red Peder uventet i By over Møllebroen.

Ingeborg saa ham fra sin Kammerluge stige op paa Holmen. Hun forkyndte højlydt hans

Komme og løb ham i Møde, der han kom gaaende fra Brinken med sine Svende.

Da Peder Sunessøn efter Nadver gik ved Absalons Side i Urtehaven og berettede, hvad nyt han havde set og hørt i Paris, kunde Absalon mærke, at han havde noget paa Hjærte, som det faldt ham svært at faa frem.

Da standsede Absalon, lagde Haanden paa hans Arm og sagde med sit store Smil:

— Sig mig det saa!

Peder Sunessøn rødmede og skottede forbavset til Ærkebispen. Da maatte ogsaa han smile; men strax efter blev han alvorlig og sagde:

— Kom, lad os sætte os i Løvhuset; thi dette er en lang og saare alvorlig Sag at fremstille.

Nu fortalte han Absalon det største Nyt, som længe var spurgt i Danmark.

Kong Philip af Frankrig var trods sin Ungdom paa tredje Aar Enkemand efter Isabella af Hennegau. Hun var den sidste Efterkommer af Karl den stores Stamme og i Slægt med den berømmelige Karl af Danmark. Philip havde ægtet hende som ganske ung, imod sin Slægts Vilje, for gennem hende at faa Krav paa Flanderns Grevekrone.

Just som han for nogle Aar siden stod i

Begreb med at sætte sine store Planer i Værk, skete det, at den hellige Stad faldt i Hedningernes Hænder. Og ligesom det af Kong Knud blev forkyndt i Danmark paa Herredagen i Odense, saaledes gik der ogsaa Pavebrev til alle de andre Kristenhedens Konger om at stævne sammen til Korstog.

Kong Philip vilde ikke staa tilbage. Med en stor Hær sluttede han sig til Englands tapre Konge, Richard Løvehjærte, hvem han havde kendt fra Barndommen.

Men da de havde Foden i det hellige Land, blev Philip ramt af en Sygdom, som tvang ham til at vende om. Forinden han drog bort, kom det til en saa voldsom Trætte mellem ham og Richard Løvehjærte, at de skiltes som Uvenner.

Da Philip atter sad hjemme, pønsede han paa at tage Normandiet tilbage, mens Richard var borte. Men han havde lovet ved Ed intet fjendtligt at foretage sig, saa længe Englands Konge kæmpede Guds Sag for Jerusalem. Dog næppe var det rygtedes til Frankrig, at Richard Løvehjærte paa Hjemvejen fra det hellige Land var bleven fanget i Østrig af Hertug Leopold, der forvarede ham i sikkert Fængsel, før Philip løste sig selv fra Eden og for Alvor gjorde Forsøg paa at vriste Normandiet, det gamle franske Land, fra England.

Men Frankrigs Baroner var uvillige til at gøre

deres Konge Følge i saa uvis en Sag; og som Philip nu forgæves brød sin Hu med at finde en Ret, hvormed han kunde styrke sine Krav mod England, saa faldt det ham i Sinde, at de danske Konger siden Knud den stores Dage havde Fordring paa Englands Krone — den, som sidst var gjort gældende af Erik Lam for hans mislykkede Tog imod Øriget. Saa erindrede han ogsaa, hvad han havde hørt i det hellige Land af de danske Korsriddere, der havde sluttet sig til ham og hans Hær, og blandt hvilke var flere af Absalons Frænder, om den navnkundige Kong Valdemars unge Døtre. Aage Stigssøn havde nævnet ham Ingeborg som den yngste og skønneste og talt til Frankrigs Konge om at fæste hende.

Det, han som ganske ung havde gjort for Flanderns Grevekrone, — det kunde han vel ogsaa gøre for Englands Kongekrone: ved Ægteskab at købe sig den gamle Ret; thi om han landede med Hær og Flaade i Danmarks Navn tillige, da vilde Efterkommerne af de danske Slægter, som endnu levede i Nordengland, sikkert strømme syd paa fra Danelagen for at staa ham bi og hylde ham.

Han lod Abbed Stephan af Geneviève kalde for sig; thi han havde hørt tale om hans mange Forbindelser i Danmark. Nu vilde han vide hans Mening, om hvad Udsigter Planen havde i det fjærne Land.

Peder Sunessøn var just Klostrets Gæst; og da Abbeden kom tilbage fra Mødet hos Kongen, nævnede han hemmeligt for ham, hvad nyt han havde hørt.

Da opflammedes Biskop Peders Sind. Han mindedes, hvad Absalon havde fortalt ham om sine Ungdomsdrømme; og det syntes ham som en Oprejsning for Erik Lams forsmædelige Nederlag, om Valdemars unge Datter kunde blive Dronning over Frankrig og skænke sin Ægtefælle den gamle Ret til Englands Krone.

Efter Samraad med Peder tilskyndede nu Stephan Kong Philip til at handle efter sin Tanke, ligesom den danske Biskop lovede at forelægge Sagen for Stephans formaaende Venner i Danmark: Absalon og Abbed Vilhelm.

Længe talte Ærkebispen og Biskop Peder sammen om denne Sag.

Først slog Absalon det hen, fordi han frygtede for Ingeborgs Livsskæbne i det fjærne Land ved en voldsom og hensynsløs Herskers Side.

Han kunde dog ikke skjule for sig selv, hvilken stor Ære det vilde være for Danmark, om det skænkede Frankrig en Dronning.

Noget af hans Ungdoms begejstrede Higen levede op i hans Sind paany og tog Næring af Peders nidkære Ord.

Et enigt og stærkt Rige var Danmark bleven.

Om Ingeborg blev Philips Dronning og skænkede ham Retten til England, da blev Danmark at regne for et Verdensrige. I det fjærne dukkede op for Absalons Øje med en stærkere dragende Magt, end han strax vilde indrømme, hans Ungdoms Tanke om det store „kristne Rige“ at danne af Frankrig og England, Flandern og Danmark under én Krone, som kunde holde det mægtige romerske Rige Stangen.

Da vilde sikkert én Gang for alle Lysten forgaa Kejseren til at kræve Danmark som Lydland af sit Rige.

Hele Natten laa han vaagen for at tænke over Sagen.

Han følte vel, hvilket Savn det vilde blive at miste Ingeborg; men han gav ikke denne Tanke Rum i sin Hu. Spørgsmaalet var jo ikke om ham og hans Alderdom, men om Danmarks Hæder og Ingeborgs Lykke.

Næste Morgen sagde han til Peder:

— Om du kan faa Ingeborgs Samtykke dertil, — thi frit skal hun ville det selv —, da maa jeg give mit Minde til at fremme Sagen. Ærefuldere Tilbud kan dog ikke ventes for en dansk Prinsesse.

Peder vandrede den hele Dag med Ingeborg frem og tilbage over Holmen.

Han talte om det stolte Paris og dets underfulde Haver.

Han talte om dets unge, smukke, stormodige Konge og hans pragtfulde Hof.

Han nævnede alle de Ord, som han vidste havde Klang i et syttenaarigt Kvindeøre.

Da straalede tilsidst hendes Øjne; og hendes Læber smilede længselsfuldt ved Tanken om saa stort og rigt og ærefuldt et Liv.

Peder sendte Brev og Bud. Ogsaa den gamle Abbed Vilhelm, som greb Tanken med Begejstring, skikkede Brev til sin Ven, Abbed Stephan.

Hen paa Aaret red den franske Konges Sendemænd til Kongsgaarden i Roskilde.

De frembar deres Ærende; og efter lang Forhandling, hvorunder den franskfødte Abbed Vilhelms Ord æskedes i Sagen, enedes man om Medgiftens Størrelse. Vel skænkede Kong Knud sin Ret til Englands Krone, hvilken han aldrig havde tænkt selv at gøre Brug af; men at udruste en Flaade og sende den mod England, tilmed i andet Riges Tjeneste, det afslog han strax.

De franske Sendemænd overrakte nu Knud et egenhændigt Brev fra Kong Philip, hvori han forpligtede sig til, saasnart Ingeborg var landet i Frankrig, at formæle sig med hende, lade hende højtidelig krone og i alle Maader at

behandle hende som retmæssig Dronning, saa længe hun levede.

Ingeborg drog til Roskilde til sin Moder for at blive udstyret, medens Sendemændene dvælede i Kongsgaarden hos Knud, som gav dem rige Gaver.

Absalon vilde, at Peder Sunessøn skulde ledsage hende til Frankrig, at hun i den første Tid kunde have en dansk Mand hos sig, paa hvem hun fuldt kunde lide, saa meget mere som hun ikke var det franske Sprog mægtig.

Det var en Dag i Juli, at Ingeborg skulde gaa om Bord med sit Følge.

Skibene laa sejlklare i Købmandhavn ud for Borgholmen, da Kong Knud kom ridende fra Roskilde med sin Søster og de franske Sendemænd.

De kom før Middag; thi Absalon havde beredt dem et stort Gæstebud paa sin Borg.

Han talte med de franske Sendemænd paa deres Hjemlands Sprog. Saa vant var han til at herske over sit Ansigt, at kun de, som kendte ham meget nøje, kunde se, hvilken Sorg det voldte ham at skilles fra hende, der havde været ham som en Datter.

Da Fadene var baarne af Borde, rejste han sig og lagde i højtidelige Ord de franske paa Sinde, hvilken kostelig Skat de førte bort med

sig til det fjærne Land. Han bad dem staa ved hendes Side, naar hendes danske Ledsager og Ven ikke længer kunde være hos.

Mod Aften tog han Ingeborgs Haand og bad hende om at gaa med ham for sidste Gang den gamle Tur langs Byens Planker.

Hun smilede til ham gennem blanke Taarer og gav ham sin Haand.

Da de var komne bort fra alles Øjne, holdt Absalon ikke længer sin Bevægelse tilbage.

Med bævende Stemme sagde han hende, hvilken Ængstelse han følte ved at skulle vide hende saa langt fra sit Hjem. Han bad hende, om hun nogen Tid kom i Ulykke, da strax at sende ham Bud med sin Klerk. Og han skulde ikke tøve, før hun atter var glad.

Han bad hende om at holde sig strængt til Kirken. Thi om noget skulde komme paa, da havde hun den mægtigste Ven paa Jorden, nemlig Paven i Rom, hos hvem ogsaa Absalon havde saa stort et Ord, at han derigennem, om end fjærnt, kunde staa hende bi med Daad. Thi over Kongen af Frankrig formaaede baade hendes Broder og Absalon selv kun lidet. Dertil var han for mægtig, for fjærn og for ung.

— Vogt dig for de franskes Smiger! — sagde Absalon.

— De fører sødere Ord i Munden, end vi er vante at høre. Let vinder de vor Tillid derved;

men der er kortere til Bunden af deres Sind og Hjærte end hos os; og den, som lider for fast paa deres Venskab, skuffes ofte.

Da de vendte tilbage til Borgen, var Stjærnerne fremme, og Himlen var lys og klar.

Absalon sagde, at han ikke vilde være opstaaet, naar hun drog fra Holmen i den tidlige Morgenstund. Til hvad Nytte skulde han berede sig den Sorg at se hende under Sejl i den sidste Afskedsstund?

Nu saa han hende længe i hendes milde, straalende Øjne, aabnede sine Arme og trykkede hende i sin Favn for det sidste Farvel.

Men da hun mærkede den hede Taare paa hans Kind, da faldt det hende pludselig i Sinde, at hun aldrig skulde se ham mere.

Hun slyngede sine Arme om hans Hals og græd med Ansigtet mod hans Skulder.

Dog vilde hun ikke i den bitre Afskedsstund nævne den Angst, som pludselig fyldte hendes Hu ved Uvisheden om, hvad der ventede hende i det store, fjærne, fremmede Land.

Da Absalon lagde sig til Sengs, tænkte han ved sig selv, at skønt han paa hin Herredag i Odense havde taget Afsked med sit Livs Gerning for at vandre stille og fredeligt mod Døden, saa var det dog endnu en Gang bleven ham

beskaaret at tage Haand og Ansvar i en vigtig Sag for Land og Rige.

En ny Sejr var vunden for Danmark og dets Konge. Ingeborg, der var ham som en Datter, havde den kostet ham. Dog om blot Sejren kunde blive til Hjærtefred og Lykke for hende, da var den ikke købt for dyrt; da skulde han ikke klage.

Naar han havde faaet hendes Brevs Bekræftelse paa dette, da var der visselig intet mer tilbage, da kunde han rolig dø.

XXXIV

Hen paa Efteraaret vendte Peder Sunessøn tilbage fra Paris.

Strax da Absalon saa ham paa Holmens Brink, følte han, at der var sket en Ulykke; og næppe havde han naaet Borgen, før Ærkebispen gik i Enrum med ham i sit Bedekammer.

Peder fortalte om den lange Sørejse, som var gaaet i Magsvejr den meste Tid. Kun én Gang havde de maattet lægge i Havn for Uvejr.

Efter enogtyve Dages Rejse fik de Frankrigs Jord i Sigte. Det var da et straalende Vejr, og Solen skinnede paa Picardiets høje Kyst med dens bratte Klippevægge.

De lagde ind ad Sommeflodens Munding med deres Skibe. Og strax sendte de franske Sendemænd Ilbud til Paris, at Prinsesse Ingeborg var ankommen.

Philip, som havde ventet hende med Utaalmodighed, red med et glimrende Følge for at modtage sin vordende Dronning paa Halvvejen.

I Byen Amiens holdt han Rast og ventede

paa de danske Skibe, der samtidig med at Budet afsendtes, i Mag havde roet sig op ad Floden.

Alt, som Skibene kom frem, samlede de franske Bønder sig paa Flodens grønne Bredder og blottede deres Hoved for den høje, lyse Kvinde, der stod i Stavnen af sit Skib og smilede dem i Møde.

De syntes, hun bar Lykke med sig til Landet. Aldrig havde de set saa lyst et Haar og saa milde, straalende Øjne.

Da Amiens's Taarne og Huse skimtedes i gylden Morgentaage, greb Ingeborg Peder Sunessøn i Armen, betagen af det skønne og rige Syn.

— Se, hvor fagert, det Land, som skal være mit!

Han saa op paa hende. Da havde hun blanke Taarer i sine Øjne; men hendes Mund stod aaben i et Smil, der bævede af Forventningens Glæde.

Nu øjnede de Broen over Floden. Tilhøjre, foran Byens Huse, glimtede og straalede det i Luften af blanke Hjælme og Lansespidser; og mange brogede Farver skinnede af de franske Baroners Skjolde.

Saa megen Herrepragt havde Ingeborg aldrig set før. Hun følte sig ringe overfor Frankrigs mægtige Konge.

Da endelig de franske Sendemænd, som stod

i Halvkreds om hende i Skibets Stavn, pegede ind mellem Rytterne og viste hende Kongen paa den sorte Hest, da skælvede hun af Forventning og kunde ikke faa sine Øjne fra hans smidige Skikkelse.

Og da han rejste sig i Sadlen og viftede med sit Silkeklæde, rødmede hun dybt, idet hun bøjede sit Hoved og langsomt hævede sin Haand til Genhilsen.

Da Skibet endelig laa ved Broen og Gangbrædtet førtes over Ræling af de mørke Brosvende, der ikke kunde styre deres Nysgerrighed, mens de gjorde deres Gerning, da sprang Kong Philip hastig af sin Hest.

Med Smil om sin kække Mund, med Smil i sit dristige Blik løb han frem og raabte sin Hilsen paa Fransk.

Ingeborg var blændet. Forvirret søgte hun Peders Haand; og Fodfæstet havde nær svigtet hende, da den unge, sortskæggede Konge bøjede Knæ for hende paa den tæppeklædte Bred og sagde en Mængde Ord, der lød som en fyrig Kvidren i hendes Øre. Men da hun ikke forstod dem, vidste hun ikke, hvad hun skulde svare.

Saa rakte hun ham sin fine, hvide Haand. Han tog den, betragtede den nøje og løftede den derpaa med et let Tryk til sine Læber.

Nu førte han hende til den gyldne Karm, som ventede hende forrest i Følget; og medens den

langsomt kørte frem imellem de underlige Huse, red han ved Karmens venstre Side; og hver Gang hun skottede ud, da mødte hun hans dristige Blik, som fik hende til at slaa Øjet ned; thi det forvirrede hende og huede hende ikke rigtigt, uden at hun vidste hvorfor.

Det var en Lørdag. Om Søndagen skulde Kroningen finde Sted.

Hele Byen var dog allerede nu i Fest. Saa mange fremmede var komne til Staden, at selv Abbed Stephan, der nys var udnævnt til Biskop af Tournai og som skulde holde Purpurkaaben, kun med største Vanskelighed havde fundet Bolig.

Undervejs til Kirken, hvor Formælingen skulde foregaa, hilstes Ingeborg i den gyldne Karm af alle Byens Folk.

Hun undredes paa deres urolige Væsen, deres dristige Lader og højrøstede Tale. Saa havde de ogsaa sorte Øjne; og Kvinderne færdedes uden Sky midt i Tummelen mellem Mændene.

Mange nikkede og smilede til hende. En og anden raabte Ord og svingede med sin Hue. Men hun forstod ikke, hvad han sagde. Dog smilede hun til Tak. Alle fandt de hende saare lys, saare skøn og saare mild.

Efter Formælingen i Kirken red hun ved Philips Side til Slottet.

Der gik Dans i Hallen. Kongen førte hende

ved sin Haand frem mellem Baronerne og deres Fruer.

Alle bøjede sig dybt for hende; men Mændene havde slige dristige Blikke, at hun næsten hele Tiden maatte gaa med nedslagne Øjne.

Ved Midnat førtes hun til sit Sovekammer af Philips Moder, Enkedronningen, og fire af Hoffets fornemste Fruer.

Tre Terner foruden hende, som hun havde med sig fra Danmark, hjalp hende med Afklædningen.

Men da hun endelig var ene og længtes efter Fred oven paa alle Dagens mange forvirrede Indtryk, da aabnedes Døren sagte; og Kongen traadte ind.

Udtrykket i hans Øjne og Smilet om hans Mund gjorde hende saa bange, at hun nær havde skreget.

Hun vidste vel, at hendes Ægteherre havde at befale over hende, at hun skyldte ham Lydighed i et og alt; at han maatte hvile i hendes Seng, om han ønskede det; men hvorfor kom han dog nu i den sene Nat, da hun var træt og længtes efter Søvn? — Han havde dog set hende den hele Dag.

Den næste Morgen, da Dronning Ingeborg, ledsaget af sine Æresdamer og med Biskop Peder Sunessøn i sit Følge, traadte ind i Domkirken, hvor Ærkebiskop Vilhelm af Reims,

Kongens Morbroder, „med de hvide Hænder“, som han nævnedes, ventede hende for Højaltret i Spidsen for tredive af Rigets Bisper og øverste Prælater, da undredes alle over den Forandring, der var sket med hende siden igaar.

Hun var bleg som et Lig. Hendes Øjenlaag skælvede af Sindsbevægelse; og hun holdt dem bestandig nedslaaede. De, der stod hende nær, saa, at hun rystede over Kroppen, og hendes Læber bævede, som stod Graaden hende i Halsen.

Da smilede en og anden af de franske Baroner til sin Nabo og hviskede uhøviske Ord om deres unge Konge.

Der vexledes Tegn og Hentydninger dem imellem, som kun Hoffets Herrer, der kendte Kongen og hans Vaner nøje, forstod. Men alle saa de medlidende paa den unge, lyse Kvinde, der skred der frem over Kirkegulv, som var hun ganske ene og forladt i den store Mængde.

Men da hun naaede Altret og endelig hævede Blikket og lod det langsomt vandre fra den stolte Ærkebiskop med de hvide Hænder til Kongen, der stod tilhøjre for Altret, iklædt Magtens og Rigets Tegn, — da saa alle, hvorledes Kongen blegnede og vendte Hovedet bort.

En saadan Uro faldt der over ham, at han ikke kunde holde sig stille, men skiftede om fra den ene Fod til den anden og gav sine Hænder ideligt Ærende ved sin pragtfulde Dragt.

Ikke én Gang vendte han Blikket imod hende. End ikke, da Ærkebispen satte den tunge Krone ned over hendes lyse Haar og Abbed Stephan bredte Purpurkaaben over hendes Skuldre, saa han paa sin Dronning. Det var, som havde en pludselig Modbydelighed for den skønne, unge Kvinde fyldt hans Sind.

Enhver, der stod saa nær i den overfyldte Kirke, at han kunde skelne Ansigtstræk og Mine, saa Kongens forunderlige Væsen og undredes derpaa.

Næppe var Højtideligheden til Ende, før Philip stod op fra sin Plads med sine Riddere. I det han gik forbi Dronningen, der hun sad med Krone og Purpur, bøjede han sig hastig for hendes Stol, men uden at se paa hende, og forlod Kirken.

Da gik der en Mumlen gennem Mængden. Baronerne, som kendte Kongen nøje, hviskede indbyrdes, at dette betød Skilsmisse. Mangen én spottede Kongen, at han forsmaaede saa fager og uskyldig en Kvinde. For at vise hende Ære, gik de alle og hver for hendes Stol, bøjede Knæ og kendte hende saaledes for deres rette Dronning.

Samme Aften kom der Bud til Biskop Peder, om han vilde begive sig til Kongen, som ønskede at tale med ham.

Philip kom ham hastig i Møde i Hallen. Han

var bleg; hans Øjne flakkede urolig omkring; og hans Sind var saa ophidset, at han næppe gav sig Tid til at gengælde Peders Hilsen.

— Jeg har kaldt Eder for at sige Eder, Herre Biskop, at de Betingelser, jeg stillede for Ægteskabet med Eders Konges Søster, ikke er opfyldte.

— Hvorledes, Herre Konge, er Medgiften ikke fuldt betalt?

— Hvem taler om det usle Sølv? — fór Philip op — men jeg krævede en dansk Flaade at føre mod England. Hvor har I den?

Peder forklarede ham nu, hvad der var vedtaget i Roskilde. Kongens egne Sendemænd kunde vidne, at Enighed var opnaaet og beseglet.

— Lige meget! — sagde Philip og slog hidsigt med Haanden for at afbryde ham — dette Ægteskab anser jeg for ugyldigt. Bedst var det, om I tog Eders Konges Søster med Jer tilbage. Desuden —

— Desuden! — sagde han. Og skønt dette Ord og dets Betydning lovede at sige alt det, som var den sande Grund, saa kom der dog ikke flere Ord.

Peder tøvede, saa spørgende paa Kongen og ventede. Men Kongen sagde kun det lille Ord „desuden" og blev tavs.

Da rejste Peder sig i hæftig Vrede; og nu talte han saa frit, han turde, om Kongens besynderlige Opførsel imod sin unge Dronning.

Og da Philip tilsidst bød ham tie, saa erklærede Bispen, at han og hans Følge vilde rejse samme Dag og føre Klage over Kong Philip hos den danske Konge og hans første Mand, Ærkebiskop Absalon.

Da slog Philip en haanlig Latter op og sendte ham bort med de Ord, at han og hans Mænd skulde være af Landet inden Daggry.

Men der Peder vendte tilbage til sit Skib fra Slottet, saa søgte han ind i Mængden af Menigfolk, som trængtes paa Gader og Stræder, — for at høre, hvad Kongens egne Landsmænd mente om hans Opførsel.

Da havde alt de forunderligste Rygter spredt sig i Byen.

Nogle talte med store, ængstelige Øjne om den Trolddomskunst, som var øvet over Kongen. Nogen Fjende eller ond Spaakvinde maatte have forgjort ham ved hemmelige og djævelske Midler, at han saaledes forhaanede den unge, lyse og milde Kvinde, som Gud havde ført ham i Gaard.

Andre gjorde sig Mine af forborgen Viden, om hvad sket var i Brudenatten. En vidste, at hvor ung og skøn hun end var af Aasyn, den fremmede Prinsesse med det mærkelige Navn, saa var hun dog befængt med slig stinkende Aande, at ingen kunde holde ud at være hende nær.

En anden bød sig til Ed paa, at der Kongen havde søgt hendes Leje, da havde han befundet

hende med saa sørgelig en Legemsfejl, at det var tvivlsomt, hvorvidt hun kunde kaldes Kvinde snarere end Mand.

En tredje havde erfaret af en Skosvend, der var Kæreste med en Stegerspige paa Slottet, hvis Veninde havde luret udenfor Dronningens Kammerdør — thi hun var en af Ternerne — at der Kongen gik i Seng hos sin Dronning, da havde han fundet, at hun ikke var den unge, kyske Jomfru, som hun blev udgiven for. Saa vred var han bleven, at han havde slaaet hende og svoret, at hun strax skulde sendes tilbage med Skam.

Peder Sunessøn rejste da af Byen med sine Folk efter at have taget det Løfte af Biskop Stephan, at han vilde staa Ingeborg bi og skikke Bud om alt, hvad der siden maatte hænde.

•

Da Biskoppen endelig tav, sad Absalon længe uden Ord. Det var, som om Smærten havde berøvet ham Mælet og stivnet hans Ansigt. Underlæben hang slapt ned; og Peder forfærdedes over Udtrykket i hans Øjne, der de stirrede frem for sig, fulde af dump Vé.

Endelig foldede han sine magre Hænder og sagde, som om han talte med sig selv:

— Hvad har jeg forbrudt, at de Kvinder, som jeg har haft kærest i mit Liv, skulde lide saa ond en Skæbne alle?

Atter sad han tavs i dybe Tanker, som Peder ikke turde bryde.

Da endelig rejste han sig af Stolen og sagde:

— Vi faar nu vente paa nye Bud. Men ikke kan jeg dø, før Ingeborg har faaet den Ret og Ære, som tilkommer hende.

Ved Aarets Udgang kom der Brev fra Biskop Stephan, at Philip strax efter de danskes Afrejse havde ladet Ingeborg med hendes danske Klerk og hendes danske Terne bringe til Abbediet S. Maur des Fosses, der laa paa en Halvø i Floden Marne, en halv Mil fra Paris.

Stephan havde formaaet Kongen til at besøge hende i Klostret.

Ved Nat havde han da været ene med hende. Men en halv Time efter forlod han i Vrede hendes Sovekammer og var siden da ikke at formaa til at se hende.

Han krævede at skilles for enhver Pris. Allerede i November Maaned erklærede et Møde af gejstlige og verdslige Stormænd, men forrest iblandt dem Ærkebispen med de hvide Hænder, paa Kongens Opfordring Ægteskabet for opløst. Til Grundlag for Skilsmissen havde flere Biskopper bevidnet, at Philip var for nær besvogret med Ingeborg gennem det Slægtskab, som bestod imellem hans afdøde Hustru

Isabella og Karl af Danmark, fra hvem ogsaa Ingeborg sagdes at nedstamme.

Stephan havde da sendt hemmelig Klage til den hellige Stol, som ogsaa strax havde kendt Skilsmissedommen ugyldig.

Saa havde han søgt Foretræde hos Ingeborg, der i sin Klosterensomhed, ukendt med Sproget, var uvidende om alt.

Da hun endelig forstod, hvilken Forsmædelighed der var overgaaet hende, brast hun i Graad og raabte:

— Mala Francia! — Roma — Roma!

Dermed vilde hun sige, at hun satte hele sin Lid til Paven i Rom.

Philip søgte nu at formaa hende til at vende tilbage til Danmark; men hun vilde paa Stephans Raad ikke lide denne Tort.

Da lod Kongen hende føre længere bort fra Paris, at hun ikke skulde finde Støtte i Geneviève Klostret eller hos det menige Folk, som havde dyb Medfølelse med hendes Ungdom og Ulykke. Hun blev indespærret paa Nonneklostret Belrepaire i Arras, hvorhen Frankrigs Konger plejede at sende de Kvinder, som en Tid havde nydt deres Gunst, men sidenhen var bleven besværlige.

Nu sled hun Tiden med Andagtsøvelser og Haandarbejder. Biskop Stephan kom, saa ofte

---

Mala Francia! ɔ: onde Frankrig!

ske kunde, og ydede hende Trøst og Opmuntring.

Saa indtagen var han af hendes Person, at han i sit Brev kaldte hende „en kostelig Perle, Himlen værdig; saa ædel af Byrd som elskelig, beskeden og dejlig; ung af Aar, men gammel af Forstand; de, som forstaar sig paa Kvindeskønhed, vil stille hende ved Helenas Side“.

Da nu endelig det sidste og mest forargelige skete, at Philip søgte Ægteskab med en anden Fyrstinde, da skrev Ingeborg et Brev til Absalon og til sin Broder Kong Knud. Men Brevene naaede ikke frem. Hendes Vogtere opsnappede dem. Og Absalon fik intet andet Nyt fra hende end det, som Biskop Stephan nu sendte ham.

Da Absalon havde læst Brevet, lod han Heste sadle og red samme Dag til Roskilde.

Han begærede at tale med Knud i Enrum; og da deres Samtale var til Ende, gik der Bud med Brev fra Ærkebispen af Lund til Ærkebispen af Reims, hvori det bevistes, at Svogerskabsgrunden var falsk.

Men samtidig kaldte Absalon sin gamle Ven, Abbed Vilhelm, som var utrøstelig over den Andel, han havde haft i, at Ingeborgs Skæbne paa saa sørgelig Vis var bleven knyttet til hans Fædreland, til sig i Havn.

Længe forhandlede de sammen. Da de skiltes, var det bestemt, at Vilhelm skulde rejse til Rom med Brev fra Knud og fra Absalon. Men for hans høje Alder blev den unge Anders Sunessøn, der just var bleven Kongens Kansler, givet ham til Ledsagelse. Anders havde ikke blot studeret i Paris som sin Broder Peder, men tillige i Bologna, og var personlig kendt med flere af de mest formaaende Kardinaler i Rom.

Det var Vinter, da de rejste fra Danmark.

To Maaneder efter fik Absalon Brev, at de var ankomne til Rom efter mange Genvordigheder og havde været stedede for den gamle Pave Cölestin.

Men derefter kom der ikke flere Bud.

Der gik et halvt Aar. Der gik et helt Aar. Der gik to.

Absalon bøjedes under Uvishedens Pine. Aften efter Aften stod han paa Holmen og saa mod Syd, støttet til sin Stok. Han stirrede med fast lukket Mund mod Synskredsen, som vilde han sprede dens Taage og stirre sig til med sit Blik, hvad han ikke fik Bud om.

Morgen efter Morgen vaagnede han op i Haabet om, at Gud endelig havde vendt Sagen til det gode og skikkede ham Bud fra Rom endnu i Dag. Men om Aftenen lagde han sig til Sengs, dybt skuffet i Sind.

Hans Ansigt magredes, saa at Øjnene syntes

unaturlig store; og Panden bar Præg af den dybe Græmmelse; men han gav sig ikke over.

Læberne lukkede sig fast om den sikre Beslutning, at han ikke vilde dø, før den store Uret var bødet.

Da — endelig — kom der Brev fra Abbed Vilhelm. Men det kom fra Paris.

I Rom, fortalte Brevet, havde man formaaet Paven til at sende to af sine Kardinaler til Kong Philip med Fordring om at indsætte Ingeborg i hendes Ret. Men Frankrigs Prælater turde ikke støtte Pavens Legater imod Kongen. Og da Philip desuden havde underkøbt en Del af Kardinalerne i Rom, blev Ingeborgs Sag bestandig trukken i Langdrag.

Først da de danske Afsendinge truede med at rejse og gøre Sagen aabenlys for hele Kristenheden, lod Paven udfærdige et Brev til Ærkebispen af Reims, hvori han ophævede den uretfærdige Skilsmissedom og paalagde ham at formaa sin Søstersøn, Kongen, til at bøje sit stridige Sind samt forbyde ham at gifte sig paany.

Dette Brev skulde Vilhelm og Anders selv overrække Ærkebispen.

Men paa Rejsen til Paris blev de danske Sendemænd efter Kongens hemmelige Befaling fangne af Hertugen af Bourgogne, og alle deres Breve blev dem frarøvede.

Fra Fængslet anraabte Vilhelm Kong Philip om Løsladelse. Et voldsomt Uvejr havde just da hærget det ganske Land; og Vilhelm forkyndte Kongen, at Gud i Drømme havde aabenbaret ham, at det var hans mægtige Vrede over Kongens Færd, der voldte Uvejret.

De blev først løsgivne, da Abbederne af Clairvaux og Citeaux henvendte sig til Kongen og paa det strængeste foreholdt ham den skændige Behandling af sagesløse gejstlige Mænd.

De naaede endelig Paris; men det lykkedes dem end ikke at faa Kongen i Tale.

Dog sendte nu Paven sin Notarius med Brev saa vel til de pavelige Legater som til Kong Philip med Paalæg om, at Skilsmissesagen skulde tages op til ny Behandling og Philip trues til Eftergivelse.

Men Pavens Paamindelse frugtede intet. Philip lod haant om Legaterne og bestak de franske Prælater.

Næppe var Vilhelm og Anders Sunessøn vendte tilbage til Danmark med uforrettet Sag, før det rygtedes til Landet, at Kong Philip havde vovet trods Pavens Bud at gifte sig paa ny, med en tysk Prinsesse.

Da rejste Absalon sit Hoved. Da samlede han al sin gamle Kraft. Forhaanelsen mod Ingeborg

gød en Ild i hans Hu, som han ikke havde kendt siden sin Manddoms bedste Dage.

Han lukkede sig inde i sit Bedekammer. Den hele Dag arbejdede han i Stilhed. Men da han ved Aften samledes med Peder til Nadveren, da havde han gjort et Udkast færdigt til det Brev, som skulde sendes Paven i Kong Knuds Navn.

Ydmygt bad Kong Knud i Brevet for sin ulykkelige Søsters Skæbne. Ydmygt henstillede han sin og hendes Sag under den hellige Stols Afgørelse, som hans Fader før ham og hans Farfader, Helgenkongen, altid havde bøjet sig for Guds Statholder. Ydmygt bad han, at Paven vilde anvende sin mægtige Banstraale til at tvinge Kong Philip til at øve Ret.

Men — saá sluttede det ydmyge Brev — om den hellige Stol ikke vil anvende dette yderste Vaaben, som Gud har givet den til Rettens Sejr, i en Sag, hvis Uretfærdighed er aabenlys for hele Kristenheden, — hvis den nægter at støtte et Land og en Konge, som tjener Kirken mere trofast end nogen, da maa den vide, at om dette Land og hele dets Kirke, lige ned til den simpleste Klerk, skiller sig ud fra Samfundet med det fjærne Rom og danner en egen Kirke under Ærkebispen af Lund, der er frygtet og elsket overalt i Norden, — da har den hellige Stol selv villet det saa og maa bære Ansvaret derfor hos Gud.

Inden dette Brev, som sendtes ikke blot til

den gamle Pave, men tillige til hver af de mægtigste Kardinaler, havde naaet Rom, var Cölestin død; og en ung og myndig Mand, Innocents den tredje, var bleven hans Efterfølger.

Hans første Embedshandling blev at læse Absalons Brev. Han følte dets vældige Vrede bag de ydmyge Ord. Han forstod dets stolte, alvorlige Trusel og loved sig selv at øve Ret i denne gamle og farlige Sag.

Fem Aar var forløbne, siden Ingeborg drog fra Danmark, da Pave Innocents den tredje efter nye forgæves Paamindelser og Trusler endelig tabte Taalmodigheden med Kristenhedens første Konge og lod sin Kardinal fra den burgundiske Grænse offenlig forkynde Interdikt over Frankrig for dets brødefulde Herskers Skyld.

Det var i Marts i Aaret 1200, at alle franske Kirker lukkedes. Ingen anden kirkelig Gerning maatte øves end Barnedaab og Syges Betjening.

Døde fik ikke kristen Jord; ja i et og andet Stift blev de end ikke begravede. Intet Sakrament blev uddelt. Intet Vievand, ingen Velsignelse, ingen sidste Olie. Ingen Messe, ingen Klokkeklang, ingen Munkesang.

Det menige Folk var Fortvivlelsen nær. Alle forbandede Kongen, som havde ført denne Ulykke over deres Hoved, over deres Kvæg, over deres Jord.

Da endelig bøjede Kong Philip sig. Han lovede at fjærne sin Bihustru og at erkende Ingeborg for sin rette Dronning, saa længe ingen lovmæssig Skilsmisse var bevilget.

Sammen med Pavens Legat besøgte han hende i Klostret og gjorde hende Afbigt.

XXXV

Da Budskabet i Slutningen af September kom til Havn, at Philip endelig havde bøjet sig og taget Ingeborg til sig som Hustru og Dronning, havde Absalon været syg i nogle Dage.

Han holdt sig dog oppe og gik ved Peders Arm hver Dag en Tur over Holmen. Men det saas af hans store Blik, at Viljen alene gav ham Magt over de kraftløse Lemmer.

I tooghalvfjerdsindstyve Aar havde Blodet gjort sit hastige Løb i hans Aarer. Nu var Hjærtet træt og formaaede næppe at drive det frem og drage det tilbage. Dog Absalon vilde ikke dø, før Ingeborgs Sag var vunden.

Da Biskop Peder fik Brevet fra Stephan, saa vilde han i jublende Glæde strax løbe til Ærkebispen for at melde ham det lykkelige Nyt. Men da faldt det ham i Hu, at naar Absalon spurgte dette Budskab, da vilde han sikkert sige som hin fromme Mand Simeon:

— Nu lade du din Tjener fare med Fred!

Dog, da han mødtes til Middag med Absalon,

læste Ærkebispen strax i hans Øjne, at noget stort var hændet. Han vendte sit Ansigt imod ham og sagde strengt:

— Dølg intet for mig!

Da brast Peders Glæde ud af ham. Han drog Brevet frem fra sit Bryst og læste det med straalende Øjne.

Men der det var læst, aandede Absalon saa dybt, at det lød som en Stønnen.

Han sank sammen i Stolen og var længe tavs. Endelig fik han Mælet og sagde:

— Saa har Gud omsider øvet Ret. Det staar dog mig for, at Sagen endnu ikke er endt. Æren er vel vunden; men nu vil Philip sikkert begære Skilsmissen prøvet og idømt paany.

Som Absalon havde frygtet det, saaledes skete det.

Kort Tid efter kom der Brev til Ærkebispen i Lund fra Pavens Legat, Kardinal Oktavian, som opholdt sig i Paris. Han forkyndte ham, at da Frankrigs Konge nu havde bøjet sig i Lydighed for Paven, saa kunde den hellige Stol ikke afslaa hans Begæring om, at Skilsmissesagen maatte prøves for at idømmes paa retmæssig Vis. I dette Øjemed havde Paven da nu beordret et Retsmøde i Soissons, som skulde samles den syvende Marts i Aaret 1201. Til dette bad han Absalon sende paalidelige og dygtige Mænd, som kunde føre Dronningens Sag og fremlægge Bevisligheder mod Svogerskabspaastanden.

Absalon overvejede med Peder, hvad herved var at gøre. Da Abbed Vilhelm var for gammel og svag at sende ud paany, blev det overdraget Anders Sunessøn tilligemed Domprovsterne af Roskilde og Lund at give Møde.

Endnu engang udarbejdede Absalon en fuldstændig Slægtstavle for Ingeborg; og han lod Saxe nedskrive alt, hvad det kunde tænkes, at Philips Sagførere vilde hævde, og han gendrev det Punkt for Punkt.

Alt, som Vinteren skred, blev Absalon stedse svagere. Han kunde kun færdes ude støttet til Stokke.

Hans Krop var saa mager og hans Ryg saa bøjet, at han, der i Ungdommen var hærdebred og maalte sine fulde tre Alen, nu syntes lille og spinkel; og Kaaben slog saa store Folder om ham, at det saa ud, som var den syet til en anden.

Næsen sprang frem for de indfaldne Kinder og Tindingerne huledes. Kun Øjnene var de samme, med det store, dvælende Blik. Det saa ud, som sad alt Livet tilbage i dem alene.

Da Aaret randt ud, faldt det i med Storm af Øst; og derefter blev Kulden saa streng, at Sundet lagde til. Byens Folk vandrede paa deres Fod fra Holm til Holm, ja helt over til

Skaanes Kyst gik Farten, eftersom ogsaa Sejløbet lukkede sig tilsidst.

Skønt Absalon nu selv benyttede den Varmekásse af Træ, som han i sin Tid havde givet Æskild at lægge ved Fodenden i sin Seng, saa kunde han dog ikke fange Varme i sine Lemmer. Hans Hænder og Fødder var som Is at føle paa, enddog han bevægede sig, saa meget han orkede. Men han kunde ikke dø endnu.

En Dag fik han Brev fra Biskop Stephan af Tournai. Han skrev, at han havde hørt om den forunderlige Kraft, hvormed Absalon beherskede Døden. For at hjælpe ham i denne vanskelige Kamp, at det maatte lykkes ham at se Sejren, saa bad han ham modtage til Gave en Flaske, han sendte ham, med det Livsens Vand, Theriak. Selv havde han faaet det af Ærkebispen af Messina. Det var brygget af de kosteligste og sjældneste Urter fra Vælskland og var det eneste, som kunde kæmpe mod Døden.

Absalon smilede ad Brevet. Dog drak han af det Livsens Vand, skønt han vel vidste, at det kun var fra hans egen stærke Vilje, at Kraften skulde komme.

Da Fasten nærmede sig, var Vinteren paa det haardeste. Absalon mærkede, at Kulden steg fra Benene op i Underlivet. Snart vilde den naa hans Hjærte og standse dets svage Slag.

Fordi hans Mave tillige var svag, var det kun lidet, han kunde spise og drikke. Men der var

endnu en Maaned tilbage, indtil Mødet skulde samles. Og derefter vilde sikkert endnu en Maaned forløbe, før Udfaldet kunde blive ham bekendt.

Da besluttede han at bryde op fra Havn med dets idelige Blæst af Øst, der gik ham gennem Skind og Ben og truede med at fælde ham før Tiden.

Han vilde beskikke sit Bo og drage til sine Fædres Jord, til Sorø, som gemte deres Ben, og hvor ogsaa hans snart skulde hvile.

I den Klostercelle, hvori hans Fader havde lukket sine Øjne, vilde ogsaa han sove hen.

Det galdt at ordne alt i Tide, at han, naar Budskabet kom med Sejren, kunde sige:

— Tag nu mit Liv, Herre! Thi jeg er beredt og vil gerne dø.

Da Afskedens Time kom, var Absalon saa svag, at han ikke længer kunde gaa. De maatte bære ham fra Borgen ned til Færgebaaden.

Men da han sad i Baaden, kom Arild Islænder løbende efter ham og vinkede. at de skulde vente.

Han havde længe været sengeliggende selv. Nu var han staaet op af sit Leje og raabte til Absalon:

— Herre. velsign mig endnu en Gang, inden jeg dør!

Absalon saa op og smilede af sine blege, iskolde Læber. Saa løftede han Haanden og sagde Velsignelsens Ord; men Arild knælede ned med Ansigtet i sine Hænder.

Ved Endeboden ventede den Karm, som skulde føre ham til Sorø.

Da han endelig var sat til rette og Bjørneskindet viklet fast om hans Liv, kørte Vognen frem mellem de gamle Sildeboder op over Østertorvet.

Saaledes strømmede Mænd, Kvinder og Børn sammen fra alle Gader og Huse, at den maatte køre ganske langsomt.

Absalons store Øjne dvælede ved hvert et Minde, som Byen kaldte frem i hans Sind, nu da han skulde sige den det sidste Farvel.

De ældgamle Linde i Østergaardens Have var dryssede med Rim, og paa Nikolaj Kirkes Tag laa Sneen og glimtede i Solen.

Da Karmen over Bjørnebroen var naaet ned til Fisketorvet, blev Stimlen saa stærk, at Vognen maatte standse.

Alle trængte sig frem for at sige deres gamle Herre det sidste Farvel.

Kvinderne græd og løftede deres Smaabørn, at han skulde velsigne dem.

Absalon hævede sin Haand og tegnede Korset over dem, mens hans Læber hviskede de hellige Ord, som de ikke kunde høre; men af hans store, vemodige Øjne lyste Mildheden i hans Hu

og den Kærlighed, han nærede til dem alle i sit Hjærte.

Næppe var der en af dem, som flokkedes om hans Vogn, hvem han ikke havde talt med engang, eller hvis Skæbne ikke havde hvilet i hans Haand.

Tilsidst svigtede Kraften ham. Hans Haand faldt mat tilbage, hver Gang han søgte at løfte den. Da lagde han den ud over Karmen, at de kunde naa at berøre den og kysse hans Ring.

Da de naaede Møllebroen, samlede Absalon sin yderste Kraft og vendte sig i Vognen.

For sidste Gang søgte hans Blik til Østergaardens høje Linde, til Lille-Kongebroen og til Pilevejen med de vide Enge bag.

Hvad han saa der saa langeligt og længe, vidste ingen; men da han endelig vendte Hovedet mod sin Borg med det stærke Taarn paa Holmen, da var hans Øjne blændede af Taarer; og det bævede og drog i hans blege Læber, som hviskede han Bønner i sit Indre.

Da Absalon naaede Sorø og en Stund havde hvilet efter Rejsen, begærede han at bæres over i Kirken til sine Fædres Grave foran Højaltret.

Han lod sig føre fra Sten til Sten og knælede ned ved dem alle. De Munke og Klerke, som var tilstede, undredes alle paa, at hans Øjne ikke var bedrøvede som hos den, der gruer for

Døden. Snarest smilede de, som den smiler, der er paa Vejen hjem og allerede øjner Gaarden i det fjærne.

Da han sidenhen blev ført ind i den Celle, der havde været hans Faders, — hvor Korset endnu hang paa den nøgne Væg som da, og den Bønnebog, som havde været Asgers, laa paa Bordet, — da smilede Absalon, som et Barn smiler, naar det efter en Langvejsfærd blandt Fremmedfolk genser sit vante Leje.

Hans svage Haand med de store udstaaende Aarer gled kærtegnende hen over Bogens Svinelæder med de Spænder af Sølv. Og han lagde sig med Fryd til rette i den store Sengebænks gamle Hynder.

Mod Aften lod han Abbed Galfred kalde til sig og sagde, at han vilde gøre sin yderste Vilje, for at alt kunde ligge beredt, naar de sidste Bud kom fra Frankrig og fra Døden.

Da sendtes der Ilbud efter hans Broder, Esbern Snare. Og da han var kommen, samledes om hans Leje Abbeden i Sorø, hans Provster Toke og Aage, saa og flere af Klostrets Prælater med hans Kapellan og Kæmner og de ældste af hans Huskarle, der havde været ved hans Hof, saa længe han havde klædt Ærkebispestolen. Men Biskop Peder og Saxe Klerk var ikke til Stede. De ventedes til Klostret, naar Fasten var endt og Paasken inde.

Absalon vendte sig først til Esbern og sagde:

— Fjalneslevlille, vor Faders gamle Gaard, giver jeg dig, min Broder, at du atter kan skænke den til din Søn, og den saaledes kan blive bestandig i vor Slægt. — Saa giver jeg dig ogsaa den lille Skaal, hvoraf vor Fader plejede at drikke!

Derefter skænkede Absalon sit øvrige Jordegods til Kirken; men mest betænkte han Sorø og Vor Frue i Roskilde, hvor Margrethe og begge hans Fastre laa begravede.

Det kostbare Guldbæger, som Kong Svend i sin Tid havde skænket Svantevit, det gav han Kong Knud til varigt Minde om den Daad, der havde bragt de danske den forsmædelige Gave tilbage.

Saxe Klerk eftergav han den Gæld, som han skyldte ham. Og endelig delte han mellem sine Biskopper, Huskarle og Klerke de gode Pelsklæder, som han ejede i Havn, saa og sine Heste.

Da Testamentet var skrevet ned og bekræftet med hans Segl og med deres, som havde været til Stede, vilde Absalon sove.

Han bad dem flytte Sengen hen til Vinduslugen, at han, naar han vaagnede, kunde se ud i Guds klare Dag og fryde sig over Solens Spil paa Træernes rimklædte Grene.

Absalon ventede paa Dagen. Det saas af hans fjærne Blik, som søgte ud mellem Klosterhavens bladløse Træer, at hans Hu var langt, langt borte.

Endelig oprandt den syvende Marts, som var den Dag, da Retsmødet skulde aabnes i Soissons for at afgøre Ingeborgs Skæbne.

Da Abbeden kom ind i Ærkebispens Celle, var det højlys Dag; men Absalon laa tilbage i Hynderne med lukkede Øjne.

Dog sov han ikke; thi de blodløse Læber rørte sig svagt; og under de tunge, rynkede Laag bevægedes Øjenstenene, som arbejdede de i det skjulte.

Da Abbeden endelig rørte ved hans Arm for at give ham den varme Morgendrikke, slog han Øjnene op. Abbeden forfærdedes over deres Udtryk. Store og klare stirrede de ud i Cellen, til de fandt hans Ansigt; men det var, som saa de igennem ham og gennem Væggen, langt bort mod fjærne Egne.

Han afslog at drikke; og da Abbeden bedrøvet gik ud af hans Celle, saa han, at Absalon bøjede Hovedet frem og Munden aabnedes, som lyttede han af hele sin Hu til fjærne Ord.

Hele Formiddagen laa han saaledes, stirrende og lyttende. Selv da hans Kapellan kom ind og læste Messen ved hans Seng, var det, som saa han ham ikke, som hørte han ikke hans Ord.

Ved Middagstid blev han saare urolig, og Øjnene fik Udtryk af Angst. Som Skyer jager over Himlen og tager dens Lys, saaledes drog det bestandig over hans Ansigt; og han bevægede Læberne, som vilde han tale hæftige Ord.

Men da han løftede sin højre Haand truende i Vejret, sank den mat tilbage.

Atter lukkedes hans Øjne; og han faldt hen i en Døs, som varede til ud paa Aftenen, da han vaagnede og tog lidt Drikke til sig.

Oktavian rejste sig og forkyndte, at skønt hans Embedsbroder, Kardinal Johannes, hvem Paven havde sendt ham til Meddommer, endnu ikke var kommen til Byen, saa maatte Retten dog sættes, at Pavens Bud om Mødetiden nøjagtig kunde ske Fyldest.

Han nævnede derefter, hvem der havde givet Møde for de to Parter. Saa satte han Retten og gav Ordet til Kongens Advokat.

Da harmedes de danske Afsendinge; thi eftersom det var en sikker Sag, at Oktavian i Forvejen var vunden af Kongen, saa havde de sat al deres Lid til Kardinal Johannes, der var bekendt over hele Kirken for sin Hæderlighed og sit Sinds Ubestikkelighed. De tvivlede ikke om, at hans Forsinkelse til Mødet skyldtes en ny List fra Kongens og hans Hjælperes Side. Sikkert vilde de sørge for, at Kardinalen ikke naaede frem, før Dommen var fældet.

Anders Sunessøn rejste sig og raabte:

— Vi danske gør Indsigelse imod, at Sagen paabegyndes, før ogsaa den anden Dommer er kommen til Stede.

Men Oktavian hævede Armen og sagde strængt:

— Mødet er retmæssig sat; og først naar Kongens Advokat har haft Ordet, kommer Turen til Dronningens.

Da stod Anders, og Domprovsterne med ham, op fra deres Pladser og raabte:

— Vi indgiver Sagen for den hellige Stol. Og paa det at vi ikke skal siges stiltiende at have anerkendt dette Mødes Gyldighed, drager vi bort endnu idag og giver ikke Møde paa ny, før begge Dommerne er komne til Stede!

Oktavian forsøgte nu at give lempelige Ord; men de danske forlod Salen uden at høre hans Tale til Ende.

Da Kardinalen næste Dag erfarede, at de havde gjort Alvor af at forlade Byen og allerede var paa Vej til Rom, saa frygtede han for Følgerne af sin egenmægtige Handling og forkyndte nu, at Mødet skulde udsættes, indtil hans Embedsbroder, Kardinal Johannes, var kommen til Stede.

Da den pavelige Legat kort efter virkelig naaede Byen, var de danske allerede langt syd paa.

Dog krævede nu Oktavian paa sin Side, at Mødet ufortøvet skulde sættes, eftersom Betingel-

serne endelig var fyldestgjorte. Saa maatte da de danske, mente han, tage Skade for Hjemgæld, at Dronningen nu stod uden Forsvarere.

Absalon laa hen i flere Dage. Kun faa Øjeblikke ad Gangen var han klar. Da tillod han Lægebrødrene at give sig nogen flydende Føde og drak villigt et lille Bæger af det Livsens Vand, Theriak, som Stephan havde sendt ham.

Fasten var til Ende, og Paasken stod for Døren. Men overalt paa Sorø Kloster var der stille. Ingen Klokker rørtes, for at ikke Absalon skulde forstyrres i sin Hvile. Og alle Forberedelser til den hellige Paaskefest gik for sig i den største Stilhed.

Dagen før Skærtorsdag, hen paa Aftenen, fór Absalon pludselig over Ende.

Da Abbeden kom ind ved Sengetid, som han plejede, sad Ærkebispen oprejst med skælvende Mund og store, feberbrændende Øjne.

Han knugede Hænderne foldede foran Brystet, der bevægede sig, som var hans Sind i det hæftigste Oprør.

Paa den høje, gustne Pande stod Sveden i klare Perler; og atter var det, som lyttede hans Øre til fjærne Ord, der ængstede ham saare.

— Saa opfordrer jeg da min høje Modparts Advokater, om de her er til Stede, til med

Bevisligheder at afkræfte min Paastand. Men om de ikke kan det, da begærer jeg i Kongens Navn, at dette Ægteskab, der er indgaaet imod den hellige Kirkeret, bliver hævet og erkendt for ugyldigt.

Kongens Advokat saa med et spydigt Smil mod de danske Advokaters tomme Plads.

Oktavian, som ledede Handlingen, rejste sig, vendte sig med højtidelig Alvor mod de tomme Stole og opfordrede Dronningens Advokater til at tage Ordet.

Men da ingen rejste sig fra den tomme Plads og intet Ord lød ud over Salen fra de fraværende Advokater, saa bøjede Oktavian sig mod sin Embedsbroder og hviskede med ham.

Da var der en menig Klerk blandt de mange, som fyldte Kirkeskibet, der ynkedes i sit Hjærte over Dronningens Skæbne.

En af de yngste var det; ukendt var han blandt Prælaterne; og ingen af Klerkerne mindedes at have set ham før.

Hans Sind blussede op i Harme over det forsmædelige Gøglespil, som øvedes mod den uskyldige, fromme og forsvarsløse Kvinde fra det fjærne Land.

Han trængte sig frem mellem de menige Klerke, indtil han naaede Advokaternes Stole. Inden nogen ret havde forstaaet, hvad han vilde, stod han paa den Plads, som tilkom Anders Sunessøn.

Med blussende Kind, med en Stemme, der skælvede af Harme, raabte han mod Kardinalen:

— Jeg møder for Dronningen!

Og inden Oktavian havde fattet sig af sin Forbavselse og faaet Tid til at standse ham med snildt tilrettelagte Spørgsmaal, flammede den unge Mands Ord ud over Salen.

Saa hæftig var hans Tale, saa overbevisende og ægte strømmede Ordene fra hans Hjærte, at Kardinal Johannes rejste sig i Stolen for ret at se den unge Klerk og høre hans Grunde.

Længe talte han. Som en Strøm, der river med og drager til sig, gik hans Ord fra Hjærte til Hjærte.

Prælaterne rokkede i deres Stole. De menige Klerke i Skibet trængte sig frem og gav højlydt deres Bifald til kende.

Da han endelig satte sig, følte enhver, som var til Stede, at Kongen havde tabt sin Sag.

Alle forstod af det Nik, som Kardinal Johannes sendte den unge Mand over Menighedens Hoved, at han aldrig vilde gaa med til at dømme imod den aabenlyse Ret, som Klerken havde givet Ord.

Da Kong Philip efter Mødets Slutning fik Bud om, hvad der var sket, og hvad Dom han kunde vente sig, saa for han op i Raseri og svor, at Komedien nu skulde have en Ende.

I den tidlige Morgen, endnu før det blev Dag,

lod han sadle og red til Dronningens Dør, kun ledsaget af to af sine Riddere.

Han befalede Dørvogteren at aabne til Dronningens Kammer. Saa trængte han ind og vækkede Ingeborg op.

— Kast Klæderne om Eder! — sagde han — Er I min Dronning, saa er jeg Eders Konge og Ægteherre; og jeg befaler Eder at følge mig.

Uden et Ord stod hun op. Lydig klædte hun sig og fulgte med ham ud af sit Kammer.

Han greb hende om Livet og svingede hende op paa sin Hest.

Saa red han i det første Morgengry af Staden.

Men op ad Dagen, just som Mødet var sat for Dom, traadte Kongens Kansler frem foran Dommerne og sagde:

— Kongen af Frankrig lader hilse, at han er rejst af Byen med sin Dronning. Han begærer ingen Skilsmisse!

Og efter Philips Paabud slog han ud med Haanden og sagde haanligt, som viste han dem Døren alle til Hobe:

— Disse Herrer kan spare sig Ulejligheden!

Da faldt Absalon tilbage mod Hynderne.

I hans Bryst lød det som af Hulken; og hans Læber bar Lyde frem, som ikke blev til Ord.

Han foldede Hænderne og lagde sig til rette. Et Smil tindrede i hans store Øjne for sidste Gang. Saa lukkede han dem og sov ind.

Men da Abbeden og Kapellanen kom til hans Celle for at læse Skærtorsdagsmessen, da laa han der i Døden med de foldede Hænder over Brystet; hans hvide Ansigt var lykkeligt og fredeligt som et Barns.

Den Gerning, som vilde gøres, — nu var den gjort og Striden stridt til Ende.

LAURIDS BRUUN:

HISTORIER. 1886.

EMMA JONSSON. EN HISTORIE. 1890. (UDSOLGT).

ANTONIUS. EN HISTORIE. 1892.

SVEND FELDING. ROMAN. 1894.

REJSEFÆRD. HISTORIER I RAMME. 1899.

RENÆSSANCE. EN HISTORIE. 1900.

KRONEN. EN HISTORIE I TRE DELE. 1902. ANDET OPLAG 1903.

HISTORIENS DOM. SMAA HISTORIER. (MED FORFATTERENS PORTRÆT). 1902.

ALLE SYNDERES KONGE. ROMAN. 1903. ANDET OPLAG 1903.

DET STORE HJÆRTE. EN LILLE BOG OM JULEN. (3000 EXPL.) 1903.

ABSALONS SAGA. FØRSTE DEL. (2500 EXPL.) 1904.

ABSALONS SAGA. ANDEN DEL. (2500 EXPL.) 1904.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 01 04 10 005 2